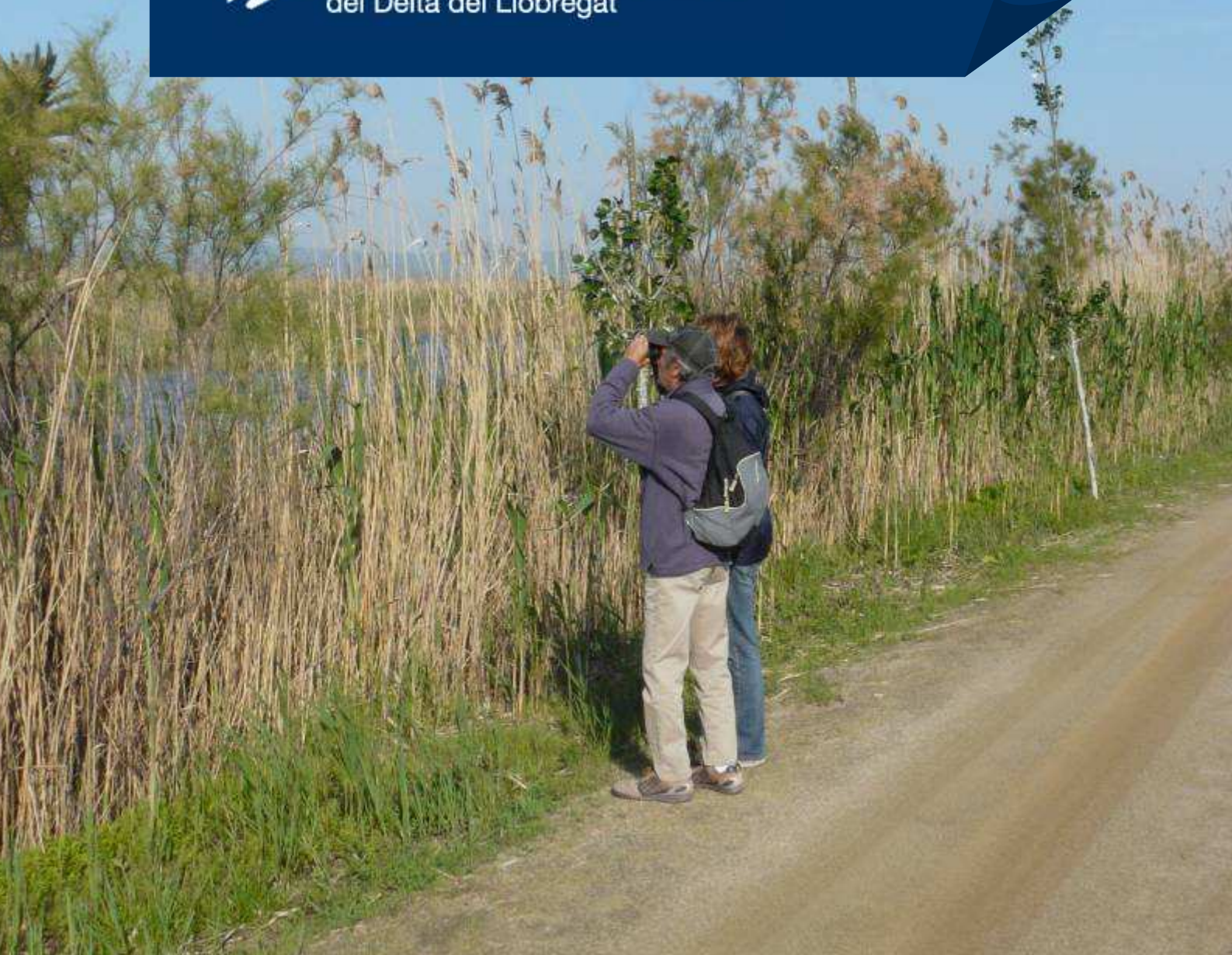

MEMÒRIA DE GESTIÓ /2013

ESPAIS NATURALS DEL DELTA DEL LLOBREGAT

Consorci per a la Protecció
i la Gestió dels Espais Naturals
del Delta del Llobregat

ÍNDEX MEMÒRIA DE GESTIÓ 2013

1 EL CONSORCI. ESTRUCTURA I FUNCIONAMENT	5
1.1 OBJECTE, FUNCIONS I ÀMBIT D'ACTUACIÓ	7
1.2 ÒRGANS DE GOVERN.....	10
1.2.1 CONSELL RECTOR	10
1.2.2 COMISSIÓ TÈCNICA	11
1.3 ÒRGANS DE PARTICIPACIÓ	12
1.3.1 CONSELL DE COOPERACIÓ	12
1.4 RECURSOS HUMANS	14
1.4.1 PLANTILLA DE PERSONAL	14
1.4.2 ORGANIGRAMA DELS SERVEIS TÈCNICS	15
1.5 INFRAESTRUCTURES I EQUIPAMENTS	16
1.5.1 SEU DEL CONSORCI	16
1.5.2 EQUIPAMENTS ALS ESPAIS NATURALS DEL DELTA DEL LLOBREGAT	16
1.5.3 ALTRES	19
2 PRESSUPOST GENERAL	20
2.1 PRESSUPOST APROVAT	22
2.2 PREUS PÚBLICS PER A LA PRESTACIÓ DELS SERVEIS I ACTIVITATS DEL CONSORCI	26
2.3 PRESSUPOST GESTIONAT D'INGRESSOS	28
2.4 MODIFICACIÓ DE PRESSUPOST APROVAT DE DESPESES	32
3 ACTIVITAT DEL CONSORCI.....	33
3.1 CONSOLIDACIÓ DE L'ESTRUCTURA I EL FUNCIONAMENT DEL CONSORCI	35
3.1.1 CONSELL RECTOR	35
3.1.2 COMISSIÓ TÈCNICA	37
3.1.3 EQUIP TÈCNIC DEL CONSORCI.....	37
3.1.4 SERVEIS BÀSICS PER A LA GESTIÓ DELS ESPAIS NATURALS	39
3.1.5 RECURSOS PER AL FUNCIONAMENT ORDINARI.....	40
3.2 GESTIÓ DELS ESPAIS NATURALS DEL DELTA DEL LLOBREGAT	42
3.2.1 ORDENACIÓ I PLANIFICACIÓ QUE AFECTA ALS ESPAIS NATURALS	42
3.2.2 VIGILÀNCIA DELS ESPAIS NATURALS.....	55
3.2.3 GESTIÓ DELS HÀBITATS	61
3.2.4 MANTENIMENT, NETEJA I CONDICIONAMENT DELS HÀBITATS.....	74
3.2.5 SEGUIMENT DEL FUNCIONAMENT I DE LA QUALITAT DELS ECOSISTEMES AQUÀTICS	85
3.2.6 CONTROL I GESTIÓ D'ESPÈCIES DANYINES O AL·LÒCTONES INVASORES.....	106
3.2.7 GESTIÓ DE LA COMPATIBILITAT D'USOS I ACTIVITATS AL DELTA DEL LLOBREGAT	111
3.3 FOMENT DE LA CONSERVACIÓ DE LA BIODIVERSITAT	116
3.3.1 ESTUDI I CATALOGACIÓ DE LA BIODIVERSITAT I FOMENT DE LA COL·LABORACIÓ A LA INVESTIGACIÓ ..	116
3.3.2 SEGUIMENT DELS HÀBITATS	117
3.3.3 SEGUIMENT DE LA FAUNA.....	122
3.3.4 SEGUIMENT DE LA VEGETACIÓ	147
3.3.5 COL·LABORACIÓ EN ALTRES SEGUIMENTS	150
3.3.6 PARTICIPACIÓ EN PROGRAMES EUROPEUS (LIFE)	151
3.4 PROMOCIÓ DE L'ÚS PÚBLIC I L'EDUCACIÓ AMBIENTAL	152
3.4.1 EQUIPAMENT PER A L'ÚS PÚBLIC	152
3.4.2 SENYALITZACIÓ DELS ESPAIS NATURALS	152
3.4.3 ACCESSIBILITAT ALS ESPAIS NATURALS	152
3.4.4 INFORMACIÓ I ACOLLIDA AL VISITANT	153
3.4.5 ÚS PÚBLIC	155
3.4.6 EDUCACIÓ AMBIENTAL	163
3.4.7 PROGRAMES PEDAGÒGICS	167
3.4.8 ACTIVITATS LÚDIQUES I DE SENSIBILITZACIÓ AMBIENTAL	170
3.4.9 CERTIFICACIÓ DE QUALITAT TURÍSTICA	185
3.5 DIFUSIÓ DELS ESPAIS NATURALS DEL DELTA DEL LLOBREGAT	186
3.5.1 INFORMACIÓ I DIFUSIÓ DELS ESPAIS NATURALS I DEL CONSORCI	186
3.5.2 PRESENCIA ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ	191
3.5.3 PARTICIPACIÓ EN FIRES.....	193
3.5.4 PRESENTACIÓ ALS PREMIS DE TURISME RESPONSABLE DE CATALUNYA.....	194
3.6 VINCULACIÓ D'ENTITATS I INSTITUCIONS AMB EL DELTA DEL LLOBREGAT	195
3.6.1 RELACIÓ AMB ENTITATS DE L'ÀMBIT DE LA CONSERVACIÓ I EL FOMENT DE LA NATURA.....	195
3.6.2 PATROCINIS	196
3.6.3 VOLUNTARIAT AL DELTA DEL LLOBREGAT	198

01

EL CONSORCI.

ESTRUCTURA I FUNCIONAMENT

1.1 OBJECTE, FUNCIONS I ÀMBIT D'ACTUACIÓ

1.2 ÒRGANS DE GOVERN

1.3 ÒRGANS DE PARTICIPACIÓ

1.4 RECURSOS HUMANS

1.5 INFRAESTRUCTURES I EQUIPAMENTS

1.1 OBJECTE, FUNCIONS I ÀMBIT D'ACTUACIÓ

El Consorci per a la protecció i la gestió dels espais naturals del delta del Llobregat es va constituir el 3 de maig de 2005, com a entitat pública consorciada entre el Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya i els ajuntaments del Prat de Llobregat i Viladecans. A finals de 2009 s'integren al Consorci els ajuntaments de Sant Boi de Llobregat i Gavà. Després de les eleccions al Parlament de Catalunya de novembre de 2010 és el Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural qui representa a la Generalitat de Catalunya en el Consorci.

L'objecte del Consorci, tal i com estableix l'article 5 dels Estatuts, és la preservació, millora i divulgació del patrimoni natural del Delta del Llobregat i el seguiment del desenvolupament de les activitats que siguin compatibles amb les funcions que compleixen els espais naturals del delta del Llobregat.

L'article 6 dels Estatuts del Consorci, defineix **les funcions** que aquest desenvoluparà per a la consecució dels seus objectius, i que són les següents:

- / Gestionar directament els espais naturals del delta del Llobregat de forma integral per garantir la conservació i la potenciació de la seva biodiversitat.
- / Promoure un ús públic sostenible, lúdic i educatiu, dels espais naturals del delta del Llobregat.
- / Fomentar el coneixement i promoure la conscienciació social sobre els sistemes naturals del delta del Llobregat.
- / Vetllar per la conservació, la defensa i la millora dels valors ecològics, paisatgístics, territorials, culturals i socials del delta del Llobregat.
- / Proporcionar l'assessorament i l'ajut tècnic necessari als ens integrats al Consorci i impulsar l'actuació coordinada de les administracions públiques en l'àmbit dels espais naturals del delta del Llobregat, així com assumir les competències que les administracions puguin delegar-li.

- Actuar com a òrgan de representació i defensa dels interessos comuns dels ens que integren el Consorci en relació als espais naturals del delta del Llobregat.
- Vetllar pel manteniment de la importància internacional del delta del Llobregat pel que fa als seus valors naturals i per la conservació i contribució a la conservació de la natura, de la fauna i de la flora en l'àmbit de Catalunya i d'Europa.
- Participar coordinadament en les polítiques d'espais naturals protegits i conservació de la biodiversitat a Catalunya.

Segons l'article 3 dels Estatuts del Consorci, **l'àmbit d'actuació** serà el constituït pels espais de protecció especial del Delta del Llobregat que formen part dels termes municipals dels Ajuntaments que l'integren, és a dir, la zona geogràfica del delta del Llobregat, i podrà abastar nous municipis, sempre que aquests hagin estat admesos al Consorci.

Des de la seva creació el Consorci ha tingut com objectiu la gestió dels espais de la Xarxa Natura 2000, que són els espais que es veuen en aquest mapa ressaltats en verd. El 18 d'octubre el Tribunal Suprem dicta sentència segons la qual s'obliga la Generalitat de Catalunya a incloure la Pineda de Can Camins en la seva proposta d'espais LIC, base sobre la què la Comissió Europea ha

d'establir les àrees de la Xarxa Natura 2000. Fins a aquesta data, la pineda de Can Camins havia estat protegida per la figura urbanística de protecció ambiental de la costa de l'Aeroport, però no havia estat inclosa dins la Xarxa Natura 2000.

A la pràctica els espais que gestiona el Consorci es poden classificar per categories, segons si aquest fa una gestió integral (manteniment d'hàbitats, conservació de la biodiversitat i ús públic) o una gestió parcial, amb actuacions puntuals en alguns d'aquests aspectes. I d'altra banda hi ha una sèrie d'espais naturals al delta del Llobregat que no formen part de la Xarxa Natura 2000 i en els que el Consorci intervé puntualment pel valor paisatgístic i natural que representen en el conjunt de l'ecosistema deltaic.

ESPAIS DE GESTIÓ INTEGRAL DEL CONSORCI

**Espais naturals del riu Llobregat - Cal Tet - Ca l'Arana -
Bunyola - Carrabiners - Semàfor**

Zona protegida de la platja del Prat

Espai natural del Remolar-Filipines i pineda del Remolar

Zona protegida de la platja de Viladecans

Pineda de Can Camins

Basses de Can Dimoni

Estany de la Murtra

ESPAIS DE GESTIÓ PARCIAL DEL CONSORCI

Els Reguerons

La Ricarda

Finca de Cal Dalit

Can Sabadell

Pinedes Militar, del Toro Bravo i de Cal Francès

Pineda de la Maiola

Zones de connexió o corredors biològics

Camps de conreus dels Llanassos

ESPAIS NATURALS DEL DELTA DEL LLOBREGAT QUE NO FORMEN PART DE LA XARXA NATURA 2000

Canal de laminació de la Pota Sud

Riu Llobregat entre El Prat i Sant Boi

Estany de la Roberta

Estany de l'Illa

Bassa del Prat

1.2 ÒRGANS DE GOVERN

Segons estableix l'article 7 dels Estatuts els òrgans de govern del Consorci seran el Consell Rector, la Presidència i la Gerència.

1.2.1 CONSELL RECTOR

El Consell Rector és l'òrgan suprem de deliberació i de decisió del Consorci i durant l'any 2013 ha tingut els següents representants:

PRESIDENT /

Hble. Sr. Josep Maria Pelegrí i Aixut

Conseller d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural de la Generalitat de Catalunya

VOCALS /

Sr. Josep Escorihuela Mestre *(fins el 5 de febrer de 2013)*

Director General del Medi Natural i Biodiversitat del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural de la Generalitat de Catalunya

Sr. Marià Morera i Goberna

Director dels Serveis Territorials de Barcelona del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural de la Generalitat de Catalunya

Sr. Ignasi Rodríguez Galindo *(a partir de 21 de juny)*

Subdirector de la Biodiversitat del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural de la Generalitat de Catalunya

Sr. Luis Vázquez Rivas *(a partir de 21 de juny)*

Cap de l'Àrea de Medi Natural dels Serveis Territorials a Barcelona del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural de la Generalitat de Catalunya

II·Im. Sr. Lluís Tejedor i Ballesteros

Alcalde president de l'Ajuntament del Prat de Llobregat

II·Im. Sr. Carles Ruíz Novella

Alcalde president de l'Ajuntament de Viladecans

II·Im. Sr. Jaume Bosch i Pugés

Alcalde president de l'Ajuntament de Sant Boi de Llobregat

II·Im. Sr. Joaquim Balsera Garcia

Alcalde president de l'Ajuntament de Gavà

Sr. Sergi Alegre i Calero

Tinent d'alcalde de l'àrea d'Urbanisme, Mobilitat i Medi Ambient de l'Ajuntament del Prat de Llobregat

Sr. José Luis Atienza Ferrero

Tinent d'alcalde de l'àrea de Medi Ambient i Ciutat Sostenible de l'Ajuntament de Viladecans

GERENT /

Sra. María José Albaladejo Albaladejo

Gerent del Consorci

INTERVENTOR /

Sr. Lluís Zudaire López

Interventor de l'Ajuntament del Prat de Llobregat

SECRETARI /

Sr. Daniel Tambo i Calvo

Secretari de l'Ajuntament del Prat de Llobregat

1.2.2 COMISSIÓ TÈCNICA

La Comissió Tècnica, tot i que no es troba definida en els Estatuts, serveix de base per a l'elaboració dels diferents programes del Consorci i per presentar propostes d'actuació al Consell Rector; igualment se'n ocupa de fer el seguiment del grau de desenvolupament i execució dels projectes.

Els membres de la comissió tècnica actuen en representació de les següents institucions:

CONSORCI /

MARÍA JOSÉ ALBALADEJO / GERENT

ENRIC DE ROA I BONEL / TÈCNIC DE GESTIÓ I MANTENIMENT D'ESPÀIS NATURALS

XAVIER SANTAUFEMIA / TÈCNIC DE PRESERVACIÓ DE LA BIODIVERSITAT

NESTOR ÚRIOS / TÈCNIC D'ÚS PÚBLIC I EDUCACIÓ AMBIENTAL

DEPARTAMENT D'AGRICULTURA, RAMADERIA, PESCA, ALIMENTACIÓ I MEDI NATURAL DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA /

LLUÍS BALAGUER / CAP DE SECCIÓ D'ESPÀIS D'INTERÈS NATURAL DE LA DIRECCIÓ GENERAL DEL MEDI NATURAL I BIODIVERSITAT

MARIA JOSÉ VARGAS / RESPONSABLE DE BIODIVERSITAT DE L'ÀREA DE MEDI NATURAL DELS SERVEIS TERRITORIALS DE BARCELONA DEL DAAM

RAIMON RODA GIMENO / CAP D'AGENTS RURALS DEL BAIX LLOBREGAT

AJUNTAMENT DE VILADECANS /

JOAN RAMON LUCENA / TÈCNIC DE MEDI AMBIENT

CRISTÒFOL JORDÀ / DIRECTOR DE PROGRAMES DE LA PLANA DELTAICA. VIMED

AJUNTAMENT DEL PRAT DE LLOBREGAT /

PAU ESTEBAN / CAP DE SECCIÓ DE MEDI AMBIENT

AJUNTAMENT DE GAVÀ /

ARMAND RIBES / TÈCNIC DE MEDI AMBIENT

AJUNTAMENT DE SANT BOI

ROSA CIFUENTES / CAP DE SECCIÓ DE MEDI AMBIENT

FERRAN BALLESTEROS / TÈCNIC

CONSELL COMARCAL DEL BAIX LLOBREGAT I CONSORCI DEL PARC AGRARI

MIQUEL DOMÈNECH / TÈCNIC DEL PARC AGRARI

CARLES ARANDA / TÈCNIC DEL SERVEI DE CONTROL DE MOSQUITES

1.3 ÒRGANS DE PARTICIPACIÓ

1.3.1 CONSELL DE COOPERACIÓ

El Consorci compta amb un Consell de Cooperació que es va constituir amb la finalitat de ésser l'òrgan de consulta, participació i informació en les qüestions pròpies de l'àmbit d'actuació del Consorci.

La composició inicial del Consell de Cooperació es va aprovar en el Consell Rector de 21 d'octubre del 2005, formant part d'aquest tant organismes, entitats i empreses, del sector públic o del privat, que es considerava que representaven interessos vinculats als espais naturals del delta del Llobregat; com entitats naturalistes, professionals, cíviques, culturals i esportives vinculades als espais naturals del delta; així com universitats i centres de recerca que tinguessin com a àmbit d'estudi el delta del Llobregat. Formen part del Consell de Cooperació també personalitats de reconeguda vàlua o destacades en l'estudi i defensa del delta del Llobregat, proposades pel President.

El mecanisme d'admissió de noves entitats, organismes o empreses que no figuressin en la relació inicial, va acordar-se que fos mitjançant aprovació del Consell Rector en la següent sessió que tingués lloc amb posterioritat a la sol·licitud d'admissió del nou membre.

A l'actualitat el Consell de Cooperació està format pels següents membres:

PRESIDENT/A /

El/La President/a del Consorci

SECRETARI/A /

Gerent

VOCALS /

Ajuntament de Viladecans	Consell Comarcal del Baix Llobregat
Ajuntament del Prat de Llobregat	Aigües Ter Llobregat
Ajuntament de Gavà	Comunitat d'Usuaris d'Aigües de la Vall Baixa i Delta del Llobregat
Ajuntament de Sant Boi de Llobregat	Canal de la Dreta del Llobregat
Aeropuertos Españoles y Navegación Aérea (AENA)	Aigües del Prat SA
Port Autònom de Barcelona	Ministerio de Defensa (Acuartelamiento Aéreo, Prat)
Àrea Metropolitana de Barcelona	Consorti del Parc Agrari del Baix Llobregat
Diputació de Barcelona	Consorti de Turisme del Baix Llobregat

Unió de Pagesos / Joves Agricultors	UAB. Geografia Humana
Comissions Obreres del Baix Llobregat	Centre d'Estudis del Baix Llobregat
Unió General de Treballadors	Institut Català d'Ornitologia (ICO)
Grup ecologista Les Agulles. Ecologistes en Acció	Fundació per a la Conservació i Recuperació d'Animals Marins
Cooperatives agrícoles del Prat i de Viladecans	Grup de Defensa del Garraf-Ordal, la Vall Baixa i Delta del Llobregat
Institut Català Sant Isidre	SEO/BirdLife. Delegació Territorial de Catalunya
Consell Català de l'Esport	Fundació SIGEA
Fundació Catalana de l'Esplai	Gas Natural SDG S.A
FC Barcelona	Fundació Catalunya Caixa
Facultat de Biologia de la UB	Sr. Josep M. Segú Balanyà
Facultat de Geografia i Història de la UB	Sr. Jaume Sans i Margenet
Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals	Sr. Josep Ferret i Pujol

1.4 RECURSOS HUMANS

1.4.1 PLANTILLA DE PERSONAL

La plantilla de personal aprovada pel Consell Rector de 21 d'octubre de 2005 i publicada en el BOP núm. 275, de 17 de novembre de 2005, és la següent:

PERSONAL EVENTUAL	LLOC DE TREBALL	TEMPORALITAT
PERSONAL GABINETS	GERENT	MA.JOSÉ ALBALADEJO EVENTUAL NOMENADA L' 01/12/07
PERSONAL LABORAL	LLOC DE TREBALL	TEMPORALITAT
TÈCNIC DE MEDI AMBIENT	TÈCNIC D'ÚS PÚBLIC I EDUCACIÓ AMBIENTAL	NESTOR URIOS FIXA DES DEL 15/04/07
TÈCNIC DE MEDI AMBIENT	TÈCNIC DE PRESERVACIÓ DE LA BIODIVERSITAT	XAVIER SANTAUEFEMIA FIXA DES DEL 15/04/07
TÈCNIC DE MEDI AMBIENT	TÈCNIC DE GESTIÓ I MANTENIMENT D'ESPais NATURALS	ENRIC DE ROA OCUPADA PER UN TÈCNIC DE L'AJUNTAMENT DEL PRAT ADSCRIT AL CONSORCI DES DEL 21/02/08
OFICIAL DE MANTENIMENT D'ESPais NATURALS	AUXILIAR DE MANTENIMENT D'ESPais NATURALS	ARMAND RAMAL FIXA DES DE L' 01/04/09
OFICIAL DE MANTENIMENT D'ESPais NATURALS	AUXILIAR DE MANTENIMENT D'ESPais NATURALS	SERGI BOSCH FIXA DES DE L' 01/04/09
OFICIAL DE PROGRAMES DE CONSERVACIÓ DE LA BIODIVERSITAT	AUXILIAR DE PRESERVACIÓ DE LA BIODIVERSITAT	FERRAN LÓPEZ FIXA DES DE L' 01/04/07
ADMINISTRATIVA	ADMINISTRATIVA	MARIA FUSTÉ FIXA DES DEL 09/11/09

1.4.2 ORGANIGRAMA DELS SERVEIS TÈCNICS

L'organigrama dels serveis tècnics del Consorci està establert de la següent manera (*Organigrama a data 31 de desembre de 2013*).

GERENT MA.JOSÉ ALBALADEJO	SECRETARIA / INTERVENCIÓ AJUNTAMENT DEL PRAT DE LLOBREGAT
TEC. GESTIÓ I MANTENIMENT ENRIC DE ROA	SERVEI DE VIGILÀNCIA ESPAIS NATURALS GUARDA PARTICULAR DE CAMP CECILIO FERNÁNDEZ
AUXILIARS DE MANTENIMENT ARMAND RAMAL I SERGI BOSCH	MANTENIMENT ESPAIS NATURALS PLANS D'OCCUPACIÓ MUNICIPALS BRIGADA CIRE, CEDIDA PER L'AJUNTAMENT DEL PRAT DE LLOBREGAT
	PROGRAMA CONTROL MEDI AQUÀTIC LABORATORI AIGÜES DEL PRAT, S.A
TEC. ÚS PÚBLIC I EDUC. AMBIENTAL NÈSTOR URIOS	SERVEI D'INFORMACIÓ ESPAIS NATURALS SISTEMAS MEDIOAMBIENTALES, S.L (DE L'1 DE GENER A L'1 D'ABRIL) FEM NATURA (DEL 5 D'ABRIL AL 31 DESEMBRE) PLA D'OCCUPACIÓ MUNICIPAL DE L'AJ. DEL PRAT
TEC. PRESERVACIÓ DE LA BIODIVERSITAT F. XAVIER SANTAEUFEMIA	SEGUIMENT DE VEGETACIÓ DE PLATGES JOSEP MA. SEGÚ
AUXILIAR DE PRESERVACIÓ DE LA BIODIVERSITAT FERRAN LÓPEZ	SEGUIMENT DE VEGETACIÓ SUBAQUÀTICA JOSEP MA SEGÚ, CONTRACTAT PER L'AJUNTAMENT DEL PRAT
	PROJECTE SYLVIA. CAMPANYA ANELLAMENT ICO, DINS DEL CONVENI AMB L'ICO DEL DAAM DE LA GENERALITAT
	CAMPANYA ANELLAMENT. CAN DIMONI ANTONIO SALMERON (SOCIETAT CATALANA D'ANELLAMENT), CONTRACTAT PER L'AJUNTAMENT DE SANT BOI DE LLOBREGAT
ADMINISTRACIÓ MARIA FUSTÉ	GESTIÓ DE NÒMINES I SEGURETAT SOCIAL GRUP 3 G

1.5 INFRAESTRUCTURES I EQUIPAMENTS

1.5.1 SEU DEL CONSORCI

La seu del Consorci, des del 1 de desembre de 2010 es troba a les dependències municipals de l'Ajuntament del Prat de Llobregat situades a l'Avinguda de l'Onze de Setembre, 73 – 75.

1.5.2 EQUIPAMENTS ALS ESPAIS NATURALS DEL DELTA DEL LLOBREGAT

PUNTS D'INFORMACIÓ DE VISITANTS / ESTACIÓ BIOLÒGICA

PUNT D'INFORMACIÓ ESPAI NATURAL DEL REMOLAR - FILIPINES

PUNT D'INFORMACIÓ ESPAIS NATURALS DEL RIU - CAL TET - CA L'ARANA

PUNT D'INFORMACIÓ ENTRADA DE LA CARRETERA DE LA VIDALA. ESPAI NATURAL DEL REMOLAR-FILIPINES

(OPERATIU NOMÉS EN DIES PUNTUALS)

PUNT D'INFORMACIÓ DE LA BUNYOLA

(NO OPERATIU)

PUNT D'INFORMACIÓ DE CAN DIMONI

ESTACIÓ BIOLÒGICA DE L'ESPAI NATURAL DEL REMOLAR – FILIPINES

**AGUAITS, TORRES I MIRADORS DE L'ESPai NATURAL REMOLAR –
FILIPINES /**

TORRE DE LA VIDALA

AGUAIT DE LA MARESMA

TORRE DE CAL FRANCÈS

AGUAIT DE LA BASSA DELS POLLANCRE

AGUAIT DE LA VIDALA

MIRADOR DE LA REGUERA SALABROSSA

**AGUAITS, TORRES I MIRADORS DELS ESPAIS NATURALS DEL
RIU /**

MIRADOR DE CAL LLUQUER

TORRE DE CAL MALET

TORRE DE LA BUNYOLA

TORRE DE CAL BEITES

TORRE DE LA DESEMBOCADURA

AGUAIT DEL SABOGAL

AGUAIT DE CAL TET

CARRABINERS

MIRADOR DEL SEMÀFOR

PONT DEL REMOLAR

1.5.3 ALTRES

El Consorci té inventariats: 8 ordinadors de l'Oficina Tècnica del Consorci; 3 vehicles en propietat (1 Land Rover Defender 4 X 4, 1 Pick-Up i 1 Toyota Rav 4x4); 1 barca amb el motor i el remolc; 3 telescopis terrestres, dels quals 2 estan pendents de reparació; 3 trípodes, dels quals 2 estan pendents de reparació; 2 bicicletes; 2 trampes per captura de fauna danyina; 3 trampes per captura de tortugues d'aigua; 4 nanses gras i 10 nanses petites; 13 aquaris per prestar a les escoles que participen en el programa pedagògic "Salvem el Fartet"; 36 prismàtics de gamma mitja/baixa per a llogar al públic visitant, varis d'ells pendents de revisió i reparació, i 10 prismàtics de gamma mitja; 6 prismàtics de gamma mitja/alta, per al servei tècnic; 1 compostador; 2 comptadors manuals; 1 trituradora; 1 generador; 3 pastors elèctrics; 6 bateries; 3 desbrossadores i 2 desbrossadores de motxilla; 1 motoserra i 1 motoserra de pèrtiga; 1 serra caladora; 1 serra radial; 2 trepants de bateria i atornilladors; i 1 elèctric; 2 segadores, de les quals 1 està pendent de reparació; 2 display format 70 x 100 cm; 1 tèster amb pinça amperimetria; 1 comprovador de bateria; bola remolc instal·lada en el la Pick-Up; 1 martell triturador; 1 Bufador; 1 taladro percutor; 1 serra amoladora; 1 serra de calar; 2 GPS; 3 càmeres fotogràfiques digitals; 8 càmeres de fototrampeig, dues de les quals estan pendents de reparació;

Es declara com a bé no utilitzable el vehicle Land Rover – Defender amb matrícula 4405-BC, pendent de donar-se de baixa a l'inventari de béns del Consorci.

02

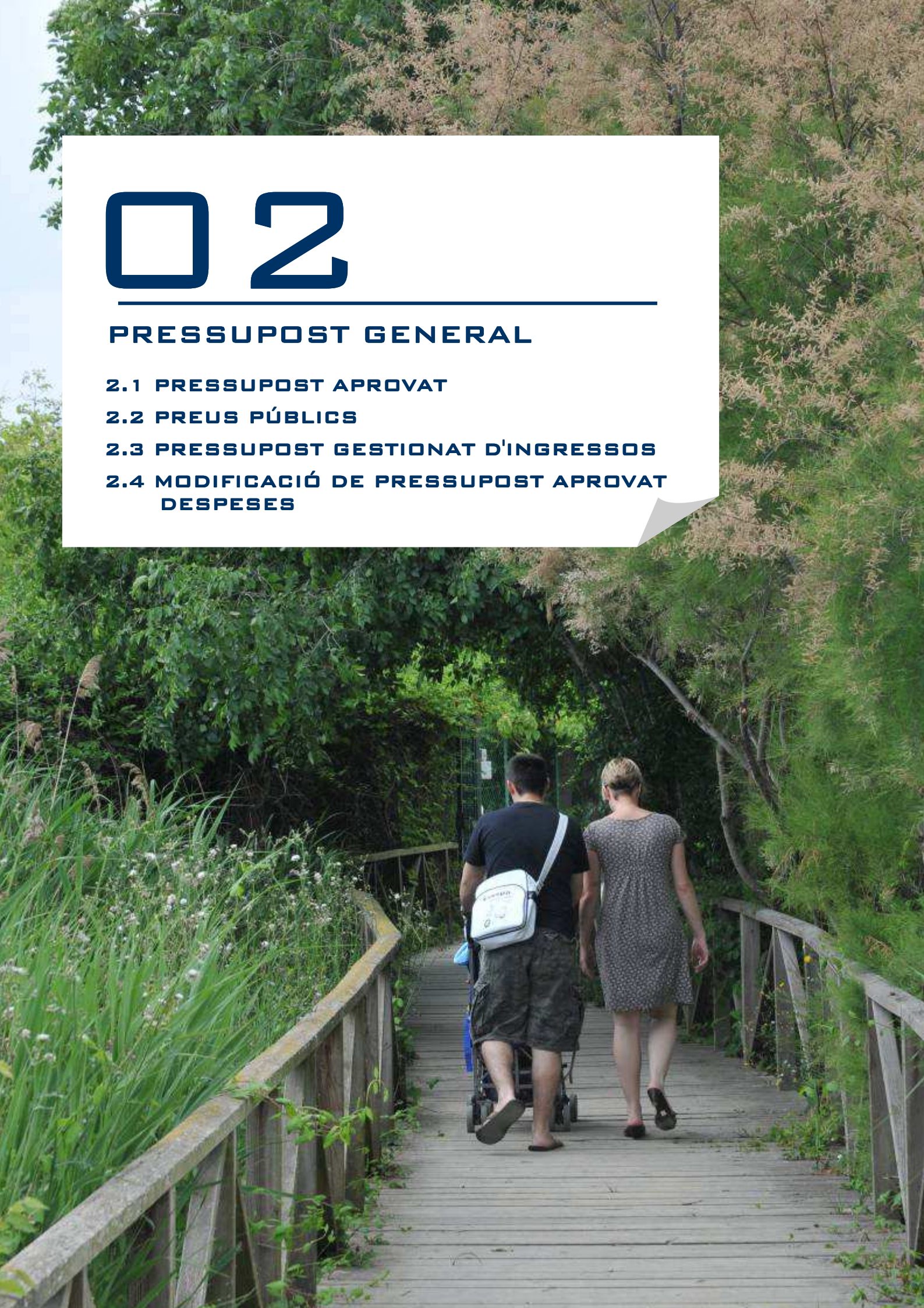
PRESSUPOST GENERAL

2.1 PRESSUPOST APROVAT

2.2 PREUS PÚBLICS

2.3 PRESSUPOST GESTIONAT D'INGRESSOS

**2.4 MODIFICACIÓ DE PRESSUPOST APROVAT
DESPESES**

2.1 PRESSUPOST APROVAT

El Pressupost ordinari inicial del Consorci per a l'any 2013 i que va ser aprovat en el Consell Rector de 21 de juny de 2013 és el següent:

DESPESES		425.000,00
CAPÍTOL I - DESPESES DE PERSONAL		253.100,00
	Art. 11 Personal eventual gabinets	53.100,00
170.110,01	Retribucions personal eventual	53.100,00
	Art. 13 Personal Laboral	140.000,00
170.130	Personal Laboral fix	140.000,00
	Art. 16 Quotes, prestacions i despeses socials	60.000,00
170.160,00	Quotes Seguretat Social	60.000,00
CAPÍTOL II - BENS CORRENTS I SERVEIS		165.590,00
	Art. 20 Arrendaments i cànons	5.965,00
172.202,00	Arrendament d'edificis i altres construccions	1.165,00
172.205,00	Arrendament mobiliari, equips oficina, material	4.800,00
	Art. 21 Reparacions, manteniment i conservació	8.600,00
172.210,00	Conservació infraestructures i béns naturals	6.000,00
172.212,00	Conservació edificis i altres construccions	1.000,00
172.213,00	Conservació maquinària, instal·lacions, utilitatge	100,00
172.214,00	Material de transport	1.500,00
	Art. 22 Material, subministraments i altres	150.525,00
172.220,00	Material d'oficina	250,00
170.221,01	Aigua	100,00
170.221,03	Combustible i carburants	4.000,00
170.221,04	Vestuari	1.000,00
172.221,99	Altres subministraments diversos	8.000,00
172.222,00	Comunicacions	1.800,00
170.224,00	Primes d'assegurances	7.500,00
170.225,00	Tributs	275,00
172.226,02	Publicitat i propaganda	500,00
172.227,06	Estudis i treballs tècnics	3.500,00
172.227,99	Contractes prestació serveis	123.600,00
	Art. 23 Indemnitzacions per raó de servei	500,00
170.231,20	Locomoció / Locomoció personal no directiu	500,00
CAPÍTOL III - DESPESES FINANCERES		810,00
	Art.31 de préstecs i altres operacions financeres en €	810,00
172.319,00	Altres despeses financeres de préstec i altres operacions financeres en € (comissions)	810,00
CAPÍTOL VI - INVERSIONS REALS		5.500,00
	Art.61 Inversions de reposició d'infraestructures i béns destinats a l'ús general	1.500,00
172.619,00	Inversions reposició infraestructures i béns d'ús general	1.500,00
	Art.62 Inversió nova associada al funcionament operatiu dels serveis	4.000,00
172.629,00	Altres inversions noves associades al funcionament operatiu dels serveis públics	4.000,00

INGRESSOS		425.000,00
CAPÍTOL III - TAXES I ALTRES INGRESSOS		70.000,00
	Art. 34 Preus Públics	15.000,00
349	Altres preus públics	15.000,00
	Art. 36 Venda Béns	5.000,00
360	Venda de Publicacions	5.000,00
	Art. 39 Altres ingressos	50.000,00
399	Altres Ingressos diversos	50.000,00
CAPÍTOL IV - TRANSFERÈNCIES CORRENTS		354.968,00
	Art. 45 de Comunitats Autònomes	151.168,00
450	Aportació Direcció General de Medi Natural	151.168,00
	Art. 46 d'Entitats Locals	150.000,00
462,01	Aportació Ajuntament del Prat de Llobregat	60.000,00
462,02	Aportació Ajuntament de Viladecans	60.000,00
462,03	Aportació Ajuntament de Gavà	15.000,00
462,04	Aportació Ajuntament de Sant Boi	15.000,00
	Art. 47 Empreses Privades	53.800,00
470	Subvencions d'empreses	53.800,00
CAPÍTOL V - INGRESSOS PATRIMONIALS		32,00
	Art. 52 Interessos de dipòsits	32,00
520	Interessos de dipòsits	32,00

Pel que fa a les **DESPESES** el Pressupost previst per a 2013 experimenta una reducció del 8,4% respecte al de 2012, i que es reflexa en la major part d'aplicacions pressupostàries, encara que no de manera lineal.

Pel que fa al **Capítol I Personal** les despeses corresponents van quedar fixades en **253.100,00 €** (que representa una reducció del 4,88% respecte a l'any 2012). Es van congelar els salaris i es va ajustar la despesa social a la realitzada al 2012.

El **Capítol II Bens corrents i serveis (165.590,00 €)**, es va veure reduït de manera general en un 16,33% respecte a l'any 2012. En aquest capítol, l'aplicació pressupostària **Contractes Prestació de Serveis** (123.600,00 €), que inclou les despeses per a la contractació del Servei d'Informació i del Servei de Vigilància dels espais naturals, els dos contractes més importants; i les despeses per a la contractació d'altres de menor entitat com ara salut laboral o gestoria; va experimentar una reducció general del 20,21%.

Una altra aplicació pressupostària important, dins del mateix Capítol II és **Conservació Infraestructures i Bens Naturals** (6.000,00 €), que aquest any va experimentar una reducció respecte a l'any passat del 50%, tot preveient fer els controls mínims imprescindible del medi aquàtic i no contractar cap brigada de manteniment; donat que aquest es faria amb la col·laboració dels plans

d'ocupació i altres brigades d'operaris dels ajuntaments. Per altra banda, es van preveure 4.800,00 € per al lloguer de 2 cabines sanitàries per al Remolar; 7.500,00 € per fer front a l'assegurança de responsabilitat civil; 1.000,00 € per a la renovació de vestuari laboral i EPI obligatori; i 4.000,00 € per a combustibles. També es van preveure 1.000,00 € per a petites reparacions en els equipaments dels espais naturals i 1.500,00 € per a revisions i reparacions dels vehicles del Consorci. L'a.p. 172.221,99 **Altres subministraments diversos** experimenta un important augment, passant a ser de 8.000,00 €, tot tenint en compte la realitat de la despesa en aquest concepte assolida en 2012. L'a.p. 172.226,02 corresponent a **Publicitat i Propaganda** compta únicament amb 500,00 € per fer front a la despesa que suposa la impressió dels tiquets descompte dels recursos turístics de la comarca que promou el Consorci de Turisme del Baix Llobregat.

L'a.p. 172.227,06 **Estudis i Treballs Tècnics** s'ha vist reduïda en un 44,44% respecte a l'any passat, i únicament es van preveure les despeses necessàries per fer front a 1 dels 8 informes que ATLL encarrega al Consorci per fer el seguiment de les obres de la canonada de la Dessaladora al seu pas per la platja de ca l'Arana, i que s'havien de contractar a tècnics externs al Consorci.

S'havien previst també 500,00 € per a locomoció de personal no directiu.

Pel que fa al **Capítol III Despeses financeres**, s'han previst 810,00 €.

Finalment, **en el Capítol VI Inversions Reals**, es van preveure 5.500,00 €, que es proposava destinar a inversions associades al funcionament operatiu del Consorci (4.000,00 €) i 1.500,00 € per a reposició de materials d'ús general, com ara la senyalització.

En el Pressupost d'**INGRESSOS** del Consorci aprovat per a 2013 es van mantenir les aportacions dels ajuntaments: 60.000,00 € per part de l'Ajuntament del Prat de Llobregat, 60.000,00 € per part de l'Ajuntament de Viladecans, 15.000,00 € per part de l'Ajuntament de Sant Boi de Llobregat i 15.000,00 € per part de l'Ajuntament de Gavà. L'ajuntament del Prat, a més, continua aportant el tècnic de gestió i manteniment d'espais naturals (el cost del qual és de 48.020, 59 € - que inclou les retribucions brutes i les càrregues socials segons certificat per l'interventor de l'Ajuntament del Prat) i les despeses d'utilització de les dependències municipals per a la seu i oficina tècnica del Consorci, entre d'altres; així com molts subministraments necessaris per al manteniment d'infraestructures i bens naturals.

Aquest any l'aportació del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural s'ha vist reduïda respecte a l'aportació de 2012 en un 20%, quedant fixada en 151.168,00 €.

Per acabar de conformar el **Capítol IV Transferències Corrents**, es van preveure aportacions provinents de la renovació de convenis amb empreses com ara Gas Natural Fenosa i Fundació CatalunyaCaixa, així com d'altres derivats de nous patrocinis que es preveia aconseguir; arribant al total de 75.000,00 €.

En el **Capítol de Taxes i Altres Ingressos**, s'havien previst 70.000,00 € que es preveia obtenir del cobrament de preus públics establerts pel Consorci per la prestació de serveis com ara vigilància especial, el monitoratge i supervisió de la visita de grups escolars i el nou servei de visites guiades per a grups i birdwatching (15.000,00 €). D'altra banda, s'esperava obtenir 5.000,00 € per la venda de guies de natura del Delta. En la a.p. Altres Ingressos, s'havien previst 50.000,00 € que s'obtindrien del cobrament de serveis tècnics, de la realització de seguiments encarregats al Consorci per ATLL i altres.

2.2 PREUS PÚBLICS PER A LA PRESTACIÓ DELS SERVEIS I ACTIVITATS DEL CONSORCI

Els preus públics per a la prestació de serveis i activitats del Consorci, aprovats el 8 de juliol de 2011 pel Consell Rector del Consorci es modifiquen per acord del Consell Rector de 21 de juny de 2013, quedant establerts de la següent manera:

I. PREUS PÚBLICS PER LA PRESTACIÓ DE SERVEIS

SERVEI DE VIGILÀNCIA ESPECIAL (*)	PREU HORA
Laborables de 8 a 20 h	32 €
Laborables de 20 a 7 h	43 €
Festius / caps de setmana	70 €
SERVEI D'ASSESSORAMENT (*)	PREU HORA
Laborables de 8 a 15 h	36 €
Laborables de 15 a 18 h	47 €
Laborables de 18 a 7 h / caps de setmana i festius	75 €
SERVEI DE MONITORATGE I SUPERVISIÓ (*)	PREU HORA
Laborables de 8 a 15 h	22 €
Laborables de 15 a 18 h	26 €
Laborables de 18 a 7 h / caps de setmana i festius	45 €
VISITA GUIADA CONCERTADA (**)	PREU GRUP
Grups organitzats. Laborables i caps setmana. Durada: 3 hores	190 €
VISITA GUIADA ESPECIALITZADA. BIRDWATCHING (**)	PREU PERSONA
Inclou desplaçaments	
Mitja jornada	90 €
Jornada complerta	150 €
SERVEI DE COORDINACIÓ I SUPERVISIÓ DE VISITES DE GRUPS ESCOLARS (**)	PREU GRUP
Amb acompanyament d'entitats o empreses d'educació ambiental. Laborables. Aquest preu es facturarà a l'empresa o entitat.	10 €
Sense acompanyament d'entitats o empreses d'educació ambiental. Laborables. Aquest preu es facturarà al centre educatiu.	40 €
SERVEI DE LLOGUER DE BINOCLES	PREU UNITAT
<i>Aquest import ja inclou l'iva</i>	
Tots els dies, en horari del Servei d'Informació dels EENN	2 €

(*) A aquests imports se'ls haurà d'aplicar l'IVA corresponent

(**) Operació exempta d'IVA d'acord amb l'article 20.1.14.B de la llei 37/1992, de 28 de desembre, del Impost sobre el valor afegit.

II. PREUS PÚBLIC PER LA VENDA DE PRODUCTES

GUIES DE NATURA DEL DELTA DEL LLOBREGAT <i>Aquests imports ja inclouen l'IVA</i>	PREU UNITAT
Guia d'ocells aquàtics del Delta del Llobregat	9 €
Guia de amfibis, rèptils i mamífers del Delta del Llobregat	9 €
Guia d'ocells forestals i d'espais oberts del Delta del Llobregat	9 €
Guia de fongs del Delta del Llobregat	9 €
Guia d'orquídies del Delta del Llobregat	9 €
Guia de plantes de maresma, forestals i dunars del Delta del Llobregat	9 €

2.3 PRESSUPOST GESTIONAT D'INGRESSOS

El 12 de juny es va signar un conveni de col·laboració entre Gas Natural Fenosa i el Consorci, pel qual aquesta entitat destina la quantitat de **10.500,00 €** al desenvolupament de les Activitats 2012-2013 del Consorci, i que seran ingressats a principis de 2014.

L'1 de juliol també es va signar una pròrroga del conveni de col·laboració entre el Consorci i la Fundació Catalunya – La Pedrera, hereva de la Fundació CatalunyaCaixa, pel qual aquesta entitat destina la quantitat de **2.700,00 €** per al desenvolupament dels Programes d'Educció Ambiental i que van ser ingressats 20 de desembre 2013.

D'altra banda, en compliment de la Declaració d'Impacte Ambiental del projecte de traçat per la línia de costa de la canonada d'impulsió d'aigua de la dessalinitzadora de l'AMB, **ATLL** ha encarregat al Consorci els seguiments de flora i fauna. El Consorci va fer el lliurament dels treballs i va emetre la corresponent factura el 14 de novembre de 2013, per un import de **37.026 €** (iva inclòs) que s'espera ingressar a principis de l'exercici 2014.

El Consorci ha ingressat l'any 2013 per la venda de les guies de natura **1.734 €**.

D'altra banda, el Consorci de Turisme del Baix Llobregat i les empreses i institucions turístiques de la comarca han mantingut la col·laboració en la promoció de cupons de descomptes per a famílies per al període gener 2013 – desembre 2013, mitjançant cupons descompte de diferents promocions dels recursos turístics de la zona i que s'han repartit entre els escolars visitants dels espais. El Consorci ha ofert un descompte de 1 € per cada compra d'una guia de natura. Durant aquest any s'han rebut 3 cupons de descompte.

Mostra del cupó descompte ofert pel Consorci. Dors del cupó amb la totalitat dels recursos

D'altra banda, el Consorci ha emès 7 autoritzacions per a la realització de sessions de filmació o fotogràfiques als espais naturals, suposant un ingrés de **6.201,07 €**, que corresponen a les despeses de gestió, supervisió i acompanyament que fa el personal del Consorci.

Per altra banda, l'any 2013 s'han desenvolupat al Delta 5 jornades de voluntariat corporatiu, que ha representat un ingrés per al Consorci de **2.219,07 €** (IVA inclòs).

Durant l'any 2013 s'han organitzat visites guiades especialitzades i activitats de sensibilització envers el coneixement i la protecció dels espais naturals i incloses en els programes d'activitats del Consorci (hivern, primavera i tardor 2013), que han suposat un ingrés de **2.942 €**.

L'any 2013 el Consorci ha ingressat en concepte de coordinació i supervisió de visites de grups escolars **6.720 €**. Recordem que les administracions, entitats o empreses d'educació ambiental que ofereixen activitats d'educació ambiental al Delta han de pagar 10 € per grup/jornada, i que les escoles que venen sense acompanyament d'empreses o entitats, a partir del mes de maig, paguen 40 € per grup/jornada. Resten exemptes d'aquest pagament les escoles i instituts dels 4 municipis del Delta del Llobregat.

ACOMPANYATS PER ENTITAT / LLIURE	NÚM. GRUPS	IMPORT
Serveis d'Educació Ambiental Ajuntament del Prat de L.	247	2.470 €
Cultura Itinerant	19	190 €
Fundació Sigea	17	170 €
Museu de Gavà (I M Gestió Patrimoni Cultural i Natural)	8	80 €
Tea Difusió Cultural	47	470 €
Ecoima	68	680 €
Centre Mediambiental l'Arrel	13	130 €
Fundació Catalana de l'Esplai	8	80 €
Biosfera	16	160 €
Fem Natura	4	40 €
Edulis	4	40 €
Aula	8	80 €
Grups escolars. Visita lliure	47 grups de 40 € / grup 25 grups de 10 € / grup	2.130 €

S'han ingressat **1.000 €** aquest any en concepte de subvenció que va atorgar l'Àrea de Turisme de la Diputació de Barcelona per a l'edició del plànol – mapa amb la informació dels espais naturals del delta del Llobregat.

La resta d'ingressos gestionats corresponen a les aportacions ordinàries que fan els membres del Consorci i que s'especifiquen, segons l'exercici i la data d'ingrés, en la següent taula.

MEMBRES DEL CONSORCI	DATES	IMPORT
Generalitat de Catalunya (DGMN)		86.500,51 €
Bestreta 01 2013	31/07/2013	50.000,00 €
Pagament 1r trimestre 01 2013 AG	29/11/2013	18.250,26 €
Pagament 2on trimestre 01 2013 AG	27/12/2013	18.250,25 €
Ajuntament del Prat de Llobregat		60.000,00 €
1er. trimestre 2013	05/04/2013	15.000,00 €
2on. trimestre 2013	29/04/2013	15.000,00 €
3er. trimestre 2013	27/06/2013	15.000,00 €
4rt. Trimestre 2013	11/12/2013	15.000,00 €
Ajuntament de Viladecans		60.000,00 €
Pagament 1r semestre 2013	17/05/2013	30.000,00 €
Pagament 2n semestre 2013	17/07/2013	30.000,00 €
Ajuntament de Sant Boi de Llobregat		15.000,00 €
Únic pagament 2013	26/06/2013	15.000,00 €
Ajuntament de Gavà		15.000,00 €
Únic pagament 2013	20/06/2013	15.000,00 €

Pel que fa a l'aportació compromesa per part de la Generalitat per al 2013 (151.168,00 €), aquesta s'ha vist reduïda per una **retenció de 23.958,08 €**, en aplicació de l'article 12.4 de la Llei 1/2012, de 22 de febrer, de pressupostos de la Generalitat de Catalunya i el Decret 170/2012, de 27 de desembre, pel qual s'estableixen els criteris d'aplicació de la pròrroga dels pressupostos de la Generalitat de Catalunya per al 2012 mentre no entrin en vigor els del 2013.

Tanmateix, la Intervenció General de la Generalitat de Catalunya, per aplicació de l'Acord de Govern de 27 de novembre de 2012, obliga al Consorci a **reintegrar a la Generalitat 4.208,91 €**, corresponents a la part proporcional a l'aportació de la Generalitat al Consorci de la quantitat resultat de l'aplicació de les previsions del Reial Decret – Llei 20/2012, de 13 de juliol, al personal laboral i eventual del Consorci, en quant a la supressió integral de la paga extraordinària corresponent al mes de desembre de 2012.

Tot plegat, tenim que l'aportació de la Generalitat compromesa per al 2013 i que estava xifrada inicialment en 151.168,00 €, ha quedat finalment establerta, després de les retencions citades, en **123.001,01 €**.

La Generalitat de Catalunya, en el marc de l'adhesió al fons que va crear l'Estat per finançar els pagaments a proveïdors mitjançant el Ministeri d'Hisenda i Administracions Públiques al maig 2012, posa en marxa, a l'octubre, noves fases d'aquest finançament per fer front amb caràcter general a diversos obligacions pendents de pagament, vençudes, líquides i exigibles abans del 31 de maig de 2013, i altres d'específiques obligades abans del 31 de desembre de 2012, amb una xifra resultant de **34.282,89 €**.

2.4 MODIFICACIÓ DE PRESSUPOST APROVAT DE DESPESES

Per Resolució de Gerència de data 10 d'octubre de 2013, s'aprova un expedient de generació de crèdits, en base a majors ingressos provinents de l'ajut concedit per la Direcció General del Medi Natural al Consorci per al desenvolupament del projecte de "Gestió d'hàbitats als espais naturals del Delta del Llobregat mitjançant la construcció de corrals trampa per a la captura de porcs senglars i la col·locació de pastors elèctrics per a protegir els prats d'orquídies", de **13.044,60 €**, que s'incorporen a l'a.p. 172.629 Inversió nova associada al funcionament del servei (9.500,00 €) i a l'a.p. 172.221,99 Altres subministraments diversos (3.544,60 €).

Per Resolució de Presidència de data 23 de desembre de 2013, s'aprova un expedient de generació de crèdits per l'import de les retribucions i quotes patronals de seguretat social del Sr. Enric de Roa i Bonel, durant els anys 2012 i 2013, en base a l'aportació en espècie de l'Ajuntament del Prat de Llobregat, atentent que les despeses salarials del Sr. de Roa han estat satisfetes per l'Ajuntament del Prat de Llobregat **(95.654,24 €)** que s'incorporen a l'a.p. 170.130,00 Personal laboral (71.302,41 €) i a l'a.p. 170.160,00 Quotes Seguretat Social (24.351,83 €).

03

ACTIVITAT DEL CONSORCI

**3.1 CONSOLIDACIÓ DE L'ESTRUCTURA I EL
FUNCIONAMENT DEL CONSORCI**

3.2 GESTIÓ DELS ESPAIS NATURALS

**3.3 FOMENT DE LA CONSERVACIÓ DE LA
BIODIVERSITAT**

**3.4 PROMOCIÓ DE L'ÚS PÚBLIC I
L'EDUCACIÓ AMBIENTAL**

3.5 DIFUSIÓ DELS ESPAIS NATURALS

**3.6 VINCULACIÓ D'ENTITATS I
INSTITUCIONS**

3.1 CONSOLIDACIÓ DE L'ESTRUCTURA I EL FUNCIONAMENT DEL CONSORCI

És objectiu del Consorci garantir l'estructura bàsica i la disponibilitat dels recursos humans, materials, administratius i econòmics necessaris per exercir una gestió efectiva i estable dels espais naturals del delta del Llobregat.

3.1.1 CONSELL RECTOR

3.1.1.1 PRINCIPALS ACORDS

El Consell Rector s'ha reunit en sessió ordinària 1 vegada: el 21 de juny de 2013. Els acords més importants que s'han pres han estat:

- / Renovació de càrrecs del Consell Rector del Consorci.
- / Aprovació de la Memòria d'Actuacions del Consorci de l'any 2012.
- / Aprovació de la liquidació del Pressupost del Consorci corresponent a l'exercici 2012.
- / Aprovació dels comptes anuals del Consorci de l'exercici 2012.
- / Aprovació del Pressupost i de la plantilla de personal del Consorci per a l'exercici 2013.
- / Aprovació de les retribucions del personal del Consorci per a l'any 2013.
- / Aprovació del Programa d'Actuació del Consorci per a l'any 2013.
- / Aprovació de la pròrroga de l'adscripció del tècnic de Medi Ambient de l'Ajuntament del Prat de Llobregat, el Sr. Enric de Roa i Bonel, al Consorci.

- / Aprovació de l'annex de l'ordenança reguladora de preus públics dels serveis i activitats que presta el Consorci.

El Consell Rector ha donat compte dels següents acords:

- / Donar compte de la comanda CM 13/000913 feta per ATLL (Aigües Ter Llobregat) per al desenvolupament del Programa de seguiments de fauna i flora 2012-2013 a les zones afectades per les obres de la canonada de la dessaladora de l'AMB.
- / Donar compte de la resolució de la sol·licitud a la Direcció General del Medi Natural i Biodiversitat del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural, de l'ajut per al projecte "Gestió d'hàbitats als espais naturals del Delta del Llobregat mitjançant la construcció de corrals trampa per a la captura de porc senglar i col·locació de pastors elèctrics" segons ordre AAM/388/2012, de 23 de novembre, per la qual es fa pública la convocatòria d'ajuts per al finançament d'actuacions ens els espais naturals protegits de Catalunya per a l'any 2013.
- / Donar compte de les resolucions de la gerència del Consorci sobre adjudicació del contracte del Servei d'Informació dels espais naturals, així com de la devolució d'aval a l'anterior empresa adjudicatària.
- / Donar compte de diverses resolucions de la gerència del Consorci sobre l'aprovació de convenis per a la realització de pràctiques per part d'alumnat de diversos centres educatius (IES Narcís Monturiol de Barcelona, IES Rubió i Tudurí de Barcelona, Escola de Capacitació Agrària del Solsonès i Centre Joan Pelegrí de Barcelona).

3.1.2 COMISSIÓ TÈCNICA

L'any 2013 no s'ha convocat la Comissió Tècnica, però s'han fet molts contactes puntuals i reunions de caràcter tècnic amb diferents representants de la mateixa; destacant la coordinació periòdica amb els ajuntaments de Viladecans i del Prat de Llobregat i amb el Cos d'Agents Rurals de la comarca del Baix Llobregat.

3.1.3 EQUIP TÈCNIC DEL CONSORCI

3.1.3.1 PLANTILLA DE PERSONAL

La plantilla de personal del Consorci no s'ha vist modificada respecte a l'aprovada l'any 2012, essent la mateixa que es va aprovar al 2005, quan es va crear el Consorci.

El febrer de 2013 es produeix la pròrroga de l'adscripció funcional al Consorci del tècnic de Medi Ambient de l'ajuntament del Prat de Llobregat, el Sr. Enric de Roa i Bonel, per desenvolupar les tasques de gestió i manteniment d'espais naturals.

La gerent del Consorci, Sra. María José Albaladejo, ha gaudit des de l'1 de gener de 2013 d'una reducció de la jornada de treball, segons l'art. 26,a) de la llei 8/2006, de 5 de juliol, de mesures de conciliació de la vida personal, familiar i laboral del personal al servei de les administracions públiques de Catalunya.

3.1.3.2 CONDICIONS DE TREBALL

El 2013 s'ha tornat a contractar el servei de prevenció de riscos laborals, amb ASEPEYO, Serveis de Prevenció.

3.1.3.3 FORMACIÓ DEL PERSONAL

El tècnic de gestió i manteniment d'espais naturals va assistir a unes jornades de treball sobre "Agricultura ecològica als Espais Naturals Protegits", organitzada per la DG. Del Medi Natural del DAAM, el 26 de febrer a Reus i el 16 d'abril al PN de la Zona Volcànica de la Garrotxa. També va assistir, junt amb el tècnic de

preservació de la biodiversitat, a la Jornada tècnica sobre "Control d'espècies exòtiques invasores" celebrada a Banyoles els dies 11 i 12 d'abril.

El tècnic de gestió i manteniment d'espais naturals, també va participar en la sessió de formació sobre "protecció de dades de caràcter personal" organitzada per l'Ajuntament del Prat de Llobregat, el 20 de juny.

La gerent va assistir al Seminari de gestió de voluntariat organitzat per l'Ajuntament del Prat, el 18 d'octubre. Tanmateix va participar en el taller pràctic ofert per la Xarxa de Custodia del Territori "Vols aconseguir que els teus projectes tinguin èxit?", el 26 d'octubre de 2013.

L'administrativa va assistir al taller pràctic ofert per la Xarxa de Custodia del Territori sobre el sistema de control de dades CRM, el 26 d'octubre de 2013.

El tècnic d'ús públic i educació ambiental va participar en una jornada tècnica sobre la gestió de riscos als espais naturals, organitzada per la Diputació de Barcelona, el 7 de novembre, a Montesquiú.

3.1.3.4 COL·LABORACIONS DELS PLANS I TALLERS D'Ocupació DELS AJUNTAMENTS

L'any 2013 s'ha comptat amb el personal de diversos Plans d'Ocupació Forestals que han tingut els Ajuntament del Prat i de Viladecans, amb la col·laboració de la Mancomunitat de Municipis de l'Àrea metropolitana de Barcelona i de la Generalitat de Catalunya (en el cas de Viladecans), així com amb un capatàs del CIRE (Centre d'Iniciatives per a la Reinserció del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya), contractat per l'Ajuntament del Prat. El Consorci ha dirigit les tasques realitzades i a aportat la maquinària i eines que han utilitzat.

3.1.3.5 CONVENIS DE COL·LABORACIÓ AMB CENTRES EDUCATIUS PER A LA REALITZACIÓ DE PRÀCTIQUES D'ALUMNAT

Aquest any el Consorci, d'acord amb el programa d'actuacions, ha signat novament convenis de col·laboració per a la formació pràctica d'alumnat d'IES i d'universitats, que ha suposat l'acolliment d'un total de 9 alumnes, que han desenvolupat tasques, tant de l'àrea de l'ús públic i educació ambiental, de manteniment i de seguiments de flora i fauna als espais naturals del Delta del Llobregat.

CENTRE EDUCATIU	HORES / JORNADA	PERÍODE	TIPUS DE TASQUES	COORDINACIÓ
IES Rubió i Tudurí	192 hores	13 maig – 28 juny 2013	Manteniment a l'Espai Natural del Remolar - Filipines	Tècnic de Gestió i Manteniment d'Espais Naturals
IES Rubió i Tudurí	192 hores	13 maig – 28 juny 2013	Manteniment Remolar - Filipines	Tècnic de Gestió i Manteniment d'Espais Naturals
IES Narcís Monturiol	383 hores	16 maig – 30 setembre 2013	Seguiments de fauna als Espais Naturals del Delta	Tècnic de Preservació de la Biodiversitat
Escola de Capacitació Agrària del Solsonès	410 hores	6 maig – 5 juliol 2013	Seguiment grups escolars als Espais Naturals del Delta	Tècnic d'Ús Públic i Educació ambiental
Centre Joan Pelegrí	140 hores	25 juny – 31 juliol 2013	Seguiment grups escolars als Espais Naturals del Delta	Tècnic d'Ús Públic i Educació ambiental
Universitat de Barcelona	350 hores	15 novembre - 15 desembre 2013 / 1 febrer 2013 - 31 de maig de 2014	Seguiment del Fartet als Espais Naturals del Delta	Tècnic de Preservació de la Biodiversitat
IES Narcís Monturiol	383 hores	11 de novembre de 2013 - 18 d'abril de 2014	Seguiment de fauna Seguiments de fauna als Espais Naturals del Delta	Tècnic de Preservació de la Biodiversitat
Escola Familiar Agrària Quintanes	383 hores	25 novembre 2013 - 16 maig 2014	Manteniment a l'Espai Natural del Remolar - Filipines	Tècnic de Gestió i Manteniment d'Espais Naturals
Universitat Autònoma de Barcelona	Mínim de 50 hores	18 desembre 2013 - 10 febrer 2014	Seguiment del disseny de l'itinerari de la Pollancreda	Tècnic d'Ús Públic i Educació ambiental

3.1.4 SERVEIS BÀSICS PER A LA GESTIÓ DELS ESPAIS NATURALS

L'any 2012 s'han contractat els següents serveis bàsics per a la gestió dels espais naturals:

SERVEI D'INFORMACIÓ – SM SISTEMAS MEDIOAMBIENTALES I FEM NATURA

El Servei d'Informació dels espais naturals s'ha contractat els mesos de gener, febrer i març a SM Sistemas Medioambientales (477 hores de servei) per 7.959,15 € (iva exclòs). A partir del 5 d'abril, el servei el comença a prestar Fem Natura, empresa adjudicatària pel període d'un any, per 2.057 hores, per 30.475,00 € (iva exclòs). La nova adjudicació del servei va suposar una reducció en el nombre d'hores de servei respecte al contracte anterior del 39,46%. Igualment el nou preu d'adjudicació ha estat 9,33 punts inferior al de l'any anterior.

SERVEI DE VIGILÀNCIA – GUARDA PARTICULAR DE CAMP (CECILIO FERNÁNDEZ)

El Servei de Vigilància dels espais naturals va ser adjudicat per un any, al guarda particular de camp, el Sr. Cecilio Fernández, que va començar a prestar el servei l'1 de gener de 2013, per un total de 2.545 hores i per 41.610,00 €. La nova adjudicació d'aquest servei suposa una reducció en el nombre d'hores de servei respecte al contracte anterior del 18,25%. Igualment el nou preu d'adjudicació ha estat de 2,97 punts inferior al de l'any anterior.

PROGRAMA DE CONTROL DEL MEDI AQUÀTIC – AIGÜES DEL PRAT SA

El Programa de Control del Medi Aquàtic es va contractar a l'empresa municipal Aigües del Prat, SA , amb la que es va pactar a meitat de l'any un preu rebaixat per cost d'analítica (la recollida de mostres la fa personal del Consorci), que suposa 88 mostres pel preu de 11.404,49 € (iva inclòs) durant tot l'any 2013.

3.1.5 RECURSOS PER AL FUNCIONAMENT ORDINARI

3.1.5.1 SEU I OFICINA TÈCNICA DEL CONSORCI

La seu i oficina tècnica del Consorci continua estan a les dependències municipals del Departament de Via Pública de l'Ajuntament del Prat, ubicades a l'Avinguda de l'Onze de Setembre.

3.1.5.2 ALTRES

S'han renovat els contractes amb la gestoria laboral i fiscal i el de bústies de correu i dominis informàtics de correu electrònic i web. S'han contractat puntualment serveis de missatgeria, correus, publicacions a diaris oficials o fotocòpies.

S'han contractat l'assegurança de responsabilitat civil per un import de 5.157 € anuals, un 5,38 % inferior respecte al de l'any 2012, i que suposa un estalvi de 293,18 €. També s'ha contractat una assegurança d'accidents, per donar cobertura als membres adherits al Programa de Voluntariat del Delta del Llobregat, per un import de 183,09€ anuals.

S'han contractat el lloguer de 2 cabines sanitàries per a l'espai natural del Remolar – Filipines, i una neteja setmana, així com la neteja de la cabina ubicada a la Bunyola, propietat de l'Ajuntament del Prat de Llobregat. Fent un ajust respecte l'any anterior, el cost en concepte d'aquests serveis ha estat de 5.350,36€ (iva exclòs), un 7,2 % inferior respecte al de l'any 2012.

La neteja dels WC del punt d'informació dels espais naturals del Riu s'ha realitzat amb el personal càrrec dels plans d'ocupació de l'Ajuntament del Prat. La neteja dels equipaments d'ús públic s'ha realitzat mitjançant personal del Consorci i els plans d'ocupació municipals.

Pel que fa al parc mòbil del Consorci, s'han fet 3 reparacions als vehicles Land Rover 4x4, del Toyota Rav4 i la Pick-Up, i 2 revisions oficials de la pick-up i del Toyota Rav4. Al desembre, s'ha instal·lat la bola enganxe per al remolc de la Pick-Up.

Durant l'any 2013 s'ha mantingut el lloguer d'una plaça d'aparcament a l'empresa municipal Prat Espais, SLU per a la Pick-up Toyota propietat del Consorci. També s'han reparat les 2 bicicletes.

Al setembre, l'ITV emet un informe d'inspecció tècnica de vehicles desfavorable del Land Rover 4x4. Degut al seu estat, es proposa la declaració com a bé no utilitzable, el 20 de setembre, quedant immobilitzat i fora d'ús a l'espera de ser donat de baixa de l'inventari de béns del Consorci.

3.2 GESTIÓ DELS ESPAIS NATURALS DEL DELTA DEL LLOBREGAT

És objectiu del Consorci garantir el bon estat ambiental dels espais naturals i vetllar per la seva integració en la planificació territorial, tot posant en valor les seves característiques com a peça fonamental en la conservació dels recursos naturals. També és important la tasca del Consorci en la funció de vigilància dels espais naturals i la compatibilitat d'usos.

3.2.1 ORDENACIÓ I PLANIFICACIÓ QUE AFECTA ALS ESPAIS NATURALS

A l'actualitat la plana i el litoral del Delta es troben en un procés de transformació fruit del desenvolupament de diverses infraestructures. Els espais naturals estan vivint aquesta transformació de manera intensa essent uns dels espais més afectats i fràgils, i per tant més necessitats de protecció i d'atenció des del punt de vista de la ordenació territorial.

Forma part de la tasca del Consorci el seguiment d'aquesta planificació territorial en pro de la conservació dels espais naturals, participant directament o assessorant i informant, en les fases d'elaboració de projectes o en la d'execució d'obres.

3.2.1.1 PLANS D'ORDENACIÓ

PLA ESPECIAL DEL MEDI NATURAL I DEL PAISATGE DEL DELTA DEL LLOBREGAT

L'últim esborrany del Pla Especial dels Espais Naturals del Delta del Llobregat ja estava finalitzat des de l'any 2011. L'any 2012 la seva tramitació estava paralitzada, donada l'acumulació de plans a revisar per part del DAAM. El mes de juliol de 2013 el Consorci del Delta manté una reunió amb el Subdirector de la Biodiversitat del DAAM de la Generalitat de Catalunya i, entre d'altres temes, es tracta sobre el Pla Especial del Delta i es constata que la tramitació estava

aturada a l'espera de resoldre els dubtes sobre la compatibilitat d'algunes infraestructures derivades de l'ampliació de l'Aeroport en la ZEPA.

3.2.1.2 INFORMES TÈCNICS PRECEPTIUS I D'AVALUACIÓ D'IMPACTE AMBIENTAL D'OBRES I PROJECTES

INSTAL·LACIÓ D'ACTIVITATS. OBRES I PROJECTES.

- / Informe sobre el projecte de modificació de l'abocament de la salmorra de rebuig de la Planta Dessaladora de la Conca del Llobregat, per a la Direcció General de Polítiques Ambientals del Departament de Territori i Sostenibilitat.
- / Informe sobre l'obra de manteniment en el passeig marítim del Prat, davant el CRAM, per a la Demarcació de Costes en Catalunya, de la Direcció General de Sostenibilitat de la Costa i del Mar, del Ministeri d'Agricultura, Alimentació i Medi Ambient.
- / Consideracions sobre l'abast i el grau d'especificació de l'Informe de Sostenibilitat Ambiental de la Modificació Puntual del Pla General Metropolità, a l'àmbit del Parc Agrari del Baix Llobregat, per a l'Oficina Territorial d'Acció i Avaluació Ambiental de Barcelona, del Departament de Territori i Sostenibilitat.
- / Consideracions sobre l'abast i el grau d'especificació de l'Informe de Sostenibilitat Ambiental de la Revisió del Pla Especial de Protecció i Millora del Parc Agrari del Baix Llobregat, per a l'Oficina Territorial d'Acció i Avaluació Ambiental de Barcelona, del Departament de Territori i Sostenibilitat.
- / Consideracions sobre l'anunci d'informació pública d'una sol·licitud de concessió d'ocupació del domini públic maritimoterrestre, al terme municipal del Prat de Llobregat, per al vial d'accés a la platja del Prat, per al Servei de Costes, del Departament de Territori i Sostenibilitat
- / Informe sobre la campanya de neteja de rieres i pluvials de Viladecans, per a l'Àrea d'Espai Públic de l'Ajuntament de Viladecans.

- / Informe sobre el projecte d'Heliport de l'Aeroport del Prat, per a la Direcció General de Polítiques Ambientals, del Departament de Territori i Sostenibilitat.
- / Informe sobre el projecte de millora del vial d'accés a la platja del Prat de Llobregat i mobiliari urbà, per al Cap Territorial d'Acció i Avaluació Ambiental dels SSTT a Barcelona, del Departament de Territori i Sostenibilitat.
- / Informe sobre l'execució d'un pas per a visitants entre els dos marges de la llacuna de la Murtra, per a l'Ajuntament de Gavà.
- / Informe sobre el projecte constructiu d'accés de varada davant el Centre Municipal de Vela i el projecte d'execució de millora de la barana de la passera del Canal de l'Illa, per al Servei de Costes, del Departament de Territori i Sostenibilitat.
- / Informe sobre l'aprovació inicial de la Modificació Puntual del Pla General Metropolità, a l'àmbit del Parc Agrari del Baix Llobregat, per a la Direcció de Serveis d'Urbanisme, de l'Àrea Metropolitana de Barcelona.
- / Informe sobre l'aprovació inicial de la Revisió del Pla Especial de protecció i millora del Parc Agrari del Baix Llobregat i el seu informe de Sostenibilidad Ambiental, per a la Direcció de Serveis d'Urbanisme, de l'Àrea Metropolitana de Barcelona .
- / Informe de comentaris sobre el projecte d'ordenació camí de València, des de la rotonda de la carretera de la platja del Prat fins a l'entrada dels espais naturals del Riu, per a l'Ajuntament del Prat de Llobregat.
- / Informe de comentaris sobre el projecte museogràfic Centre d'Interpretació del Riu Llobregat de la Masia de Can Julià, a Sant Boi de Llobregat, per a l'Àrea de Medi Ambient de l'Ajuntament de Sant Boi de Llobregat.

GESTIÓ DE FAUNA I FLORA

- / Sol·licitud d'una autorització unificada per a actuacions excepcionals, de control i maneig de fauna, a l'interior dels espais protegits del Delta del Llobregat, per a la Direcció General de Medi Natural i Biodiversitat, del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural.
- / Informe sobre les necessitats de pastura als Espais Naturals del Riu, per a l'Oficina Comarcal del Baix Llobregat del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural.
- / Informe d'avaluació de la pastura amb cavalls als Espais Naturals del Riu, per a l'Oficina Comarcal del Baix Llobregat del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural.
- / Informe de seguiment de la pastura a l'espai dels Reguerons, per a l'Ajuntament de Viladecans.
- / Informe sobre el corriol camanegre l'any 2012 a les zones afectades per les obres de la dessaladora, per a ATLL.
- / Informe sobre el seguiment del Fartet l'any 2012 a les zones afectades per les obres de la dessaladora, per a ATLL.
- / Informe sobre la gavina corsa l'any 2012 a les zones afectades per les obres de la dessaladora, per a ATLL.
- / Informe sobre les limícoles l'any 2012 a les zones afectades per les obres de la dessaladora, per a ATLL.
- / Informe sobre els ardèids l'any 2012 a les zones afectades per les obres de la dessaladora, per a ATLL.
- / Informe sobre els ocells de les platges l'any 2012 a les zones afectades per les obres de la dessaladora, per a ATLL.
- / Informe sobre la vegetació a la platja de Ca l'Arana l'any 2012, a les zones afectades per les obres de la dessaladora, per a ATLL.

- / Informe sobre la vegetació a la platja de Carrabiners l'any 2012, a les zones afectades per les obres de la dessaladora, per a ATLL.
- / Comentaris sobre la ZEPA marina del Baix Llobregat – Garraf, per al Ministeri d'Agricultura, Ramaderia, Alimentació i Medi Ambient.

ÀMBIT DE PROTECCIÓ I USOS DE ZONES PROTEGIDES

- / Informe sobre la agricultura a la finca de cal Tudela, per a l'ajuntament del Prat, per al Departament de Medi Ambient de l'Ajuntament del Prat de Llobregat.
- / Informe sobre la cronologia d'aprovació de la ZEPA i inclusió en el PEIN dels Espais Naturals del delta del Llobregat, especialment de la zona de can Sabadell, per a l'Àrea Central de Medi Ambient, de la Direcció General de la Policia, del Departament d'Interior de la Generalitat de Catalunya.
- / Informe sobre la proposta de la distribució dels serveis de temporada de les platges del Prat - 2013, per al Servei de Costes, del Departament de Territori i Sostenibilitat.
- / Informe sobre la Proposta de la distribució dels serveis de temporada de les platges de Viladecans 2013, per al Servei de Costes, del Departament de Territori i Sostenibilitat.
- / Informe sobre la modificació de l'autorització d'ocupacions pel 2013, corresponent a la distribució dels serveis de temporada en el terme municipal de Viladecans, per al Servei de Costes, del Departament de Territori i Sostenibilitat.
- / Informe sobre els incidents durant la revetlla de Sant Joan a la platja de Viladecans, per a l'Ajuntament de Viladecans.
- / Informe sobre la filmació a la Ricarda, el mes de juny de l'any 2013, d'escenes de la pel·lícula "The Gunman", per a Nostromo Pictures S.L.
- / Informe de mesures per a recuperar la Reserva Natural de la Ricarda, respecte la filmació del mes de juny de 2013, per a la família Bertrand (propietat).

3.2.1.3 SEGUIMENTS D'OBRES EN EXECUCIÓ AL DELTA DEL LLOBREGAT

És tasca del Consorci vetllar per què les obres destorbin el menys possible la biodiversitat, els hàbitats i l'ús públic dels espais naturals i perquè s'executin les mesures correctores i compensatòries aprovades, tot col·laborant amb els equips de vigilància ambiental per resoldre les incidències i redefinir les actuacions.

CANONADA D'IMPULSIÓ DE LA DESSALADORA DE L'ÀREA METROPOLITANA

L'any 2013 s'han realitzat 2 inspeccions relacionades amb la canonada de la Dessalinitzadora, bàsicament de les arquetes de la conducció d'impulsió de la captació de la ITAM Llobregat. Aquestes actuacions s'han realitzat fora de l'època de reproducció i han estat de poca entitat.

L'última setmana del mes de novembre s'han realitzat inspeccions complementàries, a causa d'un temporal que va deixar al descobert els cables de la conducció, entre el Semàfor i la Magarola. La mateixa setmana es va actuar i es va cobrir provisionalment el cablejat, amb l'ajuda d'una excavadora.

FUNCIONAMENT DE LA XARXA HÍDRICA – CANAL DE LA VIDALETA

A finals d'any 2012 la Direcció dels Serveis Territorials a Barcelona del DAAM sol·licita al Consorci la realització de gestions per avaluar les necessitats de manteniment del canal de la Vidaleta, com a sistema de drenatge de la conca de la Riera Roja-pluvial 5. El mes de desembre del 2012, en una reunió celebrada amb Unió de Pagesos, el Parc Agrari i els Ajuntaments de Viladecans i del Prat de Llobregat s'acorda que, atès la manca de recursos econòmics de totes les administracions implicades i l'inevitable impacte de qualsevol actuació en l'espai natural, calia determinar amb exactitud les tasques de neteja necessàries i els trams afectats. Amb aquest objectiu, el Consorci va proposar fer una visita de camp per recórrer amb barca tot el curs del canal de la Vidaleta i del canal de connexió de la Vidala amb el cos central del Remolar.

Aquesta prospecció es va realitzar el 14 de desembre. Es va determinar que només calia retirar una massa de vegetació aquàtica (bogues) i fangs en una longitud d'uns 300 m al canal de la Vidaleta.

El Consorci del Parc Agrari va encarregar aquesta feina a l'empresa Trenchsalvic, la qual es va dur a terme del 12 al 26 de febrer del 2013. L'objectiu era retirar la vegetació aquàtica i fangs de la llera del canal per tal de recuperar l'amplada del canal que es va aconseguir en la neteja del 2009. S'ha netejat un tram de 650 m de canal, en una amplada entre 9 i 11 m amb l'ajut de dues màquines excavadores giratòries. Els fangs retirats s'han acumulat fent una mota de 3-4 m d'amplada al marge dret del canal.

Durant les pluges caigudes al llarg de l'any 2013 s'ha observat com l'aigua ha circulat perfectament per la Vidaleta, sense pujar de nivell, el que demostra que no era necessari netejar cap altre tram d'aquest canal, ni de la llacuna del Remolar.

FUNCIONAMENT DE LA XARXA HÍDRICA – RIERA ROJA

El mes de gener es detecta un abocament d'aigua bruta en la riera Roja, al seu pas per can Dimoni, que es produeix al menys en tres ocasions diferents. El fet es posa en coneixement dels Agents Rurals, dels tècnics de l'ACA i de la Policia Local de Sant Boi. Es comprova que aquesta contaminació no arriba fins la maresma ni la llacuna del Remolar. Malauradament no s'arriba a determinar els responsables d'aquests abocaments.

El mes de desembre l'entitat Metropolitana de Barcelona va encarregar i executar la neteja del tram de la Riera Roja que passa per davant de can Dimoni.

FUNCIONAMENT DE LA XARXA HÍDRICA – LLACUNA DE LA RICARDA

Per a solucionar els problemes d'aigua de la llacuna de la Ricarda, i donar solució a la Declaració d'Impacte Ambiental RD/1087/2002 per les obres d'ampliació de l'Aeroport, finalment AENA va presentar un projecte d'aportació d'aigua, el mes de gener de 2013. Aquest projecte

preveu executar una canalització des d'uns pous de l'Aeroport fins la llacuna de la Ricarda, per a aportar uns 900 m³ diaris d'aigua. Al llarg de l'any AENA ha realitzat els tràmits administratius per a poder executar-lo.

El mes de setembre, a causa de la falta d'aigua, van començar a morir els peixos a la llacuna de la Ricarda.

Com a mesura d'urgència, el Consorci i l'Ajuntament del Prat van sol·licitar als responsables del canal de la dreta desviar aigua d'aquest canal cap a la llacuna durant dues setmanes. Es van netejar els canals d'entrada a la llacuna, que estaven taponats per la vegetació, a causa de no fer-los servir durant anys. També es va realitzar una petita aportació d'aigua de la xarxa municipal del Prat.

El fet es va posar en coneixement de l'ACA, malgrat els responsables de l'ACA van manifestar que al tractar-se d'una llacuna en finca privada, no tenien competències. Els fets també es varen comunicar als responsables d'AENA. Finalment va ploure i no va ser necessari continuar amb aquestes mesures més enllà de les dues setmanes establertes.

A finals del mes de setembre des d'AENA comuniquen que s'acabava de treure a concurs públic l'obra d'instal·lació hidràulica pel manteniment del nivell de l'aigua de la llacuna de la Ricarda, i que esperen tenir enllestida abans de l'estiu de 2014.

FUNCIONAMENT DE LA XARXA HÍDRICA – REMOLAR

Durant molts anys la maresma i la llacuna del Remolar han rebut una aportació d'aigua, provinent principalment del canal de la Vidaleta, amb uns nivells de nitrogen i fòsfor molt elevats. Evidentment això ha tingut unes conseqüències molt negatives per a la flora i la fauna aquàtica d'aquests espais. Des de l'any 2009 s'ha intentat limitar l'entrada d'aigua bruta, però no s'ha aconseguit al cent per cent. També s'ha intentat aportar aigua neta a la maresma del Remolar, sense èxit. Com a resultat, la maresma s'asseca últimament entre el mes de juny i el mes d'octubre. Una de les poques basses que no s'asseca, la bassa dels Pollancre, concentra molts peixos a l'estiu, on el poc oxigen present els acaba provocant la mort. El mes de juliol de 2013 es va produir la mortaldat de peixos a primers de juliol. En total es van recollir uns 840 kg de peixos morts (90 % carpes i 10 % llísseres). A data d'avui, la restauració hidrològica de la maresma i la llacuna del Remolar és un tema pendent, a causa de la poca qualitat de les aigües dels canals que van a parar a la llacuna del Remolar (Vidaleta, corredora de les Quadres, corredora de can Sabadell i Reguera de les Bogues). L'única solució viable continua essent la construcció d'un pont, però la falta de finançament impedeix posar-la en pràctica.

SEGUIMENT DE L'ACUMULACIÓ DE SEDIMENTS A LES GOLES DEL REMOLAR I LA RIERA DE SANT CLIMENT

Amb l'objectiu de mesurar el grau d'acumulació de sediments i vegetació a les goles de l'estany del Remolar i de la Riera de Sant Climent i poder decidir les necessitats reals de retirada dels fangs, cada any, des del 2011, es fan un seguit de transectes de mesura. Aquests es fan amb barca, paral·lels a la línia de costa i es mesuren les diferents fondàries en tota l'amplada de les dues lleres així com l'amplada del cinyell de canyissar. En els dos casos es fan 6 transectes, en els quals es fan mesures cada certa distància, que oscil·la entre els 20m i els 100m, segons l'amplada de la llera en cada cas. Les lectures de la fondària permeten dibuixar el perfil del fons de les dues masses d'aigua, i veure com evoluciona aquesta en el temps.

DESVIAMENT DE LA C-31 I RESTAURACIÓ ECOLÒGICA DEL CORREDOR DE CAN SABADELL

A començaments d'any es va signar l'acta de finalització de les mesures correctores i de restauració realitzades en el projecte d'urbanització del pla

especial d'ordenació del subsistema 1.7 de protecció ambiental de la costa i adequació ambiental dels accessos a l'Aeroport.

Així i tot, durant la resta de l'any s'ha realitzat, amb personal del Consorci i de plans ocupacionals de Viladecans, un manteniment de les plantacions realitzades en els marges de l'antiga C-31 (amb l'objectiu principal de fer de pantalla d'ocultació dels aparcaments). També s'ha realitzat una supervisió i manteniment del canal de separació entre la C-31 i el Remolar – Filipines, i de la barrera per a la protecció d'amfibis, situada entre el límit del corredor biològic i el Remolar amb l'antiga C-31.

OBSTACLES EN ZONA ZEPA

El mes de juny s'han realitzat supervisions relacionades amb el creixement de vegetació herbàcia i arbustiva en les capçaleres de les pistes de l'Aeroport situades dintre de ZEPA. El creixement vegetal oculta les llums indicadores de la pista i pot suposar un risc de seguretat operacional. AENA va procedir a la sega d'aquestes zones, després de comprovar amb el personal del Consorci que no tindria afectacions negatives per a la fauna.

El mes d'octubre responsables d'AENA sol·liciten la poda d'arbres en zones ZEPA, per vulnerar les altures recomanades en la proximitat de les pistes. Aquestes actuacions ja s'han realitzat diverses vegades els anys anteriors, però en aquesta ocasió AENA comunica que oficialment s'ha reduït la pendent mínima dels obstacles en la proximitat de les pistes, del 2% a l'1,6%, amb el que augmenta el nombre d'arbres a podar i a talar. El Consorci proposa una sèrie de mesures a adoptar per a minimitzar el dany a les pinedes i al substrat. Finalment, donada l'abast de la mesura a emprendre i de la possible afectació a l'espai protegit, s'indica als responsables d'AENA que s'adrecin al Departament corresponent de la Generalitat per tramitar aquest projecte acompanyat de la necessària avaluació d'impacte ambiental.

PROJECTE DE TASQUES D'ACLARIDES I NETEGES PER A LA PREVENCIÓ D'INCENDIS FORESTALS A LES PINEDES CAL FRANCÈS I CAN CAMINS

El mes de gener una empresa contractada per AENA va continuar amb els treballs forestals començats el desembre de 2012 a la pineda de cal Francès i a la pineda de can Camins. L'objectiu d'aquests treballs era crear una franja de tallafoc en el límit de les pinedes amb els camins, allà on era necessari, i millora forestal, en el cas de la pineda de can Camins. Ambdues actuacions van ser supervisades pel Consorci.

El mes de maig i juny AENA també va contractar el tractament de les plagues de *Tomicus destruens* en les pinedes del Remolar i de cal Francès.

REVISIÓ LÍNIES ELÈCTRIQUES

A principis de l'any 2013 l'empresa elèctrica ENDESA planteja realitzar neteja de línies elèctriques en diverses zones ZEPA del delta del Llobregat (can Sabadell, la Murtra, can Dimoni i la Ricarda). Es realitzen inspeccions i es comprova la necessitat d'eliminar vegetació herbàcia i arbustiva. Des del Consorci es proposa la realització de les segues de vegetació abans de l'1 de març (inici de l'època de cria de l'avifauna).

PROJECTE DE MILLORA DEL VIAL D'ACCÉS A LA PLATJA DEL PRAT

A principis de l'any 2013 l'Ajuntament del Prat presenta un projecte de millora del vial d'accés a la platja del Prat, que inclou, entre altres actuacions, canviar les palmeres existents en la platja del Golf (en zona ZEPA i Xarxa Natura 2000) per altres noves i preveu dotar-les d'un sistema de reg, per a millorar el seu estat de salut. Des del Consorci es proposa realitzar les obres fora de l'època de cria dels ocells, i també es proposen una sèrie de condicions per no alterar la

vegetació dunar, especialment les plantes més rares i escasses, com l'estaquís marítima. Les obres es van realitzar entre novembre i desembre de 2013.

PROJECTE D'ARRANJAMENT DEL FERM DELS ITINERARIS INTERIORS DEL REMOLAR I EL CAMÍ D'ACCÉS A LA PLATJA

Diversos trams dels itineraris interiors de la maresma de les Filipines i del camí d'accés a la platja que discorre pel marge esquerre de la Riera de Sant Climent estan en estat deficient a causa de l'existència de molt bassals que dificulten el pas dels visitants en cas de pluges, fins i tot impeding l'accés a l'aguait de la Maresma.

Per tal de solucionar-ho, l'Ajuntament de Viladecans va contractar a l'empresa Trenchsalvic la reparació dels bassals d'aquests itineraris mitjançant l'aportació de sauló i la seva compactació. Aquest arranjament es va dur a terme del 29 de juliol al 2 d'agost, aprofitant l'assecamment estival dels camins, i es va fer amb sauló reciclat. Malauradament el resultat no ha estat l'esperat, ja que amb les primeres pluges de tardor es van tornar a formar alguns bassals en els punts dels camins on s'acumula l'aigua. Segons l'empresa això només es pot solucionar aixecant el nivell del camí en aquests punts de manera que pugin drenar cap a les cunetes. Atès l'elevat cost d'això, l'Ajuntament i el Consorci han decidit fer reparacions puntuals dels punts més conflictius mitjançant l'aportació manual d'àrids i l'excavació d'una petita cuneta de drenatge.

PROJECTE D'ARRANJAMENT DEL FERM DELS ITINERARIS INTERIORS DELS ESPAIS NATURALS DEL RIU I RETIRADA DE LLOTS DEL CANAL D'INUNDACIÓ DELS PRATS HUMITS

Al municipi del Prat també s'ha dut a terme la reparació del ferm dels itineraris interiors dels espais naturals del riu I i II), amb l'objectiu de tancar els bassals. En aquest cas l'obra la va fer la brigada municipal de l'ajuntament del Prat amb mitjans propis i va consistir en l'aportació d'una capa de grava interior

coberta amb una de sauló a cada sot i la compactació posterior. Aquesta obra es va dur a terme del 4 al 8 de novembre. Resta pendent la reparació d'alguns trams del camí dels Carrabiners.

Per altre banda, del 4 al 15 de novembre es va dur a terme la retirada dels llots acumulats a la llera del canal que discorre per l'interior de la mota d'aigües altes i que aporta aigües a la marina de cal Nani i tots els prat humits i jonqueres de la dreta de l'estany. Aquesta feina es va fer amb la retroexcavadora municipal i va consistir en la retirada dels fangs de la llera del canal i l'abassegament al marge per tal de restaurar la mota de protecció del canal.

3.2.1.4 PROJECTES DE GESTIÓ, MANTENIMENT I MILLORA AMBIENTAL AL DELTA DEL LLOBREGAT

PROPOSTA DE GESTIÓ I MANTENIMENT DE L'ESPAI NATURAL DE LA MURTRA (PRESENTADA A L'AMB).

El Consorci, en col·laboració amb els ajuntaments de Gavà i Viladecans, va elaborar una proposta de gestió i manteniment de l'espai renaturalitzat de l'estany de la Murtra, per presentar a l'AMB, entitat que està previst que es faci càrrec del manteniment de l'espai l'estiu del 2014. La proposta consisteix bàsicament en un seguit d'actuacions de manteniment amb l'objectiu de consolidar l'actuació de restauració realitzada el 2010 i millorar el seu potencial ecològic i d'espai per a l'ús públic i la educació ambiental.

Les actuacions proposades son les següents:

- / Desbrossada dels itineraris
- / Sega vegetació davant als miradors de l'estany
- / Sega dels monticles de terra
- / Reg i Manteniment d' escocells dels arbres plantats
- / Control de la vegetació exòtica invasora
- / Desherbat i manteniment del sistema de reg de la plantació de canyís de la tanca de la EDAR
- / Control del desarenador i buidat periòdic
- / Retirada de residus de tot l'àmbit i buidat de papereres

- / Revisió de l'estat dels equipaments i reparació de desperfectes (pantalles-mirador, bancs, papereres, tancaments, senyals, plataformes de fusta i illes surants)
- / Poda d'arbrat i tractaments fitosanitaris

3.2.2 VIGILÀNCIA DELS ESPAIS NATURALS

El Servei de Vigilància dels espais naturals té per finalitat protegir els béns naturals i infraestructures dels espais naturals del delta del Llobregat i garantir el compliment de les normes d'ús i restriccions d'accés als espais naturals. Es va crear el 2008 i s'ha pogut mantenir ininterrompudament durant el 2013.

Aquest servei es presta d'acord amb el calendari i horaris que estableix el Consorci i garanteix la presència d'un vigilant en horari de tarda de dilluns a divendres i tota la jornada (de 7h a 19h) els caps de setmana i festius. També està inclòs un dia de servei nocturn a la setmana. El Contracte del servei de vigilància d'enguany ha estat de 2.545. El 2012 es van contractar 3113 h, pel que el contracte 2013 ha suposat una important reducció en el nombre d'hores, amb l'objectiu de reduir els costos dels contractes de prestació de serveis del Consorci.

El calendari previst segons l'època de l'any ha estat el següent:

HORARI DE TARDOR - HIVERN (1 SETEMBRE A 31 DE MARÇ)

DIES	HORARIS	HORES/DIA
Dilluns a divendres	15 a 19 h	4 h
Dissabtes, diumenges Festius (4 festius)	7h a 14h / 16h a 19h	10 h

CÒMPUT HORES TARDOR - HIVERN

HORES/SETMANA	SETMANES/PERÍODE	H PERÍODE
40 h/setmanes i 40 h festius	31	1.280

HORARI PRIMAVERA - ESTIU (1 D'ABRIL AL 31 D'AGOST)

DIES	HORARIS	HORES/DIA
Dilluns a divendres	15 a 21 h	6 h
Dissabtes, diumenges Festius (6 festius)	7h a 14h / 16h a 20h	11 h

CÒMPUT HORES PRIMAVERA - ESTIU

HORES/BETMANA	SETMANES/PERÍODE	H PERÍODE
52 h/set + 66 h festius	21	1.158
HORES ANUALS REDACCIÓ INFORMES / REUNIONS		
HORES ANUALS AMB DÚS PERÍODES		107 H

L'àmbit d'actuació del servei inclou la totalitat dels espais de la Xarxa Natura 2000 del delta del Llobregat, amb independència de si el Consorci fa o no una gestió integral en aquests.

Aquest servei s'ha coordinat, en els casos que ha estat necessari, amb el cos d'Agents Rurals i les Polícies Locals dels municipis, sobretot en el cas que s'han realitzat denúncies per incompliment de la normativa de protecció dels espais o en els casos de control de la captura d'ocells fringíl·lids i de pesca amb canya.

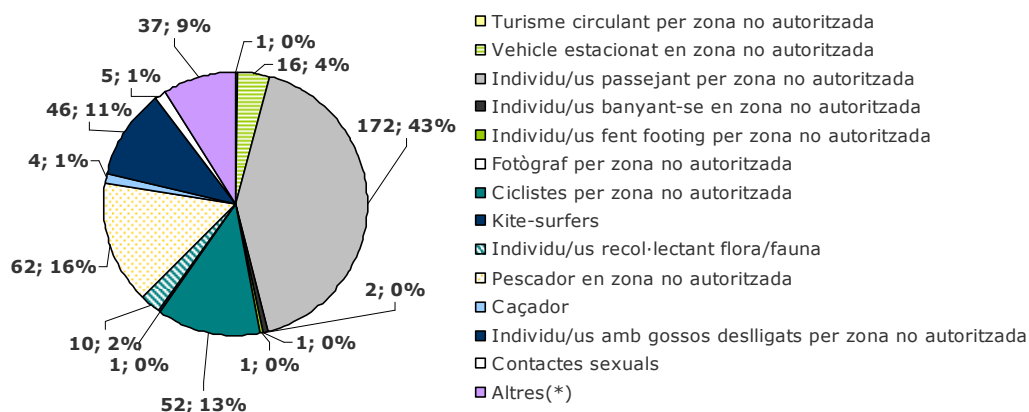
3.2.2.1 TIPOLOGIA DE LES INCIDÈNCIES

Les incidències registrades pel servei de vigilància es recullen diàriament en unes fitxes estandarditzades per a cada espai que permeten analitzar la seva tipologia, les zones més sensibles i les èpoques de l'any en que es produeixen, i així definir les necessitats i prioritats de vigilància.

Val a dir que el Servei d'Informació i el propi personal del Consorci també detecta incidències en els seus moviments pels espais naturals, però aquestes no son enregistrades amb la mateixa metodologia, pel que no es computen en l'anàlisi que es fa anual i que es presenta a continuació.

Ens les gràfiques següents es fa un anàlisi dels resultats des de diferents punts de vista: tipologia, espai, mesos de l'any i evolució des de funciona el servei.

INCIDÈNCIES PER TIPOLOGIA

En aquest gràfic es pot veure que la incidència més important registrada ha estat la de **gent passejant per zones no autoritzades** (43%), es a dir, sortint fora dels itineraris delimitats o entrant en espais on no es permet el pas. L'any passat aquesta també va ser la incidència majoritària, amb una proporció molt similar (52%). Val a dir que totes les zones on no es permet l'accés estan delimitades amb tancaments i/o degudament senyalitzades. En segon lloc (16%) tenim el cas dels **pescadors en zones on no està permesa la pesca**, tant pel que fa als pescadors de canya i a les embarcacions professionals, com als bussejadors que pesquen a l'escullera de la desembocadura del riu. Aquesta incidència es majoritària al tram final del riu Llobregat i a les platges de ca l'Arana, de Carrabiners i del Remolar, on està prohibida la pesca durant tot l'any. El 2012 en segon lloc estava el cas del ciclistes en zones on no està permès que accedeixin, incidència que enguany ocupa el tercer lloc, gairebé empatat amb la problemàtica dels gossos deslligats pels espais protegits.

El cas dels **gossos deslligats** continua al mateix nivell que l'any passat i es dona principalment als sectors amb vegetació dunar de les platges protegides, donada la important proporció de gent que porta el gos a córrer a les platges i entra dins la zona dunar, amb el gran perill que representa per a la petita fauna que hi viu i hi nidifica.

Cal remarcar que la incidència de **vehicle estacionat en zona no autoritzada** s'ha reduït molt des de que es va moure la barrera d'entrada al Remolar i es va eliminar l'aparcament del marge de l'antiga C-31, de manera que actualment es un incidència molt minoritària (4%).

Finalment, les incidències amb menor proporció (menys del 2%) són les relacionades amb els contactes sexuals, els caçadors o la gent recol·lectant flora o fauna. Val a dir que en el primer cas, afortunadament, la incidència que era més comuna a les platges de Viladecans i a la Pollancreda s'ha anat reduint gràcies a l'actuació del Servei de Vigilància i de la Policia Local, tot i que segurament en aquest anàlisi està una mica infravalorat.

3.2.2.2 NOMBRE D'INCIDÈNCIES PER ESPAIS I ANYS

Si analitzem les incidències segons l'espai natural on es donen, veiem que on s'ha enregistrat una major problemàtica han estat a les **platges protegides de cal Francès i Filipines (Viladecans)**, amb un 29% de les incidències. L'any passat aquestes platges també van ser l'espai amb més incidències, amb un

valor una mica superior (36%). La incidència majoritària, amb un 79% és la de gent que entra dins la zona dunar protegida i delimitada amb corda i cartells. Com és d'esperar, els tres mesos estivals és el període on es concentren les incidències, coincidint amb l'època de gran afluència de banyistes.

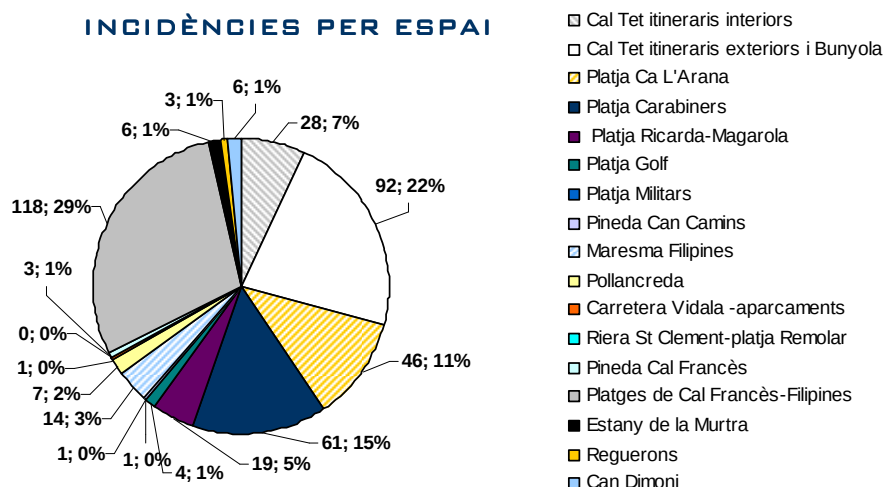
En segon lloc (22%) tenim **l'itinerari exterior dels espais naturals del riu**, el tram final del camí de la Bunyola (El Prat) i el camí dels Carrabiners, que han rebut enguany el 40% de tots els visitants dels espais protegits del Delta. De les 92 incidències enregistrades al llarg de l'any, gairebé la meitat han estat relacionades amb ciclistes que baixen per aquests itineraris, en especial els caps de setmana i festius. La infracció més comuna dels ciclistes és la entrada dins la platja protegida dels Carrabiners-Semàfor o la interferència amb els nombrosos passejants. També és de remarcar en aquests itineraris el problema de la gent que porta els gossos deslligats i els que entren en el tram d'itineraris amb portes fora d'horari d'obertura. Si mirem la distribució de les incidències al llarg de l'any veiem que no hi ha una època més problemàtica, amb pics tant a l'hivern com a la primavera i estiu. Enguany els mesos amb menys incidències han estat l'abril, el setembre i el novembre.

En tercer lloc, amb un 15%, tenim la **platja dels Carrabiners-Semàfor**, situada davant del camí dels Carrabiners esmentat en el punt anterior. Aquest tram de platja, junt amb el de ca l'Arana està catalogat com a espai sense ús públic pel Pla d'Usos de platja, pel que està prohibit l'accés de persones a la platja al llarg de tot l'any. El problema rau en els visitants que baixen fins al camí dels Carrabiners i, tot i trobar la senyalització i tancaments que indiquen que no es pot accedir a aquestes platges, entren per passejar o prendre el sol. En aquest tram de platja nidifiquen espècies d'ocells molt vulnerables, com la garsa de mar i el corriol camanegre, pel que és vital evitar aquestes incidències.

A continuació trobem la **platja de ca l'Arana**, amb l' 11 % de les incidències, que té la mateixa problemàtica que l'anterior.

Si ens fixem en els espais que han registrat menys incidències trobem els següents: les pinedes de cal Francès, de can Camins i els Reguerons (és d'esperar ja que son espais tancats sense ús públic), la carretera de la Vidala i l'aparcament (que ja no tenen incidències des de que es va habilitar l'aparcament de l'Aeroport i que es tanca l'accés a la carretera a l'estiu i els caps de setmana de la resta de l'any) i la zona dunar de les platges del Golf i de la Zona Militar (en aquest cas segurament les incidències estan un mica

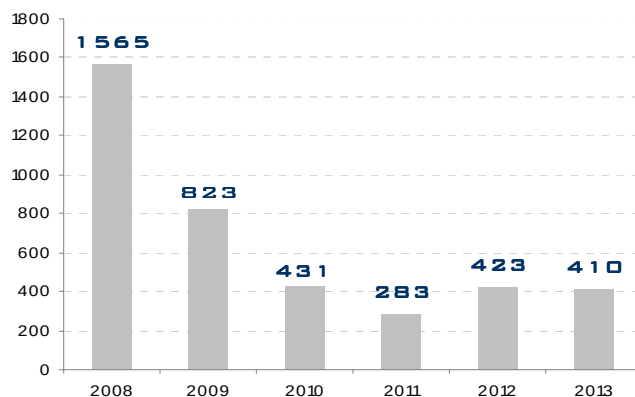
infravalorades, ja que pel fet d'haver el servei de Policia Local de platja, el vigilant del Consorci fa menys servei en aquestes platges.

Si comparem el nombre d'incidències al llarg dels sis anys que porta en funcionament el servei de vigilància podem veure una disminució progressiva al llarg dels anys al voltant del 50% fins a l'any 2011, el que posa de manifest l'efecte positiu d'aquest servei en el comportament i activitats dels visitants dels espais protegits. Malauradament al 2012 es va enregistrar un increment del 50% en les incidències, trencant la tendència dels anys anteriors. Al 2013, igual que l'any anterior, gairebé la meitat de les incidències es deuen a persones que entren en zones d'accés prohibit, pel que l'increment respecte els anys anteriors es deu bàsicament a l'augment en aquest tipus d'incidència. Tot així, estem en nivells molt inferiors als registrats els dos primers anys de funcionament del servei de vigilància, pel que podem parlar que, en general, hi ha un bon compliment de la normativa d'ús dels espais per part dels visitants (132.000 visitants al 2013).

Cal destacar la funció sensibilitzadora sobre els visitants i les poblacions locals que exerceixen els ajuntaments a través dels seus programes d'educació ambiental municipals, les activitats que organitza el Consorci i els informadors i informadores dels espais naturals, que transmeten el missatge de la fragilitat i gran vàlua d'aquests espais i la necessitat de complir la normativa. De la mateixa manera, el propi Servei de Vigilància, també exerceix una important acció educadora, segons la instrucció donada pel Consorci, a més de la potestat de vigilància i sancionadora.

EVOLUCIÓ DEL NOMBRE TOTAL D'INCIDÈNCIES

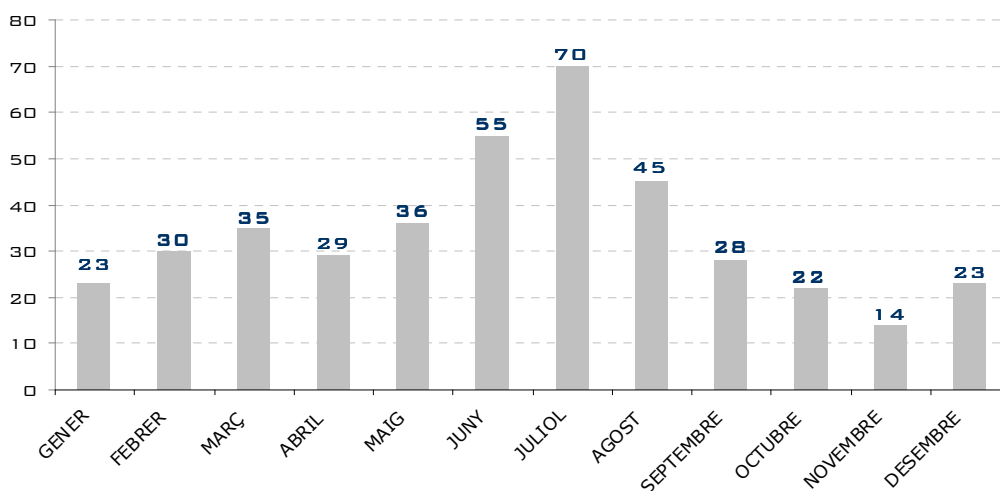

3.2.2.3 DISTRIBUCIÓ EN EL TEMPS DE LES INCIDÈNCIES

Respecte a la distribució en el temps, a la gràfica següent es veu una lògica oscil·lació al llarg de l'any amb uns màxims als mesos estivals i uns valors elevats al llarg de la primavera. Això és lògic si tenim en compte que la major proporció d'incidències es donen a les platges protegides (44%), on el major nombre de visitants és a l'estiu.

Els mínims es donen els mesos més freds, en que hi ha menor afluència de visitants als espais naturals del litoral.

DISTRIBUCIÓ EN EL TEMPS DE LES INCIDÈNCIES. ANY 2013

3.2.3 GESTIÓ DELS HÀBITATS

3.2.3.1 GESTIÓ DELS PRATS HUMITS I JONQUERES AMB PASTURA

La conservació de l'estructura i biodiversitat de les comunitats pròpies dels aiguamolls, com els prats humits, jonqueres i canyissars, necessiten de la pastura d'herbívors que controlin el creixement vegetal, l'acumulació de biomassa i permetin la creació d'espais oberts i d'herba curta. Aquests espais en inundar-se esdevenen hàbitats molt interessants per a la fauna aquàtica, tant pel que fa als vertebrats com els invertebrats. Això és especialment remarcable en el cas de les aus aquàtiques, els amfibis i els invertebrats aquàtics, que els utilitzen com a zona d'alimentació i reproducció.

Donat que no hi ha herbívors salvatges als espais naturals del Delta que pugin fer aquesta funció, la gestió dels prats humits i les jonqueres es realitza mitjançant la pastura controlada amb ramats de cavalls i ovelles, al llarg de tot l'any. Des del Consorci es defineixen els sectors on s'ha de dur a terme la pastura, la càrrega ramadera i l'època més adequada per cada un d'ells, segons les necessitats de gestió i la disponibilitat d'aliment per al bestiar (creixement de la vegetació). La complexitat de la pastura rau, justament, en compatibilitzar aquests dos factors. Així, com és lògic, a l'hivern hi ha una menor disponibilitat de matèria vegetal pasturable, que no pas a la primavera i l'estiu, pel que les necessitats del nombre de caps de bestiar és diferent. El Consorci té actualment un acord de gestió amb tres ramaders, dos de cavalls i un d'ovelles. Aquests acords es basen en el principi de benefici mutu, prioritzant els requisits de conservació de cada espai i el benestar del bestiar.

PASTURA AMB CAVALLS

Pel que fa als cavalls, el 23 de novembre de 2011 es va signar un acord per a "l'establiment de les condicions reguladores per a la pastura experimental amb cavalls a les maresmes del cal Tet- ca l'Arana i del Remolar-Filipines" amb el Sr. Emiliano Gerbolés Garcia, amb una vigència fins al novembre 2012.

Per altre banda, per a la pastura amb cavalls a les maresmes dels Reguerons, el desembre de 2012 es va signar un acord entre el propietari, l'Ajuntament de Viladecans i la Hípica can Feliu. Aquesta s'ha dut a terme al llarg de l'any 2013.

En el cas dels **Espais Naturals del Riu (cal Tet- ca l'Arana)** la pastura s'ha perllongat al llarg del 2013 fins el 25 d'octubre, en que es van retirar tots els cavalls d'aquest espai. Els cavalls s'han retirat per dues causes: per un costat l'acord que s'havia signat ja havia caducat i no es podia prorrogar en les mateixes condicions, i per altre, la coordinació amb el ramader propietari dels cavalls no havia estat satisfactòria i no es complien els objectius de gestió dels hàbitats; pel que es va decidir de forma pactada la retirada dels animals de l'espai.

Al llarg del 2013 hi ha hagut un màxim de 26 cavalls (12 eugues, 12 poltres i 2 mascles), dividits en dos grups, pasturant els prats i jonqueres d'aquest espai de forma rotatòria, segons la disponibilitat d'aliment i les necessitats de gestió definides pel Consorci. En total s'han pasturat 30 ha dividides en les següents parcel·les: marina de cal Nani (8 ha), triangle de cal Tudela (2,5 ha), llera del Riu fora de l'espai protegit (4 ha), península del Sabogal (2,9 ha), prats i jonqueres del costat dret de l'estany (7 ha) i la jonquera contiguous a la pineda de ca l'Arana (5ha). La marina de cal Nani i els prats del costat dret de l'estany han tingut una pastura permanent al llarg de tot l'any, ja que en estar inundats durant molts mesos per l'entrada d'aigua de canal, cal controlar de forma continua el creixement de la vegetació helofítica.

Superfícies pasturables. Espais Naturals del Riu

extensions d'aquesta espècie, com és el cas de la marina de cal Nani, cal fer una sega de reforç de les bogues a l'estiu per tal de controlar la seva expansió.

La pastura ha permès controlar en gran mesura el creixement de la vegetació helofítica (canyís i boga), però en el cas dels joncs aguts no ha estat efectiva, ja que els cavalls no els mengen, tot i que es van desbrossar diverses jonqueres per tal que poguessin menjar els brots tendres. En el cas de les bogues (*Typha dominguensis*), els cavalls només les mengen quan s'acaben les plantes que més els agraden, pel que on hi ha grans

La pastura de la marina de cal Nani i els prats del costat dret de l'estany de cal Tet, malgrat els problemes assenyalats de coordinació amb el propietari, ha estat força satisfactòria. S'ha mantingut una vegetació curta al llarg de l'any, amb nivells d'aigua variable, molt idònia per a la cria i alimentació de les aus aquàtiques. Les concentracions de limícoles han estat quasi contínues durant tot l'any, amb agrupacions que avui dia és difícil observar en altres zones del Delta. Destaquen fins a 101 Becadells i 9 Becadells sords el mes de gener de 2013; 96 Becuts el mes de març; 174 Valones el mes d'abril; o fins a 60 Camesllargues, entre març i agost. Val la pena comentar el cas dels Becadells, ja que a partir del mes d'agost van tornar a agrupar-se a les marines de cal Nani, arribant als 100 exemplars el mes d'octubre. Però una vegada es van treure els cavalls (a finals del mes d'octubre), la quantitat va baixar bruscament, fins a 16 exemplars el mes de novembre i 15 exemplars el mes de desembre, molt allunyada dels gairebé 100 exemplars del mes de novembre i desembre de 2012 al mateix lloc. Amb el que es confirma l'efecte beneficiós de la pastura amb cavalls i la necessitat de continuïtat d'aquest mètode de gestió. En quant als ànecs, fins a 172 exemplars de cinc espècies diferents acudien a menjar a aquests prats al llarg del mes de setembre de 2013, i fins a 245 ex. el mes d'octubre. Una vegada els prats sense cavalls, els ànecs pràcticament van desaparèixer: 0 exemplars el mes de novembre i 9 ex. el mes de desembre. Aquestes dades apunten cap a la hipòtesi que, a part de l'efecte positiu dels cavalls sobre el manteniment d'una vegetació curta, en determinades circumstàncies, com en les prats de cal Nani, segurament també es produeix un efecte beneficiós sobre la fauna a causa dels seus excrements, que atreuen nombrosos invertebrats, que a la seva vegada són font d'aliment pels ocells aquàtics. Aquesta hipòtesi es veu reforçada per l'observació de tots els excrements de cal Nani foradats pels becs dels ocells.

En el cas **del Remolar-Filipines**, els terrenys de la maresma son propietat de la Generalitat de Catalunya (Forest "el Remolar", num.1047), la qual va adjudicar el seu aprofitament per a la pastura al Sr. Emiliano Gerbolés García, pel termini de cinc anys i amb nombre màxim de 12 caps d'equí l'abril del 2012. En aquest espai hi ha 36 ha pasturables, 15 ha que ho poden ser al llarg de tot l'any i 21 ha que només ho poden ser de setembre a febrer, per preservar els nius de les aus aquàtiques que hi crien durant la primavera-estiu.

El balanç de la pastura ha estat molt positiu per a la recuperació i manteniment dels prats humits envaïts per canyissars i vegetació ruderal i arvense. No passa

el mateix en el cas de les jonqueres de jonc agut (*Juncus acutus*), ja que els cavalls no els mengen i es veu com la jonquera ha anat augmentat en densitat i superfície al llarg dels anys.

Atès que la pastura amb cavalls no serveix per reduir la superfície de jonqueres de les maresmes, s'ha començat a provar altres mètodes com l'arrencat amb retroexcavadora de les mates i la posterior pastura, actuació que ha resultat molt efectiva ja que no hi ha hagut rebrotada i només han germinat els joncs. Les plantes petites de jonc sí són controlades pels cavalls pel trepig i la ingesta. L'arrencat de joncs s'ha dut a terme als Espais Naturals del Riu amb la retroexcavadora municipal el gener de 2013, i al llarg del 2014 s'espera poder-lo fer a la Maresma de les Filipines.

Superfícies pasturables. Espai Natural Remolar-Filipines

Des de primers de desembre de 2013 la pastura amb cavalls s'ha traslladat cap a les 15 ha superiors de la maresma. Aquesta solució s'ha adoptat per la incompatibilitat de la presència dels cavalls amb dos pastors elèctrics col·locats a la part inferior de la maresma per a protegir dels atacs dels senglars els prats rics en orquídiess.

La mesura adoptada ha estat molt efectiva pels prats d'orquídiess, doncs els senglars no han entrat en cap moment, i també ha beneficiat indirectament l'avifauna aquàtica de la maresma del Remolar, que al tenir més tranquil·litat i menys destorbs, ha augmentat considerablement, passant de 661 anàtids el mes de desembre, a 918 exemplars el mes de gener.

Donats els problemes de compatibilitat entre la pastura amb cavalls i els pastors elèctrics col·locats per protegir les orquídiess; tenint en compte que encara queden més prats d'orquídiess que cal protegir a la maresma del Remolar; i donada la poca efectivitat dels cavalls per a mantenir a ratlla les grans extensions de joncs marins, cal plantejar-se realitzar la gestió de la vegetació del Remolar amb altre tipus de bestiar. Una possibilitat seria amb ovelles, durant

l'estiu, aprofitant que la maresma roman seca pràcticament des de començaments de juny fins a finals de setembre.

Imatges de la part central de la maresma del Remolar-Filipines. La primera de l'any 2004 i la segona de l'any 2012, on es veu com la vegetació de jonc marí (de color marró fosc) ha ocupat totes les clarianes, a pesar que la pastura amb cavalls es realitza des de l'any 1995 de manera ininterrompuda.

En el cas dels **Reguerons**, al llarg del 2013 s'han anat delimitant diferents parcel·les de pastura fins arribar a delimitar la totalitat de l'espai pasturable amb pastor elèctric. S'ha deixat lliure de pastura el canyissar inundable que hi ha a tocar de la bassa, ja que és una zona molt important per a la nidificació i hivernada de diverses espècies d'aus aquàtiques. S'ha anat fent una pastura rotatòria, amb un màxim de 18 cavalls (6 mascles i 12 femelles) i ponies. S'han delimitat 9 parcel·les, amb una superfície total de 20,5 ha.

Gràcies a aquesta pastura, s'han obert antics prats i jonqueres que estaven molt embardissades, el que permetrà la germinació d'altres espècies de plantes i l'ús de l'espai per part de diverses espècies faunístiques.

Diferència entre zona pasturada (a l'esquerra) i la zona no pasturada (a la dreta) pels cavalls, a Reguerons.

Jonquera seca de la pineda de ca l'Arana sense pasturar (a l'esquerra) i pasturada pels cavalls (a la dreta).

Un dels efectes indirectes de la pastura ha estat que ha augmentat la tranquil·litat de l'espai, al tenir que delimitar les parcel·les i tancar-les al públic, perquè no s'escapin els cavalls. L'augment de tranquil·litat ha propiciat unes concentracions d'ocells en l'única bassa de la finca, que pràcticament eren desconegudes en aquesta zona. Així, entre gener i abril, i en agost i setembre, fins a 11 Bernats pescaires descansaven en aquesta zona, a l'igual que fins a 8 Martinets blancs. Però en el cas de les limícoles les concentracions han estat més sorprenents, especialment a l'estiu, considerant les petites dimensions de la bassa de Reguerons: fins a 29 Cames llargues, 60 Corriols petits o 22 Valones, per posar uns exemples. Són uns nombre destacables de limícoles en una època que altres zones humides molt més grans, com la maresma del Remolar, romanen completament seques. A més, l'espai s'ha convertit en un interessant dormidor de rapinyaires, com l'arpella i l'arpella pàl·lida, sobretot a l'hivern. La disminució de la densitat de vegetació de l'espai amb la pastura permetrà una recuperació major de l'avifauna característica dels prats humits en els propers anys.

Cavalls als Espais Naturals del Riu i a Reguerons

PASTURA AMB OVELLES

Pel que fa a les ovelles el ramat del Sr. Pere Curado, certificat com a Ramaderia Ecològica, ha continuat la pastura de les maresmes de can Sabadell iniciada el 2012 amb l'objectiu de disminuir el recobriment vegetal i poder recuperar espais d'interès faunístic. Aquesta maresma constitueix el corredor biològic entre el Remolar-Filipines i els Reguerons pel que és molt important la seva correcta gestió. La propietat dels terrenys on ha pasturat aquest ramat és del Consell Comarcal del Baix Llobregat i AENA. El paisatge vegetal d'aquesta maresma està dominat pel salicornar, el canyissar i els herbassars humits. La pastura continuada al llarg dels mesos ha permès obrir clarianes i reduir la biomassa vegetal acumulada després de tants anys sense pastura. A banda d'aquesta maresma, també s'han pasturat finques agrícoles del camí del Mar, propietat de l'Ajuntament de Viladecans. El ramat està constituït per 240 ovelles i 8 cabres.

Gràcies a la pastura amb ovelles de can Sabadell, s'ha pogut comprovar l'obertura de clarianes entremig de les jonqueres, amb el resultat de la presència d'ànecs collverds i becadells (*Gallinago gallinago*), que utilitzen aquesta zona per a alimentar-se, especialment quan l'espai s'inunda lleugerament, després de pluges.

Val a dir que, malauradament, i a pesar que la zona de can Sabadell estava tancada per a que no s'escapessin les ovelles, al llarg de l'any han entrat gossos que han mort algunes ovelles. Per altra banda, s'han realitzat inspeccions de tota la finca, comprovant com pels desaigües dels pàrkings d'AENA que limiten amb ella s'aboquen gran quantitat de plàstics que van a parar a la zona humida de can Sabadell, i són menjats per les ovelles, podent causar-les la mort.

Al mes d'abril es va portar tot el ramat cap als Espais Naturals del Riu, ja que era molt convenient pasturar diverses àrees que no es podien pasturar amb cavalls, com ara el sotabosc ruderalitzat de la pineda de ca l'Arana i les zones dominades per l'esbarzer. El ramat va estar en aquest espai fins al 30 de juliol, data en que van retornar cap a Viladecans. Durant aquest temps van eliminar una bona part dels esbarzers que envaïen la pineda i els canyissars. A partir d'agost, a cal Tet es va deixar un petit grup de 8 ovelles i 4 cabres per pasturar les penínsules i illes de l'estany de cal Tet.

Resultat de les zones pasturades per les ovelles a can Sabadell i ovelles menjant esbarzers a la pineda de cal Tet.

3.2.3.2 GESTIÓ DELS PRATS HUMITS AMB CONTROL DE LA INUNDACIÓ

Una altra actuació per a recuperar els prats humits ha estat afavorir la seva inundació temporal, ja que en aquestes condicions serveixen com a zona d'alimentació de tot tipus d'aus aquàtiques, en especial d'ànecs. Per aconseguir aquest objectiu s'han millorat les entrades i sortides d'aigua a la marina de cal Nani gràcies a la construcció de tres comportes en formigó. Això ha permès inundar la major part d'aquesta superfície, amb uns centímetres d'aigua, quasi de manera permanent al llarg de tot l'any, a la vegada que el creixement vegetal es mantenia a ratlla amb la pastura. Els resultats han estat els esperats, ja que aquests prats s'han omplert d'invertebrats aquàtics (especialment cladòcers, mol·luscs, odonats i dípters quironòmids i tipúlids, entre altres), de petits vertebrats (gambúsies i granotes verdes) i de molts ocells. Entre aquests, els més destacables han estat els limícoles, amb un total de 2.676 ex. comptabilitzats en 41 censos realitzats entre gener i desembre, de 20 espècies diferents. La presència ha estat continuada tots els mesos de l'any. La mitjana ha estat de 48 limícoles per dia i el màxim va ser de 318 ex. en un dia, el 30 d'abril. L'espècie més abundant, a l'igual que l'any 2012, ha estat el becadell (*Gallinago gallinago*), present gran part de l'any, excepte els mesos de maig a juliol. Una vegada més, el becadell sord (*Limnocryptes minimus*) ha estat una de les espècies més singulars, amb un màxim de fins a 9 ex. i presència a la tardor i l'hivern. Aquests prats s'han convertit actualment en la millor zona del Delta per a aquestes dues espècies. Els ànecs també han utilitzat amb intensitat els prats de cal Nani per a alimentar-se i per a descansar. Un exemple són els censos efectuats entre setembre i octubre, en els quals s'ha censat una mitjana de 172 ex. diaris, de 9 espècies diferents, comptabilitzats a primera hora del matí. En set censos en total s'han comptabilitzat 1.197 ex. L'espècie més abundant ha estat el xarxet (*Anas crecca*), seguida a distància pels ànecs grisets

(*Anas strepera*), els ànecs cullerots (*Anas clypeata*) i els ànecs collverds (*Anas platyrhynchos*). Molt probablement per les nits la zona va ser molt més utilitzada pels ànecs.

Imatges del prat de cal Nani inundat, amb el sistema d'inundació i pasturat pels cavalls.

Un altre sector que enguany s'ha començat a gestionar mitjançant la inundació controlada han estat les jonqueres i prats del costat dret de l'estany de cal Tet (4,1 ha), les quals havien estat colonitzades majoritàriament per jonqueres seques de jonc agut, esbarzers i canyars. Per això s'ha fet una entrada d'aigua a partir del canal que porta aigua pluvial i d'excedent agrícola i s'han arrencat joncs amb la retroexcavadora municipal per tal de disminuir la densitat de les jonqueres. S'ha posat un grup de 7 cavalls que han estat pasturant aquest sector des del 15 d'abril fins al 25 d'octubre.

Vista d'un espai on s'han arrencat els joncs, que s'està inundant i els resultats.

Enguany també s'ha gestionat un antic herbassar que havia estat colonitzat totalment per esbarzer, canya i canyís, davant de la illa dels collblaus de l'estany de cal Tet, de 0,8 ha de superfície. En aquest cas primer de tot s'ha desbrossat tot l'àmbit amb motodesbrossadores i posteriorment s'ha mantingut l'alçada de la vegetació amb pastura del ramat d'ovelles. Finalment, s'ha adequat una entrada d'aigua a aquest herbassar amb una comporta, per tal de poder inundar-lo. La pastura amb ovelles ha estat des de l'abril fins el juliol, i ha permès eliminar gairebé tots els esbarzers, controlar el recobriment del canyís i permetre la germinació d'altres espècies vegetals pròpies dels prats humits.

Aspecte de l'herbassar inundat un cop fet el desbrossament i la pastura

Aquestes zones noves han estat utilitzades immediatament pels ocells aquàtics com a zona d'alimentació, tant pels limícoles, com pels ànecs, com pels ardeids. Especialment per a aquest últim grup ha estat una zona molt important, veient-se contínuament exemplars de Bernat pescaire, Martinets blancs i Agrons rojos menjant les granotes i gambúsies presents. Precisament ha estat un lloc d'alimentació clau per a les parelles d'agró roig nidificants a cal Tet. També ha estat un lloc d'alimentació per a diverses famílies d'ànecs collverds i grisets amb els seus aneguets.

3.2.3.3 GESTIÓ DELS CANYISSARS I MANSEGARS AMB CONTROL DE LA INUNDACIÓ

Els canyissars i mansegars secs són pobres en espècies animals i, a més, es converteixen en refugi de senglars. En canvi, si estan inundats proliferen els invertebrats i els animals que s'alimenten d'ells, com amfibis i ocells. Per tant, és un objectiu del Consorci aconseguir que els diferents canyissars i mansegars dels espais naturals del Delta estiguin inundats el major temps possible al llarg de l'any. Aquestes comunitats vegetals s'inunden quan hi ha precipitacions intenses, però també quan es desborden determinats canals. En ca l'Arana, entre la pineda i el mar, existeixen masses de canyissar i mansegar que s'inundaven principalment amb aigua sobrant de canals, quan aquests no tenien sortides directes al mar. Amb el temps, aquests canals amb perdut la seva funcionalitat i s'han colmatat per falta de manteniment, amb el que no arribava aigua als canyissars. Per això, durant els primers mesos de l'any 2013 s'han netejat, s'han re habilitat petites represes i s'han recuperat, permetent inundar els canyissars

durant gran part de l'any. La resposta per part de la fauna ha estat molt ràpida, i nombrosos ocells típics de canyissars, com el Martinet menut (*Ixobrychus minutus*), els Rasclons (*Rallus aquaticus*), o les Boscarles de canyar (*Acrocephalus scirpaceus*), ha recolonitzat uns ambients que s'havien empobrit molt.

Tasques de neteja per a recuperar antics canals que inundaven el canyissar i canyissar de ca l'Arana inundat una vegada recuperat el canal.

3.2.3.4 GESTIÓ DE LES ZONES DE NIDIFICACIÓ DE LA GAVINA CORSA

La principal colònia de Gavina corsa del delta del Llobregat s'ubica en una illa rocosa de tan sols 0,2 ha, coberta en gran part de vegetació nitròfila. L'excés de vegetació pot impedir l'ocupació del 100% de l'illa per part de les gavines corses. Per aquest motiu cada any s'aclareix la vegetació de l'illa. Aquesta acció se sol realitzar el mes de febrer, abans de l'arribada de les gavines al Delta; però aquest any la primavera va ser molt plujosa, i això va fer créixer de nou molt la vegetació i ja no es va realitzar cap altra aclarida per por a foragitar les gavines, que des del mes de març ja estaven en la zona. Quan es va entrar a anellar els polls el mes de juny, es va observar que la vegetació havia crescut bastant. Potser per això el nombre de parelles va baixar des de les 546 de l'any 2012, fins les 323 d'aquest any.

Illa de la Gavina corsa abans i després de l'aclarida de vegetació (febrer 2013) i el mes de juny de 2013.

3.2.3.5 GESTIÓ DE LA PLATJA DE CA L'ARANA

L'any 2013 es va tornar a col·locar un pastor elèctric a la platja de ca l'Arana, per a protegir la zona de nidificació d'aus escasses i de gran interès de conservació, com la Garsa de mar (*Haematopus ostralegus*), l'Ànec blanc (*Tadorna tadorna*) i el Xatrac menut (*Sterna albifrons*), dels mamífers oportunistes com el senglar i la guineu. En aquesta ocasió s'ha tancat tota la platja, col·locant uns 2.000 m de pastor elèctric, envoltant unes 18 ha. de sorolls i salicornars. Una vegada més, la mesura es va mostrar efectiva respecte els senglars, però no respecte les guineus. Així i tot, van aconseguir nidificar amb èxit unes 10 parelles de Cames llargues i 2 parelles de Perdiu de mar. Fins i tot una parella de Garsa de mar va criar de nou, però després de més de 35 dies d'incubació, els ous no van descloure, possiblement per refredament a causa de molèsties produïdes a les aus per pescadors que arribaven a la platja amb embarcacions.

Delimitada amb pastor elèctric. Platja de ca l'Arana

Per a protegir la platja de ca l'Arana de les embarcacions que s'apropen i foragiten l'avifauna, i per a protegir la riquesa piscícola i malacològica del tram

Situació aproximada de les boies que s'han col·locat a la platja de ca l'Arana

de platja situat entre la desembocadura del riu i la Ricarda, el Consorci, després de diverses reunions i consultes amb el DAAM, amb el Servei de Costes de la Generalitat i amb la Demarcació de Costes del Ministeri d'Agricultura,

Situació aproximada de les boies que s'han col·locat a la platja de ca l'Arana

Alimentació i Medi Ambient, va sol·licitar incloure dintre del Pla d'Usos del litoral del Prat de Llobregat, per a la temporada 2013, l'abalisament de la platja de ca l'Arana i la restricció de circulació d'embarcacions dintre d'aquesta. Finalment aquesta actuació es va executar a primers de juny i les balises van estar col·locades fins finals de setembre. Gràcies a aquesta mesura s'ha reduït considerablement el nombre d'embarcacions que s'han apropiat fins la platja de ca l'Arana; però cal una protecció més efectiva pel litoral marí situat entre la desembocadura del riu Llobregat i la desembocadura de la platja de la Ricarda.

3.2.3.6 GESTIÓ DEL RIU LLOBREGAT, ENTRE MERCABARNA I EL MAR

El tram final del riu Llobregat, entre el pont de Mercabarna i el mar, és una zona de gran interès faunístic, sobretot piscícola i ornític. Gran part posseeix aigua salada, per l'entrada d'aigua de mar, però en el seu fons hi creixen comunitats d'invertebrats, sobretot oligoquets i poliquets, que són font d'alimentació pels peixos i els ocells. La Generalitat va declarar aquest tram del riu Refugi de Pesca des de l'any 2010 i ho ha continuat fent els anys següents.

El Refugi de Pesca, a part d'afavorir els peixos, indirectament confereix més tranquil·litat a tota zona. També, el fet que des de l'any 2009 s'estiguin realitzant les obres d'un nou pont ("el pont del Pratenc") i s'hagi tallat el pas dels vianants, ha augmentat les condicions de tranquil·litat de l'espai. Com va succeir l'any 2012, al llarg de l'any 2013 s'ha comprovat com les especials condicions de tranquil·litat i de presència d'aliment han beneficiat moltes aus dels espais protegits, especialment al tram de riu més proper al pont del Pratenc. Així, el gener de l'any 2013 es van censar en aquesta zona prop de 500 exemplars de almenys 20 espècies d'ocells aquàtics diferents. Entre aquestes destaquen: les quantitats d'ànecs, com els xarxets (*Anas crecca*), els morells cap-roigs (*Aythya ferina*) i els ànecs grisets (*Anas strepera*), amb un bon percentatge de la seva població hivernant al Delta present en aquesta zona; les quantitats de fotges (*Fulica atra*), amb també una part important de la seva població hivernant present en aquest tram del riu; la presència d'aus escasses als Espais Naturals del Delta, com els ànecs blancs (*Tadorna tadorna*), les oques (*Anser anser*) i els flamencs (*Phoenicopterus roseus*) -algunes d'elles, com el Flamenc, amb la seva millor àrea al Delta en aquesta zona - ; la localització d'aus molt escasses al Delta, com el Morell xocolater (*Aythya nyroca*) o el Bec planer (*Platalea leucorodia*), amb una presència gairebé continuada dels únics exemplars

presentes al Delta. Tot això sense oblidar la gavina corsa (*Larus audouinii*), que té una colònia de cria en aquest tram del riu.

Àrees més valuoses en el tram del riu pròxim al pont del Pratenc (en blau) i platges llimoses d'altíssim interès (en verd)

3.2.4 MANTENIMENT, NETEJA I CONDICIONAMENT DELS HÀBITATS

L'any 2013 s'ha comptat, com en anys anteriors, amb la participació de diversos Plans d'Ocupació Municipals, tant en el marc dels programes de l'AMB, com els de la Generalitat de Catalunya, contractats pels ajuntaments del Prat i de Viladecans per desenvolupar les tasques de manteniment dels espais protegits dels dos municipis.

Els dos auxiliars de manteniment del Consorci han dirigit i supervisat les feines que han realitzat aquests equips, i en paral·lel han dut a terme també altres feines de manteniment i inspecció dels espais.

PLA D'Ocupació MUNICIPAL - AJUNTAMENT DEL PRAT

Al llarg del 2013 s'ha comptat amb dues edicions de Plans d'Ocupació, una de cinc mesos i altre de set. Els dos equips s'han contractat en el marc del Pla Metropolità de suport a les polítiques socials municipals. El primer va treballar de gener a maig (en veritat van començar el novembre de 2012), i estava constituït per un capatàs i quatre operàries. El segon equip va estar contractat de juny a desembre i estava format també per un capatàs i quatre operàries.

La selecció del personal es va fer conjuntament entre el Departament de Promoció Econòmica de l'Ajuntament del Prat i el Consorci i es tractava de persones aturades prèviament inscrites en el SOC, preferentment amb experiència o formació en jardineria. En els dos casos han treballat de dilluns a divendres, de 9h a 14:15h.

Les tasques que han desenvolupat han estat les relacionades amb el manteniment i la gestió dels espais naturals (desbrossades, segues, transplantaments, reposició i manteniment del mobiliari, elements de tancament i senyalització, neteja dels espais etc.). La coordinació de les tasques l'ha realitzat el tècnic de gestió i manteniment del Consorci.

L'àmbit d'actuació bàsic ha estat els espais naturals protegits del municipi que gestiona el Consorci (Espais Naturals del Riu – Cal Tet – Ca l' Arana, Bunyola – Carrabiners -Semàfor, Pineda de can Camins i platges de ca l' Arana, Carrabiners, Golf i Zona Militar), tot que també s'han fet feines de manteniment en espais naturals periurbans com ara el Parc fluvial , el camí del Sorral o la bassa del Prat.

CIRE - AJUNTAMENT DEL PRAT

Des de gener fins al 31 de març s'ha comptat amb un equip d'un oficial i dos operaris del CIRE (Centre d'Iniciatives per a la Reinserció del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya), que van ser contractats al mes de novembre de 2012 i s'ha perllongat fins aquest any.

Enguany l'Ajuntament ha renovat el conveni de col·laboració amb el CIRE, i així s'ha comptat amb 1 capatàs, des del 3 de juny al 31 de desembre de 2013, de manera que ha coincidit totalment amb el segon torn del Pla d'Ocupació. Aquest ha treballat de dilluns a divendres, en horari de 8h a 17h.

En el primer cas, atès la gran experiència en el maneig de maquinària i en les feines forestals d'aquest equip, es va decidir ajuntar els Pla d'Ocupació amb l'equip del CIRE de manera que treballessin junts, el que va permetre la formació del personal del Pla Ocupació en el maneig de maquinària i un millor rendiment i qualitat de les feines realitzades.

Les tasques que han desenvolupat, per tant, han estat de la mateixa tipologia que els Plans d'Ocupació, dins els espais protegits i algunes actuacions en espais periurbans del municipi del Prat. La coordinació de les tasques la ha dut a terme

el Consorci, amb la col·laboració del Departament de Medi Ambient de l'Ajuntament del Prat.

PLA D'Ocupació Municipal - Ajuntament de Viladecans

A Viladecans també s'ha comptat amb Plans d'Ocupació per al manteniment dels espais naturals del municipi, els quals han centrat la seva actuació en la zona forestal de la muntanya (Montbaig), però també han col·laborat en el manteniment dels espais protegits del delta del seu municipi 1 dia a la setmana (dilluns). En aquest cas han estat tres equips diferents al llarg de l'any.

El primer equip estava format per 6 treballadors (3 oficials i 3 operaris) que han fet manteniment del 9 de gener al 10 de juny. El segon equip, format per 6 persones (1 oficial i 5 operaris) ha estat del 14 de maig al 14 de novembre, pel que s'ha solapat gairebé 1 mes amb l'equip anterior, el que ha permès que els nous aprenguessin la manera de fer les feines dels que ja acabaven. Finalment es va comptar amb un equip de 4 treballadors (3 oficials i 1 operari) des del 14 de novembre al 31 de desembre. En els tres casos, només van treballar 1 dia a la setmana en els espais naturals protegits.

Les tasques s'han dut a terme a l'espai Remolar - Filipines, l'estany de la Murtra, la pineda del Remolar, les platges protegides (Remolar, cal Francès i Filipines) i els Reguerons; i han estat centrades en el manteniment i la gestió (neteja d'espais d'ús públic i itineraris, desbrossades d'itineraris, illes i manteniment d'hàbitats, plantacions, eliminació de vegetació exòtica i manteniment d'elements de senyalització). La coordinació de les tasques l'han realitzat el tècnic de gestió i manteniment i l'auxiliar tècnic del Consorci.

3.2.4.1 ÀMBIT I TIPUS D'ACTUACIONS

3.2.4.1.1 ESPAIS ON S'HA ACTUAT

ESPAIS NATURALS DEL TERME MUNICIPAL DEL PRAT

S'ha actuat als Espais naturals del Riu (Cal Tet - Ca l'Arana, platja i itineraris exteriors), a les platges del Golf i de la Zona Militar, a la platja de Carrabiners - Semàfor, a la pineda de can Camins i al camí de la Bunyola.

ESPais NATURALs DEL TERME MUNICIPAL DE VILADECANS

S'ha actuat a l'Estany del Remolar i la maresma de les Filipines, a les platges protegides de Viladecans (Remolar, cal Francès i Filipines), a la Pollancreda i a la pineda del Remolar, la Riera de Sant Climent, Reguerons i l'estany de la Murtra (en aquest cas, a banda del Pla d'Ocupació també va actuar l'empresa Talher en la sega de tot l'àmbit, del 5 al 9 d'agost) i Reguerons.

ESPais NATURALs DEL TERME MUNICIPAL DE GAVÀ - VILADECANS

S'ha actuat a l'Estany de la Murtra (el manteniment general de l'espai l'ha dut a terme amb el Pla d'Ocupació de l'Ajuntament de Viladecans. L'Ajuntament de Gavà ha assumit el reg de les plantacions arbòries de l'espai, de maig a novembre, mitjançant l'Agrupació de Defensa Forestal (ADF) i una empresa de serveis).

ESPais NATURALs DEL TERME MUNICIPAL DE SANT BOI

S'ha actuat a les Basses de can Dimoni (el manteniment l'han dut a terme directament els tècnics de camp del Consorci, no s'ha fet amb plans d'ocupació).

3.2.4.1.2 TIPOLOGIA DE LES PRINCIPALS FEINES REALITZADES

MANTENIMENT DE LA XARXA DE DESGUÀS

A la plana deltaica hi ha una important i complexa xarxa de canals de drenatge pluvial i agrícola que desguassen en gran part a través dels aiguamolls litorals. Per tal d'evitar inundacions dels camps agrícoles propers i dels camins i itineraris, cal fer una feina periòdica de manteniment centrada en el control de la vegetació aquàtica que creix a la seva llera i el dragat de llots amb maquinària en cas necessari. El Consorci duu a terme el desbrossat de la vegetació i la retirada de residus acumulats en els trams de canals pluvials que sigui necessari.

SEGA DELS PRATS D'ORQUÍDIES

A la maresma del Remolar i a la Pollancreda trobem diversos prats molt rics en orquídiess, els quals cal segar i desbrossar periòdicament per evitar l'expansió d'espècies arbustives i herbàcies que les farien desaparèixer. Aquesta feina s'ha de fer fora l'època de reproducció de totes les espècies i enguany s'ha realitzat al mes de gener i a finals de la tardor.

SEGA D'ILLES, JONQUERES I CANYISSARS

Amb l'objectiu d'afavorir l'estada, descans en migració i nidificació de les aus aquàtiques així com l'observació de la fauna per part dels visitants, a la maresma de les Filipines i als Espais Naturals del Riu, cada any, es duu a terme la sega de les illes i els salobrars davant dels observatoris i les pantalles-mirador 2 o 3 cops l'any. També es fa una sega parcial de les jonqueres denses de jonc agut, per tal d'obrir clarianes que permetin el creixement d'altres espècies vegetals i l'ús per part de la fauna.

EXECUCIÓ I MANTENIMENT DE PLANTACIONS

Enguany s'han dut a terme, amb la col·laboració d'equips de voluntaris, algunes plantacions d'arbustos i plantes aquàtiques a dos espais de Viladecans: el Remolar i la Riera de Sant Climent. En el cas del Remolar es van plantar plantes aquàtiques al nou canal que limita amb la carretera C-31, per tal de potenciar la seva naturalització. En el cas a la Riera de Sant Climent es van plantar 140 exemplars de 8 espècies diferents d'arbustos en el marge esquerre del tram final de la Riera de Sant Climent, amb l'objectiu de tenir plantes amb flor que actuïn com a atracció d'insectes.

En el cas del Prat s'han fet, també amb voluntaris, dos plantacions d'arbustos al tram final del Riu, però fora de l'espai protegit.

També s'ha fet el manteniment de plantacions realitzades en anys anteriors. Les plantacions d'arbres de ribera de la Pollancreda del Remolar, les plantacions d'arbres i arbustos d'ocultació dels tram de la C-31 que limita amb l'espai del Remolar, les plantacions d'arbres del projecte de naturalització de l'estany de la Murtra i les plantacions d'arbres i arbustos de la nova zona humida de la Illa, al Prat.

El manteniment es basa en el reg periòdic (quinzenal primavera-tardor i setmanal a l'estiu), el manteniment de l'escocell i l'esporga de les parts seques.

RETIRADA DE VEGETACIÓ EXÒTICA INVASORA

Hi ha diverses espècies vegetals exòtiques establertes als nostres espais naturals i que s'han d'eliminar progressivament, ja que a causa del seu caràcter invasor tenen un important impacte negatiu en les comunitats vegetals i la fauna pròpia del Delta. Aquest esforç es centra en les espècies més problemàtiques, com ara

la canya (*Arundo donax*), el plomall de la Pampa (*Cortaderia selloana*), el lligabosc del japó (*Lonicera japonica*) el Senecio (*Senecio tamoides*) o la Iuca (yucca) entre altres.

Enguany s'han dut a terme actuacions de retirada a diversos espais, entre altres la pineda de can Camins, la pineda del Remolar, les platges de ca l'Arana i dels Carrabiners, les platges del Golf i de la Zona Militar i la Maresma de les Filipines. Han participat diversos equips de voluntaris, com ara la empresa ERM que ha fet la retirada a la pineda del Remolar i l'Associació Galanthus que ho ha fet al marge de la Riera de Sant Climent. Per altre banda l'entitat SOS Delta Llobregat ha fet diverses sessions de retirada d'una planta invasora que està molt extesa per les pinedes litorals no urbanitzades del Gavà, el fals miraguà (*Araujia sericifera*).

Tota la matèria vegetal arrencada es porta a la deixalleria per al seu compostatge. En el cas del municipi del Prat, el 2013 s'han portat 2.120 Kg de matèria vegetal a compostar.

INSTAL·LACIONS PER A LA PASTURA AMB CAVALLS

Per tal de poder desenvolupar la pastura amb cavalls, cal tancar les zones a pasturar amb una tanca de fusta o un filat amb pastor elèctric, en el cas que sigui més provisional. La construcció de la tanca de fusta és més costosa econòmicament i ocupa més temps, però dóna menys manteniment i és més segura que el pastor elèctric.

Amb l'objectiu d'anar delimitant les zones de pastura dels Espais Naturals del Riu i impedir la sortida dels cavalls, que podrien suposar un perill en un espai amb un important ús públic, cada any es van instal·lant nous trams de tanca. El 2013 s'ha fet un tram a la part superior de l'estany de cal Tet. Per altra banda es fa una revisió i manteniment dels tancaments existents, tant a cal Tet com al Remolar.

PASTORS ELÈCTRICS PER A PROTEGIR ZONES ESPECIALMENT VALUOSES

Per a protegir del senglar zones importants per a la nidificació de les aus aquàtiques, com la platja de ca l'Arana, o zones d'alta diversitat d'orquídies, com determinats prat de la maresma del Remolar, s'han col·locat pastors elèctrics.

Les tasques d'instal·lació del pastor elèctric de la platja de ca l'Arana es van realitzar entre febrer i març de 2013. Els mesos posteriors, periòdicament, s'ha revisat i s'han reparant els desperfectes, així com segant la vegetació que creix a sota.

Els pastors elèctrics de la maresma del Remolar s'han col·locat entre setembre i novembre del 2013. Per ajudar a mantenir la vegetació curta, s'han col·locat al seu interior unes poques ovelles. Tanmateix, s'ha pogut comprovar que els senglars no han entrat en cap ocasió a aquestes àrees, tot i que han furgat per tot el perímetre dels pastors.

CONSTRUCCIÓ D'ARQUETES PER A LA REGULACIÓ DE LA INUNDACIÓ

Als espais naturals del Riu tenim la entrada d'aigua dolça des de dos subministraments, aigua regenerada de l' EDAR i aigua pluvial i d'excedent agrícola. Aquestes entrades permeten la inundació controlada de diversos prats humits i jonqueres d'aquest espai, creant uns hàbitats faunístics molt interessants per a diversos grups de fauna , com ara les aus aquàtiques, els amfibis i els invertebrats aquàtics.

Per tal de regular el flux de l'aigua a cada zona, segons les necessitats de gestió, s'han construït un seguit de petites comportes de formigó en diversos punts de la xarxa de canals que travessen els Espais Naturals del Riu.

INSTAL·LACIÓ DE CORRALS PER A LA CAPTURA DE SENGLARS

La població de senglars al delta del Llobregat van augmentant any rere any, igual que a la resta d'espais propers, i des de fa anys exerceixen una pressió important en la flora i fauna dels nostres espais, en especial pel que fa a les poblacions d'orquídies i els nius de les aus aquàtiques. En els últims anys es fan sessions de captura nocturna de senglars, però pels resultats obtinguts, no són suficients per mantenir l'espècie a un nivell poblacional baix i disminuir la pressió sobre la biodiversitat.

Enguany s'ha implementat una altre tècnica de captura de senglars, posada en pràctica en altres espais naturals, gràcies a una subvenció del DAAM. Es tracta d'uns corrals circulars amb càmera, on es posa un esquer i es pot activar la porta per capturar-los. S'han instal·lat dos corrals, un a la maresma de les Filipines i un altre als Espais Naturals del Riu.

MANTENIMENT DELS ITINERARIS D'ÚS PÚBLIC

Al llarg de tot l'any es fa el manteniment de la xarxa d'itineraris interiors i dels camins d'accés als espais naturals amb ús públic. Aquest consisteix bàsicament en la recollida d'escombraries, la sega dels marges, l'esporga d'arbres i arbustos que dificulten el pas i la sega de la vegetació que tapa la visió als aguaites i les pantalles - mirador.

MANTENIMENT DELS EQUIPAMENTS

Als espais naturals tenim una important xarxa d'equipaments d'ús públic (aguaites, torres d'observació, pantalles d'ocultació, àrees d'estada, bancs...). Setmanalment es fa una inspecció de l'estat d'aquest mobiliari per detectar desperfectes i deteriorament del material. La reparació la duu a terme el personal del Pla d'Ocupació o una empresa especialitzada (en els casos que sigui necessari per la seva complexitat).

A la tardor es va detectar l'existència d'un rusc d'abelles al sostre de l'estació biològica, situada a la maresma de les Filipines. Aquest rusc va anar creixent fins al punt que es va valorar que era un perill per als visitants, sobretot pel que fa al públic escolar, ja que estava al costat del camí d'accés als itineraris.

Per retirar el rusc es va contactar amb un apicultor professional que col·labora normalment amb la Generalitat de Catalunya. Aquest va venir el 18 d'octubre per avaluar la situació del rusc i la forma d'extracció. El dia 20 d'octubre va fer una obertura al sostre de l'estació i va retirar la totalitat del rusc i les fustes impregnades de pròpolis, i va segellar de nou el forat per impedir la nova instal·lació d'un rusc. El rusc se'l va emportar per reubicar-lo en una finca on té altres ruscós.

MANTENIMENT DE LA SENYALITZACIÓ I DELS TANCAMENTS

Aquesta feina es duu a terme al llarg de l'any segons les necessitats. La majoria de tancaments estan fets amb estakes i corda, de manera que la seva reparació és senzilla però implica una despesa important per al Consorci. Això és especialment rellevant en el cas de les platges, on l'ús massiu a la temporada estival i l'efecte dels temporals durant l'hivern i la primavera generen un manteniment molt intens. Respecte a la senyalització, aquesta també es veu

afectada per les inclemències del temps i per algun acte vandàlic. Les inspeccions setmanals que es duen a terme a tots els espais naturals permeten detectar aquestes necessitats de manteniment.

NETEJA DELS ESPAIS D'ÚS PÚBLIC

Setmanalment, al llarg de tot l'any, es fa una retirada de deixalles i petits abocaments als espais d'ús públic, camins d'accés, itineraris i espais perifèrics. Això és especialment necessari a les àrees d'estada i les zones d'aparcament. El buidat de les papereres i contenidors, en la majoria dels casos, el duen a terme els serveis de gestió de residus municipals, tret d'algunes papereres que les buida personal del Consorci.

Durant el 2013, al espais naturals del municipi del Prat s'han retirat un total de 5.300 kg d'escombraries, recollides dels marges de camins, espais d'estada i platges. En el cas de Viladecans no tenim les dades, ja que el Pla d'Ocupació ho porta directament a la deixalleria municipal.

Respecte al buidat de papereres i contenidors, varia segons el municipi. A Viladecans i Sant Boi (can Dimoni) el Consorci s'encarrega del control i buidat de les papereres que hi ha en els itineraris i àrees d'estada. En el cas del Prat les papereres les buida l'empresa que porta la contracta de neteja del municipi.

MANTENIMENT DE LES INSTAL·LACIONS DE CRIA DE FARTETS

En el marc del Pla de recuperació del Fartet, peix catalogat en perill d'extinció, el Consorci amb la col·laboració de l'Ajuntament de Viladecans, mantenen i supervisen unes instal·lacions de cria en captivitat a la pineda del Remolar, que aprofiten les antigues piscines del desaparegut Càmping Toro Bravo.

Entre les tasques de manteniment que s'han de fer podem anomenar el buidat, canvi de l'aigua i retirada de llots acumulats a les piscines, per tal d'assegurar el bon estat d'aquests petits peixos. L'any 2013 aquestes tasques les ha realitzat personal del Consorci, durant els mesos de febrer i març. Val a dir, però, que la manca de personal per poder dedicar a aquesta tasca ha determinat que només es pogués netejar parcialment una de les piscines.

RESTAURACIÓ D'ESPAIS

Enguany s'ha dut a terme un rodatge d'una pel·lícula a l'espai litoral davant la casa Gomis, dins la pineda litoral de la finca de la Ricarda. Atès que es tracta d'un espai protegit, des del Consorci es van donar unes directrius per protegir la vegetació valuosa durant el rodatge i es van establir unes

accions de restauració ambiental posteriors per deixar l'espai com estava abans del rodatge. La restauració la va dur a terme el Pla d'Ocupació del Prat, dirigit pels tècnics del Consorci, el 13 d'agost i va consistir en la retirada de residus, de vegetació exòtica i el desfer les roderes dels vehicles de la sorra.

3.2.4.1.3 CALENDARI I LLOC DE REALITZACIÓ DE LES FEINES

A la taula següent s'indiquen el tipus de feines, nombre de jornades i època de l'any realitzades amb els diferents equips de treball dels Plans d'Ocupació municipals, o el personal del Consorci (en el cas de can Dimoni). Cada jornada es refereix a un dia sencer de treball (7h), de manera que en el cas de feines que no ocupen tota una jornada, les diferents sessions s'han agrupat per fer jornades completes. Per exemple, en el cas del desbrossat de les zones amb orquídies al Remolar, s'indiquen 4 jornades, i en veritat són més dies en que s'ha fet aquesta feina, però al no ocupar tota la jornada s'han agrupat en quatre.

El nombre total de jornades que s'han fet ha estat de 323. Al municipi del Prat s'ha fet 248 jornades, al de Viladecans 75, a Gavà 12 (+ 16 sessions de reg) i 10 a Sant Boi. Aquesta taula no inclou la feina realitzada pel personal propi del Consorci i ni dels Ajuntaments (excepte el cas de Can Dimoni).

FEINES DE MANTENIMENT REALITZADES AL PRAT DE LLOBREGAT

TIPUS DE FEINA	JORNADES	ÈPOCA REALITZACIÓ
Manteniment de la xarxa de desguàs (canals)	33	hivern, estiu i tardor
Manteniment d'itineraris i camins d'accés	53	tot l'any
Neteja general dels espais	51	tot l'any
Sega de les illes de l'estany de cal Tet	12	hivern, tardor
Eliminació de plantes exòtiques invasores	19	tot l'any
Manteniment dels equipaments i la senyalització	20	tot l'any
Manteniment dels tancaments i neteja de les platges protegides	12	hivern, estiu i tardor

Manteniment de plantacions	11	primavera i estiu
Manteniment dels tancaments amb pastor elèctric	8	primavera, estiu i tardor
Sega de canyissars i jonqueres	8	hivern, tardor, estiu
Instal·lació de corral per a captura de senglars	5	hivern
Construcció d'arquetes per a regulació de l'aigua	8	estiu, tardor
Construcció de tanca de fusta per a la pastura	8	hivern
NOMBRE TOTAL JORNADES	248	

FEINES DE MANTENIMENT REALITZADES A VILADECANS

TIPUS DE FEINA	JORNADES	ÈPOCA REALITZACIÓ
Desbrossat zones amb poblacions d'orquídies	4	hivern i tardor
Neteja general dels espais	14	tot l'any
Manteniment d'itineraris i camins d'accés	17	tot l'any
Eliminació de plantes exòtiques invasores	4	tot l'any
Sega d'il·les de la Maresma de les Filipines	5	hivern
Manteniment dels equipaments i la senyalització	6	tot l'any
Execució i manteniment de plantacions	9	primavera, estiu i tardor
Manteniment piscines de cria de Fartets	1	hivern
Reducció densitat tamarius de Maresma Filipines	5	estiu
Tancaments de protecció prats orquídies	7	tardor
Instal·lació de corral per a captura de senglars	3	tardor
NOMBRE TOTAL JORNADES	75	

FEINES DE MANTENIMENT REALITZADES A GAVÀ

TIPUS DE FEINA	JORNADES	ÈPOCA REALITZACIÓ
Sega de l'itinerari i del voltant pantalles mirador , neteja i buidat papereres	8	tot l'any
Manteniment dels escocells i tutors de les plantacions d'arbres	4	primavera i estiu
Reg de les plantacions d'arbres	16 sessions	primavera, estiu i tardor
NOMBRE TOTAL JORNADES	12 + 16 SESSIONS DE REG	

FEINES DE MANTENIMENT REALITZADES A SANT BOI DE LLOBREGAT

TIPUS DE FEINA	JORNADES	ÈPOCA REALITZACIÓ
Neteja general i buidat papereres	4	Tot l'any
Sega zona estada i esporga marges itinerari	4	primavera i tardor
Reparació portes centre informació i lavabos. Instal·lació cartell "No Pesca"	2	primavera
NOMBRE TOTAL JORNADES	10	

3.2.5 SEGUIMENT DEL FUNCIONAMENT I DE LA QUALITAT DELS ECOSISTEMES AQUÀTICS

El seguiment de la qualitat dels ecosistemes aquàtics del Delta es fa en base a dos tipus d'indicadors: els fisicoquímics i els biològics. Els fisicoquímics són un conjunt de paràmetres definidors de la qualitat de l'aigua (oxigen, nutrients, terbolesa, salinitat, clorofil·les...), els quals es venen monitoritzant regularment des de l'any 2007, en el marc del Programa Integral de Control del Medi Aquàtic. També disposem de dades de seguiments d'anys anteriors duts a terme pels ajuntaments del Prat i de Viladecans. Els indicadors biològics que utilitzem és basen en la presència de plantes macròfites a les masses d'aigua (plantes aquàtiques totalment submergides), ja que són espècies que depenen totalment de la transparència i concentració de nutrients de la massa d'aigua, i per tant, són bons indicadors de la seva qualitat. Aquest es mesuren des del 2009, pel que ja portem cinc anys de seguiment.

L'anàlisi de les mostres d'aigua per al control fisicoquímic s'ha contractat, com en anys anteriors, al laboratori de l'empresa municipal Aigües del Prat, SA. La recollida de mostres i les anàlisis de camp les duu a terme el personal del Consorci.

En el cas del seguiment de les plantes macròfites, s'ha encarregat a dos botànics experts en el tema, que van ser els que van definir aquest indicador biològic i el correlacionen amb el físicoquímic.

L'estat ecològic de les masses d'aigua (en base a la Directiva Marc de l'Aigua) es calcula integrant els resultats dels dos tipus d'indicadors.

L'any 2013 s'han mantingut els mateixos 22 punts de mostreig fisicoquímics que en els anys anteriors. D'aquests, 18 són aiguamolls (estanys i basses), 3 són canals de desguàs pluvial i agrícola i 1 al tram final de riu Llobregat, distribuïts pels quatre municipis que integren el Consorci. Els punts són: bassa de ca l'Arana, estany de cal Tet, bassa de cal Bitxot, canyissars de depuració, estany de la Ricarda (superfície i fondària), estany de la Magarola, estany del Remolar (superfície i fondària), bassa dels Pollancre, bassa dels Fartets, braç de la Vidala, riera de Sant Climent, estany de la Murtra, bassa dels Reguerons, bassa platja ca l'Arana, estany de la Roberta, bassa gran de can Dimoni, canal de la Bunyola, canal de la Vidaleta, corredora de can Sabadell i riu Llobregat (al pont

del Mercabarna). La periodicitat de mostreig és trimestral. En el moment d'agafar les mostres es mesuren al camp alguns paràmetres amb una sonda multiparamètrica (temperatura, pH, conductivitat i oxigen) i mira la cota del nivell de l'aigua en els casos que hi ha limnímetre.

Els indicadors biològics es calculen només en 9 d'aquestes masses d'aigua.

El laboratori d'Aigües del Prat analitza els següents paràmetres: amoni, nitrats, terbolesa, fòsfor total, fosfats, clorurs, matèries en suspensió, clorofil·les a,b i c i *Escherichia coli* (indicador de contaminació fecal).

El programa de control de la qualitat fisicoquímica de l'aigua va començar l'octubre de 2007 i el d'indicadors biològics al 2009, de manera que tenim una sèrie de set anys de dades que ens permeten caracteritzar les masses d'aigua, determinar el seu estat ecològic, detectar on estan els problemes de qualitat més importants i proposar mesures correctores a les administracions competents.

Hi ha altres indicadors de la qualitat dels ecosistemes aquàtics que també es monitoritzen, com són els seguiment de les aus aquàtiques nidificants i hivernants, els resultats dels quals s'expliquen àmpliament a l'apartat de seguiment de la biodiversitat.

A continuació es presenten els resultats per al 2013 dels indicadors fisicoquímics (FQ en endavant) i biològics (BIO en endavant) i la valoració de l'estat ecològic, a les 9 masses d'aigua on es calculen els dos tipus d'indicadors.

La valoració dels indicadors BIO es fa en base als següents aspectes:

- / Tipus de vegetació (macròfits, algues filamentoses, sense vegetació submergida)
- / Diversitat d'espècies de plantes aquàtiques
- / Abundància: referit al percentatge de recobriment de la làmina d'aigua per part dels macròfits
- / Plantes introduïdes: es refereix al rang de presència d'espècies vegetals exòtiques
- / Herbívors introduïts: referent al nombre d'espècies de fauna herbívora introduïda

En el cas del indicador FQ la valoració es fa en base a la mitjana dels quatre mostratges que es fan al llarg de l'any (març, maig, agost i novembre), dels següents paràmetres:

- / Matèries en suspensió (MES): és una mesura de la torbesa de l'aigua i dels sòlids dissolts a l'aigua
- / Amoni: és un compost nitrogenat que presenta toxicitat per a la fauna aquàtica a baixes concentracions
- / Nitrat: un altre compost nitrogenat indicador de la concentració de nutrients de l'aigua, i per tant, del grau d'eutrofització
- / Fòsfor total: indicador de la concentració de nutrients de l'aigua, i per tant, del grau d'eutrofització
- / Clorofil·la a: mesura indirecta de la concentració de fitoplàncton de l'aigua, relacionat també amb el grau d'eutròfia

Els límits de valors per a cada paràmetre per tal de valorar els indicadors FQ i BIO són els següents, en base a 5 categories de qualitat:

		Molt bo		Bo		Moderat		Dolent		Molt dolent
INDICADORS FQ										
Fòsfor total TP (µg/l)	0	30		50		100		150		
Fosfats (mg/l)	0	0,1		0,5		1		2		
Clorofil·la a (µg/l)	0	10		20		30		50		
Nitrats N-NO ₃ (mg/l)	0	0,4		0,6		1,2		1,8		
Amoni N-NH ₄ ⁺ (mg/l)	0	0,12		0,18		0,36		0,54		
Torbesa (M.E.S. mg/l)	0	25		35		50		100		
INDICADORS BIO										
Tipus de vegetació		Caròfits		Caròfits		Nimfèids		Indistint		Absència
Diversitat (nº esp.)		> 7		> 7		6 - 3		2 - 1		0
Abundància (recob.)		10-70%		10-70%		> 70%		< 10%		0
Plantes introduïdes		Absència		Absència		Puntual		Extens.		Extens.
Herbívors introduïts		Absència		Absència		1 espècie		2 espècies		2 espècies

Taula 1. Límits de cada paràmetre per a la valoració dels indicadors BIO i FQ

L'avaluació dels indicadors es fa amb un valor numèric segons el seu nivell de qualitat particular. La mitjana dels cinc valors numèrics ens donarà la puntuació dels indicadors fisicoquímics i dels indicadors biològics.

VALORACIÓ DE CADA PARÀMETRE

Nivell de qualitat	Puntuació	Nivell qualitat	Puntuació
Molt bo	4	Molt bo / bo	3,5
Bo	3		
Moderat	2	Moderat	2
Dolent	1	Dolent / Molt dolent	0,5
Molt dolent	0		

VALORACIÓ DE CADA INDICADOR

Puntuació	Valoració general
≥ 3,5	Molt bo
> 2,5 - 3,4	Bo
> 1,5 - 2,5	Moderat
> 0,5 - 1,5	Dolent
≤ 0,5	Molt dolent

Taula 2. Avaluació dels indicadors segons el valor numèric

Finalment, l'avaluació de l'estat ecològic general de cada massa d'aigua es fa creuant la valoració dels dos tipus d'indicadors, on tenen més pes els indicadors biològics, i el resultat es presenta en la taula següent :

ESTAT ECOLÒGIC GENERAL		VALORACIÓ INDICADORS FÍSICOQUÍMICS				
		Molt bo	Bo	Moderat	Dolent	Molt dolent
VALORACIÓ INDICADORS BIOLÒGICS	Molt bo	Molt bo	Molt bo	Bo	Moderat	Moderat
	Bo	Bo	Bo	Moderat	Moderat	Moderat
	Moderat	Moderat	Moderat	Moderat	Moderat	Moderat
	Dolent	Dolent	Dolent	Dolent	Dolent	Dolent
	Molt dolent	Molt dolent	Molt dolent	Molt dolent	Molt dolent	Molt dolent

Taula 3. Valoració de l'Estat Ecològic de les masses d'aigua

ESTANY DE CAL TET

L'estany de cal Tet és una de les principals masses d'aigua del delta del Llobregat, tant per la seva superfície (15 ha) com per la important biodiversitat que acull, en especial pel que fa a les poblacions hivernants i nidificants d'aus aquàtiques.

Aquest estany va patir un procés d'eutrofització creixent des de la seva creació que va culminar a finals del 2007, en que van desaparèixer la totalitat d'herbassars submergits de macròfits i l'aigua va esdevenir molt tèrbola per l'elevada concentració de fitoplancton. Atès aquest estat d'hipertròfia permanent de l'estany des del 2007, associada a la disminució de la seva riquesa d'espècies, i amb l'objectiu d'intentar recuperar els prats de macròfits que havia tingut, el 17 de març del 2011 des del Consorci es va decidir tancar les entrades d'aigua regenerada de l' EDAR a l'estany, de manera que a partir d'aquell moment la única alimentació d'aigua de l'estany seria a través de l'aqüífer superficial i l'aigua de pluja. Aquest canvi en el règim hídric de l'estany ha estat exitós, ja que en els anys següents s'han recuperat els prats de macròfits amb les dues espècies més típiques del nostre Delta.

Respecte als punts de mostreig, només hi ha un punt de mostreig FQ, situat en el marge proper a l'aguait de cal Tet (codi ET1S). En el cas dels indicadors BIO s'ha fet un únic mostreig al mes de juliol, en 8 punts distribuïts al llarg del perímetre de l'estany. S'han localitzat macròfits en set dels vuit punts de mostreig, amb les dues espècies que es venen detectant des del 2010 (*Potamogeton pectinatus* i *Chara aspera*).

Els resultats dels paràmetres físico-químics més rellevants en les quatre campanyes realitzades, així com la seva valoració son els següents:

	FEBRER	MAIG	AGOST	NOVEMBRE	CATEGORIA QUALITAT
CONDUCTIVITAT (µS/CM)	3059	2602	3109	3125	
PH	8.43	8.63	9.13	8.11	
CLORURS (MG/L)	747	621	786	728	
TERBOLESA (M.E.S)	33	6	76	10	bona / dolenta
CLOROFIL·LA A (µG/L)	1.4	0.4	156	3.7	molt bona / molt dolenta
AMONI (MG/L)	0.04	0.04	0.08	0.17	molt bona
NITRATS (MG/L)	2	2	2	2	molt dolenta
FÒSFOR TOTAL (µG/L)	170	140	200	100	dolent / molt dolent
FÒSFATS (MG/L)	0.05	0.05	0.05	0.05	molt bona

Taula 4. Resultats dels paràmetres FQ a l'Estany de Cal Tet al llarg de l'any 2013.

A continuació es presenten els resultats dels dos tipus d'indicadors:

		2004	2009	2010	2011	2012	2013
Tipus de vegetació	Valor	Caròfits (+35%elodeids)	Absència	Indistint (+filamentoses)	Nimfeids	Indistint (+36% filamentoses)	Nimfeids
	Categoria	3	0	1	2	1	2
Diversitat	Valor	8	0	2	2	3	2
	Categoria	3,5	0	1	1	2	1
Abundància	Valor	>70	0	35	50 - 70	86.25%	80
	Categoria	4	0	2	3	4	4
Plantes introduïdes	Valor	Absència	Absència	Absència	Absència	Absència	Absència
	Categoria	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5
Herbívors introduïts	Valor	Absència	2 sp.	2 sp.	2 sp.	2 sp.	2 sp.
	Categoria	3,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
VALORACIÓ BIO		3,5	0,8	1,6	2	2,2	2,2
		2004	2009	2010	2011	2012	2013
Terbolesa (mg/l)	Valor	23,75	43,38	36,63	19	15,5	31,25
	Categoria	4	2	2	4	4	3
Amoni (mg/l)	Valor	0,04	0,04	0,03	0,04	0,0575	0,0825
	Categoria	4	4	4	4	4	4
Nitrats (mg/l)	Valor	1,18	0,38	0,38	0,72	2	2
	Categoria	2	4	4	2	0	0
P Total (ug/l)	Valor	43,75	307,5	231,25	118	147,5	152,5
	Categoria	3	0	0	1	1	0
Clorofil·la a (ug/l)	Valor	0,27	33,16	57,13	9,38	4,64	40,375
	Categoria	4	1	0	4	4	1
VALORACIÓ FQ		3,4	2,2	2	3	2,6	1,6
ESTAT ECOLÒGIC		MOLT BO	DOLENT	MODERAT	MODERAT	MODERAT	MODERAT

Taula 5. Valoració dels indicadors BIO i FQ i determinació de l'Estat Ecològic de l'Estany de Cal Tet . (sèrie 2004-2013).

Com es veu a la taula, la **valoració biològica** presenta el mateix valor que els dos anys anteriors, pel que segueix sent moderada. Enguany només s'han detectat dues espècies de macròfits, enlloc de les tres del 2012, però un menor recobriment d'algues filamentoses, fet que fa que la valoració acabi tenint el mateix valor. El recobriment de la làmina d'aigua ha estat molt alt, arribant al 80%.

La **valoració fisicoquímica** presenta un empitjorament respecte a l'any 2012, provocant una disminució en la categoria de qualitat (de bona a moderada). Això es degut bàsicament a dos paràmetres, la terbolesa i la concentració de clorofil·la a. De fet ambdós estan lligats i ens indiquen un increment de la concentració de fitoplancton de l'aigua, i per tant, una disminució de la seva transparència. Esperem que aquest increment del fitoplancton, que es va donar al mes d'agost, no es repeteixi i acabi provocant la desaparició dels pradell de macròfits en un futur, com va passar al 2009.

Tot i això l'**estat ecològic** final és Moderat, igual que els tres anys anteriors.

BASSA DE LA PLATJA DE CA L'ARANA

Aquesta bassa d'aigües permanents està situada al bell mig de la platja i, com es d'esperar, té una gran influència de l'aigua marina que provoca unes condicions de salinitat úniques als aiguamolls del delta del Llobregat.

Alberga una població introduïda de fartet (*Aphanius iberus*), espècie de peix endèmica de la península ibèrica i en perill d'extinció. Atesa la poca fondària, la mostra de FQ es pren al mig de la bassa i les dues dels indicadors BIO al marge del costat mar.

Els resultats dels paràmetres físico-químics més rellevants en les quatre campanyes realitzades, així com la seva valoració son els següents:

	FEBRER	MAIG	AGOST	NOVEMBRE	CATEGORIA QUALITAT
CONDUCTIVITAT (µS/cm)	55875	53592	71405	43879	
PH	8.17	8.13	8.5	8.25	
CLORUR (mg/L)	21230	19924	28415	15731	
TERBOLESA (M.E.S)	29	7.0	42	38	molt bona / moderada
CLOROFIL·LA A (µg/L)	1.7	0.7	13.5	7.2	molt bona / bona
AMONI (mg/L)	0.04	0.04	0.04	0.11	molt bona
NITRATS (mg/L)	10	10	5	5	molt dolenta
FÒSFOR TOTAL (µg/L)	120	50	130	140	bo / dolent
FÒSFATS (mg/L)	0.05	0.05	0.05	0.05	molt bo

Taula 6. Resultats dels paràmetres FQ a la bassa de la platja de ca l'Arana al llarg de l'any 2013

A continuació es presenten els resultats dels dos tipus d'indicadors:

		2009	2010	2011	2012	2013
Tipus de vegetació	Valor	Absent	Absent	Absent	Absent	Absent
	Categoria	0	0	0	0	0
Diversitat	Valor	0	0	0	0	0
	Categoria	0	0	0	0	0
Abundància	Valor	0	0	0	0	0
	Categoria	0	0	0	0	0
Plantes introduïdes	Valor	Absència	Absència	Absència	Absència	Absència
	Categoria	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5
Herbívors introduïts	Valor	0 sp	0 sp	0 sp	0 sp	0 sp
	Categoria	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5
VALORACIÓ BIO		1,4	1,4	1,4	1,4	1,4

		2009	2010	2011	2012	2013
Terbolesa (mg/l)	Valor	18,25	33,75	44,5	25,3	29
	Categoria	4	3	2	3	3
Amoni (mg/l)	Valor	0,18	0,06	0,06	0,1	0,1
	Categoria	3	4	4	4	4
Nitrats (mg/l)	Valor	1,58	0,48	1,2	16,7	7,5
	Categoria	1	3	2	0	0
P Total (ug/l)	Valor	95	130	112,5	66,7	110
	Categoria	2	1	1	2	1
Clorofil·la a (ug/l)	Valor	1,5	3,96	2,38	0,7	5,8
	Categoria	4	4	4	4	4
VALORACIÓ BIO		2,8	3	2,6	2,6	2,4
ESTAT ECOLÒGIC		DOLENT	DOLENT	DOLENT	DOLENT	DOLENT

Taula 7. Valoració dels indicadors BIO i FQ i determinació de l'Estat Ecològic de la bassa de la platja de ca l'Arana. (sèrie 2009-2013)

La **valoració biològica** d'aquesta bassa es manté invariable des de l'any 2009, amb una categoria de dolenta, degut a la manca de plantes aquàtiques submergides, possiblement a causa de l'elevada salinitat en determinats moments com ara els mesos estivals, com per exemple els 71.405 microS/cm del mes d'agost d'enguany.

En canvi, la **valoració fisicoquímica** empitjora una mica respecte els anys anteriors i passa de bona a **moderada**. Això és pot explicar per l'elevada concentració de nitrats, que ja es va enregistrar l'any anterior, i per l'increment en el nivell de fòsfor total, propi d'aigües eutròfiques. Tot i així, al baixa concentració de clorofil·la i de terbolesa indiquen unes aigües amb suficient transparència de l'aigua per albergar poblacions de plantes submergides. Aquesta bassa no està connectada a cap canal desguàs, pel que no rep descàrrega directa de nutrients per esorrentia com si passa en els grans estanys com el Remolar o la Murtra.

L'estat ecològic es manté invariable en la categoria de Dolent, tot i la acceptable qualitat FQ de l'aigua, a causa de la baixa valoració dels indicadors biològics per la inexistència de macròfits.

Episodi de contaminació fecal. El 19 de novembre es va fer la campanya de control de qualitat d'aigua dels aiguamolls i canals (PICMA), després de l'episodi de pluja dels dies 16 a 18 en que van caure 150 l /m² al municipi del Prat. A la bassa de la platja de ca l'Arana es va mesurar una concentració d' *Escherichia coli* (bacteria indicadora de contaminació fecal) de 70.000 ufc/ 100 ml !! Per a aigües costaneres es considera contaminació quan la concentració està per sobre de 500 ufc / 100 ml, pel que la concentració mesurada era 140 cops superior.

Al tram final de canal de la Bunyola, el mateix dia, es va mesurar una concentració de 28.000. Cal remarcar que aquest canal té un diposit anti-DSU en capçalera per evitar les descàrregues d'aigües negres al canal i , de retruc, al litoral. Tot i així, les elevades pluges van provocar que actuessin els sobreexidors i que baixés contaminació urbana per la Bunyola en direcció al mar.

La bassa de la platja és un petit aiguamoll que no rep el desguàs de cap canal, de manera que a priori semblava molt difícil que es pogués contaminar.

Sembla clar que l'origen de la contaminació fecal registrada a la bassa de la platja és de les onades que van entrar a la bassa amb el temporal, contaminades per la descàrrega de la Bunyola i el riu Llobregat.

ESTANY DE LA MAGAROLA

Aquest estany litoral té actualment una superfície molt reduïda i poca fondària, i pateix la regressió de la línia de costa del Delta, agreujada en els últims anys per la construcció del dic sud del Port de Barcelona. Al igual que la bassa de la platja de ca l'Arana, té una gran influència marina, sent també una massa d'aigua salina amb períodes d' hipersalinitat.

En aquest estany també s' han introduït una població de fartets enguany, ja que les seves condicions també son molt idònies per a aquesta espècie.

El mostreig dels dos indicadors es fa en els marges de l'estany, en el cas dels BIO es fan dos mesures, una a cada extrem de l'estany.

Els resultats dels paràmetres físico-químics més rellevants en les quatre campanyes realitzades, així com la seva valoració son els següents:

	FEBRER	MAIG	AGOST	NOVEMBRE	CATEGORIA QUALITAT
CONDUCTIVITAT (µS/cm)	32.229,00	32.958,00	48.168,00	32.430,00	
PH	8,25	8,13	8,40	8,06	
CLORURS (MG/L)	11.591,00	11.350,00	17.448,00	10.846,00	
TERBOLESA (M.E.S)	18,00	14,00	58,00	8,00	molt bona / dolenta
CLOROFIL·LA A (µG/L)	0,70	0,80	16,60	2,70	molt bona / bona
AMONI (MG/L)	0,04	0,04	0,06	0,04	molt bona
NITRATS (MG/L)	6,70	5,00	10,00	5,00	molt dolenta
FÒSFOR TOTAL (µG/L)					moderada / molt dolenta
FÒSFATS (MG/L)	100,00	90,00	200,00	90,00	
	0,05	0,05	0,05	0,05	molt bona

Taula 8. Resultats dels paràmetres FQ a l'estany de la Magarola al llarg de l'any 2013

Els resultats dels dos tipus d'indicadors son els següents:

		2009	2010	2011	2012	2013
Tipus de vegetació	Valor	Absent	Nimfeids	Nimfeids	Nimfeids	Nimfeids
	Categoria	0	2	2	2	2
Diversitat	Valor	0	02-ene	1	1	1
	Categoria	0	1	1	1	1
Abundància	Valor	0	< 10%	< 10%	30%	50%
	Categoria	0	1	1	2	3
Plantes introduïdes	Valor	Absència	Absència	Absència	Absència	Absència
	Categoria	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5
Herbívors introduïts	Valor	0 sp	0 sp	0 sp	0 sp	0 sp
	Categoria	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5
VALORACIÓ BIO		1,4	2,2	2,2	2,4	2,6
		2009	2010	2011	2012	2013
Terbolesa (mg/l)	Valor	25,75	14,25	17,75	14,3	24,5
	Categoria	3	4	4	4	4
Amoni (mg/l)	Valor	0,05	0,17	0,42	0,1	0,05
	Categoria	4	3	1	4	4
Nitrats (mg/l)	Valor	0,73	0,6	0,85	5,3	6,7
	Categoria	2	3	2	0	0
P Total (ug/l)	Valor	145	97,5	115	107,5	120
	Categoria	1	2	1	1	1
Clorofil·la a (ug/l)	Valor	6,5	4,28	11,98	1,8	5,2
	Categoria	4	4	3	4	4
VALORACIÓ FQ		2,8	3,2	2,2	2,6	2,6
ESTAT ECOLÒGIC		DOLENT	MODERAT	MODERAT	MODERAT	BO

Taula 9. Valoració dels indicadors BIO i FQ i determinació de l'Estat Ecològic de l'estany de la Magarola (sèrie 2009-2013)

La **valoració biològica** de la Magarola va millorant lleugerament any rere any i enguany passa a la categoria de **Bona**. Només s'ha localitzat una espècie de

macròfit (*Ruppia maritima*), però aquesta ha augmentat el seu recobriment de l'estany fins al 50%, fet que explica la millor d'aquest indicador.

La **valoració fisicoquímica** es identica a l'any anterior i es manté com a bona.

En aquest estany, a l'igual que la bassa de la platja de ca l'Arana, la terbolesa i les concentracions d'amoni i clorofil·la a es mantenen a nivells molt baixos, fet que permet la presència dels herbassars de *Ruppia*. En canvi, els nivells de fòsfor i, sobretot, de nitrats son elevats i propis d'aigües eutròfiques. Els nitrats van en augment any rere any. El fet que aquest estany no rep aigües directes de cap canal ni abocament ens indiquen que l'aportació de nutrients és pel mar, ja que el litoral del Delta rep moltes aportacions de contaminació orgànica a través del riu i de tots els canals pluvials i rieres que hi desguassen. En el cas de la Magarola i la bassa de la platja de ca l'Arana, tenen al costat un important canal de desguàs al mar que és la Bunyola.

L'**estat ecològic** millora i passa a la categoria de **bo** per primer cop des de que es fa el seguiment.

ESTANY DE LA ROBERTA

Aquest petit estany, que formava part del sistema de basses de l'antic Club de Golf del Prat, va experimentar una important transformació en la seva morfologia y règim hídric amb les obres d'ampliació de l'Aeroport. Actualment només rep les aigües de l'aquífer superficial i de l'escorrentia del reg de les restes dels greens de l'antic Golf, ja que l'estació de bombament d'aigües de l'Aeroport que hi ha al costat aboca directament a la línia de costa.

Hi ha quatre punts de control dels indicadors BIO i un FQ, tots ells als marges.

Els resultats dels paràmetres físico-químics més rellevants en les quatre campanyes realitzades, així com la seva valoració son els següents:

	FEBRER	MARÇ	ABRIL	MAIG	CATEGORIA QUALITAT
CONDUCTIVITAT (µS/cm)	21.515,00	12.581,00	22.434,00	1.704,00	
PH	8,05	7,79	7,80	8,16	
CLORUR (MG/L)	7.146,00	3.904,00	7.525,00	429,00	
TERBOLESA (M.E.S)	8,00	10,00	44,00	18,00	molt bona / moderat
CLOROFIL·LA A (µg/L)	1,80	7,20	3,80	0,60	molt bona
AMONI (MG/L)	0,04	0,04	0,07	0,16	molt bona
NITRATS (MG/L)	4,00	2,00	4,00	2,00	molt dolenta
FÒSFOR TOTAL (µg/L)	80,00	110,00	350,00	160,00	moderat / molt dolent
FOSFATS (MG/L)	0,05	0,05	0,05	0,11	molt bona

Taula 10. Resultats dels paràmetres FQ a l'estany de la Roberta al llarg de l'any 2013

Els resultats dels dos tipus d'indicadors son els següents:

		2009	2010	2011	2012	2013
Tipus de vegetació	Valor	Nimfeids	Nimfeids	Nimfeids	Nimfeids	Nimfeids
	Categoria	2	2	2	2	2
Diversitat	Valor	02-ene	02-ene	3	2	2
	Categoria	1	1	2	1	1
Abundància	Valor	>50%	35%	38,75%	42,50%	55%
	Categoria	3	2	2	2	3
Plantes introduïdes	Valor	Absència	Absència	Absència	Absència	Absència
	Categoria	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5
Herbívors introduïts	Valor	1	1	1	2 sp.	2 sp.
	Categoria	2	2	2	0,5	0,5
VALORACIÓ BIO		2,3	2,1	2,3	1,8	2
		2009	2010	2011	2012	2013
Terbolesa (mg/l)	Valor	20,5	9,25	56,75	37,5	20
	Categoria	4	4	1	2	4
Amoni (mg/l)	Valor	0,07	0,19	0,04	0,04	0,08
	Categoria	4	2	4	4	4
Nitrats (mg/l)	Valor	0,67	0,85	1,17	2,5	3
	Categoria	2	2	2	0	0
P Total (ug/l)	Valor	102,5	95	200	82,5	175
	Categoria	1	2	0	2	0
Clorofil·la a (ug/l)	Valor	16,5	5,66	13,58	30,45	3,35
	Categoria	3	4	3	1	4
VALORACIÓ FQ		2,8	2,8	2	1,8	2,4
ESTAT ECOLÒGIC		MODERAT	MODERAT	MODERAT	MODERAT	MODERAT

Taula 11. Valoració dels indicadors BIO i FQ i determinació de l'Estat Ecològic de l'estany de la Roberta (sèrie 2009-2013)

La **valoració biològica** de l'estany es manté invariable al llarg dels anys, amb una categoria de **moderada**. En aquest estany, tot i que s'han trobat dues espècies de macròfits (*Ruppia maritima* i *Potamogeton pectinatus*) i que el seu recobriment es situa al voltant del 50%, la presència de dues espècies d'herbívors introduïts (la carpa (*Cyprinus carpio*) i el cranc americà (*Procambarus clarkii*)) fa que la valoració no passi de moderada. De fet, la carpa és una espècie que té un efecte negatiu en les praderes submergides, a causa de la depredació directe i la remoció del sediment.

La **valoració fisicoquímica** es manté Moderada com els últims tres anys, amb uns valors molt elevats de nitrats i de fòsfor total, amb pics d'aquest últim paràmetre de 350 microg/l (per sobre de 150 és indicador d'estat hipertròfic). Aquesta elevada concentració de nutrients en aquest estany estaria relacionant amb el grau d'eutròfia de l'aquífer superficial en aquest sector del Delta.

L'**estat ecològic** es manté Moderat des de l'any 2009.

BASSA DELS POLLANCREs

La maresma de les Filipines és una extensió d'un 60 ha rodejada per l'estany del Remolar i les instal·lacions de l'Aeroport. Com a tota maresma es un espai somer amb un grau d'inundació variable en funció de la pluviometria i l'evapotranspiració, ja que no rep les aigües directes de cap canal. Tot i així hi ha una bassa d'aigües permanents, connectada amb l'aqüífer superficial que anomenem la Bassa dels Pollancre. Aquesta bassa és un dels sectors del Delta on es produeixen les majors concentracions d'aus aquàtiques.

Hi ha dos punts de control, un de BIO i l'altre FQ.

Els resultats dels paràmetres físico-químics més rellevants en les quatre campanyes realitzades, així com la seva valoració són els següents:

	FEBRER	MAIG	SETEMBRE	NOVEMBRE	CATEGORIA QUALITAT
CONDUCTIVITAT (µS/cm)	13.370	9.350	28.169	8.892	
PH	8,33	8,25	9,10	8,60	
CLORUR (MG/L)	4.083	2.755	9.783	2.389	
TERBOLESA (M.E.S)	16,00	59,00	69,00	16,00	molt bona / dolenta
CLOROFIL·LA A (µg/L)	12,00	8,18	6,18	9,53	molt bona / bona
AMONI (MG/L)	0,04	0,04	0,04	0,04	molt bona
NITRATS (MG/L)	2,00	2,00	5,00	2,00	molt dolenta
FÒSFOR TOTAL (µg/L)	260	860	1.200	360	molt dolenta
FOSFATS (MG/L)	0,05	0,22	0,49	0,10	molt bona / bona

Taula 12. Resultats dels paràmetres FQ a la Bassa dels Pollancre, al llarg de l'any 2013.

Els resultats dels dos tipus d'indicadors són els següents:

		2009	2010	2011	2012	2013
Tipus de vegetació	Valor	Absent	Absent	Absent	Absent	Absent
	Categoria	0	0	0	0	0
Diversitat	Valor	0	0	0	0	0
	Categoria	0	0	0	0	0
Abundància	Valor	0	0	0	0	0
	Categoria	0	0	0	0	0
Plantes introduïdes	Valor	Absència	Absència	Absència	Absència	Absència
	Categoria	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5
Herbívors introduïts	Valor	2sp.	2sp.	2sp.	2sp.	2sp.
	Categoria	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
VALORACIÓ BIO		0,8	0,8	0,8	0,8	0,8

		2009	2010	2011	2012	2013
Terbolesa (mg/l)	Valor	61,2	37,75	54,5	83,5	40
	Categoria	1	2	1	1	2
Amoni (mg/l)	Valor	0,72	0,2	2,85	0,08	0,04
	Categoria	0	2	0	4	4
Nitrats (mg/l)	Valor	3,1	0,7	0,8	3,33	2,75
	Categoria	0	2	2	0	0
P Total (ug/l)	Valor	580	565	1047,5	737,5	670
	Categoria	0	0	0	0	0
Clorofil·la a (ug/l)	Valor	25,1	16,47	129,63	9,98	8,92
	Categoria	2	3	0	4	4
VALORACIÓ FQ		0,6	1,8	0,6	1,8	2
ESTAT ECOLÒGIC		DOLENT	DOLENT	DOLENT	DOLENT	DOLENT

Taula 13. Valoració dels indicadors BIO i FQ i determinació de l'Estat Ecològic de la bassa dels Pollancre (sèrie 2009-2013).

La **valoració biològica** d'aquesta bassa és Dolenta, sent una de les de pitjor qualitat de tot el Delta junt amb la Vidala i la Riera de Sant Climent. Aquesta valoració obeeix al fet de l' absència de plantes macròfites i a la presència de dues espècies d'herbívors introduïts (carpa i cranc de riu americà). Si no varia el règim hídric de la maresma mitjançant entrades periòdiques d'aigua de bona qualitat serà impossible revertir aquesta situació i millorar el seu estat ecològic. Es va mesurar un recobriment per part d'algues filamentoses del 90% al mes de juliol.

La **valoració fisicoquímica** es manté com a **Moderada**, gràcies a les baixes concentracions de clorofil·la a i de l'ió amoni. En canvi, la forma oxigenada de nitrogen (nitrats) i el fòsfor total presenten concentracions molt elevades, sobretot en el cas d'aquest últim. La mitjana de fòsfor és de 670 microg/l, quan per sobre de 100 ja es considera indicador d'aigües hipertròfiques. El fet de ser una bassa molt somera fa que hi hagi molt moments de remoció de sediment dels fons per efecte del vent o la pluja que poden solubilitzar nutrients del sediment cap a la columna d'aigua, fet que pot explicar la seva elevada concentració tot i no rebre l'aportació directe de canals

L' **estat ecològic**, per tant és Dolent, i es manté així des de que es fa aquest seguiment.

BRAÇ DE LA VIDALA DE L'ESTANY DEL REMOLAR

La Vidala és un braç de l'estany del Remolar, d'uns 1900 m de longitud, modificat i allargat pels propietaris de l'antic càmping Toro Bravo i dividit en dos trams pel pont d'accés a la maresma de les Filipines. Aquesta massa d'aigua té unes característiques hidromorfològiques i de qualitat molt diferents al cos

central de l'estany i les basses de l'interior de la maresma, tot i formar part del mateix sistema llacunar.

Tenim 2 punts de control (BIO i FQ), ambdós situats a la seva capçalera, a tocar de l'antiga C-31.

Els resultats dels paràmetres físico-químics més rellevants en les quatre campanyes realitzades, així com la seva valoració son els següents:

	MARÇ	MAIG	AGOST	NOVEMBRE	CATEGORIA QUALITAT
CONDUCTIVITAT (µS/CM)	4.963	5.038	5.260	4.604	
PH	8,10	8,44	8,60	9,10	
CLORURS (MG/L)	1.278	1.355	1.427	1.148	
TERBOLESA (M.E.S)	2,00	12,00	13,00	16,00	molt bona
CLOROFIL·LA A (µG/L)	0,53	3,71	1,12	55,70	molt bona / molt dolenta
AMONI (MG/L)	0,70	0,04	0,04	0,04	molt bona / molt dolenta
NITRATS (MG/L)	2,50	2,00	2,00	2,00	molt dolenta
FÒSFOR TOTAL (µG/L)	80	160	90	180	moderada / molt dolenta
FÒSFATS (MG/L)	0,05	0,05	0,05	0,05	molt bona

Taula 14. Resultats dels paràmetres FQ del Braç de la Vidala, al llarg de l' any 2013

Els resultats dels indicadors FQ i BIO son els següents:

		2009	2010	2011	2012	2013
Tipus de vegetació	Valor	Absent	Absent	Absent	Absent	Absent
	Categoria	0	0	0	0	0
Diversitat	Valor	0	0	0	0	0
	Categoria	0	0	0	0	0
Abundància	Valor	0	0	0	0	0
	Categoria	0	0	0	0	0
Plantes introduïdes	Valor	Absència	Absència	Absència	Absència	Absència
	Categoria	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5
Herbívors introduïts	Valor	2sp.	2sp.	2sp.	2sp.	2sp.
	Categoria	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
VALORACIÓ BIO		0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
		2009	2010	2011	2012	2013
Terbolesa (mg/l)	Valor	27	21,63	28	28,25	10,75
	Categoria	3	4	3	3	4
Amoni (mg/l)	Valor	7,83	2,09	0,37	0,14	0,21
	Categoria	0	0	1	3	2
Nitrats (mg/l)	Valor	2,91	5,3	3,5	2,5	2,13
	Categoria	0	0	0	0	0
P Total (ug/l)	Valor	784	587,5	562,5	292,5	127,5
	Categoria	0	0	0	0	1
Clorofil·la a (ug/l)	Valor	16,81	12,53	25,93	87,64	15,27
	Categoria	3	3	2	0	3
VALORACIÓ FQ		1,2	1,4	1,2	1,2	2
ESTAT ECOLÒGIC		DOLENT	DOLENT	DOLENT	DOLENT	DOLENT

Taula 15. Valoració dels indicadors BIO i FQ i determinació de l'Estat Ecològic del Braç de la Vidala (sèrie 2009-2013)

La **valoració biològica** és idèntica a la que trobem a la Bassa dels Pollancre, **Dolenta** i es manté així des de l'inici del seguiment. La causa en aquest cas també es la absència total de macròfits i a la presència de dos espècies d'herbívors introduïts.

Cal remarcar que enguany s'ha trobat quatre espècies diferents de macròfits a la Bassa dels Fartets (*Potamogeton pectinatus* i 3 espècies del gen. *Chara*), situada a pocs metres de la bassa dels Pollancre, però sense connexió amb aquest última. A la bassa del Pi, situada a la part superior de la maresma de les Filipines s'han localitzat dues espècies de macròfits (*Chara aspera* i *Chara vulgaris*). Això ens dona idea del potencial de recuperació de les zones humides quan milloren la qualitat de l'aigua i aquestes basses actuen com un reservori que es pot estendre a la resta de la maresma en el moment que millori la qualitat.

En el cas de la **valoració fisicoquímica** enguany es veu una important millora que permet passar de dolenta a **moderada**. Aquesta es deguda, bàsicament al canvi en tres paràmetres. Per un costa la terbolesa que disminueix lleugerament, valor mínim registrat fins al moment, fet que concorda amb la baixa concentració de clorofil·la a. Per altre banda està la baixa concentració de fòsfor total registrada respecte als altres anys, tot i que segueix sent indicadora d'aigües de qualitat dolenta, i que confirma la tendència de disminució progressiva en la concentració d'aquest paràmetre anys rere any.

L'**estat ecològic** resultant es **Dolent**, i ha estat així ens els cinc anys de control.

RIERA DE SANT CLIMENT

El tram final de la riera de Sant Climent, entre la C-31 i el mar, va ser excavat i eixamplat per millorar la seva capacitat de drenatge al mar, el que va provocar la connexió amb l'aquífer superficial com la resta de llacunes litorals del delta. Gràcies a això aquest tram té una inundació permanent amb oscil·lacions de nivell segons la pluviometria i la comunicació amb el mar.

El mostreig FQ es fa en el marge, 400 m abans del seu contacte amb el mar. En el cas dels BIO es duu a terme una mostra a la desembocadura i un transsecte longitudinal en barca de 1.300 m, prenent les mostres al mig de la riera.

Els resultats dels paràmetres físico-químics més rellevants en les quatre campanyes realitzades, així com la seva valoració són els següents:

	MARÇ	MAIG	AGOST	NOVEMBRE	CATEGORIA QUALITAT
CONDUCTIVITAT (µS/cm)	15.110,00	21.049,00	5.031,00	6.890,00	
PH	9,43	-	8,50	8,20	
CLORUR (MG/L)	4.727,00	6.942,00	1.259,00	1.738,00	
TERBOLESA (M.E.S)	65,00	50,00	91,00	5,00	dolenta / molt bona
CLOROFIL·LA A (µg/L)	79,40	0,56	47,50	0,82	molt bona / molt dolenta
AMONI (MG/L)	0,04	0,04	0,04	1,10	molt bona / molt dolenta
NITRATS (MG/L)	2,40	4,00	2,00	6,80	Molt dolenta
FÒSFOR TOTAL (µg/L)	60,00	240,00	50,00	490,00	moderada / molt dolenta
FOSFATS (MG/L)	0,06	0,24	0,05	0,49	molt bona / bona

Taula 16. Resultats dels paràmetres FQ de la riera de Sant Climent, al llarg de l'any 2013

Els resultats dels indicadors FQ i BIO són els següents:

		2009	2010	2011	2012	2013
Tipus de vegetació	Valor	Absent	Nimfeids	Absent	Nimfeids	Absent
	Categoria	0	2	0	2	0
Diversitat	Valor	0	02-ene	0	2	0
	Categoria	0	1	0	1	0
Abundància	Valor	0	<10%	0	< 1%	0
	Categoria	0	1	0	0	0
Plantes introduïdes	Valor	Absència	Absència	Absència	Absència	Absència
	Categoria	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5
Herbívors introduïts	Valor	2sp.	2sp.	2sp.	2sp.	2sp.
	Categoria	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
VALORACIÓ BIO		0,8	1,6	0,8	1,4	0,8
		2009	2010	2011	2012	2013
Terbolesa (mg/l)	Valor	32,75	32,75	40	111,5	52,75
	Categoria	3	3	2	0	1
Amoni (mg/l)	Valor	0,48	0,84	0,72	0,12	0,31
	Categoria	1	0	0	3,5	2
Nitrats (mg/l)	Valor	0,9	3,08	1,75	4,23	3,8
	Categoria	2	0	1	0	0
P Total (ug/l)	Valor	710	1067,5	1147,5	662,5	210
	Categoria	0	0	0	0	0
Clorofil·la a (ug/l)	Valor	26,4	21,85	16,52	6,67	32,07
	Categoria	2	2	3	4	1
VALORACIÓ FQ		1,6	1	1,2	1,5	0,8
ESTAT ECOLÒGIC		DOLENT	MODERAT	DOLENT	DOLENT	DOLENT

Taula 17. Valoració dels indicadors BIO i FQ i determinació de l'Estat Ecològic de la riera de Sant Climent (sèrie 2009-2013)

La **valoració biològica** de la Riera de Sant Climent empitjora aquest any, tot i que no canvia de categoria de qualitat que segueix sent **dolenta**. El canvi ha estat que l'any 2012 es van localitzar dues espècies de macròfits, encara que de

manera testimonial (recobriment < 1%) que enguany no han estat retrobades (tot i que no es pot descartar que estiguin en algun punt de la riera). Això junt amb la presència de les dues espècies d'herbívors introduïts, fan que la valoració biològica de la Riera de Sant Climent estigui al mateix nivell que la bassa dels Pollancrelles o la Vidala.

La **valoració fisicoquímica** també experimenta un empitjorament enguany i segueix sent **Dolenta**. Això es deu bàsicament a l'increment en la concentració d'amoni respecte a l'any anterior, que es situa en un nivell de qualitat moderada, i, sobretot, a l'augment del nivell de clorofil·la. La mitjana de clorofil·la registrada es indicadora d'aigües de qualitat dolenta, i està molt relacionat amb l'absència de macròfits. La concentració de fòsfor total s'ha reduït molt i és una tercera part de la del 2012, tot i que segueix sent pròpia d'aigües hipertròfiques.

L'**estat ecològic** de la riera es manté Dolent.

BASSA DELS REGUERONS

La bassa dels Reguerons és una petita massa d'aigua interior i molt somera situada al bell mig de la plana agrícola de Viladecans. Està rodejada de jonqueres i canyissars conformant un espai natural d'unes 30 ha de superfície. Tot i que està a 2,3 Km del mar, té una conductivitat molt elevada, arribant a situacions d'hipersalinitat en períodes secs.

Hi ha 3 punts de control al llarg dels marges, 2 de BIO i 1 de FQ.

Els resultats dels paràmetres físico-químics més rellevants en les quatre campanyes realitzades, així com la seva valoració son els següents:

	FEBRER	MAIG	AGOST	NOVEMBRE	CATEGORIA QUALITAT
CONDUCTIVITAT (µS/cm)	23.057	18.063	43.014	23.049	
PH	8,97	9,38	9,20	9,30	
CLORURS (MG/L)	6.890	5.412	14.073	6.544	
TERBOLESA (M.E.S)	57	77	621	163	dolenta / molt dolenta
CLOROFIL·LA A (µg/L)	2,46	3,25	6,17	4,04	molt bona
AMONI (MG/L)	0,04	0,04	0,04	0,04	molt bona
NITRATS (MG/L)	4	4	100	4	molt dolenta
FÒSFOR TOTAL (µg/L)	780	270	50	570	molt dolenta / moderada
FOSFATS (MG/L)	0,78	0,27	0,05	0,57	moderada / bona

Taula 18. Resultats dels paràmetres FQ de la bassa dels Reguerons, al llarg de l'any 2013

		2009	2010	2011	2012	2013
Tipus de vegetació	Valor	Absent	Absent	Absent	Absent	Absent
	Categoria	0	0	0	0	0
Diversitat	Valor	0	0	0	0	0
	Categoria	0	0	0	0	0
Abundància	Valor	0	0	0	0	0
	Categoria	0	0	0	0	0
Plantes introduïdes	Valor	Absència	Absència	Absència	Absència	Absència
	Categoria	3,5	3,5	3,5	3,5	3,5
Herbívors introduïts	Valor	2sp.	2sp.	2sp.	2sp.	2sp.
	Categoria	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5
VALORACIÓ BIO		0,8	0,8	0,8	0,8	0,8
		2009	2010	2011	2012	2013
Terbolesa (mg/l)	Valor	54,75	141,75	121	142,25	229,5
	Categoria	1	0	0	0	0
Amoni (mg/l)	Valor	0,28	0,04	0,05	0,04	0,04
	Categoria	2	4	4	4	4
Nitrats (mg/l)	Valor	0,85	0,63	0,8	5	5,5
	Categoria	2	2	2	0	0
P Total (ug/l)	Valor	882,5	862,5	675	1.142,5	417,5
	Categoria	0	0	0	0	0
Clorofil·la a (ug/l)	Valor	22,2	88,3	11,42	31,05	3,98
	Categoria	2	0	3	1	4
VALORACIÓ FQ		1,4	1,2	1,8	1	1,6
ESTAT ECOLÒGIC		DOLENT	DOLENT	DOLENT	DOLENT	DOLENT

Taula 19. Valoració dels indicadors BIO i FQ i determinació de l'Estat Ecològic de la bassa dels Reguerons (sèrie 2009-2013)

La **valoració biològica**, a l'igual que el braç de la Vidala o la bassa dels Pollancre, és **Dolenta**, a causa de la inexistència de macròfits, fet que concorda amb la baixa categoria dels indicadors FQ. A més s'han localitzat les dues espècies d'herbívors introduïts, que encara empitjoren més el valor de l'indicador.

La **valoració fisicoquímica** presenta una millora respecte l'any passat i es situa al nivell de 2011, passant de dolenta a **moderada**. Aquesta millora es deu a la baixa concentració de clorofil·la a registrada (la qualitat per a aquest paràmetre passa de moderada a molt bona) que significa una baixa concentració de fitoplancton. Tot i així la terbolesa de la bassa augmenta, amb nivells de qualitat pèssima, provocat bàsicament per l'elevada mesura del mes d'agost en que el baix nivell de l'aigua va afavorir la remoció del sediment del fons cap a la columna d'aigua. Les concentracions de nitrats i fòsfor total i nitrats continuen sent elevadíssimes, sobretot en el cas de l'últim que tot i haver disminuït respecte l'any anterior enguany la seva concentració mitjana triplica el llindar de

pitjor qualitat. El fet de ser una bassa molt somera gran part de l'any, on el vent i la pluja remouen el fons, i estar envoltada d'una zona d' agricultura intensiva que aporta nutrients a l'aquífer superficial expliquen l'elevada càrrega de nutrients d'aquesta bassa.

L'**estat ecològic**, atès els valors dels indicadors és **Dolent**, en tota la sèrie d'anys estudiada.

ESTANY DE LA RICARDA

L'estany de la Ricarda és la massa d'aigua del Delta menys alterada des del punt de vista hidromorfològic. Està rodejada de comunitats vegetals molt valuoses i en bon estat de conservació, amb la presència d'una espècie vegetal catalogada en perill d'extinció (la trencadalla). Amb l'ampliació de l'Aeroport es va alterar el seu règim hídic, al tallar-se les aportacions d'aigua superficial per escorrentia de la plana agrícola que ho drenava, i des d'aleshores s'han fet aportacions d'aigua mitjançant pous i l'efluent de l'EDAR, però sempre han estat inferiors als cabals original i han provocat una disminució de la taxa de renovació de l'aigua, fet que ha contribuït al seu confinament i menor comunicació amb el mar.

Al llarg del 2014, AENA executarà un projecte que permetrà aportar aigua pluvial i de pous de l'aquífer profund de l'Aeroport cap a l'estany segons les necessitats hidrològiques. Això permetrà gestionar els nivells de l'estany, incrementar la taxa de renovació de l'aigua i permetre la comunicació de l'estany amb el mar de forma periòdica al trencar-se la barra de sorra. És d'esperar que aquest nou règim hidrològic de l'estany es tradueixi en una millora de l'estat tròfic de l'estany i la progressiva recuperació de la biodiversitat pròpia dels nostres estanys litorals.

El fet que estigui dins una propietat privada dificulta el seu seguiment, per això no es calculen els indicadors biològics en aquest estany, i només es monitoritzen els FQ, amb dos punts de mostratge, un al mig del cos central de l'estany i l'altre a la seva desembocadura. Tot i no fer-se el seguiment específic dels biològics, si que és fa una revisió visual de la superfície de l'estany cada cop que es visita i no s'han detectat en els últims anys la presència de macrofits, fet que encaixa amb el seu elevat grau d'eutròfia.

Els resultats dels paràmetres físico-químics més rellevants en les quatre campanyes realitzades, així com la seva valoració son els següents:

	FEBRER	MAIG	AGOST	NOVEMBRE	CATEGORIA QUALITAT
CONDUCTIVITAT ($\mu\text{S}/\text{CM}$)	5.962	5.596	10.564	6.302	
PH	7,5	7,3	9,4	7,3	
CLORURS (MG/L)	1.633	1.491	2.953	1.681	
TERBOLESA (M.E.S)	26	65	195	18	de molt bona a molt dolenta
CLOROFIL·LA A ($\mu\text{G}/\text{L}$)	4,8	1,6	20,5	5,8	molt bona / bona
AMONI (MG/L)	0,04	0,04	0,04	0,25	molt bona / moderada
NITRATS (MG/L)	2,0	2,0	2,0	2,0	molt dolenta
FÒSFOR TOTAL ($\mu\text{G}/\text{L}$)	310	620	350	580	molt dolenta
FOSFATS (MG/L)	0,2	0,2	0,1	0,4	bona

Taula 20. Resultats dels paràmetres FQ de l'estany de la Ricarda, al llarg de l' any 2013

		2008	2009	2010	2011	2012	2013
Terbolesa (mg/l)	Valor	14,6	23,3	27,1	29,2	65,5	76,0
	Categoria	4,0	4,0	3,0	3,0	1,0	1,0
Amoni (mg/l)	Valor	0,2	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1
	Categoria	3,0	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0
Nitrats (mg/l)	Valor	-	0,3	0,3	0,9	2,0	2,0
	Categoria	-	4,0	4,0	2,0	0,0	0,0
P Total (ug/l)	Valor	266,6	364,3	432,8	408,0	525,0	465,0
	Categoria	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Clorofil·la a (ug/l)	Valor	20,2	25,4	15,8	38,6	9,3	8,2
	Categoria	2,0	2,0	3,0	1,0	4,0	4,0
VALORACIÓ FQ		2,3	2,8	2,8	2,0	1,8	1,8
VALORACIÓ		MODERAT	BO	BO	MODERAT	MODERAT	MODERAT

Taula 21. Avaluació històrica de la valoració físicoquímica de l'estany de la Ricarda (Anys 2008-2013)

Si mirem els resultats de les campanyes de mostreig del 2013 a la Ricarda, veiem clarament que les concentracions dels nutrients principals (nitrogen i fòsfor) son molt elevades i indicadores d'aigües de qualitat molt deficient, fet que es corrobora amb l'aspecte de l'aigua i la pobresa de les comunitats vegetals i animals que trobem a l'estany. En el cas del fòsfor total la mesura del mes de maig multiplica per quatre el llindar d'aigües de mala qualitat.

Si ens fixem en la taula de valoració físicoquímica veiem que la qualitat de l'aigua de l'estany ha anat variant entre bona i moderada al llarg dels últims 5 anys.

Hi ha paràmetres com l'amoni o les matèries en suspensió en que s'han enregistrat unes concentracions baixes, donant una valoració Bona i Molt bona, tot i que en el cas de la terbolesa és veu un important increment en els últim dos

any. La concentració de nitrats experimenta un increment el 2012, tal com passa a gairebé totes les masses d'aigua estudiades.

Cal tenir en compte a l'estany de la Ricarda s'ha estat fent una aportació diària d'aigua regenerada del tractament terciari de l'EDAR del Prat amb un cabal aproximat de $60 \text{ m}^3/\text{h}$ i un nombre variable d'hores segons l'època de l'any, des del 2008. Però aquesta aportació es va veure reduïda dràsticament a partir de juny de 2011, a causa de la reducció en la producció d'aigua regenerada per part de la Depuradora a 20h a la setmana. Això s'ha traduït en una disminució en el cabal d'entrada d'aigua superficial a l'estany, el que implica una menor renovació de l'aigua.

La concentració de fòsfor registrada a la Ricarda en els últims 5 anys és pròpia d'aigües hipertròfiques, en els quals no hi pot créixer vegetació submergida (macrofits). A més es veu un increment progressiu en la seva concentració.

Per tant, podem concloure que la qualitat fisicoquímica de la Ricarda es classificaria de Moderada, pel fet de ponderar tots els paràmetres estudiats, però que l'elevada concentració de fòsfor és pròpia d'una qualitat Molt dolenta i impedeix el creixement d'herbassars submergits a l'estany i de retruc la recuperació de les comunitats animals que en dependen.

Si ens fixem en l'evolució dels paràmetre conductivitat i fòsfor total al llarg dels anys, podem veure que son inversament proporcionals, fet que es pot relacionar amb l'entrada des del 2008 de l'efluent del terciari de l'EDAR, de baixa conductivitat (al voltant dels 2.000 microS/cm) i una aportació de fòsfor elevada, amb una mitjana de concentració de 500 microg/l .

Per tant, podem concloure que l'estany de la Ricarda necessita una aportació d'aigües superficials en qualitat i quantitat suficients per restablir el seu funcionament hídric i permetre la renovació de l'aigua i la seva comunicació amb el mar. L'efluent del terciari de l'EDAR no té ni la qualitat ni la quantitat adequades per alimentar l'estany, pel que cal una altra font de subministrament. El projecte que executarà AENA d'alimentació de l'estany amb aigua de pou i pluvial es una gran esperança per millorar la seva qualitat.

3.2.6 CONTROL I GESTIÓ D'ESPÈCIES DANYINES O AL·LÒCTONES INVASORES

3.2.6.1 ELIMINACIÓ DE FAUNA EXÒTICA O DEPRADADORA

Algunes espècies problemàtiques per a la fauna o la flora dels espais naturals han estat el senglar, la garsa, el faisà i la guineu. Per altra banda, les espècies al·lòctones invasores, com la Tortuga de Florida i el Visó americà, també s'han de controlar per a evitar un impacte negatiu en el medi natural.

SENGLAR

L'any 2013 s'ha continuat amb el Programa de gestió del porc senglar als Espais Naturals del Delta del Llobregat, donat el seu impacte negatiu en la població d'orquídies i en la d'ocells colonials nidificants. S'ha seguit la mateixa metodologia dels anys anteriors: captura d'exemplars mitjançant esperes nocturnes, aproximadament dos cops al mes. Les tasques han estat assumides pel personal del Consorci, prèvia autorització de l'Àrea del Medi Natural dels Serveis Territorials a Barcelona del DAAM, amb la col·laboració dels Agents Rurals, en alguns casos.

S'han realitzat un total de 17 esperes nocturnes al Remolar. D'aquestes, 13 han tingut èxit de captura. En total es van capturar 29 exemplars (14 mascles, 12 femelles i 3 joves). La mitjana va ser de 8,35 exemplars observats per espera i 1,71 exemplars capturats per cada espera.

Altres zones on es té coneixement de la presència de senglar han estat cal Tet, la Ricarda i la pineda de can Camins, on no s'ha actuat enguany.

L'augment de captures respecte els anys anteriors es pot relacionar amb l'augment del nombre d'esperes i per tant, amb el major esforç realitzat.

A partir del mes de setembre es van construir dos corrals trampa per a la captura de senglars. Aquests corrals van ser finançats amb un ajut del DAAM. L'objectiu d'aquests corrals és poder realitzar el control del senglar, però disminuint el nombre d'esperes nocturnes dintre d'espais protegits, per l'estrès que provoca en l'avifauna aquàtica de les maresmes i llacunes. Els corrals es van activar definitivament a finals de novembre i s'espera que siguin plenament eficaces a partir dels mesos següents.

Al llarg de l'any 2013 també s'han col·locat pastors elèctrics per a protegir determinades zones dels atacs dels senglars: un a la platja de ca l'Arana, per protegir els ocells nidificants, i altres dos a la maresma del Remolar, per protegir les millors zones d'orquídies.

GARSA, FAISÀ, GUINEU I VISÓ AMERICÀ

L'any 2013 no s'han realitzat actuacions de control de la població de garsa ni de faisà dels espais protegits del Delta, tot i tenir-ne una autorització dels Serveis Territorials de Barcelona, per no ser necessari. Durant les actuacions de control de senglar es van observar diverses guineus i finalment es va poder controlar un exemplar al Remolar. El pastor elèctric col·locat a la platja de ca l'Arana, per a protegir zones de nidificació d'aus escasses al Delta de depredadors com les guineus o d'animals oportunistes com els senglars, va tenir poc efecte envers les primeres, ja que van aconseguir entrar en diverses ocasions (*veure apartats de gestió dels hàbitats*).

TORTUGA DE FLORIDA

L'any 2013 no es van realitzar actuacions de control de la població de tortugues exòtiques, com la Tortuga de Florida.

3.2.6.2 ELIMINACIÓ DE VEGETACIÓ EXÒTICA INVASORA

Com s'ha exposat a l'apartat de gestió i manteniment, una de les tasques importants que es duen a terme amb els diferents equips de treball és el control i eliminació de determinades espècies vegetals exòtiques que han envaït els espais naturals i afecten les comunitats vegetals i animals dels nostres espais. No s'actua amb totes les espècies, tasca impossible d'altra banda, sinó en aquelles que tenen un efecte més negatiu en les comunitats naturals o que afecten l'ús públic o modifiquen el paisatge. L'eliminació es duu a terme amb mitjans manuals (amb l'ajut de motodesbrossadores, aixades i pales), en el cas d'espècie de petit port i amb retroexcavadora, en el cas de les de gran tamany com el Plomall de la Pampa (*Cortaderia selloana*) o que ocupen gran extensions com l'*Ambrosia coronopifolia*. Aquesta actuació s'ha dut a terme als espais dunars de les platges, a les pinedes litorals i les zones d'aiguamoll de cal Tet i del Remolar. En cada tipus d'hàbitat les espècies problemàtiques són diferents.

Val a dir que, malauradament, en la majoria dels casos es tracta d'un control de l'expansió de l'espècie exòtica i no una eradicació, ja que aquesta és gairebé impossible quan l'espècie està ben establerta i no s'eliminen totes les poblacions.

Tal com es va comentar a l'*apartat 3.2.4 Manteniment, neteja i condicionament dels hàbitats*, al municipi del Prat s'han retirat de medi més de 2.000 Kg de vegetació exòtica, les quals s'han portat a la deixalleria (on pesen la càrrega i permet tenir la dada). En el cas de Viladecans no tenim el pes de plantes retirat, ja que aquestes s'acumulen en un punt dins la pineda del Remolar i no tenim registrades les entrades a la deixalleria.

A continuació es comenten algunes de les espècies de flora més problemàtiques sobre les que s'ha actuat:

HERBA DE LA PAMPA (*CORTADERIA SELLOANA*)

Gramínia que envaeix les maresmes, els marges de canals i els conreus abandonats, arribant a dominar al paisatge i desplaçant les espècies autòctones. Un dels punts importants on s'ha actuat sobre aquesta espècie han estat les platges de Carrabiners – Semàfor i de ca l'Arana, on estan començant a colonitzar. També s'han actuat en les mates presents al voltant dels itineraris de la maresma de les Filipines i al marge dret de la Riera de Sant Climent. L'eliminació és costosa i complicada, sobretot en el cas de mates molt grans, i es fa tallant-les fins a la soca amb motodesbrossadora i repetint les desbrossades de la part aèria de tots els rebrots, fins a esgotar les reserves de la soca. En el cas de les mates petites fruit de la germinació de llavors es poden arrencar amb una eixada, però cal assegurar-se que s'arrenca tota la mata.

LLIGABOSC DEL JAPÓ (*LONICERA JAPONICA*)

Espècie d'enfiladissa molt estesa als itineraris de la maresma de les Filipines, a causa de l'enjardinament de l'antic càmping Toro Bravo, i a les pinedes dels antics càmpings de Viladecans. Aquesta espècie pot arribar a matar els arbres i arbustos per on s'enfila, pel que cal controlar la seva expansió. El control es fa manualment mitjançant l'arrencat de les tiges que envaeixen la vegetació autòctona. Aquest arrencat és poc efectiu per eradicar l'espècie, donada la dificultat de retirar la totalitat de les tiges i a la gran capacitat de regeneració de l'espècie, però serveix per limitar la seva expansió. Petits fragments d'estoló que quedin enterrats tornaran a brotar i colonitzar.

Enguany s'han fet diverses sessions d'eliminació a la maresma de les Filipines i a la Pineda del Remolar amb el personal del Pla d'Ocupació i d'alumnes en pràctiques.

CANYA (*ARUNDO DONAX*)

És l'espècie exòtica més abundant i domina el paisatge en molts indrets del Delta, especialment els més alterats com ara els talussos del riu Llobregat i els marges de canals. Ocupa preferentment els marges de camins i canals, conreus abandonats i maresmes seques. Donada la seva gran extensió pel territori, només s'actua a les zones que dificulta la visibilitat dels espais, dificulta el pas dels visitants o envaeix comunitats vegetals d'interès o on s'ha dut a terme un projecte de regeneració. Enguany s'han desbrossat els canyars dels marges del tram final del camí de la Bunyola i del camí dels Carrabiners, on la canya està envaint la vegetació herbàcia arvense. En aquest dos camins s'han detectat importants poblacions d'heteròpters i lepidòpters que depenen d'aquestes gramínies, pel que el control de la canya és vital per a la conservació d'aquest invertebrats. També s'ha desbrossat i arrencat rizoma a l'itinerari que transcorre al costat del tram final del Riu (itinerari del Tamarigar) i al marge de la Riera de Sant Climent.

SENECI (*SENECIO TAMOIDES*)

Aquesta planta sud-africana semi-suculenta es troba molt estesa pel sotabosc de les pinedes litorals on abans hi havia càmpings, donat el seu gran ús com a planta de jardineria per part dels campistes. Es una espècie trepadora i rastrera, i a les pinedes les tiges ajagudes s'amaguen sota la capa de pinassa, pel que és molt difícil retirar la totalitat de la mata i, per tant d'erradicar-la. La solució és anar repetint l'arrencada de forma periòdica per les mateixes zones, per tal d'evitar la recolonització.

És molt abundant a la pineda del Remolar, on estaven les antigues instal·lacions del càmping Toro Bravo i als antics sectors urbanitzats de la pineda de can Camins. Enguany s'ha fet control d'aquesta espècie a les dues pinedes amb les jornades de voluntariat corporatiu realitzades i amb els Plans d'Ocupació.

PITÒSPOR (*PYTOSPORUM TOBIRA*)

Arbust molt utilitzat en jardineria per fet tanques i barreres pel vent que està molt estès per les pinedes litorals, en especial les de la Ricarda i les de

Viladecans. Enguany s'han fet diverses accions de retirada a la pineda del Remolar, amb l'ajut de voluntaris. L'eradicació és fàcil en individus de port petit, que poden ser arrencats de soca. En el cas de peus arboris l'arrel és molt profunda pel que l'extracció manual és molt difícil i cal fer amb maquinària. Caldria que els propietaris de la finca de la Ricarda fessin campanyes d'eliminació dels peus d'aquesta espècie que colonitzen el sotabosc de la pineda, ja que en alguns sectors tenen una altíssima densitat.

IUCA (*YUCCA SP.*)

Aquesta espècie del grup dels cactus és originària d'Amèrica i s'utilitza molt com a planta ornamental a casa nostra, gràcies a ser molt rustica i tenir pocs requeriments d'aigua. Els fruits són carnosos i les plàntules arrelen molt bé en medis àrids com la sorra de les pinedes litorals i la platja. Els individus grans són fàcils de retirar, en tenir un rizoma superficial, però les plàntules que queden entre la pinassa són difícils de detectar.

S'han retirat moltes mates de iuca de les pinedes de Can Camins i del Remolar.

Altres espècies de plantes exòtiques abundants localment són: *Myoporum tenuifolium*, *Ambrosia coronopifolia*, *Aptenia cordifolia*, *Pelargonium sp.*, *Carpobrotus edulis*, *Aloe sp.*, *Crassula ovata*, *Chlorophytum sp.* i *Phoenix canariensis*.

3.2.7 GESTIÓ DE LA COMPATIBILITAT D'USOS I ACTIVITATS AL DELTA DEL LLOBREGAT

COL·LABORACIÓ AMB EL DAAM EN EL CONTROL D'ESPÈCIES PERJUDICIALS PER A L'AGRICULTURA

Sol·licitud de millores en la gestió i control de fauna perjudicial per a l'agricultura. Durant l'any 2013 el sistema de control de fauna perjudicial pels conreus canvia substancialment, ja que el DAAM ha donat permisos molt extensius a caçadors particulars col·laboradors dels pagesos. Els permisos per a control de fauna s'estenen a tot l'any, i fins i tot es posen en marxa en qualsevol moment sense la presència de danys, per motius preventius. D'altra banda, s'han permès conreus fets expressament per atreure la fauna, amb resultats desorbitats en quant a les necessitats de control; i així, entre maig i setembre es van matar prop de 6.000 tudons, segons dades proporcionades pels propis pagesos.

El 13 de novembre es celebra una reunió amb el Subdirector de Caça i Pesca, de la Direcció General de Medi Natural i Biodiversitat i representants dels SSTT a Barcelona, del DAAM de la Generalitat, a sol·licitud dels ajuntaments del Delta. Hi assisteixen també representants del Consorci. Es tracta el tema dels danys de la fauna cinegètica als conreus i els problemes derivats de l'activitat dels caçadors col·laboradors dels pagesos i la seguretat ciutadana. S'admet per part del DAAM que s'ha de millorar la gestió i es comparteix la preocupació per la manca de control. Es realitzen propostes de millora, i des del DAAM es comprometen a plantejar un nou model de gestió dels danys a l'agricultura en zones de seguretat de cara al 2014.

El 18 de desembre es celebra una reunió en la que participen representants del Consorci, dels Ajuntaments del Baix Llobregat afectats pels danys per fauna a l'agricultura, del Parc Agrari, dels Pagesos i del DAAM, per a delimitar les zones d'actuació dels caçadors en les proximitats de les àrees amb gran intensitat d'ús públic.

Actuacions de millora portades a terme pel Consorci. Al llarg de l'any 2013 el Consorci ha augmentat les actuacions als espais naturals per proporcionar millors zones d'alimentació pels ànecs i així disminuir les possibles incursions d'aquests en els camps de conreu (*veure els apartats de "Gestió dels prats*

humits amb control de la inundació", "Gestió dels prats humits amb pastura", i "Gestió del riu Llobregat, entre Mercabarna i el mar", dintre del capítol de Gestió d'hàbitats). A cal Tet, on s'ha realitzat la major part de les actuacions, els resultats han estat esperançadors, ja que s'han observat que pràcticament tots les ànecs collverds tenen les seves necessitats cobertes dintre de l'espai protegit, gràcies a l'augment de prats inundats. Això ha fet que les observacions d'ànecs als camps de conreu propers hagin estat pràcticament nul·les, i els danys als conreus en aquesta zona, causats pels ànecs, inapreciables.

COL·LABORACIÓ AMB EL SERVEI DE CONTROL DE MOSQUITES DEL CONSELL COMARCAL

L'any 2013 s'ha col·laborat amb el Servei de Control de Mosquits en diversos temes. Una vegada més, el SCM ha procedit a l'arranjament de la bassa de can Camins, on s'havien alliberat Fartets. Enguany l'arranjament s'ha fet el mes de setembre i ha consistit en la reparació del canal que comunica la bassa amb les zones més deprimides de la jonquera de can Camins. D'aquesta manera els fartets tenen més facilitats retornar a la bassa, sobretot quan disminueix el nivell d'aigua a la jonquera.

Durant tota la temporada de presència de mosquits (de març a octubre) el SCM ha efectuat inspeccions dintre dels espais protegits del Delta, de les zones potencials per als mosquits de maresma (*Ochlerotatus caspius*), realitzant tractaments quan eren necessaris. En tot moment s'ha realitzat una coordinació

Plànol-exemple amb la informació de les zones a tractar en el Remolar, proporcionat pel SCM.

entre els gestors dels espais naturals i el Servei de Control de Mosquits, per tal que les inspeccions i els tractaments realitzats causin el menor impacte possible a l'avifauna i l'ús públic. El SCM també ha proporcionat uns plànols de

les zones tractades durant l'any dintre dels Espais Protegits, per a poder fer un seguiment dels possibles impactes. En comptades ocasions s'ha demanat el no tractament d'àrees de superfícies molt reduïdes, especialment en període de cria, per la presència d'avifauna molt sensible que es

podria veure afectada. Algunes d'aquestes zones, com els camps de cal Nani, van ser inspeccionades pel SCM posteriorment, detectant la presència de peixos, amfibis i altres invertebrats aquàtics, que a la vegada van impedir la proliferació dels mosquits.

El mes de febrer de l'any 2013 es va autoritzar, de nou, l'obertura de camins entre les jonqueres de Carrabiners, de Magarola i d'alguns sectors de la maresma del Remolar, per a poder realitzar un millor tractament anti - mosquits de les denses jonqueres. Alguns d'aquests desbrossaments es van repetir entre el mes d'agost i setembre, com al Semàfor.

Altre tema en el qual s'ha col·laborat ha estat en el seguiment del Fartet d'algunes zones del Delta, com en la bassa de can Camins i en les basses de can Comes.

COL·LABORACIÓ AMB EMPRESES ELÈCTRIQUES

Algunes línies elèctriques passen per dintre dels espais protegits del Delta. Les empreses propietàries realitzen periòdicament tasques de manteniment. Durant l'any 2013 les empreses s'ha posat en contacte amb els ajuntaments afectats i aquests, a la vegada amb el Consorci, quan les línies travessaven espais protegits del Delta.

Al llarg del mes de febrer i març s'han realitzat inspeccions de les tasques de neteja a realitzar en les línies elèctriques que travessen can Sabadell, la Murtra, can Dimoni, i la Ricarda; conjuntament amb tècnics de les empreses elèctriques. Després de les respectives inspeccions es van donar una sèrie de prescripcions per a la realització de les neteges.

COL·LABORACIÓ AMB AENA

L'Aeroport del Prat es troba situat entre la Reserva Natural Parcial del Remolar – Filipines i la Reserva Natural Parcial de la Ricarda – ca l'Arana, ambdues amb una presència nombrosa d'ocells protegits. Per a compatibilitzar l'activitat de l'Aeroport i la seguretat aèria, es realitzen diverses reunions al llarg de l'any amb el personal d'AENA, en les quals es comparteix informació i es comuniquen les actuacions a portar a terme. Entre les actuacions realitzades per part d'AENA dintre de ZEPA i consensuades amb el Consorci, destaquen les aclarides de les pinedes de can Camins i cal Francès, per a millorar l'estat d'aquestes pinedes. En la mateixa línia, s'han realitzat tractaments fitosanitaris. També s'ha intercanviat

informació sobre el seguiment de la població de corbs marins i de tudons, i sobre les posteriors actuacions realitzades per part d'AENA per a foragitar o disminuir les poblacions d'aquestes espècies.

Per altra banda, el barems per a determinar els obstacles al voltant de les pistes de l'Aeroport cada any són més rigorosos, el que obliga a considerar com a obstacles arbres que abans no ho eren, a part d'altres que puguin haver crescut lleugerament. Des del Consorci es realitzen cada any diversos informes sobre les sol·licituds del Departament de Medi Ambient d'AENA d'eliminació d'alguns obstacles en zona ZEPA, i també es realitzen inspeccions cada vegada que s'identifica un nou obstacle; per a assegurar que la seva eliminació no afecti altres elements de la fauna i la flora de la zona protegida. En aquest sentit, els mesos de juny i juliol es van fer inspeccions de les segues a realitzar en les capçaleres de pistes, dintre de zona ZEPA. Però l'any 2013 va augmentar més la exigència dels barems dels obstacles i, donada la gravetat dels possibles impactes envers els espais naturals, es va sol·licitar l'avaluació d'impacte ambiental d'aquestes actuacions (*veure apartat sobre Seguiment d'obres – Obstacles en zona ZEPA*).

Finalment, es va participar en la trobada de la CSIA (Comissió de Seguiment d'Impactes d'Aus), en la que varen participar representats de diverses institucions.

COL·LABORACIÓ AMB EL CRAM

A pesar del conveni signat l'any 2012 entre el Consorci del delta del Llobregat i la Fundació per a la conservació i recuperació d'animals marins, per al desenvolupament de diversos programes relatius a l'educació i sensibilització ambientals, la investigació i la recollida de fauna ferida, exòtica o malalta dels espais naturals, al llarg de l'any 2013 no s'ha concretat cap actuació de col·laboració. El conveni va finalitzar el 31 de desembre, i no s'ha renovat.

Un dels aspectes més beneficiosos per al Consorci d'aquest conveni era la possibilitat de que el CRAM pogués acollir fauna exòtica, en especial tortugues de Florida. Malgrat tenir l'autorització del DAAM per aquesta activitat, el CRAM va manifestar no poder recollir tortugues per a la seva posterior gestió.

COL·LABORACIÓ AMB ELS PROPIETARIS DE LA RICARDA

Dintre la finca de la Ricarda, inclosa tota ella en la Reserva Natural del Delta del Llobregat i en zona ZEPA i Xarxa Natura 2000, existeixen diverses parcel·les en la zona litoral, amb xalets, que pertanyen a diferents propietaris. El mes de setembre un d'aquests propietaris va cedir la seva finca a una empresa que va organitzar una macrofesta. La festa es perllongaria al llarg de 24 hores, i estava prevista per a unes 400 persones, però finalment es van apuntar gairebé 800. Donat el possible impacte sonor envers la fauna de la ZEPA, el possible risc d'incendi (els tres últims mesos a penes havia plogut) i les possibles molèsties per als altres habitants de la Ricarda; el Consorci va realitzar gestions amb l'Ajuntament del Prat, els Agents Rurals i els Mossos d'Esquadra, així com amb els propietaris afectats, per a determinar la legalitat d'aquesta festa. Finalment els agents de l'autoritat van impedir la realització de la mateixa, en base a fonaments legals.

Al llarg del mes de setembre el Consorci va realitzar gestions amb l'Ajuntament del Prat, amb AENA, l'ACA i amb els propietaris de la Ricarda, arran de l'episodi de mortandat de peixos de la llacuna, per a poder fer una aportació d'aigua extraordinària, per a minimitzar els problemes d'anoxia. Aquesta aigua finalment va procedir del sobrant del canal de la dreta. Per la seva banda, AENA va comunicar l'adopció de mesures futures per a millorar la qualitat d'aigua de la llacuna de la Ricarda.

3.3 FOMENT DE LA CONSERVACIÓ DE LA BIODIVERSITAT

El Consorci té entre els seus objectius la preservació de la biodiversitat i el funcionament dels ecosistemes i dels processos ecològics del delta del Llobregat. En aquest sentit, fomenta la diversitat biològica de les diferents poblacions, espècies i comunitats del delta del Llobregat, amb especial atenció a les més vulnerables o necessitades de protecció.

3.3.1 ESTUDI I CATALOGACIÓ DE LA BIODIVERSITAT I FOMENT DE LA COL·LABORACIÓ A LA INVESTIGACIÓ

Una de les accions rellevants per preservar la biodiversitat és la recopilació d'informació i la diagnosi del territori. En aquest sentit, l'any 2013 s'ha continuat avançant en la catalogació dels invertebrats dels espais naturals, especialment dels heteròcers i dels heteròpters, gràcies a les investigacions del voluntariat associat al Museu de Zoologia de Barcelona.

S'ha col·laborat amb altres investigadors/es, facilitant l'accés per a la realització de les seves investigacions, com ara:

- / Investigadors de la Universitat de Barcelona, que han realitzat una proposta d'activitat de recerca i docència amb Tortuga Mediterrània a l'Espai Protegit de la Pineda del Remolar, conjuntament amb l'Ajuntament de Viladecans.
- / Herpetòlegs, per a un treball de recerca sobre les malformacions en els capgrossos de granota.
- / Botànics que han realitzat un seguiment dels macròfits de les llacunes del Delta, per encàrrec de l'Ajuntament del Prat i del Consorci.
- / Micòlegs, que han realitzat seguiment de fongs a les zones del Remolar, cal Francès i can Camins.

- / Entomòlegs del CREAM-CSIC, per a la realització d'un seguiment de papallones de l'espècie *Pieris napi*, per a un estudi sobre els efectes del canvi climàtic en Catalunya.
- / Entomòlegs del grup *Galanthus*, que han realitzat un seguiment de papallones diürnes al Remolar, per encàrrec de l'Ajuntament de Viladecans.
- / Ornitòlegs de l'ICO, que han realitzat les campanyes d'anellament dintre del programa Sylvia, a ca l'Arana, Remolar i Reguerons, per encàrrec de la Generalitat i el Consorci.
- / Ornitòlegs que han realitzat les campanyes d'anellament a can Dimoni.
- / Ornitòlegs de l'ICO que han realitzat les campanyes d'anellament al Remolar, per a desenvolupar cursos pràctics d'anellament científic d'aus.

3.3.2 SEGUIMENT DELS HÀBITATS

En els espais naturals del delta del Llobregat hi ha presents 20 hàbitats inclosos a l'annex I de la Directiva Hàbitats, 3 dels quals es consideren de protecció prioritària: Llacunes costaneres, Dunes amb pinedes de pi pinyer o de pinastre i Aiguamolls calcaris amb mansega (*Cladium mariscus*).

El seguiment i avaluació d'aquests hàbitats mitjançant l'estudi dels principals grups bioindicadors (vegetació dunar i macròfits) és un projecte a llarg termini, que s'ha continuat l'any 2013.

SEGUIMENT DE LA VEGETACIÓ DUNAR A LES PLATGES DE CA L'ARANA, CARRABINERS I LA RICARDA

Durant l'any 2008 i 2009 es van realitzar obres relacionades amb la dessaladora a les platges de ca l'Arana, Carrabiners i la Ricarda. Per analitzar l'impacte i evolució posterior de la vegetació, es va iniciar un seguiment botànic de les zones afectades. L'any 2013 s'ha continuat amb aquest seguiment, a càrrec del botànic Josep Maria Seguí.

Durant aquests anys la vegetació de la platja ha anat canviant, i el seguiment pretén determinar fins quin punt. S'ha comparat la vegetació de parcel·les situades en una franja de la platja més propera al mar, que va ser afectada totalment per les obres de col·locació del tub de la dessalinitzadora, amb altres parcel·les situades més cap l'interior, en zones no afectades directament per les obres.

A la **platja de Carrabiners**, el recobriment total i la presència d'espècies ruderals ha variat amb el temps. El recobriment total de la vegetació a la franja afectada per la canalització en els anys 2011 i 2012 se situa en l'entorn del 40%, però l'any 2013 baixa fins al 12%. L'efecte de les tempestes marines en aquest sector molt proper a la línia de la costa fa que el recobriment de la vegetació experimenti variacions importants en anys consecutius. La platja de Carrabiners està en primera línia de mar i la influència dels factors ecològics marins i la mobilitat del substrat fa que el recobriment de la vegetació es mantingui en uns valors limitats, sempre inferiors als de la platja de Ca l'Arana. El percentatge de recobriment de les espècies ruderals a la franja afectada per la canalització se situa en l'entorn del 6% en els quatre darrers anys, semblant al 8% registrat l'any 2008, abans de l'inici de les obres. Pel que fa a les espècies psammòfiles, el recobriment se situa en l'entorn del 90% els quatre darrers anys, igual que el 91% registrat l'any 2008. A la part de la platja inalterada de Carrabiners, en els tres darrers anys el recobriment de les espècies ruderals ha oscil·lat entre el 1% i el 13%, i el de les espècies psammòfiles en valors de l'entorn del 90%. Aquests valors són molt semblants als de la platja afectada per la canalització.

La conclusió és que platges com la de Carrabiners, on no s'ha alterat substancialment les característiques de la sorra, i on encara quedava una franja amb vegetació típica, productora de llavors, es colonitzen de manera natural, sense haver de realitzar cap intervenció, ni plantació. En pocs anys, la vegetació assoleix un aspecte idèntic al d'altres platges que no han estat alterades. A més, la proximitat al mar determina que la influència dels aerosols marins limiti la colonització d'aquest sector per les espècies ruderals no estrictament litorals. Amb aquesta informació es pot considerar que l'impacte de les obres de canalització del tub de la dessalinitzadora a la platja de Carrabiners és proper al zero. Només la regressió del litoral pot incidir negativament en la recuperació d'aquesta platja.

A la **platja de Ca l'Arana**, la situació és radicalment diferent. El recobriment total i la presència d'espècies ruderals ha augmentat amb el temps. El recobriment total de la vegetació en el sector afectat per la canalització ha experimentat un augment progressiu des de la regeneració de la platja l'any 2006. Els dos darrers anys s'ha arribat a valors de recobriment del 76% i fins el 95%. Cal interpretar aquests valors de recobriment com una manifestació de l'alteració del substrat i de la ruderalització de la vegetació. Per altra banda, el percentatge de recobriment de les espècies ruderals se situa entre el 55% i el 72%, mentre que el recobriment de les espècies psammòfiles (típiques dels sorrells) se situa entre el 32% i el 65%, clarament inferior al de les espècies ruderals en cinc dels sis anys registrats. A la part de la platja inalterada el percentatge de recobriment de les espècies ruderals se situa entre el 22% i l'11%, mentre que el recobriment de les espècies psammòfiles se situa entre el 48% i el 38%, valors sempre clarament superiors als de les espècies ruderals.

Es pot afirmar que a la platja de Ca l'Arana afectada per la canalització, el substrat sorrenc va quedar alterat des de l'any 2006 per l'aportació de sorres, amb una proporció de graves i partícules fines sensiblement diferent a la sorra d'altres sectors del Delta. Aquesta alteració del substrat, juntament amb els moviments de terres de les obres de la canalització, ha determinat el predomini de la vegetació ruderal sobre la vegetació psammòfila en aquest sector de la platja. Per tant, en el cas de platges com la de Ca l'Arana, on les característiques de la sorra original s'han alterat a causa de les diferents obres realitzades (com el desviament del riu o la col·locació del tub de la Dessaladora), o s'ha produït també un augment de la distància al mar, pel recreixement artificial de la platja, les condicions per a les plantes ha canviat considerablement. La major granulometria de la sorra i l'escassa salinitat ha afavorit la presència de plantes no típiques de la sorra (ruderals), donant lloc a un canvi de comunitats. Per tant, la platja de Ca l'Arana no ha recuperat la seva vegetació psammòfila característica i no és previsible que la pugui recuperar en el futur.

SEGUIMENT DE LA VEGETACIÓ DE MACRÒFITS DELS ESPAIS NATURALS DEL DELTA

L'any 2013 s'ha realitzat el seguiment de les poblacions de macròfits aquàtics a diferents sistemes aquàtics del Delta, per cinquè any consecutiu. L'objectiu ha estat obtenir una valoració de l'estat ecològic de les aigües superficials estudiades en base a la seva flora aquàtica i alguns paràmetres fisicoquímics que en condicionen la seva presència i abundància. El seguiment s'ha concretat amb

la prospecció de 9 masses d'aigua, també prospectades els anys anteriors. Una d'aquestes masses (el Remolar) s'ha subdividit en cinc, resultant un total de 13 masses d'aigua estudiades.

Els resultats revelen que l'estany de Cal Tet ha tingut un recobriment de vegetació subaquàtica d'entre el 80 i el 100% de la seva superfície. L'espècie predominant ha estat *Potamogeton pectinatus*, sent la presència d'altres macròfits, com *Chara aspera*, escassa. En alguns punts, a més dels macròfits aquàtics també hi ha hagut un recobriment d'algues filamentoses, d'entre un 5 i un 70%.

L'estany de la Magarola, ha tingut un recobriment del 100 % en alguns punts, del macròfit aquàtic *Ruppia maritima*.

A l'estany de la Roberta el recobriment de macròfits ha estat entre un 60 i un 90% de la seva superfície. Les espècies dominants han estat *Ruppia maritima* i *Potamogeton pectinatus*.

Al Remolar s'han prospectat cinc punts: la bassa dels Pollancre, la bassa del Fartet, la bassa del Pi, la Vidala i la maresma. Destaca la bassa del Fartet, que ha tingut un 60 % de recobriment. Les espècies trobades han estat *Potamogeton pectinatus*, *Chara globularis*, *Chara vulgaris* var. *vulgaris* i *Chara hispida* var. *baltica*. També sobresurt la bassa del Pi, on s'ha trobat fins a un 80 % de recobriment, a base de *Chara aspera* i *Chara vulgaris*. Als altres punts del Remolar, com la bassa dels Pollancre, la maresma o la Vidala, no s'ha trobat presència de vegetació subaquàtica.

Altres llocs on s'ha detectat presència de macròfits subaquàtics ha estat al Parc fluvial del Prat, amb presència de *Potamogeton pectinatus* i també la planta aquàtica exòtica *Ludwigia peploides*, amb gran recobriment en alguns punts.

Als calaixos de depuració, a l'interior dels Espais naturals del riu, no s'han detectat macròfits aquàtics, però sí un recobriment d'entre un 50 i un 100 % d'algues filamentoses.

La resta de masses aquàtiques prospectades, com la llacuna de la platja de Ca l'Arana, la riera de Sant Climent, la bassa de Reguerons, o l'estany de la Ricarda, no han tingut cap tipus de vegetació subaquàtica.

En total, són sis masses d'aigua les que han tingut presència de macròfits aquàtics. En quatre n'hi ha hagut Nimfeids (*Potamogeton*, *Ruppia*) i en dos Caròfits (*Chara*).

L'estany de cal Tet, la Roberta i la Magarola, la bassa del Fartet i la bassa del Pi, han tingut un estat ecològic bo, des del punt de vista dels macròfits aquàtics, però similar al de l'any 2012.

La riera de Sant Climent ha empitjorat, al no tenir cap macròfit, tot i que la presència d'aquest ja era testimonial els anys anteriors. Tant aquesta massa d'aigua, com la maresma del Remolar i l'estany de la Ricarda, encara estan pendents d'un pla hidrològic que pugui millorar el seu estat ecològic.

Dels altres punts destaquen els calaixos de depuració, que havien tingut una abundant presència de caròfits fins l'any 2004, però que va disminuir fins desaparèixer del tot l'any 2012 i el 2013. Actualment només n'hi ha presència d'algues filamentoses. Fins l'any 2004 aquest sistema rebia aigua sobrant del canal de la dreta, però els anys posteriors passa a rebre bàsicament aigua de la EDAR del Prat. Fins i tot els anys 2012 i 2013 disminueix la quantitat d'aquesta aigua, a causa dels ajustos pressupostaris. L'escassa qualitat de l'aigua que hi entra, considerant que els calaixos funcionen com una massa d'aigua tancada, no permet el creixement de la vegetació aquàtica submergida; tampoc permet la presència d'invertebrats aquàtics que necessitin un mínim de qualitat de l'aigua, ni d'amfibis. Evidentment, la millora de la qualitat de l'aigua beneficia tot l'ecosistema de les zones humides, i en última instància també es veuen beneficiats les aus aquàtiques, que amb la presència de macròfits aquàtics, i els invertebrats i vertebrats associats, troben abundant aliment.

Ocells aquàtics menjant macròfits. Estany de Cal Tet. Agost 2013

3.3.3 SEGUIMENT DE LA FAUNA

L'objectiu dels seguiments de fauna és conèixer de manera continuada l'evolució de les espècies animals que habiten el delta del Llobregat per poder així detectar canvis, determinar tendències i diagnosticar els efectes, a fi de planificar correctament les actuacions de preservació de la biodiversitat.

3.3.3.1 SEGUIMENT D'ESPÈCIES O GRUPS D'ESPÈCIES RARES O AMENACADES

Entre les espècies de la fauna amenaçada presents al Delta i que són objecte de seguiment es troben: la gavina corsa, el corriol camanegre, el fartet i la tortuga de rierol.

SEGUIMENT DE GAVINA CORSA

La població de gavina corsa present al Delta del Llobregat, s'ha concentrat en els últims anys al tram final del riu Llobregat, a la platja de ca l'Arana i a la platja de Carrabiners. Per tant, es confirma que la Reserva Natural Parcial de ca l'Arana - Ricarda continua essent fonamental per a la gavina corsa al Delta, conjuntament amb la zona del tram final del riu Llobregat (entre Mercabarna i el mar), declarada Refugi de pesca. L'any 2013 s'ha confirmat que precisament aquest tram del riu és, una de les zones més important per a la gavina corsa al delta del Llobregat, doncs aquí es troba la principal colònia de cria, però també una de les millors zones de concentració prenupcial i postnupcial, especialment al costat del nou pont en construcció: el pont del Pratenc. Tal i com s'esmenta a l'apartat "*Gestió del riu Llobregat, entre Mercabarna i el mar*", dintre del capítol *Gestió d'hàbitats*", la prohibició de la pesca al tram final del riu Llobregat ha proporcionat indirectament una gran tranquil·litat a la colònia reproductora i a propiciat les concentracions d'aquesta espècie.

La col·locació d'un pastor elèctric per a protegir la platja de ca l'Arana (*vegeu l'apartat "Gestió de la platja de ca l'Arana", dintre del capítol Gestió d'hàbitats*), no ha aconseguit l'establiment de parelles reproductores a la mateixa platja. Únicament va haver un intent de reproducció de tres parelles a l'espigó del riu, fracassat per la presència continua de pescadors il·legals.

Altra de les actuacions realitzades per a afavorir aquesta espècie protegida ha estat l'eliminació de l'excés de vegetació de la zona de cria (*vegeu l'apartat*

"Gestió de les zones de nidificació de la Gavina corsa", dintre del capítol de Gestió d'Hàbitats). El nombre de parelles nidificants a l'illa del riu va ser de 323. Altres 70 parelles van nidificar en un solar abandonat del polígon industrial de la Zona Franca. En total, l'any 2013, 393 parelles s'han reproduït al Delta del Llobregat, valors sensiblement inferiors als de l'any 2012.

El mes de juny es van anellar 221 polls, conjuntament amb personal del Servei de Biodiversitat i Protecció dels Animals, els Agents Rurals i altres col·laboradors. El nombre de polls anellats per parelles va ser sensiblement superior al de l'any 2012.

L'any 2013 s'han llegit un total de 226 anelles de plàstic, que corresponien a 143 exemplars diferents. La majoria corresponien a exemplars reproductors, com és la norma des de que es va instal·lar la colònia reproductora, l'any 2009.

La platja de ca l'Arana, on van intentar criar nombroses parelles d'ocells aquàtics i on descansen molts exemplars, entre els mesos de març a juliol, continua tenint diversos problemes. Entre altres, la tranquil·litat es veu alterada per les embarcacions de pescadors no professionals que s'apropen en excés a la platja, provocant molèsties a les aus presents. Aquest any, l'Ajuntament del Prat, a proposta del Consorci, va incloure dintre del seu Pla d'Usos del Litoral, la col·locació de boies a la platja de ca l'Arana, com a mesura per disminuir la pressió del trànsit d'embarcacions sobre l'avifauna nidificant en aquesta platja. Aquestes es van poder col·locar a primers del mes de juny, entre l'espigó del riu i la desembocadura de la Bunyola, i van romandre fins finals de setembre. Es va fer una comunicació als pescadors no professionals, i poc a poc, la majoria van començar a respectar les boies. Amb aquesta mesura finalment va augmentar la tranquil·litat de la platja de ca l'Arana. Malauradament les boies no es poden col·locar abans del mes de maig, a causa dels temporals i de la falta de permisos adients, i per tant, per a moltes espècies d'ocells que comencen a nidificar el mes de març, arriben tard, com va succeir per a unes parelles de gavina corsa i altra de garsa de mar que havien nidificat a la platja de ca l'Arana, i que van fracassar. Entre els objectius per a l'any 2014 estan tornar a col·locar aquestes boies, però en la mesura del possible aconseguir també la protecció legal de la zona marítim terrestre situada entre la desembocadura del riu Llobregat i la desembocadura de la llacuna de la Ricarda.

SEGUIMENT DEL CORRIOL CAMANEGRE

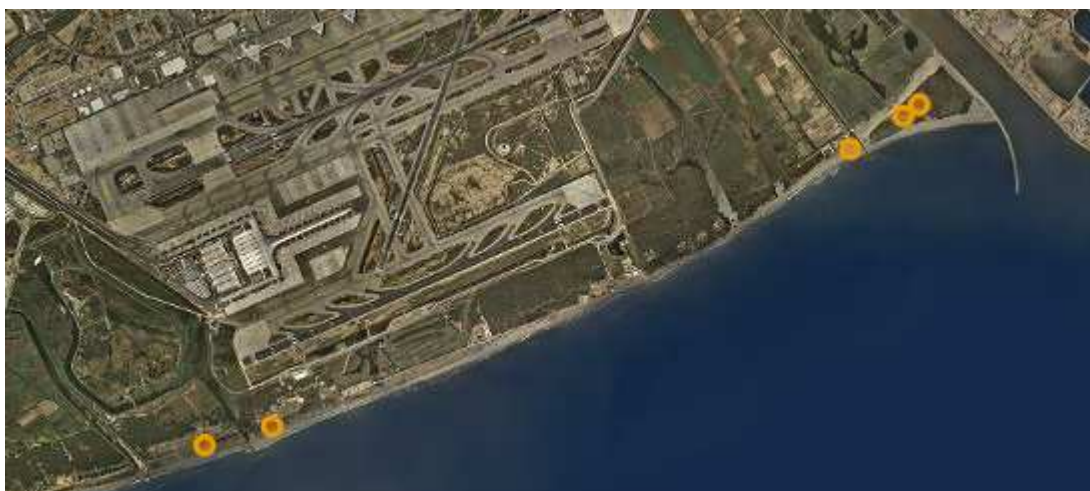
L'any 2013 s'ha continuat fent tot un seguit d'actuacions per a afavorir el Corriol camanegre:

- / Procurar la màxima tranquil·litat a les platges protegides i sense ús públic, com la Magarola, Carrabiners i ca l'Arana.
- / Evitar al màxim les molèsties a les possibles parelles nidificants, evitant qualsevol entrada de personal a les zones dunars protegides, de la platja del Golf, dels Militars, la platja del Remolar, la platja de cal Francès i la platja de la Pineda de Viladecans.
- / Col·locar un pastor elèctric en la platja de ca l'Arana, per a protegir els corriols nidificants dels depredadors, com els senglars i les guineus.

El nombre d'observacions ha pujat lleugerament respecte l'any anterior: 25 citacions entre març i juliol, corresponents a 103 exemplars, essent abril el mes amb més observacions.

S'ha confirmat la presència d'una parella al Remolar, altra a la platja Militar i altra a Carrabiners - Bunyola, més entre dos i quatre possibles a la platja de ca l'Arana. En total, entre 5 i 7 parelles, xifres molt semblants a les de l'any 2012.

Es va localitzar un niu amb tres ous a la desembocadura de la Bunyola, lloc delicat, donat que és freqüentat pels pagesos del Prat quan acudeixen a obrir la desembocadura de la Bunyola.

Llocs del Delta on s'han observat possibles parelles de corriols camanegres en època de cria. Any 2013.

La platja de ca l'Arana és, de nou, el lloc amb més observacions de corriol camanegre. Com ha succeït al llarg dels últims anys, l'amplitud d'aquesta platja, l'abundant vegetació present, i la necessitat de preservar la tranquil·litat als propis corriols i d'altres espècies d'aus nidificants i molt sensibles (com la Garsa de mar, les Perdius de mar o els Ànecs blancs), ha condicionat l'escàs seguiment de les parelles de corriol camanegre que s'han establert aquí.

La pressió humana sobre els corriols que utilitzen les platges, especialment la del Remolar, la Militar, la del Golf i la de Carrabiners – Magarola, és un dels problemes més greus als que s'enfronta la cria d'aquesta espècie. Aquesta pressió s'origina perquè molts usuaris no respecten la delimitació de les zones dunars, la vigilància és escassa i les sancions inexistents.

Però sense dubte, el problema més greu al que s'enfronta el corriol camanegre al Delta del Llobregat és la falta d'aliment, i tot considerant que la neteja diària de les platges amb maquinària, des del mes d'abril fins a finals de setembre, incloses les platges de la ZEPA, no contribueix a resoldre el problema. Per això, una vegada més, s'ha sol·licitat que s'inclogui l'obligatorietat de netejar la sorra, en les platges situades dintre de la ZEPA i en època de cria, sense l'ús de maquinària, per a afavorir la presència d'alguns petits restes orgànics i dels microorganismes que s'alimenten d'ells, que a la vegada serveixen d'aliment als corriols camanegres. Aquesta sol·licitud s'ha realitzat dintre dels Plans d'Usos del Litoral dels respectius Ajuntaments, que són aprovats pel Servei de Costes de la Generalitat. En el cas del Prat de Llobregat, es va realitzar una prova pilot de neteja de la platja Militar, manualment, els mesos d'agost i setembre. A pesar de l'escassetat de temps per a la realització de la prova, i que no va incloure l'època de cria del corriol camanegre, els resultats van ser esperançadors, doncs en poc temps es comprovava com es dipositaven restes d'algues, que són la font d'aliment dels petits crustacis que mengen els corriols.

Una vegada més, els mesos d'hivern (gener, febrer i novembre) es va observar fins a cinc corriols camanegres a la platja del Remolar, l'única de les platges ZEPA amb ús públic on es realitza la neteja de la sorra manualment.

SEGUIMENT DEL FARTET

Al llarg de l'any 2013 s'han realitzat algunes actuacions incloses en el Pla de Gestió i Recuperació del Fartet al Delta del Llobregat.

Programa de reproducció. A les instal·lacions de l'antic càmping Toro Bravo es disposa de dues piscines grans on es reproduïxen els fartets. Però l'acumulació de sediments dels últims anys feia molt difícil la captura dels exemplars, per a poder alliberar-los en altres zones del Delta. Per això aquest any els esforços s'han dedicat a la neteja i buidatge d'aquestes piscines. Aquesta actuació s'ha realitzat amb molta cura, per a no perdre cap fartet i poder recuperar tots els que encara quedaven en les piscines. Amb l'escassetat de recursos materials i de personal que s'ha pogut dedicar a aquestes feines, només s'ha netejat parcialment una de les piscines. Han estat rescatats un total de 149 exemplars, que s'han col·locat temporalment en una de les piscines de plàstic.

Com que els treballs de neteja no estan finalitzats, no s'ha pogut realitzar cap recollida de la producció de les piscines grans durant aquest any, i no s'han alliberat fartets per a reforçar les poblacions existents en les diferents basses del Delta.

Una excepció han estat uns pocs exemplars alliberats experimentalment en la Magarola (112 exemplars) i en unes basses de la Ricarda (60 exemplars).

A les instal·lacions de Can Comas, seu del Parc Agrari del Baix Llobregat i on, conjuntament amb el Servei de Control de Mosquits, es van alliberar 30 fartets l'any 2013, aquest any s'ha comprovat que hi ha hagut una bona reproducció d'exemplars durant el mes d'abril i maig. El personal del SCM va retirar la boga que hi havia en aquesta bassa, i ja que amenaçava a omplir-la del tot. Amb aquesta acció es va afavorir el creixement de vegetació subaquàtica (Potamogeton i Carofits), que clarament va afavorir la reproducció dels fartets.

Un objectiu per l'any 2014 és aconseguir personal suficient i mètodes més factibles per a netejar les piscines de reproducció dels fartets i per a poder capturar-los fàcilment.

Programa pedagògic. En els 9 aquaris col·locats a les escoles participants en el programa pedagògic "Salvem el Fartet", es van posar un total de 60 exemplars, procedents de les piscines dels centres de cria en captivitat. El mes de juny, una vegada finalitzat el projecte pedagògic, es van recuperar els exemplars dels

aquaris (58) i, conjuntament amb alevins nascuts en els mateixos aquaris (77), es van alliberar en la bassa de can Dimoni.

Programa de Recuperació. La població de la bassa de can Camins es comprova que continua tenint una bona població de fartets. D'altra banda, observacions puntuals en la bassa de can Sabadell i en la bassa de la pineda de ca l'Arana semblen indicar que els fartets no s'hi han establert.

Encara queda pendent realitzar el seguiment dels altres punts on s'havien alliberat fartets, com en les basses de la platja de ca l'Arana, en la bassa del Fartet, en la bassa de can Dimoni i, recentment, en la Magarola i en les basses de la Ricarda.

L'any 2013 no s'ha disposat de personal per a realitzar un seguiment adequat del fartet, en les basses on s'havien alliberat els anys anteriors. En aquest sentit, s'ha concretat la col·laboració d'un alumne de la Universitat de Barcelona, que dintre de les seves pràctiques, pugui realitzar una part d'aquest seguiment, en el 2014.

Per altra banda, el Servei de Biodiversitat i Protecció dels Animals, del DAAM va resoldre autoritzar el CRAM (Centre de Recuperació d'Animals Marins) la tinença de fartets del delta del Llobregat per a reproduir-los i ensenyar-los al públic. Però, durant l'any 2013, el CRAM no ha concretat cap petició al Consorci al respecte.

SEGUIMENT DE TORTUGUES DE RIEROL

L'any 2013 no es va poder realitzar un seguiment específic de les tortugues de rierol als espais protegits del delta del Llobregat.

El 5 de maig, durant la celebració del Dia de la Murtra, es van alliberar 8 tortugues de rierol (totes juvenils) en la llacuna de la Murtra, procedents del CRARC (Centre de Recuperació d'Amfibis i Rèptils de Catalunya), amb el permís de la Generalitat de Catalunya. Totes les tortugues alliberades havien nascut a les basses de cria del CRARC l'any 2008. Cada un dels exemplars va ser marcat amb un codi de senyals a la closca, que permetrà identificar-los en futures accions de seguiment.

A la bassa a les instal·lacions del Zoològic de Barcelona, on l'any 2012 s'havien col·locat 12 exemplars (10 femelles i 2 mascles) procedents del CRARC (Centre

de Recuperació d'Amfibis i Rèptils de Catalunya), el mes d'agost es va comprovar que tres exemplars havien mort, possiblement per infeccions. La resta no va tenir èxit reproductor, ja que havien post entre 25 i 30 ous, però tot ells dins l'aigua. Per a millorar la instal·lació es va proposar ampliar la zona de sorral, plantar vegetació al frontal per a que les tortugues tinguin més tranquil·litat i adequar la jardineria per a les postes.

SEGUIMENT I RECUPERACIÓ DE LES POBLACIONS D'AMFIBIS

Durant aquest any, l'Ajuntament de Viladecans, va adequar una bassa abandonada i sense aigua, anomenada la bassa de Ca La Pilar, i situada a la pineda del Remolar, per crear així un punt de reproducció d'amfibis. Les obres realitzades han consistit en retirar la base de ciment, en col·locar una mànega des del pou del Toro Bravo fins a la bassa i en la col·locació d'una petita bomba d'aigua al pou que pugui funcionar amb energia solar. Part de la instal·lació ha estat finançada per una ajuda del Zoològic, fruit del Conveni que té amb l'Ajuntament de Viladecans. Inicialment la bassa ha estat colonitzada per granota verda (*Rana perezi*).

Al llarg de l'any, dintre de la mateixa pineda, s'han fet altres tres petites basses: una al costat de la llacuna del Remolar i altres dues en un tancat per a tortugues de terra. Cap d'elles té aportació d'aigua de pou, però que en part estan en contacte amb l'aquífer superficial, el que garanteix un mínim d'aigua durant gran part de l'any.

El mes de setembre es va mantenir una reunió amb personal del Zoològic per a intentar aconseguir gripau corredor (*Bufo calamita*) i gripau d'esperons (*Pelobates cultripes*), i que s'estableixi alguna població en els espais protegits del Delta.

Per altra banda, l'investigador de la Universitat de Barcelona, Albert Montori, va comprovar com l'any 2013 hi havia una població de Tòtil (*Alytes obstetricans*) establerta en la Pineda de Can Camins, i en una de les basses del camí del Sorral (ja fora dels espais protegits). Altres cites interessants del mateix autor van fer la troballa d'un Gripau corredor (*Bufo Calamita*) al Remolar, i una població de Reinetes (*Hyla meridionalis*) als aiguamolls de cal Met Natrus.

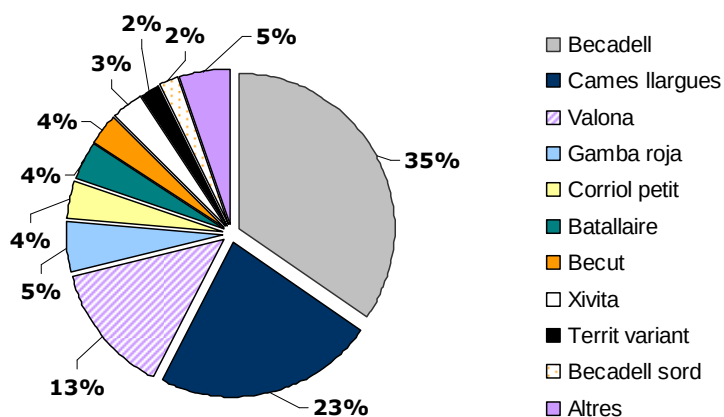
3.3.3.2 SEGUIMENT D'ESPÈCIES O GRUPS D'ESPÈCIES INDICADORS

CENSOS DE LIMÍCOLES

L'any 2013 s'han realitzat 41 censos entre gener i desembre, i s'ha comptabilitzat un total de 2.676 ex., de 21 espècies diferents, sent les més freqüents, per ordre d'abundància, el Becadell, el Cames llargues i la Valona. Els valors totals són semblants als de l'any 2012, amb la diferència que el Cames llargues ha tingut més presència.

La presència de limícoles han estat contínua al llarg de tot l'any, però la major quantitat s'ha donat els mesos de març i abril (època de pas migratori), amb concentracions de fins a 96 Becuts (*Numenius arquata*), 65 Cames llargues (*Himantopus himantopus*), o 174 Valones (*Tringa glareola*), i els mesos de gener i octubre, amb agrupacions de limícoles hivernants, com els Becadells (*Gallinago gallinago*) i els Becadells sords (*Limnocryptes minimus*). Curiosament el nombre de limícoles va baixar bruscament a partir de finals d'octubre, coincidint amb la marxa dels cavalls, que durant la resta de l'any van estar en aquest prats.

LIMÍCOLES A CAL NANI. ANY 2013

Es pot afirmar que la gestió que s'està realitzant dels prats de cal Nani, per a afavorir la seva funció com a lloc d'alimentació d'aus aquàtiques, controlant la vegetació i el grau d'inundació, està donant els seus fruits (veure "*Gestió dels prats humits i jonqueres amb pastura de cavalls*" i "*Gestió dels prats humits amb control de la inundació*", dintre de l'apartat de *Gestió d'Hàbitats*). Tant és així, que avui dia els prats de cal Nani són la millor zona del Delta per a limícoles.

Convé recordar que el manteniment de les condicions adequades d'aquests prats, depèn de la gestió de la vegetació, sobretot amb bestiar adient, i de l'aportació d'aigua de qualitat i amb quantitat suficients.

CENSOS D'OCELLS HIVERNANTS

El mes de gener de l'any 2013 s'han censat 4.653 exemplars d'ocells estrictament aquàtics. En total, s'han comptabilitzat 5.208 exemplars, considerant també els ocells marins i les rapinyaires lligades a les zones humides del Delta. La disminució d'algunes espècies dintre dels espais naturals, com l'ànec collverd (*Anas platyrhynchos*) és alarmant. Aquesta davallada té molt a veure amb la caça a la que aquesta espècie es veu sotmesa a la zona agrària del delta del Llobregat, pels suposats danys que causa a l'agricultura. La daurada grossa (*Pluvialis apricaria*) i la fredeluga (*Vanellus vanellus*) es mantenen als nivells de l'any 2012, que en conjunt són també xifres molt per sota de la mitjana dels últims anys. La pèrdua de l'hàbitat per l'ampliació de l'Aeroport va suposar un cop molt fort per a aquestes espècies. A més, la caça d'altres espècies segurament incideix en una falta de tranquil·litat per a aquestes en les seves zones d'alimentació, els camps de conreu, provocant la seva marxa del Delta. El becadell (*Gallinago gallinago*), comparant les xifres dels anys 2011 i 2012 s'ha recuperat, bàsicament a les gestions realitzades per a afavorir els prats humits, especialment en cal Tet, on s'ha concentrat quasi tota la seva població. A nivell d'ocells marins, seguint la tònica general dels últims anys, les xifres són molt baixes: únicament destaca algunes concentracions de Gavina capnegra (*Larus melanocephalus*) i Xatrac beclarg (*Sterna sandwicensis*). Els nivells de la població de fotja vulgar (*Fulica atra*) hivernant es mantenen molt alts, gràcies a l'abundant vegetació subaquàtica de l'estany de cal Tet, on s'ha concentrat la major part de la població.

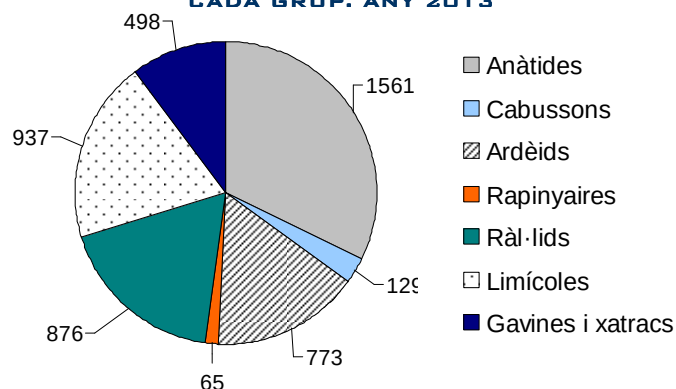
CENS OCELLS AQUÀTICS HIVERNANTS. DELTA DEL LLOBREGAT. GENER DE 2010 - 2013

ESPÈCIE	2010	2011	2012	2013
<i>Anser anser</i>	4	2	7	10
<i>Tadorna tadorna</i>	16	66	37	35
<i>Anas penelope</i>	47	33	25	25
<i>Anas strepera</i>	133	186	354	289
<i>Anas crecca</i>	244	444	330	376
<i>Anas platyrhynchos</i>	1289	894	707	274
<i>Anas acuta</i>	7	1	6	9
<i>Anas clypeata</i>	204	472	395	371
<i>Netta rufina</i>	14	5	17	18
<i>Aythya ferina</i>	79	86	61	139
<i>Aythya nyroca</i>	1	1	0	4
<i>Aythya fuligula</i>	1	7	5	8
<i>Mergus serrator</i>	0	1	0	1

<i>Melanitta nigra</i>	8	0	0	2
<i>Melanitta fusca</i>	0	1	0	0
<i>Gavia stellata</i>	1	0	0	0
<i>Gavia immer</i>	0	0	0	1
<i>Tachybaptus ruficollis</i>	111	92	86	89
<i>Podiceps cristatus</i>	33	24	24	32
<i>Podiceps auritus</i>	0	0	0	0
<i>Podiceps nigricollis</i>	2	3	3	8
<i>Puffinus mauretanicus</i>	7	0	0	0
<i>Morus bassanus</i>	8	10	6	16
<i>Phalacrocorax carbo</i>	368	377	490	324
<i>Phalacrocorax aristotelis</i>	1	0	2	3
<i>Botaurus stellaris</i>	0	2	2	1
<i>Nycticorax nycticorax</i>	0	5	10	0
<i>Ixobrychus minutus</i>	1	0	1	4
<i>Bubulcus ibis</i>	644	433	482	693
<i>Egretta garzetta</i>	30	51	36	27
<i>Egretta alba</i>	0	0	0	1
<i>Ardea cinerea</i>	101	42	62	48
<i>Platalea leucorodia</i>	0	0	0	1
<i>Phoenicopterus roseus</i>	0	0	0	15
<i>Circus aeruginosus</i>	6	6	8	9
<i>Circus cyaneus</i>	0	0	1	2
<i>Accipiter gentilis</i>	2	2	2	3
<i>Accipiter nisus</i>	2	5	2	3
<i>Buteo buteo</i>	17	21	19	22
<i>Hieraaetus pennatus</i>	0	0	1	0
<i>Falco tinnunculus</i>	14	21	21	23
<i>Falco peregrinus</i>	0	0	0	2
<i>Falco columbarius</i>	0	0	0	1
<i>Rallus aquaticus</i>	11	11	0	20
<i>Gallinula chloropus</i>	0	0	0	0
<i>Porphyrio porphyrio</i>	31	18	10	0
<i>Fulica atra</i>	359	406	849	856
<i>Recurvirostra avosetta</i>	0	0	2	0
<i>Burhinus oedicnemus</i>	0	0	15	12
<i>Pluvialis apricaria</i>	163	210	94	95
<i>Pluvialis squatarola</i>	2	8	5	4
<i>Vanellus vanellus</i>	970	844	592	644
<i>Charadrius alexandrinus</i>	0	0	0	5
<i>Charadrius dubius</i>	0	0	0	0
<i>Charadrius hiaticula</i>	0	0	0	0

<i>Calidris alba</i>	3	11	9	20
<i>Calidris minuta</i>	0	0	0	0
<i>Calidris alpina</i>	0	6	9	3
<i>Philomachus pugnax</i>	0	0	0	0
<i>Lymnocyrtus minimus</i>	2	0	2	9
<i>Gallinago gallinago</i>	60	0	2	113
<i>Numenius arquata</i>	3	7	1	0
<i>Tringa erythropus</i>	0	1	2	3
<i>Tringa totanus</i>	0	0	0	0
<i>Tringa nebularia</i>	1	3	4	4
<i>Tringa ochropus</i>	23	21	30	21
<i>Tringa glareola</i>	1	0	0	0
<i>Actitis hypoleucos</i>	2	0	3	2
<i>Arenaria interpres</i>	0	0	0	2
<i>Stercorarius skua</i>	0	1	0	0
<i>Larus melanocephalus</i>	475	150	38	430
<i>Larus ridibundus</i>	0	0	0	0
<i>Larus audouinii</i>	3	0	2	2
<i>Larus canus</i>	1	0	1	1
<i>Larus fuscus</i>	11	8	9	6
<i>Larus michahellis</i>	0	0	0	0
<i>Sterna sandvicensis</i>	31	12	27	59
<i>Alca torda</i>	3	0	0	0
<i>Alcedo atthis</i>	2	3	4	3
<i>Luscinia svecica</i>	11	5	10	10
<i>Cettia cetti</i>	0	0	0	0
<i>Cisticola juncidis</i>	0	0	0	0
<i>Acrocephalus melanopogon</i>	9	8	17	0
<i>Sylvia undata</i>	9	4	12	11
<i>Remiz pendulinus</i>	24	0	28	0
<i>Emberiza schoeniclus</i>	227	249	120	0
NO. EX. AQUÀTICS	5257	5049	4968	4653
NO. EX. MARINS	540	181	83	515
NO. EX. AQUÀTICS + MARINS	5797	5230	5051	5168
NO. EX. TOTALS	5832	5279	5097	5208
NO. ESPÈCIES	56	50	56	61
% AQUÀTIQUES / TOTAL	90,14	95,64	97,47	89,34

CENS D'OCELLS HIVERNANTS. NOMBRE D'EXEMPLARS DE CADA GRUP. ANY 2013

Respecte l'any 2012, gairebé tots els grups disminueixen en nombre exemplars, excepte les gavines i les rapinyaires. Però la disminució ha estat més considerable en el grup dels ànecs, sobretot per la davallada de l'ànec collverd. El Consorci continuarà amb les tasques per a la recuperació prats humits i de la millora la qualitat de l'aigua que arriba als espais naturals, per així aconseguir que les aus aquàtiques que visiten el Delta obtinguin tots els seus recursos dintre dels espais protegits.

Per zones, a nivell numèric tant l'espai del Remolar – Can Sabadell - Can Dimoni, com l'espai de Cal Tet, han tingut un nombre semblant d'ocells aquàtics, tot i que amb diferències a nivell específic. Una tercera zona rellevant pels ocells aquàtics hivernants ha estat el tram del riu Llobregat entre Mercabarna i el mar, però especialment el tram superior, al voltant del nou pont en construcció o "Pont del Pratenc", entre El Prat i la ZAL. En aquest tram s'han censat 500 ocells aquàtics de 20 espècies diferents. Algunes d'aquestes espècies, com el Morell cap-roig (*Aythya ferina*) han tingut aquí pràcticament tota la seva població hivernant al Delta.

CENSOS D'OCELLS AQUÀTICS NIDIFICANTS

L'any 2013, el nombre mínim de parelles d'aus aquàtics nidificants (no passeriformes) als espais naturals protegits del Delta ha donat el resultat d'un mínim de 703 parelles de 21 espècies diferents. En aquest còmput no s'inclou el cens de la polla d'aigua (*Gallinula chloropus*), ni del Corriol Petit (*Charadrius dubius*), per les seves dificultats de cens, però amb elles ja serien 23 les espècies nidificants. El rascló (*Rallus aquaticus*) està subestimat, al no poder censar-se la seva principal població al Delta, situada en la Ricarda. I en el cas de

l'ànec collverd (*Anas platyrhynchos*) només s'ofereix una estimació de les parelles que puguin haver dintre de les zones de cens.

OCELLS NIDIFICANTS DELTA DEL LLOBREGAT

Remolar, Ricarda - ca l'Arana, Murtra, Reguerons, can Dimoni i Roberta

Per anys el nombre mínim de parelles	2010	2011	2012	2013
ANATIDAE				
<i>Anser anser</i>	2	2	1	3
<i>Anas platyrhynchos</i>	91	91	50	50
<i>Anas strepera</i>	9	7	6	14
<i>Anas clypeata</i>	0	0	0	0
<i>Netta rufina</i>	8	15	10	11
<i>Aythya ferina</i>	4	8	7	10
<i>Tadorna tadorna</i>	2	5	6	7
ARDEIDAE				
<i>Ardea cinerea</i>	13	11	13	7
<i>Ardea purpurea</i>	0	0	1	3
<i>Nycticorax nycticorax</i>	1	0	0	1
<i>Egretta garzetta</i>	0	0	0	1
<i>Ixobrychus minutus</i>	17	13	13	19
PODICIPEDIDAE				
<i>Podiceps cristatus</i>	7	11	8	21
<i>Tachybaptus ruficollis</i>	50	50	42	49
RALLIDAE				
<i>Fulica atra</i>	155	107	181	155
<i>Porphyrio porphyrio</i>	18	19	18	25
<i>Rallus aquaticus</i>	0	0		2
<i>Gallinula chloropus</i>				
HAEMATOPODIDAE				
<i>Haematopus ostralegus</i>	1	1	1	1
RECURVIROSTRIDAE				
<i>Himantopus himantopus</i>	40	39	22	61
GLAREOLIDAE				
<i>Glareola pratincola</i>	2	2	4	2
CHARADRIIDAE				
<i>Charadrius alexandrinus</i>	1	0	4	5
<i>Charadrius dubius</i>				
LARIDAE				
<i>Larus audouinii</i>	140	380	633	323
<i>Larus michahellis</i>	1	4	1	0
STERNIDAE				
<i>Sterna albifrons</i>	9	11	14	0
TOTAL	571	676	978	703

Els augments més destacables de l'any 2013 corresponen al Cames llargues (*Himantopus himantopus*), a la Polla blava (*Porphyrio porphyrio*) i al Cabussó emplomallat (*Podiceps cristatus*). L'augment del cames llargues es relaciona amb la major superfície de prats inundables existents a cal Tet, gràcies a les tasques

de recuperació i inundació d'aquests prats. Tant és així, que 49 parelles han nidificat a cal Tet i només 1 a la maresma del Remolar, on l'aigua és de molt mala qualitat. En el cas de la polla blava i del cabussó emplomallat es correspon amb la bona salut de les seves poblacions també a cal Tet.

La gavina corsa (*Larus audouinii*), ha disminuït respecte l'any 2012, en part perquè una part de la colònia es va establir fora de l'àmbit dels espais naturals i del riu, enmig d'un polígon industrial.

Altres poblacions remarcables que es mantenen són la de la Fotja vulgar (*Fulica atra*) i la del Cabusset (*Tachybaptus ruficollis*), tot i que segurament aquesta última està lleugerament subestimada. Les dues espècies concentren la major part de la seva població a cal Tet i molt menys a l'àrea del Remolar – Filipines, per les mateixes causes abans explicades (aigua de més qualitat a cal Tet i major presència de macròfits aquàtics).

La garsa de mar (*Haematopus ostralegus*) ha tornat a nidificar per sisè any consecutiu. Aquesta vegada ha aconseguit covar els ous fins al final, però els ous no es van desenvolupar, per causes desconegudes, però possiblement per refredament dels mateixos a causa de les molèsties generades per pescadors il·legals. Els Xatracs menuts (*Sterna albifrons*) han estat presents, però aquest any no han iniciat la nidificació. Altra espècie interessant ha estat la Perdiu de mar (*Glareola pratincola*), de la qual dues parelles van nidificar a la platja de ca l'Arana, i altres dues més finalment se'n van anar i van criar en uns erms a l'interior de l'Aeroport.

Per tant, la platja de ca l'Arana continua tenint un gran potencial per a la nidificació dels ocells aquàtics, però té greus problemes a causa de les molèsties causades per usuaris que arriben en embarcacions (entre març i agost), i també per la presència de depredadors terrestres, com la guineu, que traspassen el pastor elèctric.

El Remolar, com a zona de nidificació, perd molt terreny enfront la zona de cal Tet. I és d'esperar que la situació segueixi així fins que no millori la qualitat i la quantitat de l'aigua que arriba a la maresma i a la llacuna del Remolar.

Un any més, l'espai de cal Tet – ca l'Arana continua sent la millor zona per a la nidificació dels ocells aquàtics, on la llacuna de cal Tet i els prats inundats es revelen com a les zones més importants.

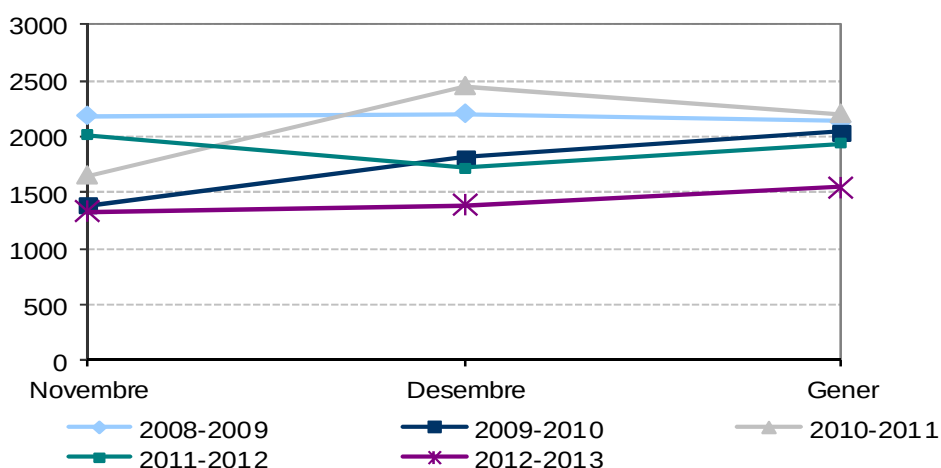
Tampoc no s'ha d'oblidar la importància cada vegada més gran del riu entre Mercabarna i el mar, on han nidificat espècies escasses com l'Ànec blanc, la Polla blava i diverses parelles d'Ànec gris, de Xibec i de Morell cap-roig.

CENSOS D'ÀNECS

El censos d'anàtides al llarg del temps permeten detectar canvis en quan a l'ocupació dels Espais Naturals del Delta per aquest grup d'ocells. Es venen realitzant cada any entre octubre i març, tot i que la població pròpiament hivernant és present entre els mesos de novembre i gener.

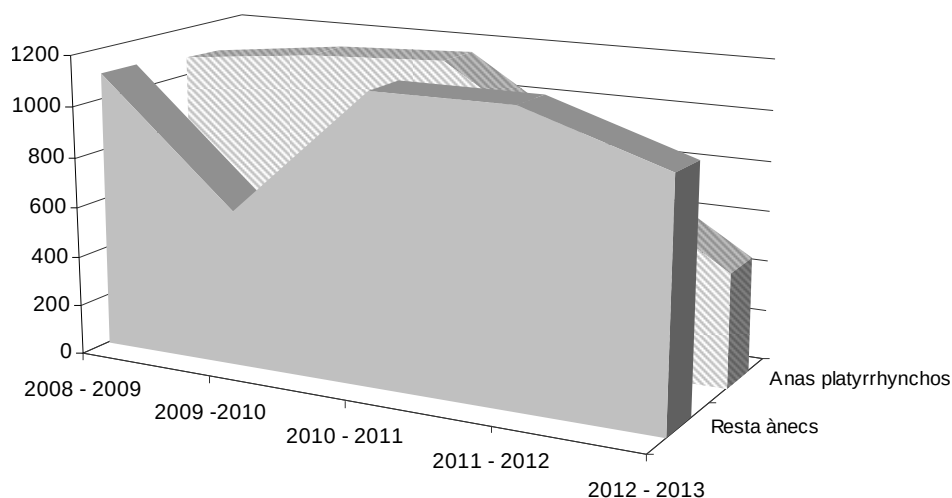
Els resultats dels censos entre novembre de 2012 i gener de 2013 són entre 1.325 i 1.546 exemplars, de fins a 12 espècies diferents. El nombre total d'ànecs és el més baix dels últims anys i s'ha mantingut així al llarg dels tres mesos. La sèrie de les últimes quatre temporades indica una clara tendència a la baixa.

EVOLUCIÓ DEL NOMBRE TOTAL D'ANÀTIDES HIVERNANTS

L'ànec collverd (*Anas platyrhynchos*) és, una vegada més, l'espècie que més ha disminuït dintre dels espais naturals protegits, mentre que la resta d'espècies s'han mantingut respecte els valors de les dues temporades anteriors. Tant és així, que l'ànec collverd sempre havia estat l'espècie d'ànec més nombrosa al Delta, i a causa de la seva davallada, el seu nombre és quasi igual al d'altres espècies, com l'Ànec xarxet, l'Ànec cullerot o l'Ànec gris.

PROMIG DEL NOMBRE D'ANÀTIDES HIVERNANTS. ANYS 2008 - 2013

L'evolució de l'ànec coll verd dels mesos de novembre dels últims quatre anys il·lustren la dramàtica disminució d'aquesta espècie al delta del Llobregat:

2010	2011	2012	2013
1.330	875	603	400

L'efecte de la caça que es desenvolupa en moltes zones agrícoles del Delta, sobre la població del collverd, mitjançant autoritzacions excepcionals per suposats danys de la fauna a l'agricultura, és la causa més probable de la enorme disminució d'aquest ànec als espais protegits i al Delta. Es desconeix la repercussió que aquesta disminució pot tenir en l'ecosistema de les zones humides del Delta, però sens dubte el collverd és una espècie clau.

Davant aquest fet objectiu i la preocupació com a gestors i garants de la biodiversitat del Delta, es va posar de manifest davant el DAAM de la Generalitat, la necessitat de que el control d'espècies "perjudicials per a l'agricultura" sigui exercit per un equip de professionals, i que a la vegada els agents de l'autoritat facin supervisió. D'altra banda, es va sol·licitar que els pagesos adoptin mesures igualment eficaces per a defensar-se de la fauna, que no passin per matar directament els animals.

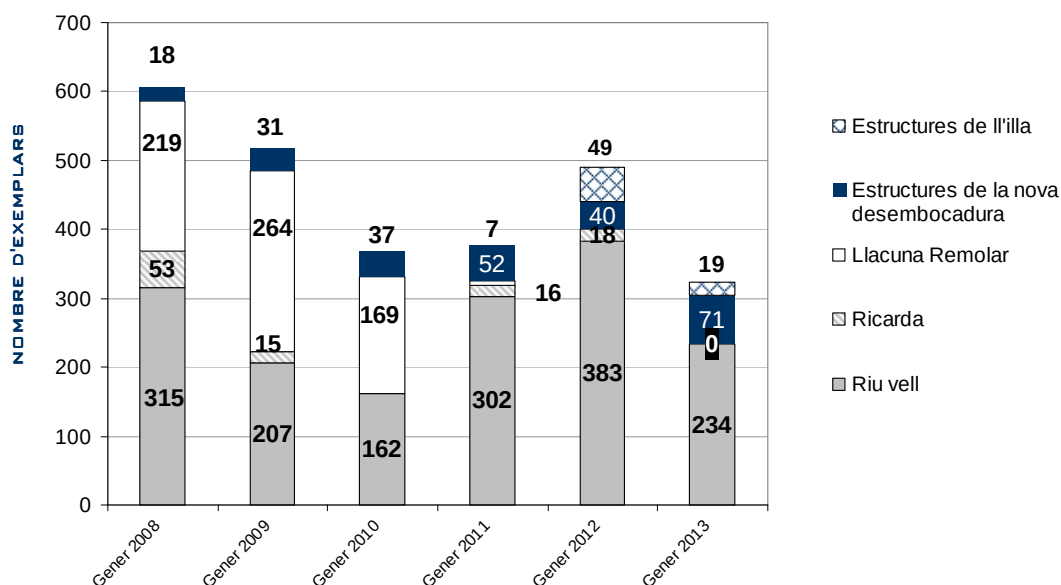
En quant a la distribució dels ànecs hivernants, fins fa pocs anys la majoria dels exemplars es localitzaven a la maresma del Remolar. Però al llarg de la temporada de novembre 2012 – gener 2013, les quantitats han estat molt semblants entre el Remolar i ca l'Arana. Una altra zona que està adquirint cada cop més rellevància és el riu per sota del pont de Mercabarna, on el mes de gener es van censar 355 ànecs de diverses espècies menjant i descansant, el

que suposa que fins a un 23 % dels ànecs hivernants als espais naturals utilitzen aquesta zona del riu. L'aspecte negatiu quan a la hivernada dels ànecs és la llacuna de la Ricarda, on pràcticament no hi ha cap, ja que la mala qualitat de l'aigua no ofereix cap tipus l'aliment que necessiten aquestes aus.

CENSOS DE CORBS MARINS

S'ha realitzat un únic cens de corbs marins el gener de 2013. El nombre d'exemplars censats va ser de 324, la xifra més baixa dels últims sis anys. Tant el dormidor de la llacuna del Remolar, com el dormidor de la llacuna de la Ricarda han estat abandonats, al ser dispersats els corbs marins pels equips de control de fauna de l'Aeroport del Prat, prèvia autorització del Servei de Biodiversitat i Protecció dels Animals del DAAM de la Generalitat, a causa de la seva proximitat a la capçalera de la tercera pista, construïda a pocs metres d'aquestes llacunes. El principal dormidor continua sent el "Riu vell". Les estructures artificials de la nova desembocadura han tingut el gener de l'any 2013 una major utilització que altres anys (fins a 71 exemplars), però entre aquestes estructures i les de l'illa del Riu, no arriben a albergar més que una mínima part de la població de corb marí que dormia a la llacuna del Remolar.

EXEMPLARS DE CORB MARÍ AL DELTA DEL LLOBREGAT
CENSOS DE GENER. ANYS 2008 - 2013

En el moment que desaparegui el dormidor del Riu vell per les obres associades al Port de Barcelona (nova estació ferroviària i els nous accessos viaris), és previsible que prop del 70 % de la població hivernant de corb marí del Delta es

quedi sense dormidors amb capacitat suficient per a albergar-la, i possiblement desapareixerà en la seva major part.

SEGUIMENT DE ROPALÒCERS (PAPALLONES DIÛRNES)

La realització de l'itinerari de l'estació del CBMS del Remolar-Filipines de l'any 2012 va posar de manifest una pobresa d'espècies, a causa de la disminució de plantes amb flors en els marges dels camins, en part per l'expansió d'altres tipus de vegetació, com l'esbarzer. El grup Galanthus i l'Ajuntament de Viladecans van fer una proposta de millora dels marges de la riera de Sant Climent, amb l'objectiu d'incrementar la diversitat d'espècies vegetals susceptibles d'atreure lepidòpters i altres insectes beneficiosos.

Finalment, personal del Consorci, de l'Ajuntament de Viladecans i voluntaris, van realitzar les següents accions:

- / Esclarissada dels marges de la riera, principalment dels esbarzers, per tal d'afavorir altres espècies.
- / Eliminació de peus de Cortaderia selloana i altres espècies de plantes exòtiques.
- / Plantació d'espècies vegetals productores de flors i abundant nèctar, que puguin proveir d'aliment a les papallones. Es van plantar 140 exemplars de diferents espècies entre les quals: *Vitex agnus-castus*, *Myrtus communis*, *Crataegus monogyna*, *Spartium junceum*, *Cistus albidus*, *Cistus salviifolius*, *Ononis natrix*, *Lonicera implexa*, *Thymelaea hirsuta* i *Rosmarinus officinalis*.

Plantació amb voluntaris. Riera de Sant Climent

Posteriorment es va registrar una alta supervivència de la plantació realitzada.

L'any 2013 s'ha realitzat de nou l'itinerari de l'estació del CBMS del Remolar-Filipines, que consta de cinc seccions. Aquesta estació del CBMS l'ha realitzada el grup Galanthus, per encàrrec de l'Ajuntament de Viladecans. Enguany s'han detectat 22 espècies, amb un promig de 7,46 espècies observades setmanalment. Comparant amb les dades de l'any 2012, s'ha produït un increment en el nombre d'espècies observades setmanalment (l'any passat era de 6,82). També hi ha hagut un lleuger increment amb el nombre d'exemplars detectats respecte l'any anterior, passant de 875 a 909 exemplars. Tot i així, en conjunt no suposa una gran diferència respecte l'any anterior.

La major biodiversitat continua concentrant-se a la secció 1 (la pollancreda), sense presentar diferències importants respecte l'any 2012. En la resta de seccions ha augmentat lleugerament el nombre d'exemplars respecte l'any anterior, especialment en la secció 3 (marge esquerre de la riera de Sant Climent). Una meteorologia més favorable que la de l'any anterior, pot haver afavorit un major desenvolupament de plantes ruderals, que a la seva vegada les papallones han pogut utilitzar com a plantes nectaríferes. S'espera que la plantació realitzada en aquesta secció, per a afavorir els insectes i sobretot les papallones, doni els seus resultats a partir de l'any 2014.

SEGUIMENT DE *PIERIS NAPI* (PAPALLONA DIÛRNA)

L'any 2012, l'investigador de la Universitat de Groningen, Jofre Carnicer, va realitzar un seguiment de les poblacions de les papallones de l'espècie *Pieris napi* del Remolar i de cal Tet, englobat en un estudi més general sobre la influència del canvi climàtic en les poblacions de les papallones. De les tres generacions que tenen aquestes papallones en terra baixa, va poder estudiar l'última (al juliol). Aquell any va trobar que les abundàncies més grans es van observar a Cal Tet, al voltant dels canals, com en els marges de la Bunyola. El mostreig va detectar una proporció molt alta de femelles respecte als mascles (al voltant de 10 a 1), cosa que no passa a cap de les altres estacions de mostreig a Catalunya que s'han estudiat.

L'any 2013 es van estudiar les tres generacions, que comencem ja a l'abril. Els anàlisis indiquen que les poblacions de *Pieris napi* a la zona de cal Tet estan molt possiblement en regressió, possiblement per algun factor de canvi d'hàbitat brusc. La majoria d'individus es troben concentrats vora el canal de la Bunyola, on les abundàncies són força elevades i l'espècie és força abundant. Hi ha també

poblacions a la zona del Remolar. A la zona prop de la nova desembocadura del Llobregat, on era força abundant fa anys, sembla que pràcticament ha desaparegut. L'espècie requereix zones herbàcies ombrejades (sovint amb coberta arbòria o de canyís) i vora cursos d'aigua. Com a possibles mesures de gestió s'apunten la realització de desbrossades només selectives d'alguns trams dels marges dels canals (netejar la canya), permetent una combinació d'estrat herbaci, ombrejat de la canya, i habitat aquàtic, creant un paisatge tipus mosaic. Altres temes que s'estan investigant, comparant els resultats amb els de la resta de Catalunya, serien obtenir la variació clinal en la morfometria i també entre generacions a cada localitat; obtenir el genoma de l'espècie i veure la variació que hi ha a les mostres de Catalunya.

SEGUIMENT DE LEPIDÒPTERS MACROHETERÒCERS (PAPALLONES NOCTURNES)

Diego Fernández Ruiz, col·laborador científic del Museu de Ciències Naturals de Barcelona, ha continuat amb el treball voluntari de realització de prospeccions de papallones nocturnes. L'any 2013 ha concentrat els seus esforços a la Reserva Natural del Remolar – Filipines, tant a la maresma, com a la zona de la pineda del Remolar, utilitzant la mateixa metodologia dels anys anteriors.

Com a resultat, a part de confirmar la major part de les espècies que ja s'havien citat al Delta, especialment a la zona del Remolar, ha localitzat altres espècies que fins avui dia no s'havien citat al Delta, com: *Eupithecia rosmarinata*, *Eupithecia oxycedrata*, *Idaea seriata*, *Idaea infirmaria*, *Thera cupressata*. (nova per a Catalunya), *Pterostoma palpina*, *Parascotia nisseni*, *Pyrois effussa*, *Idaea laevigata*, *Sphinx maurorum*, *Cilix hispanica*, *Drepana uncinula*, *Idaea incalcarata*, *Platyperigea germainii*.

En les seves prospeccions nocturnes va poder constatar la immensa importància que té per a les papallones nocturnes, però també per altres invertebrats, la floració de les plantes ruderals, com per exemple les olivardes (*Inula viscosa*). En algunes mates d'aquesta espècie, en plena floració, i en una sola nit, es concentraven diversos centenars de papallones de 40 espècies diferents.

Al llarg de l'any s'ha realitzat una sega molt limitada i selectiva de la vegetació dels marges dels camins dels espais naturals, només quan era estrictament necessari, i en unes dates molt determinades, per no afectar la resta de plantes i als invertebrats que viuen en elles.

SEGUIMENT D'HETERÒPTERS (XINXES)

L'investigador Diego Fernández també ha continuat de manera voluntària amb l'estudi dels heteròpters dels Espais Naturals del Delta. Després de diversos anys de seguiment a la zona de Carrabiners – Semàfor, l'any 2013 ha iniciat el seguiment a la zona del Remolar – Filipines.

A les 234 espècies d'heteròpters que ja s'havien citat al Delta, afegeix la troballa de 12 espècies més que fins ara no s'havien citat. Aquestes espècies són les següents: *Himacerus major*, *Dictyla echii*, *Paromius gracilis*, *Legnotus picipes*, *Geocoris erythrocephalus*, *Neotiglossa bifida*, *Orsillus reyi*, *Campyloneura virgula*, *Heterotoma planicornis*, *Pilophorus cinnamopterus*, *Eremocoris fenestratus*, *Picromerus nigridens*.

SEGUIMENT D'ARÀCNIDS

A més dels seguiments de Heteròpters i Macroheteròcers, l'investigador Diego Fernández ha començat l'any 2013 amb l'estudi dels Aràcnids dels Espais Naturals del Delta. Per a aquesta tasca compta amb la col·laboració d'especialistes del Museu de Zoologia de Barcelona.

Per ara s'han identificat 60 espècies de 19 famílies diferents, tot i que segons els experts es preveu que n'hi hagin unes 300 espècies.

3.3.3.3 SEGUIMENT D'ESPÈCIES O GRUPS D'ESPÈCIES CLAU EN LA DINÀMICA DE L'ECOSISTEMA

SEGUIMENT DE RAPINYAIRES DIÛRNES

El cens de rapinyaires de gener de l'any 2013 ha mostrat una estabilitat en la població de rapinyaires que hivernen als espais naturals del Delta i fins i tot un lleuger increment. Destaca, la presència, un any més, de l'arpella pàl·lida (*Circus cyaneus*); en aquesta ocasió fins a dos exemplars. Aquesta espècie en la dècada dels anys 90 del segle passat era un hivernat molt escàs, però com a tal havia desaparegut des dels començaments dels anys 2000. També la tardor 2012 i hivern 2013 (gener – març) un Falcó pelegrí (*Falco peregrinus*) ha hivernat al Delta, aprofitant-se dels ocells aquàtics de maresma del Remolar i de cal Tet. Una altra espècie notable és l'Esmerla (*Falco columbarius*), del que s'ha observat

un exemplar. Aquesta espècie també era escassa però habitual a l'hivern al Delta abans dels anys 2000, però els anys posteriors va desaparèixer com a hivernant.

Cal remarcar que moltes de les rapinyaires censades dormen a les zones protegides, però cacen a la zona agrícola, on eliminen una gran quantitat de rosegadors. Els productes fitosanitaris utilitzats en la zona agrària perjudiquen molt negativament aquestes aus protegides, al absorbir-los a través de les seves preses i podent així provocar-les la mort, perdent així els propis agricultors els millors raticides.

CENS DE RAPINYAIRES	2009	2010	2011	2012	2013
Arpella (<i>Circus aeruginosus</i>)	11	6	6	8	9
Arpella pàl·lida (<i>Circus cyaneus</i>)	1	0	0	1	2
Astor (<i>Accipiter gentilis</i>)	2	2	2	2	3
Esparver (<i>Accipiter nisus</i>)	2	2	5	2	3
Aligot (<i>Buteo buteo</i>)	17	17	21	19	22
Àliga calçada (<i>Hieraaetus pennatus</i>)	1	0	0	1	0
Xoriguer (<i>Falco tinnunculus</i>)	10	14	21	21	23
Falcó pelegrí (<i>Falco peregrinus</i>)	1	0	0	0	2
Esmerla (<i>Falco columbarius</i>)	1	0	0	0	1
TOTAL	46	41	55	54	65

A nivell de rapinyaires nidificants només es compta amb alguna parella de Xoriguer, en situació molt precària, ja que tant els adults com els joves s'apropen als últims camps de prop de l'Aeroport a menjar i allí són capturats pel Servei de Falconeria de l'Aeroport i alliberats a desenes de quilòmetres del Delta.

SEGUIMENT DE QUIRÒPTERS (RATPENATS)

Caixa – niu per a ratpenats ocupada per un ocell. Pineda del Remolar. Juliol 2013

L'any 2012 es van col·locar 12 caixes – niu per a ratpenats a la pineda del Remolar. Aquests caixes es van revisar el mes de juliol. En algunes es van observar excrements de ratpenats, que indiquen que han estat utilitzades temporalment. Però en el moment de la inspecció només es van detectar nius d'aranyes a totes elles, menys en una ocupada per un niu de pàrid.

En properes revisions s'espera verificar la seva ocupació per a ratpenats.

3.3.3.4 PARTICIPACIÓ EN PROGRAMES DE SEGUIMENT D'ESPÈCIES D'ÀMBIT NACIONAL I INTERNACIONAL

L'anellament al delta del Llobregat s'ha emmarcat dins de diverses campanyes, algunes d'elles realitzades a nivell internacional. Al llarg de l'any 2013 s'han realitzat campanyes Sylvia de primavera i d'hivern. Aquestes campanyes han estat realitzades per l'ICO (Institut Català d'Ornitologia), que per encàrrec de la Generalitat realitza anellaments a diversos Parcs de Catalunya.

Les activitats d'anellament també han permès la formació de força anelladors, alhora que les activitats de difusió paral·leles, amb mostres d'anellament, han posat a l'abast de centenars de persones els coneixements actuals sobre els ocells i les seves migracions i la importància de les zones humides com les del delta del Llobregat pel seu repòs i alimentació.

PROGRAMA SYLVIA

SYLVIA és un projecte de l'Institut Català d'Ornitologia (ICO) que té com a principal finalitat establir una xarxa d'estacions d'anellament constant pel seguiment a llarg termini de les tendències poblacionals i els paràmetres demogràfics de les poblacions d'ocells terrestres de Catalunya. Les estacions de monitoratge del programa SYLVIA tenen dues funcions bàsiques: 1) permeten dur a terme un seguiment acurat i estandarditzat de l'avifauna de l'àrea d'estudi, i 2) al formar part d'una xarxa d'àmbit nacional, confereixen un interès més global al programa de seguiment local. Cal tenir en compte que gràcies al conjunt d'estacions que formen tota la xarxa catalana del programa és possible establir degudament els paràmetres demogràfics i les tendències poblacionals tant localment com pel conjunt del territori. Actualment participen en el programa 40 estacions d'anellament a tota Catalunya, tres d'elles al Delta del Llobregat: el Remolar, Ca l'Arana i Reguerons. Aquestes tres tenen un gran interès per estar situades en ambients amb una especial problemàtica des del punt de vista de la conservació.

El seguiment està subdividit en dos períodes: l'estival, o reproductor, i l'hivernal.

Durant la campanya del Sylvia d'hivern 2012/13 s'han anellat un total de 123 ocells, dades similars a les de l'hivern anterior (151 ex. anellats). A l'igual que va

succeir en la campanya anterior, l'hivern 2012/13 va ser excessivament sec, circumstància que va poder condicionar l'escassa presència d'ocells passeriformes als canyissars del Delta. Durant l'hivern les espècies més anellades van ser el Mosquiter comú i, sorprenentment, la Mallerenga cuallarga (espècie de les pinedes).

Sylvia hivern 2011 - 2012	
Estació	nº anellaments
Remolar	65
Reguerons	30
Cal Tet	56
TOTAL	151

Sylvia hivern 2012 - 2013	
Estació	nº anellaments
Remolar	74
Reguerons	21
Cal Tet	28
TOTAL	123

Durant la campanya del Sylvia d'estiu 2013 s'han anellat un total de 348 ocells, xifra semblant a la de la temporada 2012 (336 ex. anellats). En aquest cas, els anellaments al Remolar han baixat lleugerament, però s'han incrementat a Cal Tet. L'espècie més anellada a l'estiu, a totes les estacions, ha estat la Boscarla de canyar. Cal remarcar que des de la primavera de 2013, gràcies a unes obres efectuades, el canyissar de Cal Tet (que havia estat força sec des de fa uns anys) rep aigua, afavorint així la millora de l'estat d'aquest canyissar i la presència d'invertebrats aquàtics i d'ocells dels canyissars. Amb actuacions com aquesta s'espera millorar aquests tipus d'ambients durant els propers anys.

Sylvia estiu 2012	
Estació	nº anellaments
Remolar	161
Reguerons	76
Cal Tet	99
TOTAL	336

Sylvia estiu 2013	
Estació	nº anellaments
Remolar	138
Reguerons	82
Cal Tet	128
TOTAL	348

Aquestes dades posen de manifest que els espais protegits del Delta del Llobregat són punts de descans vitals per moltes espècies d'ocells migradores, especialment de llarga distància i que durant l'època de reproducció, aquests espais acullen ocells nidificants especialitzats en nidificar en zones humides, ambients que ocupen molt poca superfície en el conjunt del país. El gran nombre d'espècies anellades en diferents anys (105), el major de qualsevol altre espai de Catalunya, també demostra la riquesa i varietat d'ambients del Delta del Llobregat.

CAMPANYA DE MIGRACIÓ A CAN DIMONI

Les Basses de can Dimoni han estat objecte de diverses campanyes d'anellament realitzades per ornitòlegs experts i finançades per l'Ajuntament de Sant Boi. Aquestes campanyes s'han desenvolupat intermitentment els anys 2005, 2007, 2008, 2010 i 2011. Durant l'any 2012 i 2013 aquestes campanyes s'han continuat realitzant, de manera voluntària, per l'Antonio Salmerón.

Durant l'any 2013 s'han realitzat 21 jornades d'anellament, repartides entre els passos migratoris de primavera i de tardor. L'anellament de primavera s'ha desenvolupat entre el 2 de març i el 31 de maig; i la campanya de tardor entre el 17 d'agost i el 30 de novembre, amb una mitjana de 3 jornades per mes. La metodologia ha consistit en la col·locació de 8 xarxes durant les primeres hores de sol.

En total s'han anellat 575 ocells, de 39 espècies diferents. Les espècies més anellades han estat la Boscarla de canyar (*Acrocephalus scirpaceus*), amb 119 exemplars, seguida del Mosquiter comú (*Phylloscopus collybita*), el Pardal comú (*Passer domesticus*), el Rossinyol bord (*Cettia cetti*), i el Tallarol de casquet (*Sylvia atricapilla*). Aquests resultats són pràcticament idèntics als de la campanya 2012. Destaca la captura d'algunes espècies escasses, com la Bosqueta icterina (*Hippolais icterina*) i la Boscarla dels joncs (*Acrocephalus schoenobaenus*). També s'ha anellat un nombre relativament elevat d'Abellerols (*Merops apiaster*) i Blauets (*Alcedo atthis*), tenint en compte les reduïdes dimensions d'aquesta zona humida.

Les dades mostren que bona part de les espècies d'ocells anellats a les basses de can Dimoni estan lligades als ambients agrícoles i ruderals. Per tant, també és important mantenir les zones de vegetació ruderal, sobretot dels marges dels camins, que ofereixen gran quantitat de llavors als ocells, i són bàsiques per la seva supervivència en certes èpoques de l'any.

L'anellament, en zones humides d'escasses dimensions com la de can Dimoni, és una eina de sensibilització ambiental molt important pels habitants dels municipis dels voltants, màxim quan la resta d'ocells aquàtics de grans dimensions són escassos o marxen amb facilitat amb qualsevol tipus de molèstia, amb lo que no són fàcilment observables.

3.3.4 SEGUIMENT DE LA VEGETACIÓ

L'any 2013 s'ha realitzat un programa de seguiment de la vegetació al Delta, donant continuïtat als realitzats des de l'any 2008.

3.3.4.1 SEGUIMENT D'ESPÈCIES O GRUPS D'ESPÈCIES RARES O AMENAÇADES

SEGUIMENT DE LA STACHYS MARÍTIMA

L'any 2013 s'ha realitzat inspeccions de la platja, on anys enrere sí s'havien localitzat exemplars de *l'Stachys marítima*, amb resultat negatiu. En qualsevol cas, no es pot descartar que durant els anys següents broti alguna planta, a partir de les llavors dels anys anteriors.

Durant l'any 2013 s'ha executat un projecte de millora de l'estat sanitari de les palmeres situades en la platja del Prat, amb un sistema de reg. La proximitat d'alguna d'aquestes palmeres a la zona de l'estaquis i el propi reg es previa que podria provocar una banalització de la vegetació de la platja, augmentant les poblacions d'espècies no psammòfiles, que podrien envair la zona de l'estaquis. És per aquest motiu, que es va sol·licitar respectar la zona de l'estaquis i no posar reg en les palmeres immediates a ella.

El projecte de reproducció d'aquesta espècie en les instal·lacions del Jardí Botànic Marimurtra, continua aturat, per falta de finançament.

Per tant, la situació de *l'Stachys marítima*, espècie en perill d'extinció, continua sent crítica.

SEGUIMENT DE LA TRENCADALLA

La Trencadalla (*Kosteletzkya pentacarpa*) és una espècie inclosa en l'Annex I (espècies catalogades com a "en perill d'extinció") en el Decret 172/2008, de 26 d'agost, de creació del "Catàleg de flora amenaçada de Catalunya".

Com que els exemplars de la Ricarda viuen en condicions de freàtic relativament salines i amb poca inundació, s'espera que el projecte d'AENA per a millorar l'aportació d'aigua a la llacuna de la Ricarda, indirectament les afavoreixi. Precisament durant l'estiu de l'any 2013 els nivells d'aigua de la Ricarda van disminuir, fins el punt de provocar anòxia als peixos que hi viuen. Potser això

sigui un indicador de les necessitats hídriques de l'estany de la Ricarda, amb un dèficit d'aigua molt important. S'espera que el projecte d'AENA per millorar aquesta situació s'executi l'any 2014 (veure l'apartat "Funcionament de la xarxa hídrica" dintre del capítol "Seguiments d'obres").

SEGUIMENT DE L'OTHANTHUS MARITIMUS

Al llarg de l'any 2013 no s'ha fet un seguiment específic d'aquesta planta als espais naturals del Delta. Tot i així, les observacions visuals realitzades no han detectat cap alteració important de la platja on existeix la població d'aquesta planta.

3.3.4.2 SEGUIMENT D'ESPÈCIES O GRUPS D'ESPÈCIES INDICADORES

SEGUIMENT DE FONGS

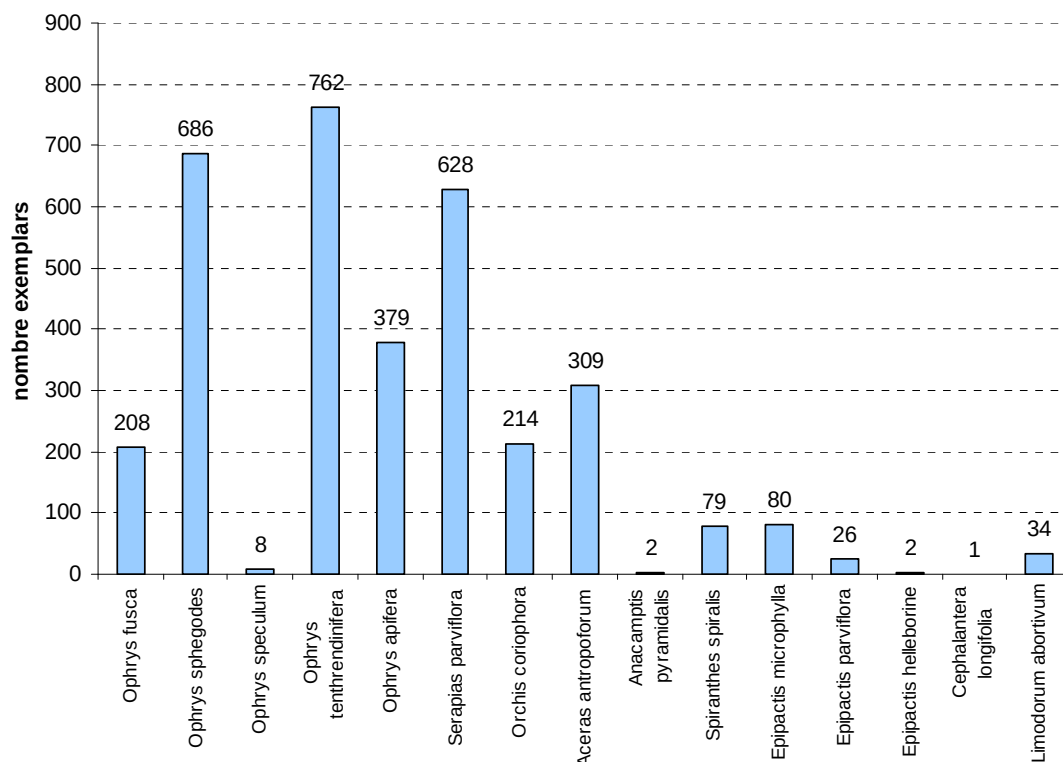
L'any 2013 botànics de la Societat Catalana de Micologia van prospectar els fongs dunars a les pinedes protegides del Delta. Les condicions climàtiques desfavorables no han afavorit molt la proliferació dels fongs. Per això, les espècies trobades van ser relativament poques, però entre elles n'hi ha cinc que no havien estat citades als estudis anteriors al Delta, com són: *Galerina graminea*, *Byssomerulius corium*, *Gymnopus aquosus*, *Russula caerulea*, *Trametes versicolor*.

SEGUIMENT D'ORQUÍDIES

L'any 2013 s'ha realitzat el seguiment de les orquídies dels Espais Naturals del Delta (excepte la Ricarda).

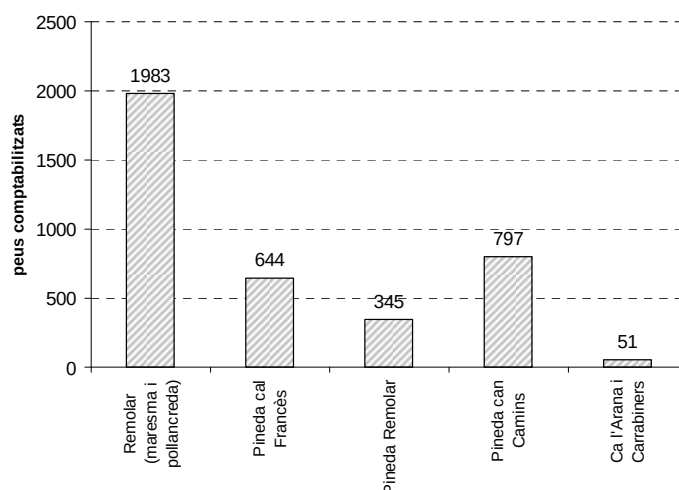
S'han localitzat 15 espècies, amb un total de 3.820 peus comptabilitzats, el que significa un gran augment del nombre de peus respecte l'any anterior, en què es van comptabilitzar 1.264 peus. Les espècies més abundants han estat l'abellera vermella (*Ophrys tenthredinifera*), l'abellera de la passió (*Ophrys sphegodes*) i el gall parviflor (*Serapias parviflora*).

ORQUÍDIES ALS ESPAIS NATURALS DEL DELTA. EXCEPTE LA RICARDA. 2013

Aquest any les zones amb més exemplars d'orquídies han estat els prats del Remolar, amb un gran augment respecte l'any passat. En segon lloc està la pineda de can Camins, on també han augmentat el nombre de peus i en tercer lloc la pineda de cal Francès, on la població d'orquídies quasi s'ha duplicat.

ORQUÍDIES AL DELTA. EXEMPLARS PER ZONES

Els senglars continuen impactant en la població d'orquídies. Així, al llarg de l'any 2013 s'ha constatat que al menys un 17% dels peus han estat menjats per aquests animals. Per això al llarg de l'any s'ha seguit amb el control de les poblacions de senglar. A partir del mes de novembre s'han implementat nous

mètodes de captura, alternatius a la caça, per a incrementar l'eficàcia dels controls, sense causar molèsties a la resta de la fauna de les zones protegides. També s'han protegit les millors zones per a les orquídiades amb pastors elèctrics, per a evitar les entrades dels senglars en aquestes.

Per altra banda, la precipitació al llarg de l'hivern i la primavera de l'any 2013 ha estat superior a la de l'any 2012 (394,5 l entre gener i juny de 2013, enfront dels 192,5 l caiguts en el mateix període de l'any 2012), el que pot haver afavorit les orquídiades.

3.3.5 COL·LABORACIÓ EN ALTRES SEGUIMENTS

Al llarg de l'any 2013, diversos grups investigadors han demanat autorització o la col·laboració del Consorci per a realitzar alguns seguiments d'espècies o hàbitats als espais naturals. El Consorci s'ha pogut beneficiar dels resultats obtinguts per aquestes investigacions. El llistat següent detalla quins estudis s'han autoritzat.

SEGUIMENT DE PAPALLONES	SOCIETAT CATALANA DE LEPIDOPTEROLOGIA Estudi sobre espècies de papallones nocturnes als espais naturals del delta del Llobregat (Josep Joaquim Pérez de Gregorio) Estudi sobre espècies de papallones nocturnes als espais naturals del delta del Llobregat (Diego Fernández) GALANTHUS Seguiment de papallones diurnes al Remolar (Guillem Pascual) UNIVERSITY OF GRONINGEN Seguiment de <i>Pieris napi</i> als espais naturals del Delta (Jofre Carnicer)
SEGUIMENT D'HETERÒPTERS	MUSEU DE ZOOLOGIA DE BARCELONA Estudi sobre Heteròpters presents nocturnes als espais naturals del delta del Llobregat (Diego Fernández)
SEGUIMENT DE FARTETS	SOCIEDAD DE ESTUDIOS ICTIOLÓGICOS Seguiment de Fartet al delta del Llobregat
SEGUIMENTS D'AUS	AENA - MINUARTIA Seguiment de les poblacions d'aus del litoral, pel Programa Integrat de Gestió de Col·lisions amb Aus, de l'Aeroport del Prat ICO (INSTITUT CATALÀ D'ORNITOLOGIA) Anellaments del projecte Sylvia al delta del Llobregat Cursos d'anellament de l'ICO SCA (SOCIETAT CATALANA D'ANELLAMENT) Anellaments a can Dimoni
ESTUDIS SOBRE AMFIBIS	UNIVERSITAT DE BARCELONA - INSTITUT ESTANY DE LA RICARDA Treball de recerca sobre les malformacions en els capgrossos de granota
ESTUDIS SOBRE RÈPTILS	UNIVERSITAT DE BARCELONA Proposta d'Activitat de Recerca i Docència del Departament d'Ecologia de la UB amb Tortuga Mediterrània a l'Espai Protegit de la Pineda del Remolar
GRAVACIONS SUBAQUÀTIQUES	DEPARTAMENT D'ESCULTURA DE LA UNIVERSITAT DE BARCELONA Gravacions de sons subaquàtics als espais naturals del Riu (Mikel R. Nieto)

3.3.6 PARTICIPACIÓ EN PROGRAMES EUROPEUS (LIFE)

PROJECTE PER A LA MILLORA DELS HÀBITATS NATURALS AL DELTA DEL LLOBREGAT. INSTITUT DE RECERCA DE LA BIODIVERSITAT DE L'UB

El 13 de maig de 2013, el Comitè del LIFE+Natura 2012 comunica el resultat de la selecció dels projectes presentats al concurs, i el projecte de "millora de la conservació dels hàbitats naturals del delta del Llobregat", presentat per part de l'Institut de Recerca de la Biodiversitat de la Facultat de Biologia de la Universitat de Barcelona, conjuntament amb el Consorci, no va sortir entre els escollits.

3.4 PROMOCIÓ DE L'ÚS PÚBLIC I L'EDUCACIÓ AMBIENTAL

És objectiu del Consorci la promoció de l'ús públic i l'educació ambiental als espais naturals; així com garantir la dotació d'equipaments, l'organització d'activitats i l'establiment dels serveis necessaris per oferir una visita lúdica i educativa de qualitat.

3.4.1 EQUIPAMENT PER A L'ÚS PÚBLIC

Al llarg del 2013 s'han realitzat tasques de reparació i millora de la pantalla-mirador i de l'aguait obert que es van instal·lar el 2012 al voltant dels prats de Cal Nani, als espais naturals del Riu. Aquestes reparacions han anat a càrrec de l'empresa que va fer la instal·lació com a garantia del contracte i sense cap cost ni per al Consorci ni per a l'ajuntament del Prat.

3.4.2 SENYALITZACIÓ DELS ESPAIS NATURALS

El 2013 s'han instal·lat als espais naturals del delta del Llobregat 2 cartells informatius nous: un al pont del canal de la Bunyola per informar de la prohibició de donar de menjar als animals salvatges i alliberar animals domèstics; i un altre, a la zona d'estada de les Basses de can Dimoni, per informar sobre la prohibició de pesca amb canya a les llacunes.

3.4.3 ACCESSIBILITAT ALS ESPAIS NATURALS

S'ha continuat fent ús de l'aparcament propietat d'AENA situat a 300 m. de l'entrada de l'espai natural. Aquest aparcament s'ha obert tots els dies, menys els dilluns que els itineraris romanen tancats, tot i que quan més s'ha utilitzat és els caps de setmana, festius i durant l'època estival, coincidint amb el moment en que la barrera de la Vidala està tancada i no es pot accedir a l'aparcament interior.

S'ha elaborat un document d'indicacions per accedir a l'espai natural del Remolar – Filipines des de la T-1, per un l'itinerari per a vianants i ciclistes habilitat.

Sens dubte, l'edició del mapa-guia dels espais naturals, on consten tots els itineraris susceptible de fer-se al delta del Llobregat, a peu i en bicicleta, així com les indicacions d'accés en transport públic, ha millorat molt la informació al respecte que s'ofereix al visitant.

3.4.4 INFORMACIÓ I ACOLLIDA AL VISITANT

3.4.4.1 HORARIS D'OBERTURA

El 2013 l'horari d'obertura als espais naturals del Delta ha estat, només amb petites variacions, el següent:

	DATES - PERÍODE	DIES SETMANA	HORARI
REMOLAR - FILIPINES RIU - CAL TET CA L'ARANA	1 de setembre - 31 de març	De dimarts a diumenge i dilluns festius	10 a 17 h
	1 d'abril - 30 de juny	De dimarts a divendres	10 a 17 h
		Caps de setmana i festius	9 a 19 h
	1 de juliol - 31 d'agost	De dimarts a diumenge i dilluns festius	9 a 15 h
BUNYOLA - CARRABINERS - SEMÀFOR	1 setembre - 31 de març	Tots els dies	10 a 17 h
	1 d'abril - 30 de setembre	Tots els dies	10 a 19 h
PINEDA CAN CAMINS	Tancat per al públic lliure		
LA MURTRA	Obert permanentment		
BASSES CAN DIMONI	Obert permanentment		

Els dies 1 i 6 de gener i 25 i 26 de desembre els espais han romàs tancats al públic.

Els itineraris 1 i 2 dels espais naturals del Riu i l'itinerari de la maresma de les Filipines de l'espai natural del Remolar han estat tancats tots els dilluns no festius.

L'itinerari 3 dels espais naturals del Riu (Bunyola – Carrabiners – Semàfor) s'ha obert tots els dies, inclosos els dilluns, abans de les 10h (generalment a les 9.30h) i s'ha tancat a les 17h o a les 19h, en funció de l'època de l'any, mitjançant el personal dels Plans d'Ocupació de l'Ajuntament del Prat, de dilluns a divendres; i mitjançant el servei de vigilància contractat pel Consorci, els caps de setmana i festius.

La pineda de Can Camins ha romàs tancada al públic lliure, i sols s'ha obert per a visitants en grups organitzats prèvia sol·licitud, o per a les activitats que realitza el Consorci.

Les Basses de Can Dimoni i l'espai natural de la Murtra permeten la visita lliure qualsevol dia de l'any.

3.4.4.2 SERVEI D'INFORMACIÓ

A l'actualitat es disposa de punts d'informació en tres dels espais naturals que gestiona el Consorci: Espais naturals del Riu – Cal Tet – Ca l'Arana, Espai natural del Remolar – Filipines i Basses de Can Dimoni.

Al llarg de l'any 2013 s'han ofert 4.601 hores d'informació al públic, repartides en diferents horaris i espais.

En els punts d'informació dels espais naturals del Riu (Itineraris 1 i 2) i del Remolar – Filipines, l'horari d'obertura i del Servei d'Informació és coincident. Aquests punts han estat atesos durant tot l'any per 1 informador/a; ja sigui per personal del Consorci; personal dels Plans d'Ocupació de l'ajuntament del Prat, en el cas dels espais naturals del Riu; o per personal de l'empresa SM, Sistemas Medioambientales, fins l'1 d'abril, i per l'empresa Fem Natura, a partir d'aquesta data, ambdues empreses contractades pel Consorci.

Els caps de setmana i festius a tots els espais el Servei d'Informació ha estat cobert per personal de les empreses SM, Sistemas Medioambientales, i Fem Natura, contractades pel Consorci.

El punt d'informació de les Basses de Can Dimoni s'ha atès tots els diumenges de 10h a 14h i alguns festius, excepte els mesos de juny, juliol, agost i setembre, per un/a informador/a de l'empresa SM Sistemas Medioambientales fins a l'abril, i de l'empresa Fem Natura a partir d'aquesta data, ambdues empreses contractades pel Consorci.

Al llarg de l'any 2013, els informadors i les informadores han rebut sessions de formació dins del seu horari laboral i informació facilitada pel Consorci dels esdeveniments que podien tenir rellevància per a la seva tasca (obres de millora, tasques de manteniment, estat de les poblacions d'aus, activitats del Consorci o d'entitats diverses...).

3.4.5 ÚS PÚBLIC

Com en anys precedents, es torna a plantejar un anàlisi dels visitants atenent a diverses circumstàncies que cal tenir en compte alhora de fer comparatives i estimacions.

- / La pineda de Can Camins ha estat tancada al públic lliure tot l'any 2013. Sols hi han tingut accés grups escolars o visites organitzades.
- / L'itinerari 3 dels espais naturals del Riu (Bunyola – Carrabiners – Semàfor) no ha tingut informador/a en cap moment de l'any 2013, i per tant, no s'han pogut fer comptatges.
- / Durant tot l'any 2013 no s'han pogut comptabilitzar els visitants que entren a l'espai natural del Remolar – Filipines, que transiten per la Vidala i no arriben fins als itineraris, o el que continuen pel camí de la Riera de Sant Climent fins la platja protegida.
- / A les Basses de Can Dimoni, on el servei d'informació només es presta de 10h a 14h els diumenges de l'octubre al maig, no es poden comptabilitzar els visitants que arriben a l'espai, d'altra banda permanentment obert, fora d'aquest horari i dies.
- / No hi ha servei d'informació que pugui comptabilitzar els visitants en determinats espais naturals com l'estany de la Murtra i la pineda de la Maiola o els Reguerons.

Per aquestes raons, les dades que es donen a continuació s'han de prendre com a indicatives.

3.4.5.1 NOMBRE DE VISITANTS

NOMBRE DE VISITANTS COMPTABILITZATS

Aquesta xifra inclou únicament aquells visitants que han pogut ser comptabilitzats per part del servei d'informació dels espais naturals i els grups d'escolars i acompanyants que tenim coneixement que han visitat els espais.

L'any 2013 s'han comptabilitzat 63.652 visitants als espais naturals del delta del Llobregat, d'aquest 18.656 són escolars i 44.996 són visitants lliures.

Dels visitants comptabilitzats, 32.684 ho van ser dels itineraris 1 i 2 dels espais naturals del Riu i 29.821 van visitar els itineraris de la Maresma de l'espai natural del Remolar-Filipines.

Els visitants comptats a les Basses de Can Dimoni, coincidint amb el Servei d'Informació, els diumenges i festius entre les 10h i les 14h, excepte al juny, juliol, agost i setembre, han estat 826 visitants, als quals s'han d'afegir 170 provinents de grups escolars, el que dona un total de 996 visitants comptabilitzats en aquest espai.

La pineda de Can Camins ha estat tancada al públic, però s'ha obert per a visites escolars, i n'ha rebut 151 visitants.

A continuació es mostren les taules corresponents als anys 2012 i 2013, amb nombre de visitants comptabilitzats (lliures i escolars).

VISITANTS 2012 COMPTABILITZATS

ESPAIS VISITABLES	VISITES LLIURES	VISITES ESCOLARS	TOTAL VISITANTS
ESPAI NATURAL REMOLAR-FILIPINES	17.083	12.772	29.855
ESPAIS NATURALS DEL RIU - CAL TET	26.679	4.754	31.433
CAN CAMINS	-	380	380
CAN DIMONI	1.119	-	1.119
TOTAL	44.881	17.906	62.787

VISITANTS 2013 COMPTABILITZATS

ESPAIS VISITABLES	VISITES LLIURES	VISITES ESCOLARS	TOTAL VISITANTS
ESPAI NATURAL REMOLAR-FILIPINES	17.426	12.395	29.821
ESPAIS NATURALS DEL RIU - CAL TET	26.744	5.940	32.684
CAN CAMINS	-	151	151
CAN DIMONI	826	170	996
TOTAL	44.996	18.656	63.652

EVOLUCIÓ DEL NOMBRE DE VISITANTS COMPTABILITZATS

Aquestes xifres ens donen com a resultat un increment global de visitants comptats de l'1,38% respecte a l'any passat. Els escolars han tingut un increment del 4,19% i el públic lliure del 0,26%.

Itinerari de la maresma de l'espai natural del Remolar – Filipines. En global en aquest itinerari el nombre de visitants s'ha mantingut pràcticament igual que l'any anterior, amb un lleu descens del 0,11%, pràcticament menyspreable. Si desglossem el descens en visitants escolars i visitants lliures, ens dona que els visitants lliures s'han incrementat en un 2% mentre que els escolars han patit un descens del 2,95%.

Itineraris 1 i 2 dels espais naturals del Riu. En el cas dels itineraris del Riu – Cal Tet – Ca l'Arana s'ha donat un increment global (visitants escolars i no escolars) del 3,98%. Cal tenir en compte que l'any passat es va donar un descens global del 7,79%. Destaquem que el públic lliure ha augmentat un insignificant 0,24%, mentre que el públic escolar ha tingut un espectacular increment del 24,96%. Considerem que l'increment del públic escolar respon a les mesures preses per l'Ajuntament del Prat de Llobregat i pel Consorci per a millorar les condicions d'aquest espai per a les activitats d'educació ambiental.

Pineda de Can Camins. La pineda no està oberta al públic, però ha rebut 380 alumnes de diferents grups escolars. Això significa un descens del 60,26% en el nombre de visitants respecte a l'any passat, tornant a valors pràcticament del 2011. Aquestes variacions percentualment tan grans, cal tenir en compte però, que es refereixen a un baix nombre de grups.

Basses de Can Dimoni (diumenges de 10h a 14h i alguns festius, excepte mesos de juliol, agost i setembre). L'espai natural de les Basses de Can Dimoni enguany ha comptabilitzat 170 visitants escolar, mentre que l'any anterior no en tenia registrat cap. Els visitants lliures han patit un descens del 26,18%, tot i que s'ha de dir que respecte a l'any anterior no hi ha hagut servei d'informació els diumenges del mes de juny. També s'ha de dir que l'any anterior es van comptabilitzar unes 300 persones el dia mundial de les aus, cosa que no s'ha donat aquest 2013.

ESTIMACIÓ DEL NOMBRE DE VISITANTS

Per poder saber quin nombre de visitants total ha arribat als espais naturals s'han sumat, per una banda els visitants escolars i per l'altre els visitants comptabilitzats, amb les dades estimades de visitants de diferents espais on no s'ha pogut fer comptabilització directa.

Espais naturals del Riu. Itinerari 3 (Bunyola – Carrabiners – Semàfor). Continuem sense tenir comptatges directes en aquesta zona, però les

observacions del Servei d'Informació i del Servei de Vigilància ens indiquen que segueix essent l'espai més visitat i que el nombre d'usuaris es manté o s'incrementa. L'estimació que fem aquest any és de **55.000** visitants.

Espai natural del Remolar – Filipines. Itinerari de la Vidala – Riera de Sant Climent – Platja del Remolar. A l'espai natural del Remolar - Filipines es tenen comptabilitzats els visitants que entren a l'itinerari de la Maresma, però no es compten els visitants que sols utilitzen l'itinerari de la de la Vidala o els que van pel camí de la Riera de Sant Climent fins la Platja del Remolar, ja que aquests visitants no passen per davant del punt d'informació. L'any 2011 i 2012 ja es va fer una estimació percentual de visitants d'aquests itineraris, on no es poden fer comptatges. A partir dels mecanismes de que es disposa, és a dir, els informes del Servei de Vigilància que patrulla aquesta zona els cap de setmana, així com les observacions esporàdiques dels tècnics del Consorci i del cos d'Agents Rurals, s'extreu la conclusió que el nombre de visitants es manté aproximadament igual que l'any passat. En conseqüència estimem uns **6.000** visitants.

Espai natural de les basses de Can Dimoni (diumenges de 10h a 14h i alguns festius, excepte els mesos de juliol, agost i setembre). En aquest espai s'han comptat en horari de 10h a 14 h, els diumenges i alguns festius, excepte els mesos de juny, juliol, agost i setembre, 826 visitants. Aquest és un espai que està obert permanentment, i per tant, el visita més gent que no es comptabilitza. De les observacions fetes pels tècnics del Consorci i de l'ajuntament de Sant Boi sobre el nombre de visitants fora d'aquests horaris es pot concloure que el públic s'ha mantingut aproximadament com l'any passat, de manera que estimem els visitants no comptabilitzats en uns **1.600** visitants.

Espai natural de la Murtra. Aquest és un espai en el que no s'han comptat els visitants, però un cop acabada la renaturalització de l'espai, i de les observacions fetes pels tècnics del Consorci, s'estima que l'han pogut visitar al voltant de **250** persones.

Pineda de la Maiola. Aquest és un espai del qual el Consorci fa un control de l'ús públic molt limitat. La pineda de la Maiola tradicionalment ha estat molt utilitzada per residents de Gavà que passegen o fan footing. De les observacions fetes pels tècnics del Consorci i de l'ajuntament de Gavà, s'estima que aquest espai el segueixen utilitzant a l'actualitat unes **5.000** persones al llarg de l'any.

Els Reguerons. Aquest és un espai de passeig de molts ciutadans de Viladecans en època de bon temps. S'estima que poden visitar Els Reguerons al llarg de l'any al voltant de **500** persones.

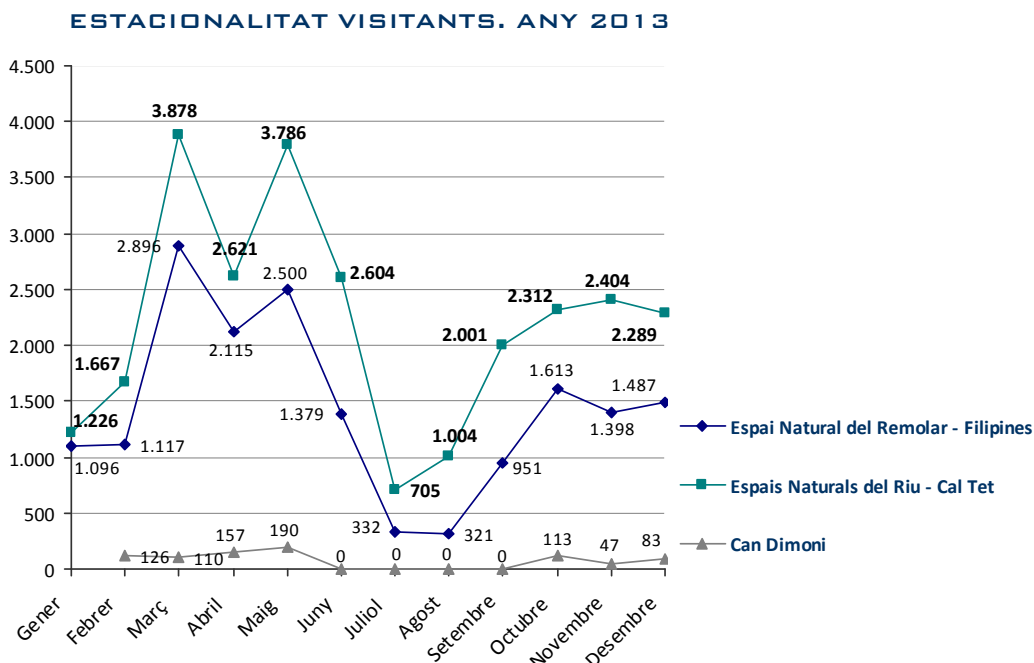
Aquestes xifres sumades donen un total estimat de **68.350** visitants.

NOMBRE TOTAL DE VISITANTS DE L'ANY 2013

Per arribar a una xifra total de visitants l'any 2013 comparable amb la de l'any 2012, s'ha sumat la xifra de visitants estimats (68.350) i la de visitants comptabilitzats (63.652) obtenim la xifra de 132.002 visitants, que podem arrodonir en **132.000 visitants**. L'any 2012 la xifra final arrodonida de visitants totals del delta del Llobregat va ser de 131.000.

3.4.5.2 ÈPOCA DE MAJOR AFLUÈNCIA

Per a fer l'anàlisi de l'època de major afluència als espais naturals sols s'han tingut en compte les dades dels visitants lliures comptabilitzats dels itineraris del Remolar, del Riu i de Can Dimoni; doncs la resta d'espais no han tingut Servei d'Informació, amb el que no s'han pogut comptar els visitants.

Veiem que l'època de major afluència als espais naturals del delta del Llobregat segueix sent la primavera, concretament els mesos de març, abril i maig, en que es superen els 4.500 visitants totals, arribant als 6.900 durant el mes de març. La segona època amb més visitants és la tardor, amb un màxim entre els mesos

d'octubre i novembre. Els mesos de desembre i gener disminueix el públic lleugerament al Remolar, i de manera més acusada als espais naturals del riu, en contrast amb l'any anterior. A l'estiu continua havent una davallada important de visitants, especialment al juliol i agost. Aquest comportament estacional és comú al Remolar i als espais naturals del Riu amb lleugeres diferències.

La afluència a les Basses de Can Dimoni segueix un patró semblant, però a petita escala.

3.4.5.3 PROCEDÈNCIA DELS VISITANTS

La major part dels visitants procedeixen de l'àrea metropolitana, principalment del Baix Llobregat, seguit del Barcelonès i en menor mesura del Vallès Occidental, tot i que han vingut visitants de 32 comarques diferents de Catalunya.

Al **Remolar** s'han enquestat un total de 10.708 visitants. La major part d'aquests visitants (96,9%) provenen de Catalunya. També cal esmentar els 238 turistes europeus que corresponen al 2,22% de persones enquestades i que confirma el potencial de l'espai natural del Remolar com a punt de trobada d'ornitòlegs i naturalistes de referència internacional. Un 0,5% provenen de la resta d'Espanya i el 0,3% de la resta del món. Aquestes dades són molt similars a les corresponents a l'any 2012.

L'espai del Remolar - Filipines rep la major part dels visitants de Barcelona (47%), seguit dels ciutadans de Viladecans (7,9%), dels de Castelldefels (5,5%), l'Hospitalet (4,4%), El Prat (3,5%), Sant Boi (3,5%), Gavà (3%) i Cornellà (1,7%).

Als **espais naturals del Riu** s'han enquestat 18.889 visitants, la gran majoria d'aquests provenen de Catalunya (97,4%). També cal esmentar els 228 turistes europeus que corresponen al 1,2% de persones enquestades. Un 1,05% provenen de la resta d'Espanya i el 0,28% de la resta del món.

Els espais naturals del Riu – Cal Tet – Ca l'Arana reben la major part dels visitants del Prat (36,65%) i de Barcelona (34,8%). L'Hospitalet (6,1%), Sant Boi (3,4%) i Cornellà (3,2%) també aporten un públic significatiu als espais naturals del Riu.

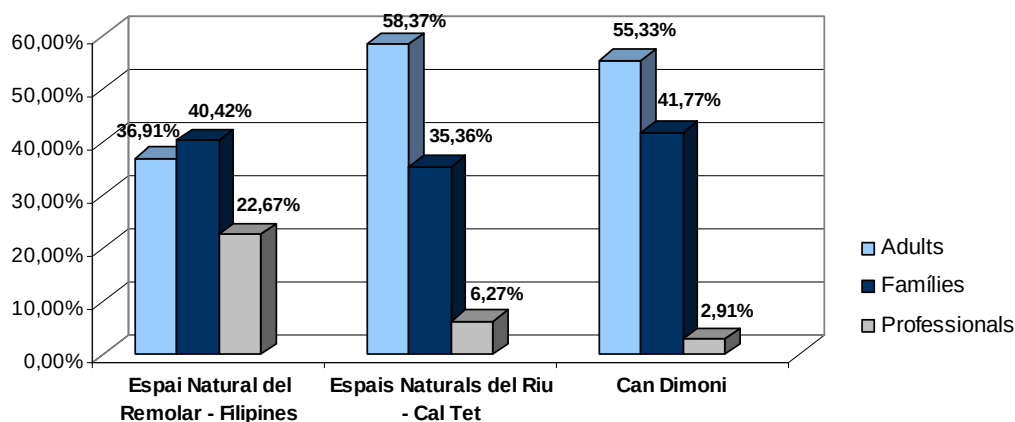
De l'itinerari de **Bunyola – Carrabiners – Semàfor**, no tenim dades, però els visitants als que s'ha preguntat en moments puntuals o supervisions de rutina, solen ser del Prat i de les poblacions veïnes del voltant del riu Llobregat que, mitjançant el camí del Sorral, accedeixen a aquest espai.

A les **Basses de Can Dimoni** s'ha donat un canvi espectacular, doncs malgrat els visitants de Sant Boi continuen sent importants (25,4%), s'han vist superats pels visitants provinents de Viladecans (38,9%). Ja a una certa distància tenim els visitants de Barcelona (13,8%), els del Prat (7,3%), que abans eren majoritaris, i els de Gavà (7%).

3.4.5.4 TIPOLOGIA DELS VISITANTS

S'han establert 3 tipologies de visitants, en funció del públic més habitual: fotògrafs i ornitòlegs (públic amb interessos molt concrets, aquí agrupats sota el nom de "professionals"), famílies (grups on hi son presents menors d'edat) i adults (resta de públic).

PERCENTATGES DE VISITANTS (PER TIPOLOGIES)

A grans trets, podem dir que al Remolar bona part dels visitants lliures (públic no escolar) són familiars (40,4%) i adults (36,9%), però que comparativament el nombre d'aficionats a l'observació d'aus o a la fotografia naturalista és més significatiu que en altres espais (22,7%); i que es manté pràcticament estable respecte a l'any 2012. En canvi, als espais naturals del Riu – Cal Tet predomina un públic familiar (35,4%) i, sobretot, d'adult (58,4%) que venen a passejar des de la població del Prat. Els fotògrafs i ornitòlegs formen un 6,6%, percentatge que representa un lleuger descens respecte al 7,72% del 2012.

A les basses de Can Dimoni el nombre de professionals és sols del 2,9%, front el 41,8% de famílies (fort increment respecte a l'any anterior) o el 55,3% d'adults.

3.4.5.5 FIDELITZACIÓ, PRIMERES VISITES I MITJÀ PER ASSABENTAR-SE DE L'EXISTÈNCIA DELS ESPAIS

En l'aspecte de fidelització podem dir que al **Remolar** constatem un petit increment del percentatge de visitants habituals (que passen del 63% al 2012 al 65,7% al 2013) mentre que els nouvinguts es redueixen del 37% al 2012 al 34,3% al 2013. A **Cal Tet** es dona el mateix procés, els habituals incrementen del 60% al 62,4%, mentre els nouvinguts disminueixen del 39% al 37,6%.

A les **basses de Can Dimoni** succeeix el mateix que el darrer any 2012, on la major part de visitants són habituals, tot i que passa el percentatge del 92% al 84,2%.

Els mitjans pels quals el públic s'ha assabentat de l'existència dels espais que visiten són molt diversos. En el cas del **Remolar**, veiem que la gran majoria dels usuaris de l'espai que l'han visitat per primera vegada i que han facilitat aquesta dada, l'han conegut principalment a través del boca-orella (42,9%), per internet (13,4%), per proximitat (13,2%) i l'educació, tant formal com no formal (13,2%).

En el cas dels **Espais del Riu** els han conegut a través del boca-orella gairebé un 32,5%, per internet un 26%, i en menor mesura, a través de l'educació no formal (12%), per l'Administració (6%), per proximitat (6%) i per publicacions (5,5%).

A les **Basses de Can Dimoni** durant aquest any 2013 la majoria dels visitants que han conegut l'espai per primera vegada, l'han conegut a través del boca-orella (44%). Tot i que, un 28% dels nous visitants han arribat per casualitat (passejant o en bicicleta), altres per proximitat (8%), perquè l'han conegut a través d'internet (6%) o per mitjans de comunicació (6%).

3.4.6 EDUCACIÓ AMBIENTAL

Les entitats d'educació ambiental autoritzades pel Consorci ofereixen activitats d'educació ambiental, que es revisen cada principi de curs escolar. El Consorci, per tal de fer-ne difusió i poder oferir a les escoles la informació corresponent de forma sistematitzada, genera un catàleg de totes les activitats que s'ofereixen amb informació sobre els espais, contactes de les entitats, quadre resum de les activitats i una fitxa tècnica de cadascuna d'elles.

Catàleg d'activitats d'educació ambiental. Curs 2012 - 2013

La difusió d'aquest catàleg s'ha realitzat posant-lo a disposició en format .pdf descarregable al lloc web dels espais naturals, i mitjançant l'enviament per correu electrònic a més de 800 centres educatius del Baix Llobregat, Barcelonès i Vallès Occidental, per assabentar-los de l'oferta educativa del Delta del Llobregat.

El curs 2012/13 les entitats autoritzades pel Consorci per a la realització d'activitats d'educació ambiental en els espais naturals del Delta han estat:

- / Serveis d'Educació Ambiental de l'Ajuntament del Prat de Llobregat
- / Associació Ecoima
- / TEA Difusió Cultural SL
- / Fundació Privada SIGEA
- / Fundació Catalana de l'Esplai
- / Museu de Gavà
- / Cultura Itinerant
- / Biosfera
- / Centre Mediambiental L'Arrel

- / AMB (Àrea Metropolitana de Barcelona)
- / ICO. Institut Català d'Ornitologia
- / CRAM. Centre de Rescat d'Animals Marins

Les activitats que s'han ofert durant el curs escolar 2012/13 han estat, tant de descoberta dels espais com especialitzades en ocells o en algun hàbitat en concret. S'han ofert activitat de més d'un dia i altres d'un o mig dia, als diferents cicles de l'educació infantil, primària, secundària i adults.

QUADRE-RESUM D'ACTIVITATS

ACTIVITAT DE MÉS D'UN DIA		Educació infantil	Educació Primària			ESO	Batxillerat	Adults
			C. inicial	C. mitjà	C. superior			
Terra d'Aigües (amb el drac del Delta)		● Pág.14	● Pág.24					
Entre gallis i carxofes (amb el drac del Delta)		● Pág.15	● Pág.25					
Sol Rogent (amb el drac del Delta)				● Pág.37	● Pág.37			
A vol d'ocell (amb el drac del Delta)				● Pág.38	● Pág.38			
Roda el món. La biodiversitat al Delta del Llobregat						● Pág.56	● Pág.56	
Delta del Llobregat: Espai Agrari i Natural						● Pág.61	● Pág.61	
ACTIVITAT D'UN O MIG DIA		Educació infantil	Educació Primària			ESO	Batxillerat	Adults
			C. inicial	C. mitjà	C. superior			
Apropa't al Delta! Reserva del Remolar - Filipines		● Pág.21	● Pág.26	● Pág.26	● Pág.26			
Apropa't al Delta! Espais Naturals del Riu - Cal Tet - Ca l'Arana				● Pág.46	● Pág.46	● Pág.57	● Pág.57	● Pág.57
La nostra amiga, la gavina riallera		● Pág.19						
La mar Mediterrània: Què venen els pirates!			● Pág.32					
On és el Rèmol?				● Pág.42				
Els amfibis al delta del Llobregat				● Pág.43	● Pág.43	● Pág.63	● Pág.63	
L'agricultura ecològica				● Pág.44	● Pág.44	● Pág.62	● Pág.62	● Pág.62
El delta a peu, en bici i en carro					● Pág.48	● Pág.64	● Pág.64	
Investiguem l'Espai Natural del Remolar					● Pág.47			
Els estanys litorals i la platja						● Pág.60	● Pág.60	
Delta del Llobregat: Espai Agrari i Natural						● Pág.61	● Pág.61	
El nostre Delta		● Pág.20	● Pág.35					
Coneguem el Delta del Llobregat				● Pág.45	● Pág.45			
Un passeig pel Delta del Llobregat						● Pág.68	● Pág.68	
Els sistemes naturals del Delta del Llobregat					● Pág.49	● Pág.67		
La transformació del litoral				● Pág.52	● Pág.52	● Pág.73	● Pág.73	
Viu al Delta!			● Pág.31	● Pág.31	● Pág.31	● Pág.59	● Pág.59	● Pág.59
Els ocells viatgers		● Pág.22						
Plomes i becs			● Pág.36	● Pág.36	● Pág.36			
Terra d'aigua						● Pág.70		● Pág.70
Les Basses de Can Dimoni					● Pág.51	● Pág.69		
Transformant el paisatge, recuperant la biodiversitat						● Pág.71		● Pág.71
Descobreix el Delta del Llobregat			● Pág.30					
Descobreix la fauna i la flora del Delta Llobregat				● Pág.41				
Descobreix i estudia la fauna i la flora del Delta del Llobregat					● Pág.50			
Itinerari de Natura al Delta del Llobregat						● Pág.58	● Pág.58	● Pág.58
Descobrim el Delta del Llobregat			● Pág.33	● Pág.33	● Pág.33			
El passat i el futur del Delta del Llobregat			● Pág.34	● Pág.34	● Pág.34	● Pág.66	● Pág.66	
Estudi del Delta del Llobregat						● Pág.65	● Pág.65	
L'aiguamoll dels ocells		● Pág.16	● Pág.27					
Aigua, aire i sorra! Experimentem a la platja		● Pág.17	● Pág.28					
Un bosc a la sorra		● Pág.18	● Pág.29					
El Delta en BTT				● Pág.40	● Pág.40			
Descobrint els aiguamolls!				● Pág.39	● Pág.39			
Taller de descoberta de l'ornitologia					● Pág.53	● Pág.74	● Pág.74	
La migració de les aus en acció					● Pág.54	● Pág.75	● Pág.75	
Visita Depuradora Gavà - Viladecans i Espai Natural de la Murtra						● Pág.72	● Pág.72	● Pág.72

ELS COLORS IDENTIFIQUEN

● AJUNTAMENT DEL PRAT DE LLOBREGAT

● TEA. DIFUSIÓ CULTURAL

● CULTURA ITINERANT

● FUNDACIÓ CATALANA DE L'ESPLAI

● ICO

● BIOSFERA

● ECOIMA

● CENTRE MEOIOAMBIENTAL L'ARREL

● CRAM

● AMB I CONSORCI DEL DELTA

● SIGEA

● MUSEU DE GAVÀ

TITAT QUE OFEREIX L'ACTIVITAT

(Dades de contacte a la pàg.11)

ELS COLORS IDENTIFIQUEN L'ENTITAT QUE OFEREIX L'ACTIVITAT (Dades de contacte a la pàg.11)

● AJUNTAMENT DEL PRAT DE LLOBREGAT ● TEA. FUSIÓ CULTURAL ● CULTURA ITINERANT ● FUNDACIÓ CATALANA DE L'ESPLAI ● ICO
 ● BIOSFERA ● ECOIMA ● CENTRE MEDIOAMBIENTAL L'ARREL ● CRAM ● AMB I CONSORCI DEL DELTA ● SIGEA ● MUSEU DE GAVÀ

Quadre-resum de les activitats curs 2012 - 2013

En el cas dels grups organitzats que venen acompanyats per un/a educador/a ambiental, la tasca del Consorci consisteix en coordinar el calendari de visites i supervisar els programes que les entitats ofereixen. Igualment el Consorci organitza sessions de formació per a educadors/es per tal d'actualitzar els seus

coneixements sobre el territori i els valors naturals del delta del Llobregat. Aquestes sessions de formació són obligatòries per a tots els educadors de les entitats acreditades que fan aquesta tasca per primer cop al Delta. Durant el curs 2012/13 s'ha fet una sessió el dia 10 de desembre de 4 hores de durada.

En el cas de grups escolars en els que el monitoratge el desenvolupa professorat propi de l'escola, la tasca del Consorci, a més de les descrites anteriorment, consisteix en fer una revisió i assessorament del desenvolupament pedagògic que tenen previst, així com del contingut de l'explicació i cronogrames.

3.4.6.1 NOMBRE DE GRUPS ESCOLARS VISITANTS

Les dades que a continuació es presenten fan referència al curs escolar 2012-13 i per això no coincideixen amb les que s'han presentat en l'apartat 3.4.3.1 *Nombre de visitants*, d'aquesta Memòria, i que corresponen al nombre de visitants escolars i acompanyants de l'any natural 2013.

ENTITATS	GRUPS	(MÉS ACOMPANYANTS) ALUMNES
AJUNTAMENT DEL PRAT	294	7.543
CULTURA ITINERANT	14	361
ECOIMA	57	1.422
FUNDACIÓ CATALANA DE L'ESPLAI	5	101
MUSEU GAVÀ	10	231
FUNDACIÓ SIGEA	24	671
TEA. DIFUSIÓ CULTURAL	49	1.164
BIOSFERA	15	444
L'ARREL	13	330
PROGRAMA EDUCATIU DE SANT BOI	11	345
PROGRAMA EDUCATIU DE VILADECANS	8	211
ALTRES	90	2.153
TOTALS	590	14.976

El total de centres educatius que han visitat el Delta durant el curs 2012/13 ha estat de 259 (14.055 alumnes, organitzats en 590 grups, als qual guia un/a educador/a, i els acompanyen diversos responsables o professors/es (921).

Cal destacar la visita de 90 grups d'entitats i centres educatius que d'una manera independent i sense l'acompanyament de cap entitat de les entitats acreditades, han sol·licitat fer una visita als espais naturals del delta del Llobregat. Entre aquests han visitat els espais naturals 12 grups universitaris, el doble que el curs 2011/12.

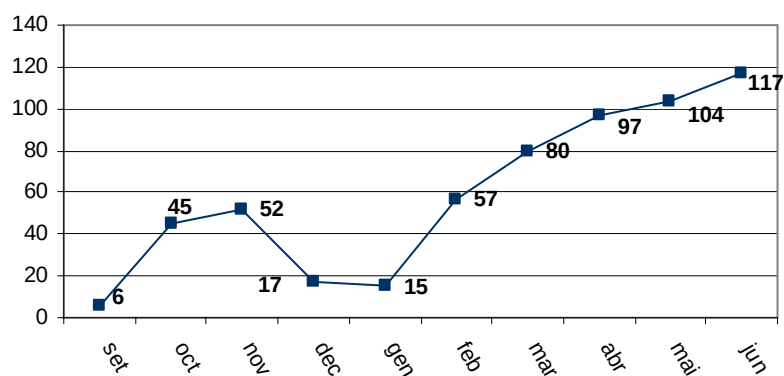
3.4.6.2 ESPAIS I ÈPOCA DE L'ANY DE MÉS FREQUENTACIÓ

Les activitats educatives i visites es segueixen desenvolupant majoritàriament a l'espai del Remolar-Filipines (378 grups), malgrat ha patit un descens del 24,25%. El curs 2012/13 en canvi ha augmentat de manera important (18,24%) el nombre de grups que han utilitzat els espais naturals del Riu (201 grups).

	REMOLAR	CAL TET	CAN CAMINS	CAN DIMONI	TOTAL
GRUPS	378	201	6	5	590
ALUMNES	9.075	4.681	139	160	14.055
ACOMPANYANTS	539	371	6	5	921
TOTAL	9.992	5.253	151	170	14.976

Les activitats d'educació ambiental als espais naturals del delta del Llobregat tenen una marcada estacionalitat, com passa en la major part d'espais naturals de Catalunya. Les visites es concentren a la tardor (amb un mes de setembre pràcticament inhàbil) i sobretot a la primavera, amb un màxim destacat al mes de juny. Els mesos de desembre i gener constitueixen un període de baixa activitat.

NOMBRE DE GRUPS ESCOLARS. CURS 2012 - 2013

3.4.6.3 PROCEDÈNCIA DELS GRUPS ESCOLARS

Disposem de les dades del municipi de procedència de bona part de les escoles que acompanyen les entitats d'educació ambiental.

Destaca el gran nombre de grups procedents de Barcelona (200), del Prat de Llobregat (36), de Viladecans (25), de Sant Boi (11) i de Gavà (7). També destaquen L'Hospitalet de L. (35), Cornellà (25), Castelldefels (18) i Terrassa (13).

En total han vingut escoles de 57 municipis de Catalunya, una de França i dues d'Anglaterra.

3.4.7 PROGRAMES PEDAGÒGICS

El 2013, el Consorci ha promogut, ha col·laborat o ha gestionat directament el desenvolupament de tres programes pedagògics: Salvem el Fartet, la Malària i la visita combinada a l'espai natural de la Murtra i la Depuradora de Gavà – Viladecans. Aquests estan pensats per als nivells escolars i també el públic adult, en el cas de la visita combinada de la Murtra i Depuradora. Tots ells tenen una especial incidència en la població local més pròxima com a mitjà de promoció del coneixement dels valors naturals del Delta i de la conscienciació sobre la seva conservació.

3.4.7.1 PROGRAMA “SALVEM EL FARTET”

El programa pedagògic “Salvem el Fartet” que ofereix i gestiona directament el Consorci des de l'any 2009, aquest any ha patit un lleuger descens de participació. L'any 2013 van participar 230 alumnes de 10 classes de 5 escoles diferents del 3 municipis del Delta. L'any 2012 van participar 300 alumnes.

CENTRE EDUCATIU	POBLACIÓ	GRUPS	ALUMNES	NIVELL EDUCATIU
Pau Casals	Viladecans	2	58	5è
Ntra. Sra. del Mar	El Prat	1	25	6è
Jaume Balmes	El Prat	1	18	5è
Barrufet	Sant Boi	4	89	5è i 6è
El Garrofer	Viladecans	2	50	5è

El mes de març es van muntar 9 aquaris de 54 litres i 9 aquaris més de 12 litres per a reproducció. Cada 15 dies aproximadament un tècnic del Consorci ha anat a tots els centres educatius per fer una revisió dels aquaris, comprovar que tots estaven en bon estat i respondre els dubtes que tenien professors/es i alumnes. En total es van portar a les escoles 60 exemplars adults i s'han recuperat 58 exemplars adults i uns 77 alevins.

L'eina més utilitzada per intercanviar comunicacions i documents ha estat la llista de distribució de correus electrònics.

Mostra del material pedagògic del programa "Salvem el Fartet"

El 17 de juny es va fer l'alliberament per part de l'escola Barrufet, l'única que va optar per aquesta fórmula de participació dels alumnes. La resta de grups escolars, malgrat manifestar la voluntat de fer l'alliberament dels fartets al medi,

no ho han pogut fer al no poder assumir la despesa de trasllat en autocar que els suposa. El dies 26 i 27 de juny es va fer la recollida de la resta d'alevins i es van anar a alliberar per part del tècnics. Aquest curs la zona d'alliberament de fartets ha tornat a ser les Basses de Can Dimoni.

Les valoracions son altes (totes, excepte una, entre 4 i 5, essent 5 el màxim), però no tant com altres anys, en que hi havia més recursos. En referència a la única valoració de 3, ha estat referent als materials aportats.

La valoració que es fa des del Consorci és força positiva, considerant que el cost que suposa el programa pedagògic al conjunt del programa de recuperació del fartet al delta del Llobregat, en referència al nombre d'exemplars dedicats, és assumible, tant pel nombre d'exemplars en captivitat de que actualment es disposa, com pel percentatge d'exemplars que "retornen", així com per la quantitat d'alevins que aporta. Evidentment l'objectiu principal del programa pedagògic no és aportar nous fartets al programa de recuperació, però s'ha aconseguit que no sigui una interferència.

La difusió que es fa de l'espècie *aphanius iberus* o fartet, del delta del Llobregat i dels programes de recuperació d'espècies en perill d'extinció és important. El grau d'implicació que s'aconsegueix per part de l'alumnat lligat a la

responsabilitat i conscienciació que es transmet difícilment es podria aconseguir sense aquest programa.

3.4.7.2 PROGRAMA “LA MALÀRIA”

Aquesta activitat ha estat promoguda pel Consorci dels espais naturals del delta del Llobregat en col·laboració amb l'associació Àfrica Stop Malària, i es ve desenvolupant des del curs 2010/11. El programa el

gestiona l'entitat Àfrica Stop Malària, però el Consorci assumeix els costos de difusió i execució del programa als centres educatius dels municipis que formen part del Consorci.

Aquest any ha participat l'IES Itaca de Sant Boi de Llobregat. Es va fer una presentació del programa al centre i el dia 9 d'abril es fa ver la sortida formativa a Carrabiners.

La valoració, tant per part dels educadors de l'Associació com pels docents de l'IES de l'activitat, ha estat molt positiva (9 sobre 10).

3.4.7.3 PROGRAMA "VISITA DE LA DEPURADORA I DE L'ESPAI NATURAL DE LA MURTRA"

Aquesta activitat forma part del Programa "Compartim un futur" de l'AMB i del catàleg d'activitats d'educació ambiental que ofereix el Consorci cada curs escolar, arrel del conveni de col·laboració signat per ambdues entitats el mes de maig de 2011 i prorrogat fins el 31 de desembre de 2013. L'activitat es concreta en una visita combinada a la planta depuradora d'aigües residuals de Gavà-Viladecans i a l'espai natural de l'estany de la Murtra, que s'ofereix un cop al mes.

El contingut central de l'activitat és la descoberta dels ambients naturals de l'estany de la Murtra, així com conèixer la restauració ambiental que s'ha fet i la descoberta del procés de depuració d'aigua residual i el paper de la depuració en el medi natural. També s'aprofita per sensibilitzar en el respecte pel medi natural i el consum responsable de l'aigua.

Durant l'any 2013 s'ha realitzat una visita el 7 de març de dos grups (52 alumnes) de 6é del Cicle Superior de la Primària de l'Escola Sagrada Família de Viladecans.

Per al curs 2013/14 s'ha ampliat l'oferta d'activitats amb 2 activitats més incloses dins del mateix programa "Compartim un futur": Depuradora de Gavà i dunes litorals de la platja i espais naturals del delta del Llobregat (Viladecans) i Itinerari per les dunes litorals de la platja i els espais naturals del delta del Llobregat (Viladecans – El Prat).

3.4.7.4 ASSESSORAMENT I COL·LABORACIONS EN ELS TREBALLS DE RECERCA DE L'ALUMNAT DE BATXILLERAT I ALTRES

L'any 2013, tal i com ja es venia fent en anys anteriors, s'han realitzat un seguit d'assessoraments als treballs de recerca d'alumnat de Batxillerat o la Universitat, tot prioritzant l'atenció d'alumnat de les poblacions del Delta, malgrat cursin els seus estudis fora d'aquests municipis. La tasca del personal tècnic del Consorci ha consistit bàsicament en atendre entrevistes i respondre qüestionaris, a més d'algun acompanyament, visita sobre el terreny i revisions dels treballs finals.

Els temes tractats aquest any han estat:

- / Paisatge i territori al Delta
- / Efectes del PIRCA i la tercera pista sobre la fauna i flora autòctona
- / Estudi de plantes exòtiques de la Pineda de Can Camins

3.4.8 ACTIVITATS LÚDIQUES I DE SENSIBILITZACIÓ AMBIENTAL

Durant l'any 2013 el Consorci ha organitzat 3 programes d'activitats: a l'hivern, a la primavera i a la tardor. El programa d'activitats Hivern al Delta va incloure, per primer cop, la celebració del Dia Mundial de les Zones Humides. El programa Primavera al Delta va incloure, com en altres ocasions la celebració del Dia Mundial de la Biodiversitat i del Dia de la Murtra. El programa Tardor al Delta va incloure la celebració del Dia Mundial dels Ocells.

3.4.8.1 PROGRAMA D'ACTIVITATS HIVERN AL DELTA

El Programa *Hivern al Delta* es va desenvolupar **del 25 de gener al 23 de març**. Al tractar-se d'un programa d'activitats adreçades a un públic més especialitzat, ha tingut molta importància la difusió mitjançant el blog i el twitter del Consorci, a més de les eines de difusió habituals.

Agenda d'activitats Gener - març 2013 als Espais Naturals del Delta del Llobregat

HIVERN AL DELTA

2 DE FEBRER DE
DIA MUNDIAL DE LES ZONES HUMIDES

Espais Naturals del Delta del Llobregat
Consorci per a la Protecció i la Gestió dels Espais Naturals del Delta del Llobregat

DIA MUNDIAL DE LES ZONES HUMIDES

DISSABTE 2 DE FEBRER

El 2 de febrer, declarat Dia Mundial de les Zones Humides, us convidem a fer una passejada guiada per l'Espai Natural del Remolar-Filipines, un lloc emblemàtic del Delta del Llobregat que atresora grans valors naturals reconeguts internacionalment i que tenim a tocar de casa.

Dissabte 2 de febrer, a l'Espai Natural del Remolar - Filipines
Punt de trobada: A la barrera de la Vidala.

DE 11 H A 13 H / INSCRIPCIONS AL TEL. 93 479 32 01
ACTIVITAT GRATUÏTA

VIU I FOTOGRAFIA EL DELTA

Crepuscle a Carrabiners i Semàfor

L'antiga caserna de Carrabiners i el Semàfor són dos edificis singulars situats a la vora d'una platja natural protegida i envoltats de vegetació d'aiguamolls. El conjunt, especialment en el capvespre, ofereix imatges magnífiques que podràs fotografiar i descobrir fora de l'horari d'obertura al públic.

Dijous 25 de gener, als Espais Naturals del Riu - Bunyola - Carrabiners - Semàfor (Itinerari 3)
Horari aprox.: de 17 a 20 h. Es concretarà uns dies abans per telèfon, depenent de les condicions de la llum.

Punt de trobada: Aparcament senyalitzat dels Espais Naturals del Riu.

DURADA 3 H / INSCRIPCIÓ AL TEL. 93 479 32 01
PREU 4€ PER PERSONA

JORNADES D'OBSERVACIÓ I ANÀLISI

Censar el corb marí gros

Al vespre, quan es fa fosc, els corbs marins es reuneixen en els seus llocs preferits del Delta per passar-hi la nit. El corb marí gros és una au de mida gran que durant l'hivern s'alimenta pescant peixos als rius i estanyos, mentre que a la primavera torna als penya-segats per reproduir-se.

Dijous 14 de febrer, als Espais Naturals del Riu
Punt de trobada: Centre Cívic Sant Jordi - Ribera Baixa (c. Dolors Barrut, 45, El Prat de Llobregat) per desplaçar-nos després als punts on aquestes aus passen la nit i comptar-les.

DE 16 H A 19 H / INSCRIPCIÓ AL TEL. 93 479 32 01
ACTIVITAT GRATUÏTA

Censar esplugabous al seu dormidor

A les Basses de Can Dimoni tenim el principal dormidor d'esplugabous i altres ardeids del Delta. Anirem per comptar-los a mesura que vagin arribant a dormir.

Dijous 28 de febrer, a les Basses de Can Dimoni
Punt de trobada: Centre Cívic Sant Jordi - Ribera Baixa (c. Dolors Barrut, 45, El Prat de Llobregat) per desplaçar-nos després als punts on aquestes aus passen la nit i comptar-les.

DE 16 H A 19 H / INSCRIPCIÓ AL TEL. 93 479 32 01
ACTIVITAT GRATUÏTA

Observació d'anellament científic d'ocells

L'anellament és una eina de gestió dels espais naturals que permet conèixer l'evolució de les poblacions d'aus i les seves migracions. Vols veure com s'anella un ocell?

Diumenge 24 de febrer, a l'Espai Natural del Remolar - Filipines
Diumenge 10 de març, als Espais Naturals del Riu

DE 11.30 H A 13 H / SESSIONS DE 30 MIN / NO CAL INSCRIPCIÓ
ACTIVITAT GRATUÏTA

JORNADES DE DESCOBERTA

Activitats pensades per al públic familiar i infants a partir de 6 anys.

Itinerari naturalista per la llera recuperada del riu Llobregat

El convidem a un passeig pel camí del Sorral per descobrir les actuacions de recuperació del riu realitzades els darrers anys i gaudir d'un espai fluvial ple de vida, dinàmic i accessible als ciutadans. **Activitat organitzada pel Museu de Ciències Naturals de Barcelona i per l'AMB amb la col·laboració de l'Ajuntament de Sant Boi de Llobregat.**

Diumenge 27 de gener, a la llera recuperada del riu Llobregat
Punt de trobada: Estació de FGC de Sant Boi, sortida c. Josep Torres i Bages, Sant Boi de Llobregat

DE 11 H A 13 H / INSCRIPCIÓ AL TEL. 93 256 22 20 (de dill a div, de 10 a 13 h, i de 15 a 18 h) i l'adreça inform@cienciasnats.es
ACTIVITAT GRATUÏTA

L'esclat de la primavera al Delta

Us oferim una passejada pels Espais Naturals del Riu acompanyats de Néstor Úrios, tècnic del Consorci, que ens ajudarà a reconèixer i gaudir de les plantes i animals que tot just apareixen en aquesta època. Una activitat molt estimulants i didàctica.

Dissabte 23 de març, als Espais Naturals del Riu
Punt de trobada: Punt d'informació dels Espais Naturals del Riu - Cal Tet (camí de València amb camí de la Marina).

DE 10 H A 13 H / INSCRIPCIÓ AL TEL. 93 479 32 01
PREU 5 € PER PERSONA. MENORS DE 14 ANYS GRATIS

JORNADES DE FORMACIÓ

Curs de camp d'identificació d'ocells forestals

Camminarem per les pinedes litorals del Delta per aprendre a diferenciar les espècies que hi habiten. També descobrirem quines diferències hi ha entre els cants de les mallerengues, raspinyells i mosqueters. **Ornítològ expert:** Ferran López

Dissabte 9 de febrer, Pineda del Remolar, Espai Natural del Remolar-Filipines

Punt de trobada: A les 7.45 h a la barrera de la Vidala amb el vehicle. Cal ser molt puntuals.

DE 8 H A 12 H / INSCRIPCIÓ AL TEL. 93 479 32 01
PREU DEL CURS 10 € PER PERSONA
ADREÇADA A MAJORS DE 14 ANYS

Curs de camp d'identificació d'anàtides

Sabries identificar correctament quines són les 13 espècies d'ànecs que habitualment viuen al Delta? En aquest curs coneixerem com diferenciar-les i com distingir els mascles de les femelles. **Ornítològ expert:** Ferran López

Dissabte 2 de març, Espai Natural del Remolar-Filipines
Punt de trobada: A les 7.45 h a la barrera de la Vidala amb el vehicle. Cal ser molt puntuals.

DE 8 H A 12 H / INSCRIPCIÓ AL TEL. 93 479 32 01
PREU DEL CURS 10 € PER PERSONA
ADREÇADA A MAJORS DE 14 ANYS

Curs de fotografia digital i tractament de la imatge

De la mà del biòleg, fotògraf de natura i assessor científic de National Geographic, Albert Masó, descobrireu l'art de la fotografia digital i el seu tractament per aconseguir resultats sorprenents.

Dissabte 16, de 11 a 14 h i de 15 a 18 h
Noicoms bàsiques. Similituds i diferències entre la fotografia analògica i la digital; tipus de càmeres; els formats del sensor; la distància focal; els elements i magnituds digitals; mida de la imatge; resolució, etc. Tractament de la imatge; formats i el pes dels arxius; compressió; profunditat de color i gamma tonal; Histograma; l'ajust de blancs, la calibració i l'equilibri cromàtic; editors d'imatges; corbes i nivells.

Diumenge 17 de febrer, de 11 a 14 h
Optimització i flux de treball. Contrast, llum i saturació; soroll i gra; l'enfocament. Documentació i arxivat; sistemes de seguretat. Es mostrarà la millor manera d'obtenir imatges de qualitat amb l'equip fotogràfic de cadascú.

Punt de trobada: Centre Espai Cultural (Plaça de Catalunya 39-41, El Prat de Llobregat).

INSCRIPCIÓ I MÉS INFORMACIÓ: T. 93 324 06 02 / icbn@ec.cat
INSTITUCIÓ CATALANA D'HISTÒRIA NATURAL
PREU DEL CURS 32 € PER A SOCIIS, I 50 € PER A NO SOCIIS

Cal inscriure's a totes les activitats, excepte a les sessions d'anellament científic d'ocells.
LES PLACES SÓN LIMITADES

El pagament de les activitats que no són gratuïtes es farà el mateix dia de l'activitat.

Consorci per a la Protecció i la Gestió dels Espais Naturals del Delta del Llobregat

Per a més informació:
www.deltallobregat.cat / Tel. 93 479 32 01

Segueix-nos!

www.deltallobregat.cat [@consorci.deltallobregat](https://www.facebook.com/consorci.deltallobregat) [www.consejodeltallobregat.blogspot.com](https://www.instagram.com/consorci.deltallobregat)

Programa d'Activitats HIVERN AL DELTA 2013

El contingut d'aquest programa es relaciona sobre tot amb els censos hivernals d'aus aquàtiques, i que serveixen per donar-li una major projecció al Delta com a espai d'estada d'aus migradores. També s'han continuat oferint jornades d'observació de l'anellament científic. Aquestes activitats han estat gratuïtes.

S'han ofert també 2 jornades de formació específica i pràctica, que realitza el personal especialitzat del Consorci. Es cobren 10 € per persona i es lliura un certificat d'assistència i aprofitament.

D'altra banda, les jornades de descoberta permeten apropar a l'entorn natural del Delta del Llobregat al públic general, així com aprofundir en el coneixement dels seus valors naturals. En aquesta programació s'ha ofert una passejada guiada per un dels tècnics del Consorci. S'han cobrat 5 € per persona (essent gratuïta per als menors de 14 anys). D'altra banda s'han tornat a oferir crepuscles fotogràfics, al preu de 4 € per persona i guiats per personal del Consorci.

També s'han inclòs dins del programa *Hivern al Delta* les activitats organitzades pels ajuntaments o altres institucions i que es feien als espais naturals o hi estaven directament relacionades, com és el cas de l'Itinerari naturalista per la llera recuperada del Riu Llobregat, que organitzava el Museu de Ciències Naturals de Barcelona i l'AMB en col·laboració amb l'Ajuntament de Sant Boi de Llobregat (activitat gratuïta) o el Curs de fotografia digital i tractament de la imatge, organitzat per la ICHN (preu 32 € per socis i 50 € per no socis).

3.4.8.1.1 DIA MUNDIAL DE LES ZONES HUMIDES. 2 DE FEBRER.

El Dia Mundial de les Zones Humides, efemèride internacional que té com a referència el Conveni Ramsar signat el 2 de febrer de 1971, es va celebrar al delta del Llobregat amb una visita guiada gratuïta a l'espai natural del Remolar – Filipines.

3.4.8.1.2 Taula resum de les activitats "HIVERN AL DELTA"

TIPUS DE JORNADA	TÍTOL	DATA	ESPAI NATURAL	PARTICIPANTS
Jornades d'observació i anàlisis	Cens del corb marí gros	14 febrer	Espais Naturals del Riu	17 participants
	Cens d'esplugabous	28 febrer	Basses de Can Dimoni	Anul·lada per manca d'inscrits
Viu i fotografia el Delta	Crepuscle a Carrabiners i	25 gener	Espais Naturals del Riu	24 participants

del Llobregat	Semàfor		Bunyola / Carrabiners / Semàfor (itinerari 3)	
Jornada de formació	Curs d'identificació d'ocells forestals	9 febrer	Espai Natural del Remolar - Filipines	26 participants
	Curs de camp d'identificació d'anàtids	2 març	Espai Natural del Remolar - Filipines	14 participants
Jornada de descoberta	L'esclat de la primavera al Delta	23 març	Espais Naturals del Riu	35 participants

JORNADES COMMEMORATIVES	DATA	ESPAI NATURAL	PARTICIPANTS
Dia Mundial de les Zones Humides	2 febrer	Espai natural del Remolar-Filipines	60 participants

3.4.8.2 PROGRAMA D'ACTIVITATS PRIMAVERA AL DELTA

El Programa *Primavera al Delta* es va desenvolupar del **20 d'abril al 16 de juny**. Aquest programa inclou la celebració del *Dia de la Murtra* (5 de maig) i del *Dia Mundial de la Biodiversitat* (19 de maig).

Agenda d'activitats
Abril - juny 2013
 als Espais Naturals
 del Delta del Llobregat

**PRIMAVERA
 AL DELTA**

5 DE MAIG
DIA DE LA MURTRA

19 DE MAIG
DIA MUNDIAL DE LA BIODIVERSITAT

Espais Naturals del Delta del Llobregat
Consorci per a la Protecció i la Gestió dels Espais Naturals del Delta del Llobregat

DIUMENGE 5 DE MAIG. DIA DE LA MURTRA

Antigament, el primer diumenge d'agost, els habitants del Delta anaven a pescar anguilles a l'estany de la Murtra. Era una activitat que implicava la participació de molta gent i ho volem compartir amb vosaltres oferint una jornada lúdica en què es podrà assistir a l'observació de l'anellament científic d'ocells, l'alliberament d'animals recuperats en centres de recuperació de fauna salvatge de la Generalitat de Catalunya i una visita guiada per l'entorn de l'estany.

Diumenge 5 de maig, a l'Espai Natural de la Murtra

D'11 A 13 H | INSCRIPCIÓ AL TEL. 93 479 32 01 | ACTIVITAT GRATUITA

L'Ajuntament de Gavà posa un autocar gratuït a disposició dels visitants. Places limitades. INSCRIPCIÓ AUTOCAR AL T. 932 639 100
LLOC I HORARI DE SORTIDA DE L'AUTOCAR: plaça de Jaume Balmes, de Gavà, a les 10.30 h

DIUMENGE 19 DE MAIG. DIA MUNDIAL DE LA BIODIVERSITAT

Aquest any, el Dia Mundial de la Biodiversitat, al Delta del Llobregat, se centra en el sorprenent món dels invertebrats. Us proposem un seguit d'**ACTIVITATS GRATUITES** per a grans i petits. Cal inscripció prèvia.

A l'Espai Natural del Remolar - Filipines

Us convidem a participar en una activitat consistent en la recerca d'invertebrats per fotografiar-los, amb l'assessorament del grup de Biodiversitat Virtual. Per als més petits, us oferim un taller de contes. A més, podreu gaudir de l'observació de l'anellament científic d'aus i d'una visita guiada.

Testing d'invertebrats

Punt de trobada: barrera de la Vidala (des de l'aparcament, cal caminar 300 m aprox.)

DE 9.30 A 14 H | INSCRIPCIÓ AL TEL. 93 479 32 01

Observació d'anellament científic

Punt de trobada: estació biològica (des de l'aparcament, cal caminar 1,6 km aprox.)

DUES SESSIONS DE 30 MINTS: 10.30 / 11.30 | NO CAL INSCRIPCIÓ

Visita guiada

Punt de trobada: punt d'informació del Remolar-Filipines (des de l'aparcament, cal caminar 1,5 km aprox.)

D'11 A 12.30 H | INSCRIPCIÓ AL TEL. 93 479 32 01

Taller i conte infantil

Punt de trobada: punt d'informació del Remolar-Filipines (des de l'aparcament, cal caminar 1,5 km aprox.)

DE 12.30 A 13.30 H | INSCRIPCIÓ AL TEL. 93 479 32 01

Als Espais Naturals del Riu

El Museu de Ciències Naturals i l'Ajuntament del Prat us ofereixen una passejada en bicicleta que sortirà del parc Nou del Prat de Llobregat i acabarà als espais naturals del Riu, on realitzarem una activitat de descoberta de les papallones diürnes.

Lloc de sortida: accessos centrals del parc Nou del Prat de Llobregat (Ronda del Sud)

INSCRIPCIÓ AL TEL. 93 256 22 20 | activismuseuencienas@bcn.cat
D'11 H A 13 H

A les Basses de Can Dimoni

Us proposem una activitat sobre els macroinvertebrats aquàtics, on s'explicarà com en són d'importants i com han evolucionat en els darrers anys. També hi haurà una visita guiada a la zona humida per conèixer-ne la biodiversitat.

Punt de trobada: punt d'informació de les Basses de Can Dimoni

D'11.30 A 13 H | INSCRIPCIÓ AL TEL. 93 479 32 01

L'Ajuntament de Sant Boi de Llobregat posa un autocar gratuït a disposició dels visitants. Places limitades.

INSCRIPCIÓ AUTOCAR AL T. 93 479 32 01

LLOC I HORARI DE SORTIDA DE L'AUTOCAR: Plaça de Catalunya amb c. 3 d'abril, de Sant Boi, a les 11.00 h

Les activitats del Dia Mundial de la Biodiversitat les ofereixen els ajuntaments del Prat de Llobregat, Viladecans i Sant Boi de Llobregat.

Activitats per a famílies

Activitats pensades per a nens i nenes d'entre 6 i 12 anys, encara que ens adaptem a altres edats. Es demana la participació dels adults.

Les orquídies del Delta

Aprendrem a diferenciar aquestes flors de mida petita però de gran bellesa i coneixerem algunes de les estratègies que fan servir per reproduir-se. També contribuïm a protegir-ne algunes i acabarem fent un treball manual relacionat amb aquestes flors tan espectaculars.

Diumenge 21 d'abril, a l'Espai Natural del Remolar - Filipines

Punt de trobada: barrera de la Vidala (des de l'aparcament, cal caminar 300 m)

D'

Cada ocell, al seu niu

A la primavera, els ocells busquen un lloc per fer-hi el niu. Nosaltres tenim algunes caixes niu per a alguns d'aquests ocells. Els coneixerem, els observarem i sabrem per què necessiten llocs diferents per fer-hi el niu. Finalment, ajudarem a preparar les caixes per rebre els nous inquilins.

Diumenge 12 de maig, als Espais Naturals del Riu

Punt de trobada: punt d'informació dels Espais Naturals del Riu (camí de València amb camí de la Marina)

D'

Els animalons de l'aigua

Dins de les maresmes, als canals, als estanys, en qualsevol bassa, molts insectes i altres invertebrats naden, s'amaguen, mengen i es reproduïxen. Anirem a la descoberta d'aquesta fauna, l'observarem i després la retornarem als llocs on viu. Acabarem amb un joc simbòlic basat en els animals que hem vist.

Diumenge 26 de maig, als Espais Naturals del Riu

Punt de trobada: punt d'informació dels Espais Naturals del Riu (camí de València amb camí de la Marina)

Diumenge 9 de juny, a l'Espai Natural del Remolar - Filipines

Punt de trobada: punt d'informació de l'espai natural del Remolar - Filipines (des de l'aparcament, cal caminar 1,5 km aprox.)

D'

Jornades d'Observació i Anàlisi

Observació de l'anellament científic d'ocells

Aprendrem en què consisteix aquest mètode d'estudi de les aus que ens permet conèixer-ne les migracions i molts altres aspectes de la seva biologia, i alhora podrem gaudir observant-les de prop.

Diumenge 28 d'abril, a l'Espai Natural del Remolar - Filipines

Diumenge 16 de juny, als Espais Naturals del Riu

Dissabtes 27 d'abril i 4, 18 i 25 de maig, a les Basses de Can Dimoni

De 10 a 13 h | Sessions de 30 min | No cal inscripció | Activitat gratuïta

Jornada de divulgació

Dia Mundial contra la Malària

La malària va condicionar molt la vida dels habitants del delta del Llobregat, com ho continua fent en bona part del planeta. L'Associació Àfrica Stop Malària ens acompanyarà a Carrabiners i ens explicarà la relació d'aquest indret amb la malaltia, els esforços que s'estan fent actualment per eradicar la malària en països de l'Àfrica i com s'hi pot col·laborar.

Dissabte 4 de maig, a l'edifici de Carrabiners

Punt de trobada: aparcament dels Espais Naturals del Riu

D'

Viu i fotografia el Delta

El crepuscle del Delta

Les darreres hores del dia ens ofereixen la millor llum per fotografiar els paisatges del Delta. I les primeres hores de la nit són les de major activitat per a alguns animals. Gaudirem de la fotografia i de l'observació de la fauna acompanyats de personal del Consorci en horaris en què els espais naturals estan tancats al públic.

Dijous 10 de maig, a l'Espai Natural del Remolar - Filipines

Punt de trobada: un quart d'hora abans de l'inici de l'activitat heu de ser davant de la barrera de la Vidala per accedir amb el vostre vehicle a l'interior de l'espai.

Dijous 7 de juny, als Espais naturals del Riu. Itinerari 3 (Bunyola - Carrabiners - Semófor)

Punt de trobada: aparcament dels espais naturals del Riu (camí de València amb camí de la Bunyola)

Durada 3h (aprox. de 19 a 22h) | Inscripció al tel. 93 479 32 01 | Preu 5€ per persona

Horari: Es concretarà uns dies abans per telèfon

L'alba del Delta

La fauna, en general, i moltes aus, en concret, solen ser més actives a primeres hores del dia. Si el temps hi acompanya, podrem fotografiar la fauna de l'estany de Cal Tet amb una llum molt especial. Personal del Consorci ens acompanyarà per poder gaudir d'aquestes condicions quan els espais encara no s'han obert a la resta del públic.

Dissabte 1 de juny, als Espais Naturals del Riu

Punt de trobada: punt d'informació dels Espais Naturals del Riu (camí de València amb camí de la Marina)

Durada 3h (aprox. de 7 a 10h) | Inscripció al tel. 93 479 32 01 | Preu 5€ per persona

Horari: Es concretarà uns dies abans per telèfon

Jornades de formació

Curs de camp d'identificació de passeriformes al pas prenupcial

A diferència del pas de tardor, molts dels ocells que retornen d'Àfrica ja vénen amb el seu plumatge nupcial. Aprendrem a diferenciar les boscarles, els collets, els mastegatobats i els tallarols a la millor època de l'any.

Dissabte 20 d'abril, a l'Espai Natural del Remolar - Filipines

Punt de trobada: a les 6.45 h a la barrera de la Vidala. Cal ser molt puntuals.

De 7 a 12 h | Inscripció al tel. 93 479 32 01 | Preu 10 € per persona

Curs de camp d'identificació dels cants i reclams dels ocells de maresma

Vols aprendre a diferenciar els ocells sense necessitat d'observar-los? Practicarem, tot afiant l'òdia, i memoritzarem els diferents sons que emeten els ocells des de dins el canyissar.

Dissabte 26 de maig, als Espais Naturals del Riu

Punt de trobada: a les 6.45 h al punt d'informació dels Espais Naturals del Riu. Cal ser molt puntuals.

De 7 a 12 h | Inscripció al tel. 93 479 32 01 | Preu 10 € per persona

Jornada de descoberta

Flora i fauna del delta del Llobregat

Per als que s'inicien en el món de la natura, farem una passejada pràctica per l'espai natural del Remolar-Filipines, acompanyats per Nèstor Urios, tècnic del Consorci, per reconèixer plantes i animals, i gaudir-ne sobre el terreny.

Diumenge 2 de juny, a l'Espai Natural del Remolar - Filipines

Punt de trobada: barrera de la Vidala (des de l'aparcament, cal caminar 300 m)

De 10 a 13 h | Inscripció al tel. 93 479 32 01 | Preu 5 € per persona

Activitat gratuïta per a menors de 8 anys

Guies de natura del Delta del Llobregat

El Consorci ha publicat dues noves guies de natura, que formen part d'una col·lecció de sis, per apropar-nos a la diversitat natural del nostre delta d'una manera molt gràfica i atractiva. S'hi mostra la fauna i flora amb informació rigorosa però fàcil d'interpretar per tothom.

Espais Naturals del Delta del Llobregat

Espais visitables

Espai Natural del Remolar - Filipines
Espais Naturals del Riu Llobregat
Basses de Can Dimoni
Espai Natural de la Murtra

Podeu consultar horaris i accés:

www.deltallobregat.cat
Telèfon 93 479 32 01
administracio@deltallobregat.cat

Segueix-nos!

www.deltallobregat.cat
@FerranLopezSanz
www.consorcideltallobregat.blogspot.com

Consorci per a la Protecció i la Gestió dels Espais Naturals del Delta del Llobregat

Compromís de Qualitat turística
Certificat del Sistema Integral de qualitat turística
Espanya en Destinacions (SICTED).

Programa d'Activitats PRIMAVERA AL DELTA 2013

Aquest programa inclou l'habitual bloc d'Activitats Familiars que se ofereixen els diumenges de 11:30h a 13h. El monitoratge d'aquest tipus d'activitats, pensades per a famílies amb nens i nenes de 6 a 12 anys, l'ha assumit personal

del Consorci. Aquest fet ha permès donar a les activitats un valor afegit pel grau de coneixement que el personal del Consorci té sobre el funcionament i els fets diaris dels espais naturals. Tanmateix la valoració de les famílies ha estat molt positiva també. L'activitat normalment consisteix en donar a conèixer aspectes de la gestió d'un habitat o d'alguna espècie present als espais naturals i en la realització d'un taller de manualitats per als infants, i que en algun cas s'han pogut endur a casa. A més s'ha editat una targeta format DINA 5 on es recull informació pedagògica sobre el tema tractat.

Com en altres ocasions s'ha ofert l'activitat d'observació de l'anellament científic d'ocells que realitza personal de l'ICO (Institut Català d'Ornitologia), al Remolar – Filipines i als espais naturals del Riu; i l'Antonio Salmerón, ornitòleg voluntari, a les Bases de Can Dimoni. Aquestes activitats són gratuïtes.

Una de les activitats de més èxit, i que per tant es repeteix en les programacions, és la sortida al crepuscle o l'alba. Aquests passeigs guiats estan pensats tant per als fotògrafs que volen aprofitar la llum de primera i darrera hora del dia, com per als naturalistes que volen gaudir de l'observació d'animals que difícilment es poden veure en altres hores. L'activitat de l'alba es realitza a primeres hores del matí (de 7h a 10h), i les dues sortides al capvespre entre les 19h i les 22h; quan els espais naturals no estan oberts encara al públic i la fauna, sobre tot les aus, solen ser més actives. Es van cobrar 5 € per persona.

En aquesta programació es va proposar una sortida pràctica pels espais naturals del Remolar - Filipines per conèixer plantes i animals. Les jornades de descoberta estan pensades per un públic familiar que s'inicia en el coneixement de l'entorn més proper. El cost de l'activitat va ser de 5 € per persona (gratuïta per als menors de 14 anys).

D'altra banda, l'associació Stop Malària va oferir una visita guiada a la zona de Carrabiners per explicar la relació d'aquest indret amb la malaltia i al mateix

temps conscienciar sobre l'actualitat d'aquesta malaltia a molts països del món. Aquesta activitat va ser gratuïta.

Hi ha un perfil de visitants habituals que mostren un gran interès per l'ornitologia, però tenen uns coneixements molts bàsics. Amb la intenció de cobrir aquesta necessitat, l'any 2013 s'ha tornat a incloure a la programació de primavera jornades de formació específica i pràctica. Als participants se'ls ha donat un certificat d'assistència. Ambdues jornades han estat desenvolupades per personal del Consorci. Per aquest curs s'ha cobrat 10 € per persona.

3.4.8.2.1 DIA DE LA MURTRA. 5 DE MAIG

Aquesta diada es va celebrar per tercera vegada aquest any, tot pensant en recuperar la tradició d'anar a la Murtra a pescar anguiles de temps passats. La jornada va comptar amb la col·laboració de l'ajuntament de Viladecans, que va fer l'acondicionament previ de l'espai (desbrossada i neteja) i de l'Ajuntament de Gavà que va posar un autocar gratuït per anar a la Murtra. Es va organitzar una activitat d'alliberament de tortugues d'aigua recuperades en el CRARC (Centre de Recuperació d'Amfibis i Rèptils de Catalunya). Es van oferir diverses sessions d'anellament i es van fer 3 grups guiats per tècnics de l'Ajuntament de Gavà i del Consorci.

3.4.8.2.2 DIA MUNDIAL DE LA BIODIVERSITAT. 19 DE MAIG

L'any 2013 es va celebrar, per quart any consecutiu, el Dia Mundial de la Biodiversitat, en el marc del programa d'activitats *Primavera al Delta*.

Al Remolar – Filipines, les activitats programades van consistir en una visita guiada i en la realització d'un tèsting d'invertebrats. Els més menuts van poder participar en un taller i conte infantil. A més, durant la jornada, es va poder gaudir de l'observació de l'anellament científic d'aus.

A les Basses de Can Dimoni, es va fer un estudi de microinvertebrats i una visita guiada per conèixer-ne la biodiversitat de la zona.

Al Espais naturals del Riu, el Museu de Ciències Naturals i l'ajuntament del Prat van proposar una bicicletada ornitològica, que va sortir del Parc Nou i va acabar amb una activitat de descoberta de papallones diürnes a l'estany de Cal Tet.

3.4.8.2.3 Taula resum de les activitats "PRIMAVERA AL DELTA"

TIPUS DE JORNADA	TÍTOL	DATA	ESPAI NATURAL	PARTICIPANTS
Activitats familiars	Les orquídiades del Delta	21 abril	Espai Natural Remolar - Filipines	Anul·lada per manca d'inscrits
	Cada ocell, al seu niu	12 maig	Espais naturals del Riu	30 participants (6 p. adultes i 24 nens i nenes)
	Els animalons de l'aigua	26 maig	Espais naturals del Riu	42 participants (18 p. Adultes i 24 nens i nenes)
		9 juny	Espai Natural del Remolar - Filipines	22 participants (10 p. Adultes i 12 nens i nenes)
Jornades d'observació i anàlisi	Observació d'anellament científic d'ocells	28 abril	Remolar - Filipines <i>I'Institut Català d'Ornitologia</i>	Aprox. 25 participants
		16 juny	Espais naturals del Riu <i>I'Institut Català d'Ornitologia</i>	Aprox. 25 participants
		27 abril / 4, 18 i 25 maig	Espai natural de les Basses de Can Dimoni <i>Antonio Salmerón – ornitòleg Voluntari</i>	<i>No disposem del nombre de participants</i>
Viu i fotografia el Delta del Llobregat	Alba al Delta	1 juny	Espais Naturals del Riu.	11 participants
	Crepuscle del Delta	7 juny	Espais Naturals del Riu	14 participants
		10 maig	Espai Natural del Remolar - Filipines	21 participants
Jornades de descoberta	La flora i la fauna del delta del Llobregat	2 juny	Espai Natural del Remolar - Filipines	Anul·lada per manca d'inscrits
Jornada de divulgació	Dia Mundial contra la Malària	4 maig	Carrabiners i semàfor	4 participants, degut al mal temps
Jornades de formació	Curs de camp d'identificació de passeriformes al pas prenupcial	20 abril	Espai Natural del Remolar - Filipines	22 participants
	Curs de camp d'identificació de cants i reclams dels ocells de maresma	25 maig	Espais Naturals del Riu	14 participants

JORNADES COMMEMORATIVES	DATA	ESPAI NATURAL	PARTICIPANTS
Dia de la Murtra	5 maig	Estany de la Murtra <i>Alliberament de tortugues d'aigua Anellament científic Visites guiades</i>	99 participants
Dia Mundial de la Biodiversitat	19 de maig	Espai natural del Remolar-Filipines <i>Visita guiada a l'espai natural Tèsting d'invertebrats Taller i conte infantil. Observació de l'anellament científic d'aus.</i>	327 persones
		Basses de Can Dimoni <i>Estudi de microinvertebrats Visita guiada</i>	16 participants
		Espais naturals del Riu <i>Bicicletada ornitològica</i>	343 participants

RECULL FOTOGRÀFIC "PRIMAVERA AL DELTA"

Participants del Dia de la Murtra

3.4.8.3 PROGRAMA D'ACTIVITATS TARDOR AL DELTA

El Programa *Tardor al Delta* es va desenvolupar del **5 d'octubre al 15 de desembre**. Aquest programa inclou la celebració del *Dia Mundial dels ocells*, el dia 5 d'octubre a l'Estany de la Murtra i a les Basses de Can Dimoni, i el dia 6 d'octubre als Espais Naturals del Riu i a l'Espai Natural del Remolar- Filipines.

5 i 6 D'OCTUBRE. DIA MUNDIAL DELS OCELLS

Un any més, al delta del Llobregat celebrem el Dia Mundial dels Ocells. Aquesta data ens serveix per a trobar-nos i gaudir d'aquests espais naturals tan fràgils i valuosos. Podreu escollir entre diferents activitats relacionades amb el món de l'ornitologia i el medi ambient en general. Aquestes activitats s'organitzen amb la col·laboració dels ajuntaments de Gavà, el Prat de Llobregat, Sant Boi de Llobregat i Viladecans

DISSABTE 5 D'OCTUBRE. A LES BASSES DE CAN DIMONI I A L'ESPAI NATURAL DE LA MURTRA

Estandes d'entitats

Presència d'estands d'entitats relacionades amb l'ornitologia i/o el medi ambient.
Espai Natural de la Murtra i les Basses de Can Dimoni
De 10 a 13 h

Visites guiades gratuïtes

Un guia us acompanyarà per explicar-vos la importància d'aquest espai.
Espai Natural de la Murtra, a les 10.30 h i a les 12 h
Espai Natural de les Basses de Can Dimoni, a les 10.30 h i a les 12 h
Inscripció: el mateix dia a la taula d'informació / ACTIVITAT GRATUÏTA

Observació de l'anellament científic d'ocells

Demostració d'aquesta tasca científica relacionada amb la migració de les aus.
Espai Natural de la Murtra i les Basses de Can Dimoni
De 10 a 13 h / Sessions 30 min / No cal inscripció / ACTIVITAT GRATUÏTA

Cloenda. Alliberament d'ocells

Alliberament d'ocells recuperats als Centres de Recuperació de Fauna Salvatge de la Generalitat.
Espai Natural de la Murtra i les Basses de Can Dimoni
A les 13 h / No cal inscripció / ACTIVITAT GRATUÏTA

Els Ajuntaments de Gavà i Sant Boi posen un autocar GRATUÏT a disposició dels visitants. PLACES LIMITADES.
INSCRIPCIÓ AUTOCAR: T. 93 479 32 01

GAVÀ: Sortida autocar a les 9.30 h des de la plaça Jaume Balmes s/n (Ajuntament). Tornada a les 13.30 h al mateix punt.

SANT BOI: Sortida autocar a les 9.30 h des de la plaça de Catalunya de Sant Boi de Llobregat. Tornada a les 13.30 h al mateix punt.

DIUMENGE 6 D'OCTUBRE. ALS ESPAIS NATURALS DEL RIU I A L'ESPAI NATURAL DEL REMOLAR-FILIPINES

Estandes d'entitats

Presència d'estands d'entitats relacionades amb l'ornitologia i/o el medi ambient.
Espais Naturals del Riu
De 10 a 13 h

Observació de l'anellament científic d'ocells

Demostració d'aquesta tasca científica relacionada amb la migració de les aus.
Espai Natural del Remolar - Filipines i Espais Naturals del Riu
De 10 a 13 h / Sessions de 30 min / No cal inscripció / ACTIVITAT GRATUÏTA

Concurs amateur d'identificació d'ocells

Consisteix a identificar 10 fotografies d'ocells. Guanyarà qui hagi anotat més espècies.
Espai Natural del Remolar - Filipines i Espais Naturals del Riu
De 10 a 12.30 h

Exhibició de vol d'ocells

Membres del grup de falconeria "Centro de halcones BCN", encarregat del control d'aus dins de l'Aeroport del Prat. Ens explicaran en què consisteix la seva feina i faran una mostra de vol d'aus rapinyaires.
Espai Natural del Remolar - Filipines, a les 10.30 h
Espais Naturals del Riu, a les 12.15 h
No cal inscripció / ACTIVITAT GRATUÏTA

Taller "Els sons de les aus":

Taller d'aproximació al món del cant dels ocells, tot amant amb dites, llegendes, poemes, peces de música clàssica i popular. Adreçat a famílies amb infants, naturalistes i ornitòlegs afeccionats.
Espai Natural del Remolar - Filipines, a les 11 h i a les 12 h
Sessions de 30 min / No cal inscripció / ACTIVITAT GRATUÏTA

Activitat infantil "L'hora del conte"

La conta contes Anna Garcia ens explicarà contes d'ocells d'arreu del món i farem treballs manuals relacionats amb aquests ocells.
Espai Natural del Remolar - Filipines, de 12.30 a 13 h
No cal inscripció / ACTIVITAT GRATUÏTA

Gimcana familiar i joc de descoberta ornitològica

L'Escola d'Arts del Prat ens ofereix l'oportunitat de participar en el Joc de descoberta del Delta del Llobregat. Activitat pensada per a nens i nenes a partir de 6 anys.
Espais Naturals del Riu, de 10 a 12 h
Inscripció (16 al 27 de setembre): La porta del Delta-T. 93 374 13 79
info@portadeldelta.cat / Associació Amics de les Arts - info@amicsartprat.org
Preu 2€ nen / nena

Bicicletada ornitològica des del Parc Nou a l'estany de Cal Tel del Delta del Llobregat

Passeig en bicicleta amb un ornitòleg expert entre aquests dos espais del Prat de Llobregat, tot coneixent una de les seves grans riqueses: els ocells que habiten el delta del Llobregat. Adreçat a públic familiar (infants a partir de 10 anys).
Espais Naturals del Riu, d'11 a 13 h
Lloc de sortida: accessos centrals del parc Nou del Prat de Llobregat (Ronda del Sud)

Inscripció: T. 93 256 22 20 / activismuseu@bcn.cat / ACTIVITAT GRATUÏTA

Visites guiades gratuïtes

Un guia us acompanyarà per explicar-vos la importància d'aquest espai.
Espai Natural del Remolar - Filipines, a les 10.30 h i a les 12 h
Espais Naturals del Riu, a les 10.30 h i a les 12 h
Inscripció: el mateix dia a la taula d'informació / ACTIVITAT GRATUÏTA

Cloenda. Alliberament d'ocells

Alliberament d'ocells recuperats als Centres de Recuperació de Fauna Salvatge de la Generalitat.
Espai Natural del Remolar - Filipines i Espais Naturals del Riu
A les 13 h / No cal inscripció / ACTIVITAT GRATUÏTA

Agenda d'activitats

Octubre - desembre 2013

als Espais Naturals del Delta del Llobregat

TARDOR AL DELTA

Espais Naturals del Delta del Llobregat

Consorti per a la Protecció i la Gestió dels Espais Naturals del Delta del Llobregat

ACTIVITATS PER A FAMÍLIES

Activitats pensades per a nens i nenes d'entre 6 i 12 anys, encara que ens adaptem a altres edats. Es demana la participació dels adults.

Amb els peus a l'aigua

Entrarem a la maresma per descobrir els animals i la flora que hi habiten, farem experiments, observarem els animals i acabarem l'activitat amb un treball manual. Cal dur botes d'aigua.

Diumenge 20 d'octubre, als Espais Naturals del Riu
Punt de trobada: punt d'informació dels Espais Naturals del Riu (camí de València amb camí de la Marina)

Diumenge 27 d'octubre, a l'Espai Natural del Remolar - Filipines
Punt de trobada: punt d'informació de l'Espai Natural del Remolar - Filipines (des de l'aparcament, cal caminar 1,5 km aprox.)

D'11.30 a 13 h / Inscripció T. 93 479 32 01 / Preu 4 € nen / nena

Fem menjadores per als ocells

Aprendrem quins tipus d'ocells viuen als boscos del Delta i què mengen; i els ajudarem a passar l'hivern fent-los menjadores.

Diumenge 17 de novembre, als Espais Naturals del Riu
Punt de trobada: punt d'informació dels Espais Naturals del Riu (camí de València amb camí de la Marina)

Diumenge 24 de novembre, a l'Espai Natural del Remolar - Filipines
Punt de trobada: punt d'informació de l'Espai Natural del Remolar - Filipines (des de l'aparcament, cal caminar 1,5 km aprox.)

D'11.30 a 13 h / Inscripció T. 93 479 32 01 / Preu 4 € nen / nena

JORNADES D'OBSERVACIÓ I ANÀLISI

Observació d'anellament científic d'ocells

Aprendrem en què consisteix aquest mètode d'estudi de les aus que ens permet conèixer-ne les migracions i molts altres aspectes de la seva biologia, i alhora podrem gaudir observant-les de prop.

Dissabtes 26 d'octubre, i 2, 23 i 30 de novembre, a les Basses de Can Dimoni

Diumenge 10 de novembre, a l'Espai Natural del Remolar - Filipines

Diumenge 15 de desembre, als Espais Naturals del Riu

De 10 a 13 h / Sessions de 30 min / No cal inscripció / ACTIVITAT GRATUÏTA

Testing d'invertebrats al Delta del Llobregat

Reconeguts fotogràfs de natura del grup Biodiversitat Virtual, ens guiaran per conèixer els invertebrats del Delta i fotografar-los, identificar-los i classificar-los. Cal dur càmera fotogràfica.

Diumenge 13 d'octubre, a l'Espai Natural del Remolar - Filipines
Punt de trobada: barrera de la Vidala (des de l'aparcament, cal caminar 300 m aprox.)

Per a més informació: www.insectariumvirtual.com

De 9 a 14 h / Inscripció T. 93 479 32 01 / ACTIVITAT GRATUÏTA

JORNADES DE FORMACIÓ

Curs de camp d'identificació d'ocells marins

Vols saber com es diferencien les edats dels mascarells? Mitjançant l'observació amb telescopi i des del punt més adient a mar aprendrem a diferenciar les badregues, els paràsits, les gavines, els xatracos, els àlids...

Dissabte 23 de novembre, als Espais Naturals del Riu
Punt de trobada: punt d'informació dels Espais Naturals del Riu (camí de València amb camí de la Marina)

De 13 a 18 h / Inscripció T. 93 479 32 01 / Preu 10 € per persona

VIU I FOTOGRAFIA EL DELTA

El crepuscle del Delta

El capvespre ens ofereix la millor llum per fotografiar els paisatges del Delta. I les primeres hores de la nit són les de major activitat per a alguns animals. En aquestes hores, fotogràfs i observadors, descobririeu aspectes diferents del Delta que de ben segur us sorprendran.

Divendres 8 de novembre, a Bunyola, Carrabiners i Semàfor (itinerari 3 dels Espais Naturals del Riu)

Divendres 13 de desembre, a l'Espai Natural del Remolar - Filipines
 L'horari i el punt de trobada es concretarà uns dies abans per telèfon

Durada 3 h (aprox. de 19 a 22 h) / Inscripció T. 93 479 32 01 / Preu 5 € per persona

L'alba del Delta

La fauna, en general, i moltes aus, en concret, solen ser més actives les primeres hores del dia. Si el temps hi acompanya, la llum del matí ens permetrà fer bones fotografies dels aigualts.

Dissabte 30 de novembre, als Espais Naturals del Riu
 L'horari i el punt de trobada es concretarà uns dies abans per telèfon

Durada 3 h (aprox. de 7 a 10 h) / Inscripció T. 93 479 32 01 / Preu 5 € per persona

JORNADES DE DESCOBERTA

Conèix els ambients naturals del Delta

Conèixerem la flora i la fauna dels principals ambients naturals del Delta, tant des d'itineraris i observatoris com en indrets no accessibles per als visitants. Guiarà la visita Néstor Urios, tècnic del Consorci.

Diumenge 10 de novembre, als Espais Naturals del Riu
Punt de trobada: punt d'informació dels Espais Naturals del Riu (camí de València amb camí de la Marina)

De 10 a 13 h / Inscripció T. 93 479 32 01 / Preu 5 € per persona
 Activitat gratuïta per a menors de 14 anys

Itinerari per les dunes litorals de la platja i els espais naturals del Delta

L'AMB ens convida a conèixer l'espai natural del Remolar-Filipines i una de les platges metropolitanas on es conserva un paisatge natural amb ecosistema dunar, i on viuen i es reproduïxen diverses espècies d'insectes, rèptils i ocells protegits.

Dissabte 26 d'octubre, a l'Espai Natural del Remolar - Filipines
Punt de trobada: punt d'informació de l'Espai Natural del Remolar - Filipines (des de l'aparcament, cal caminar 1,5 km aprox.)

De 10.30 a 13 h / Inscripció T. 93 256 22 20 (dill a div, de 10 a 13 h, i de 15 a 18 h) i a l'a/e: activismuseciencias@bcn.cat / ACTIVITAT GRATUÏTA

Cal inscriure's a totes les activitats, excepte a les sessions d'anellament científic d'ocells.

LES PLACES SÓN LIMITADES
 El pagament de les activitats que no són gratuïtes es farà el mateix dia de l'activitat.

GUIES DE NATURA DEL DELTA

Les guies de natura del Delta del Llobregat permeten apropar-nos a la diversitat natural del nostre delta d'una manera molt gràfica i atractiva. P.V.P. 0 €.

VISITES GUIADES PER A GRUPS

El Consorci ofereix visites guiades de descoberta als espais naturals del delta del Llobregat per a grups organitzats. Més informació al T. 93 479 32 01

Durada: 3 h / 100 € per grup (màxim 25 persones)

Voluntariat

Una iniciativa de participació social per a la defensa dels valors naturals del Delta del Llobregat

No es requereix formació específica, tant sols ser major de 16 anys i, tenir il·lusió i motivació per contribuir a la preservació del medi natural.

Accions de voluntariat: plantacions i repoblacions, inventaris de flora, censos d'aus, eliminació d'espècies exòtiques, recollida de residus a les platges protegides, seguiment de la pastura amb ovelles i cavalls, control de la qualitat del medi aquàtic, campanyes informatives sobre els valors naturals... i moltes més.

Més informació al T. 93 479 32 01 / administracio@consorcidelta.org

CONTACTE

Per a més informació, i consulta d'horari i accés:

www.deltalllobregat.cat
 Telèfon 93 479 32 01 / administracio@deltalllobregat.cat
 @FerranLopezSanz
www.consorcideltalllobregat.blogspot.com

Espais Naturals del Delta del Llobregat

Consorti per a la Protecció i la Gestió dels Espais Naturals del Delta del Llobregat

Compromís de Qualitat turística
 Certificat del Sistema Integral de qualitat turística
 Espanyola en Destinacions (SIGTED)

Programa d'Activitat TARDOR AL DELTA 2013

Com ja és habitual es van desenvolupar activitats pensades per a famílies amb nens i nenes de 6 a 12 anys, que es fan els diumenges. El format és el mateix, es fa un taller de manualitats que serveix per conèixer algun aspecte de la gèstia

d'algun hàbitat o espècie del Delta. El monitoratge d'aquestes activitats l'ha tornat a assumir personal del Consorci. Per participar en aquesta activitat es cobren a 4 € per nen/nena.

S'han tornat a oferir jornades d'observació d'anellament científic d'aus per completar la visita del públic lliure als espais naturals. Tanmateix s'ha inclòs, com en d'altres ocasions, una jornada de Tèsting fotogràfic d'invertebrats coordinada per l'Associació Grup Natura. Aquestes són activitats gratuïtes.

En aquesta programació s'incorporen de nou activitats destinades a un públic a qui agrada la fotografia i gaudir de la natura fora de l'horari d'obertura al públic. El preu d'aquestes activitats va ser de 5 € per participant.

En aquesta programació s'han ofert dos jornades de descoberta, una a càrrec de personal del Consorci, als espais naturals del Riu i per la que s'han cobrat 5 € per persona (gratuïta per als menors de 14 anys); i una altra, a càrrec de l'AMB, que es va oferir a la platja del Remolar i la maresma de les Filipines, i que va ser gratuïta.

En aquesta programació també es va oferir un curs d'identificació d'aus marines destinat a persones que ja tenen un cert coneixement dels ocells, però que volen aprofundir-hi per poder identificar-los.

3.4.8.3.1 DIA MUNDIAL DELS OCELLS. 5 I 6 D'OCTUBRE

El programa d'activitats *Tardor al Delta* incloïa la celebració del Dia mundial dels ocells, amb programació d'activitats el dissabte 5 d'octubre a les Basses de Can Dimoni i la Murtra i el diumenge 6 d'octubre als espais naturals del Riu i a l'espai natural Remolar – Filipines. A tots quatre espais es van fer activitats d'observació d'anellament científic i visites guiades gratuïtes. També es va comptar amb entitats dels municipis relacionades amb el món de l'ornitologia i el medi ambient.

L'ajuntament de Gavà va oferir gratuïtament un servei d'autocar per assistir a la Murtra. Els tècnics del Consorci i de l'ajuntament de Gavà van oferir visites

guiades als participants i es va poder observar l'anellament d'ocells que feia el personal de l'ICO. Com a acte de cloenda es van alliberar ocells recuperats al centre de Torreferrussa.

Al Remolar-Filipines i als espais naturals del Riu es van fer visites guiades, sessions d'anellament obert al públic, exhibició de vol de falcons de l'Aeroport i un concurs amateur d'identificació d'ocells.

Al Remolar, l'ajuntament de Viladecans va organitzar dos tallers per als més petits, un de sons d'ocells i un altre taller – conte. Als espais naturals del Riu, l'ajuntament del Prat va proposar dues activitats: una bicicletada ornitològica des del Parc Nou del Prat fins els espais naturals del Riu, amb la col·laboració del Museu de Ciències Naturals de Barcelona; i una gimcana i joc de pistes de descoberta, amb la col·laboració de l'Escola d'Arts, i que en aquest cas tenia un cost de 2 € per nen/nena.

Com a acte de cloenda de la jornada, a tots dos espais es va fer un alliberament d'ocells recuperats als centres de recuperació de fauna salvatge de la Generalitat.

3.4.8.3.2 Taula resum de les activitats "TARDOR AL DELTA"

TIPUS DE JORNADA	TÍTOL	DATA	ESPAI NATURAL	PARTICIPANTS
Activitats familiars	Amb els peus a l'aigua	27 octubre	Espai Natural del Remolar-Filipines	36 participants
		20 octubre	Espais Naturals del Riu	40 participants
	Fem menjadores per als ocells	17 novembre	Espais Naturals del Riu	Anul·lada per manca d'inscrits
		24 novembre	Espai Natural Remolar	20 participants
Jornades d'observació i anàlisi	Observació de l'anellament científic d'ocells	15 desembre	Espais Naturals del Riu ICO	Aproximadament 20 participants
		10 novembre	Espai Natural del Remolar- Filipines ICO	Aproximadament 25 participants
		26 octubre /2, 23 i 30 novembre	Espai Natural Basses de Can Dimoni Antonio Salmerón	No disposem del nombre de participants
	Testing d'invertebrats	13 octubre	Espai Natural del Remolar – Filipines	8 participants
Viu i fotografia el delta	Crepuscle del Delta	8 Novembre	Bunyola, Carrabiners i Semàfor	8 participants
		13 desembre	Espai Natural del Remolar - Filipines	Anul·lada per manca d'inscrits
	Alba al Delta	30 novembre	Espais Naturals del Riu	9 participants

Jornades de descoberta	Coneix els ambients naturals del Delta	10 novembre	Espais Naturals del Riu	13 adults i 12 nens/es participants
	Visita guiada a la platja del Remolar i als espais naturals del delta (AMB)	26 octubre	Espai Natural del Remolar - Filipines	
Jornada de formació	Curs de camp d'identificació d'ocells marins	23 novembre	Espais Naturals del Riu	Anul·lada per manca d'inscrits

JORNADES COMMEMORATIVES	DATA	ESPAI NATURAL	PARTICIPANTS
Dia Mundial dels ocells	5 octubre	Basses de Can Dimoni <i>Observació anellament científic</i> <i>Visites guiades</i> <i>Alliberament d'ocells recuperats</i>	Entre 20 i 30 participants
		Estany de la Murtra <i>Observació anellament científic</i> <i>Visites guiades</i> <i>Alliberament d'ocells recuperats</i>	46 participants (30 amb autocar + 16 lliures)
Dia Mundial dels ocells	6 d'octubre	Espai natural del Remolar-Filipines <i>Taller de sons d'ocells</i> <i>Taller de contes</i> <i>Exhibició de vol</i> <i>Concurs d'identificació amateur</i> <i>Observació anellament científic</i> <i>Visites guiades</i> <i>Alliberament ocells i cloenda</i>	300 participants
		Espais naturals del Riu <i>Visites guiades</i> <i>Observació anellament científic</i> <i>Exhibició de vol</i> <i>Concurs d'identificació amateur</i> <i>Biocicleta ornitològica</i> <i>Gimcana i joc de pistes de descoberta</i> <i>Alliberament ocells i cloenda</i>	280 participants

ARXIU FOTOGRÀFIC "TARDOR AL DELTA"

Dia Mundial dels Ocells

3.4.8.4 VISITES GUIADES

S'han dut a terme 7 visites guiades per a grups organitzats, de les quals hi ha hagut 4 que han estat visites de presentació de l'espai i observació de la fauna en general, i les 3 restants han estat vinculades a grups especialitzats i amb un contingut tècnic (universitats, grup d'enginyers, etc.). Aquestes han estat desenvolupades per personal tècnic del Consorci.

D'altra banda s'ha atès la sol·licitud de visita guiada especialitzada de diverses institucions, de les quals destaquem una visita per part dels tècnics del Consorci

- / Presstrip d'ecoturisme amb premsa gastronòmica. 29. 05.2013
- / Famtrip turisme de natura Holanda i Bèlgica. 31.05.2013
- / Visita als Espais Naturals del Riu d'un grup internacional d'autoritats europees. 19.06.2013
- / Visita Fiscals Medi Ambient, Agents Rurals i Mossos Esquadra a Espais Naturals del Riu. 13.12.2013

3.4.8.5 ALTRES ACTIVITATS

DIA MUNDIAL DE LA NETEJA DE PLATGES

El 21 de setembre es va celebrar el Dia Mundial de la Neteja de Platges. L'activitat va consistir en la neteja de la platja de Carrabiners fins a la desembocadura de la Ricarda. Van participar 20 persones, totes elles treballadors/es de l'Hotel Mandarin Oriental de Barcelona, que van participar de

manera voluntària. Es van recollir 210 kg de brossa (bàsicament plàstic i ferralla).

Aquest dia, que va ser instituït per The Ocean Conservancy l'any 1991, i que a l'actualitat es celebra en més de 120 països, propicia que milers de persones a tot el món es donin cita per recollir residus a platges, rius i zones humides, i identificar la font d'aquests residus; així com influir per modificar el comportament que causa la contaminació.

Participants el dia de la jornada. Platja de Carrabiners – Semàfor

PLANTACIONS POPULARS

Enguany també s'han fet una plantació popular a Viladecans, el 16 de març, organitzada per l'entitat Galanthus i l'Ajuntament. Es va dur a terme la plantació d'arbustos al marge de la Riera de Sant Climent, amb l'objectiu d'incrementar la presència de plantes amb flors que atraguin insectes. Van participar 30 voluntaris i es van plantar uns 60 arbustos.

3.4.9 CERTIFICACIÓ DE QUALITAT TURÍSTICA

El Consorci manté el distintiu de qualitat SICTED (Sistema Integral de Qualitat Turística en Destinacions) que promou el Consorci de Turisme del Baix Llobregat, l'Àrea de Turisme de la Diputació de Barcelona, el Ministeri de Indústria, Turisme i Comerç, la Federació Espanyola de Municipis i Províncies i la Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona, a la zona del litoral del Baix Llobregat; i que va obtenir el juny de 2010. Aquesta certificació de qualitat turística obliga a mantenir actualitzats els protocols de funcionaments i tots aquells processos interns relacionats amb l'atenció al públic. La certificació actual te validesa fins a novembre de 2014, tot i que es segueixen fent sessions de formació (voluntària i obligatòria) i activitats de seguiment i millora continua.

3.5 DIFUSIÓ DELS ESPAIS NATURALS DEL DELTA DEL LLOBREGAT

És objectiu del Consorci desenvolupar un programa de difusió i divulgació dels valors naturals, paisatgístics, socials i lúdics del Delta, sobre tot entre el públic de l'entorn metropolità. El Consorci també té per objectiu donar a conèixer la seva tasca com a organisme públic de gestió concertada i integral del territori.

3.5.1 INFORMACIÓ I DIFUSIÓ DELS ESPAIS NATURALS I DEL CONSORCI

3.5.1.1 LLOC WEB DELS ESPAIS NATURALS

L'any 2013 el web dels espais naturals www.deltallobregat.cat ha rebut 132.220 visitants directes, restant fora d'aquest còmput aquells visitants que han entrat a través d'altres webs que tenen inclòs el nostre link. D'aquestes visites, el document més descarregat ha estat l'agenda d'activitats.

Es valora positivament l'apartat de contacte de la web, com a eina de comunicació amb l'usuari, permetent resoldre consultes, facilitar informació i obrir nous contactes de forma àgil i ràpida. S'han rebut 173 e-mails que s'han respost via telemàtica o telefònica amb una mitjana de 2 dies.

Al llarg d'aquest any també s'han fet les següents actualitzacions i millores en el lloc web:

- / Manteniment i actualització del contingut ordinari, en els tres idiomes.
- / Manteniment i actualització del blog ([http:// consorcideltallobregat.blogspot.com](http://consorcideltallobregat.blogspot.com)) sobre novetats ornitològiques, amb l'objectiu de compartir i fer partícips a tothom, diàriament, de les observacions que es donen als Espais Naturals del Delta del Llobregat. Aquest blog ha tingut una mitjana de visites mensuals de 2.100 (el 92 % són d'àmbit nacional, seguit per els Estats Units amb un 8 %) , suposant un total anual de 28.150. Des de la creació del blog hi ha hagut 62.336 entrades.

/ Degut a problemes tècnics, l'any 2013 només s'han pogut introduir 2 novetats naturalístiques, en el mes de juny.

Ovelles d'una ramaderia ecològica es traslladen dins dels espais naturals.
15/06/2013

Es retroben orquídiès rares al delta del Llobregat. 18/06/2013

Durant el 2013 s'ha fet manteniment i gestió de la xarxa social Twitter i ja compta amb 945 seguidors. A través d'aquesta xarxa s'ha informant al moment d'observacions ornitològiques al delta del Llobregat.

Tanmateix en els correus electrònics que s'emeten dirigits a visitants o possibles visitants, s'inclou un peu de pàgina que promociona la visita als recursos informatius disponibles a la xarxa.

3.5.1.2 EDICIÓ DE MATERIAL IMPRÈS □ @

MAPA – GUIA DELS ESPAIS NATURALS

Amb l'objectiu de donar informació sobre els espais naturals i els itineraris i rutes a peu o en bicicleta, el mes de juliol, i amb la col·laboració de la Diputació de Barcelona, Àrea de Turisme, s'ha editat un nou producte que consisteix en un mapa – guia que permet visualitzar i ubicar els espais naturals del Delta del Llobregat, amb indicacions d'accessos per carreteres i camins transitables a peu i bicicleta, transport públic i zones d'aparcament; així com els punts d'observació, aguait, torres i miradors més destacats. Al dors d'aquest mapa s'explica el recorregut pels diferents itineraris, així com la flora i fauna característiques de cada indret. D'aquesta manera el mapa – guia és un recurs per a l'informador/a dels espais naturals i també serveix perquè els diferents usuaris facin una visita autoguiada. El format obert és de 48 x 34 mm, i es presenta en un bloc engomat, facilitant així la tasca explicativa i de presentació dels espais naturals que fa l'informador/a d'una manera global i ràpida. Un cop s'entrega al visitant, aquest disposa de la informació estructurada de tal manera, que en el moment del seu plegat presenta un format de fullet desplegable de quatre pales de 12 x 17 cm. Per editar aquest nou material, s'ha comptat amb l'ajut econòmic dels

Serveis de Turisme de la Diputació de Barcelona, dins del marc de la convocatòria d'ajuts inclosos al catàleg de suport als serveis i activitats locals 2012.

EL REMOLAR-FILIPINES I LA PLATJA DE VILADECANS

LOCALITZACIÓ: MUNICIPI DE VILADECANS

Itinerari 1: La Vila - Marina de les Filipines
Recorregut: 4,200 metres / Durada mínima: 1 hora 30 minuts

Des del mirador de la **Ribera del Llobregat** tenim la primera panoràmica d'un dels espais naturals més emblemàtics del delta del Llobregat. Des d'aquí, el Barri del Recreació de la **Ribera del Llobregat** podem observar torques, cabanyes i morris, així com canals que porten l'aigua des de la mar fins a les Filipines. A la dreta trobem una arbrada dominada per plataners, on fàcilment podem observar papus de vent, orris i flocs.

Després de la marxa cap a la Vila, després d'un trajecte de 400 metres, seguirem el camí que ens porta a la **Platja de la Marina**, on podem observar una gran diversitat d'espècies, sobretot a la primavera. Des de l'aquí podem gaudir del passeig d'espècies per torques i platges de marjal, així com de la gran diversitat d'espècies i flocs i flocs de mar.

Itinerari 2: Pla de Sant Climent
Recorregut: 1,200 metres / Durada mínima: 30 minuts

Des del punt d'informació podem dirigir-nos cap a la platja. Seguint el camí podem veure la **Platja de Sant Climent**, a prop de la **Platja de Can Fàbregas**, podem sentir el mar i la platja. A la dreta trobem una gran diversitat d'espècies i flocs i flocs de mar.

Pla de Viladecans
Recorregut: 1,200 metres / Durada mínima: 30 minuts

En aquesta espai conviuen els valors naturals amb l'ús urbà. Les zones dunes, d'espècies i flocs i flocs, són molt importants per a la vida de la platja. A la dreta trobem una gran diversitat d'espècies i flocs i flocs de mar.

LA MURTRA I LA PINEDA DE LA MAIOLA

LOCALITZACIÓ: MUNICIPI DE VILADECANS / MUNICIPI DE GAVÀ

Itinerari 1: Estany de la Murtra
Recorregut: 1,200 metres / Durada mínima: 40 minuts

Des de la primera parada d'observació podem veure espècies com el caball, la torca, la platja d'aigua i flocs i flocs, així com de la gran diversitat d'espècies i flocs i flocs de mar.

Pineta de la Maiola
Recorregut: 1,200 metres / Durada mínima: 1 hora 30 minuts

Des de l'aquí, a l'Estany de Gavà, podem veure una gran diversitat d'espècies i flocs i flocs de mar.

FLORA I FAUNA DEL DELTA DEL LLOBREGAT

Pineta, prats, volcans i canals, vegetació d'aigua dolça i herbàcia subaquàtica, comunitat vegetal extraordinàriament diversa en un espai molt reduït. El delta ofereix una de les escasses poblacions de breus d'aigua dolça, molt rars a Catalunya, i a l'entorn de les zones d'aigua dolça i flocs i flocs de mar.

A les zones humides hi trobem ocells i flocs i flocs, així com de la gran diversitat d'espècies i flocs i flocs de mar.

LA PINEDA DE CAN CAMINS I LA PLATJA DEL PRAT

LOCALITZACIÓ: MUNICIPI DEL PRAT DE LLOBREGAT

Itinerari 1: Pineta de Can Camins
Recorregut: 1,200 metres / Durada mínima: 1 hora

Les pinetes de la pineta de Can Camins són molt importants per a la vida de la platja. A la dreta trobem una gran diversitat d'espècies i flocs i flocs de mar.

Pla de Prat
Recorregut: 1,200 metres / Durada mínima: 30 minuts

A la platja del Prat hi trobem una zona protegida i delimitada amb cordes on podem observar una vegetació molt diversa i flocs i flocs de mar.

ESPAIS NATURALS DEL RIU LLOBREGAT

LOCALITZACIÓ: MUNICIPI DEL PRAT DE LLOBREGAT

Itinerari 1: Riu - Cal Te
Recorregut: 1,200 metres / Durada mínima: 1 hora 30 minuts

Itinerari 2: Riu - Cal Te
Recorregut: 1,200 metres / Durada mínima: 1 hora 30 minuts

A l'entorn de la pineta de Can Camins, podem veure una gran diversitat d'espècies i flocs i flocs de mar.

ELS ESPAIS NATURALS DEL DELTA DEL LLOBREGAT

LOCALITZACIÓ: MUNICIPI DE SANT JOAN DE VILATORRADA

Itinerari 1: Basses de Can Dimoni
Recorregut: 1,200 metres / Durada mínima: 30 minuts

Un conjunt de tres basses d'aigua dolça que tenen la singularitat d'estar situades enmig de la pineta de Sant Joan de Vilatorrada. Són molt importants per a la vida de la platja.

LES BASSES DE CAN DIMONI

LOCALITZACIÓ: MUNICIPI DE SANT JOAN DE VILATORRADA

Itinerari 1: Basses de Can Dimoni
Recorregut: 1,200 metres / Durada mínima: 30 minuts

Un conjunt de tres basses d'aigua dolça que tenen la singularitat d'estar situades enmig de la pineta de Sant Joan de Vilatorrada. Són molt importants per a la vida de la platja.

Mapa - guia dels espais naturals del delta del Llobregat

PROGRAMES D'ACTIVITATS. HIVERN / PRIMAVERA / TARDOR

La comunicació i difusió de les activitats que es fan a l'hivern, la primavera i la tardor s'ha realitzat principalment via correu electrònic, a partir de les dades facilitades per les persones interessades. A l'inici de cada programació, s'envia el programa en format .pdf, i posteriorment s'envien mails recordatoris del que s'ofereix durant el mes o cap de setmana concret. També s'aprofita la xarxa social que segueix el twitter i el blog del Consorci per fer petites notes informatives de les activitats. Aquest .pdf també es posa a disposició al lloc web www.deltallobregat.cat.

La programació s'envia als Ajuntaments consorciats, perquè pugui ser inclosa en les agendes municipals, ja sigui al lloc web, butlletins i altres recursos com facebook, twitter, etc., que tinguin operatius. També s'envia a agendes culturals de la Generalitat, Diputació de Barcelona i Turisme del Baix Llobregat, que les inclouen en els butlletins o agendes que tenen programades setmanalment o mensual, i amb la mateixa finalitat també s'envien a les agendes culturals i d'oci digitals com Petit Barcelona, ara.com, Catalunya Ràdio, etc.

Utilitzant recursos propis de l'oficina, s'han editat una mitjana de 350 flyers resum per programa en format vertical i blanc i negre, per posar a l'abast del públic visitant el contingut de la programació en els punts d'informació dels espais naturals, els centres cívics dels municipis consorciats i altres. També s'han imprès 2 pòsters de 70 x 100 cm de cada programa que es col·loquen en els displays, així com pòsters format A3 per posar en els aquaits.

Agenda d'activitats **Gener - Març 2013**
als Espais Naturals del Delta del Llobregat

HIVERN AL DELTA

DISSABTE 2 DE FEBRER
**DIA MUNDIAL DE
LES ZONES HUMIDES**
12 de febrer, **diàleg Dia Mundial de les Zones Humides**, un diàleg amb la natura i amb els humans.
Horari: 10h-14h, a l'Espai Natural del Remolar - Filigines
Preu: 10€ / 5€ / 3€ / 1€ (segons edat)
Punt de trobada: 10h-14h, a l'Espai Natural del Remolar - Filigines
Punt de trobada: 10h-14h, a l'Espai Natural del Remolar - Filigines
Punt de trobada: 10h-14h, a l'Espai Natural del Remolar - Filigines
Punt de trobada: 10h-14h, a l'Espai Natural del Remolar - Filigines

VIU I FOTOGRAFIA EL DELTA
Cresques a Carrubiniels i Serralà
Dissabte 23 de gener, a l'Espai Natural del Riu - Serralà
Horari: 10h-14h, a l'Espai Natural del Riu - Serralà
Preu: 10€ / 5€ / 3€ / 1€ (segons edat)
Punt de trobada: 10h-14h, a l'Espai Natural del Riu - Serralà
Punt de trobada: 10h-14h, a l'Espai Natural del Riu - Serralà

JORNADA DE DESCOBERTA
Dissabte 23 de gener, a l'Espai Natural del Riu - Serralà
Horari: 10h-14h, a l'Espai Natural del Riu - Serralà
Preu: 10€ / 5€ / 3€ / 1€ (segons edat)
Punt de trobada: 10h-14h, a l'Espai Natural del Riu - Serralà
Punt de trobada: 10h-14h, a l'Espai Natural del Riu - Serralà

JORNADA D'OBSERVACIÓ I ANÀLISI
Dissabte 23 de gener, a l'Espai Natural del Riu - Serralà
Horari: 10h-14h, a l'Espai Natural del Riu - Serralà
Preu: 10€ / 5€ / 3€ / 1€ (segons edat)
Punt de trobada: 10h-14h, a l'Espai Natural del Riu - Serralà
Punt de trobada: 10h-14h, a l'Espai Natural del Riu - Serralà

Agenda d'activitats **Abril - juny 2013**
als Espais Naturals del Delta del Llobregat

PRIMAVERA AL DELTA

Activitats per a famílies
Activitats pensades per a nens i nenes d'entre 6 i 12 anys, acompanyats dels seus pares o tutors.
Les orquídies del Delta
Dissabte 21 d'abril, a l'Espai Natural del Remolar - Filigines
Horari: 10h-14h, a l'Espai Natural del Remolar - Filigines
Preu: 10€ / 5€ / 3€ / 1€ (segons edat)
Cada ocell al seu niu
Dissabte 12 de maig, a l'Espai Natural del Riu
Horari: 10h-14h, a l'Espai Natural del Riu
Preu: 10€ / 5€ / 3€ / 1€ (segons edat)
Els animals de l'aigua
Dissabte 26 de maig, a l'Espai Natural del Riu
Horari: 10h-14h, a l'Espai Natural del Riu
Preu: 10€ / 5€ / 3€ / 1€ (segons edat)

Jornada de divulgació
Dia Mundial contra la Malària
Dissabte 4 de maig, a l'Espai Natural del Riu
Horari: 10h-14h, a l'Espai Natural del Riu
Preu: 10€ / 5€ / 3€ / 1€ (segons edat)
Viú i fotografia el Delta
Dissabte 16 de juny, a l'Espai Natural del Riu
Horari: 10h-14h, a l'Espai Natural del Riu
Preu: 10€ / 5€ / 3€ / 1€ (segons edat)

El crepuscle del Delta
Dissabte 16 de juny, a l'Espai Natural del Riu
Horari: 10h-14h, a l'Espai Natural del Riu
Preu: 10€ / 5€ / 3€ / 1€ (segons edat)
L'alba del Delta
Dissabte 16 de juny, a l'Espai Natural del Riu
Horari: 10h-14h, a l'Espai Natural del Riu
Preu: 10€ / 5€ / 3€ / 1€ (segons edat)

Jornades d'Observació i Anàlisi
Observació d'anellament científic d'ocells
Dissabte 20 d'abril, a l'Espai Natural del Remolar - Filigines
Horari: 10h-14h, a l'Espai Natural del Remolar - Filigines
Preu: 10€ / 5€ / 3€ / 1€ (segons edat)
Observació d'anellament científic d'ocells
Dissabte 20 d'abril, a l'Espai Natural del Remolar - Filigines
Horari: 10h-14h, a l'Espai Natural del Remolar - Filigines
Preu: 10€ / 5€ / 3€ / 1€ (segons edat)

Agenda d'activitats **Octubre - Desembre 2013**
als Espais Naturals del Delta del Llobregat

TARDOR AL DELTA

ACTIVITATS PER A FAMÍLIES
Activitats pensades per a nens i nenes d'entre 6 i 12 anys, acompanyats dels seus pares o tutors.
Amb els peus a l'aigua
Dissabte 26 d'octubre, a l'Espai Natural del Riu
Horari: 10h-14h, a l'Espai Natural del Riu
Preu: 10€ / 5€ / 3€ / 1€ (segons edat)
Fem menjafors als ocells
Dissabte 26 de novembre, a l'Espai Natural del Riu
Horari: 10h-14h, a l'Espai Natural del Riu
Preu: 10€ / 5€ / 3€ / 1€ (segons edat)

JORNADA D'OBSERVACIÓ I ANÀLISI
Observació d'anellament científic d'ocells
Dissabte 26 d'octubre, a l'Espai Natural del Riu
Horari: 10h-14h, a l'Espai Natural del Riu
Preu: 10€ / 5€ / 3€ / 1€ (segons edat)
Observació d'anellament científic d'ocells
Dissabte 26 de novembre, a l'Espai Natural del Riu
Horari: 10h-14h, a l'Espai Natural del Riu
Preu: 10€ / 5€ / 3€ / 1€ (segons edat)

Testing d'invertebrats al Delta del Llobregat
Dissabte 26 de novembre, a l'Espai Natural del Riu
Horari: 10h-14h, a l'Espai Natural del Riu
Preu: 10€ / 5€ / 3€ / 1€ (segons edat)
Testing d'invertebrats al Delta del Llobregat
Dissabte 26 de novembre, a l'Espai Natural del Riu
Horari: 10h-14h, a l'Espai Natural del Riu
Preu: 10€ / 5€ / 3€ / 1€ (segons edat)

JORNADA D'OBSERVACIÓ I ANÀLISI
Curs de camp d'identificació d'ocells marins
Dissabte 26 de novembre, a l'Espai Natural del Riu
Horari: 10h-14h, a l'Espai Natural del Riu
Preu: 10€ / 5€ / 3€ / 1€ (segons edat)

Els models de difusió que s'han implementat mitjançant el correu electrònic o mail, es valoren molt positivament ja que suposen el 49% d'inscrits. El format imprès dels punts d'informació ha suposat un 8% dels inscrits a les activitats. Un 20% s'ha assabentat a través dels recursos de difusió i comunicació dels ajuntaments consorciats. Un 17% s'ha assabentat a través del lloc web dels espais naturals. Finalment, el 6% restant s'ha assabentat mitjançant butlletins, agendes culturals o a través d'un amic.

3.5.1.3 GUIES DE NATURA DEL DELTA DEL LLOBREGAT

L'any 2013 s'han posat a la venda dues noves guies de natura: la Guia d'Orquídies i la Guia de Plantes de Maresma, Forestals i Dunars; que s'afegeixen a la Guia d'Ocells Aquàtics, la Guia d'Amfibis, Rèptils i Mamífers, la Guia d'Ocells Forestals i d'Espais Oberts i la Guia de Fongs; tot completant la col·lecció de Guies de Natura del Delta del Llobregat, que es va iniciar el 2009, i que compta amb el patrocini de l'empresa Gas Natural Fenosa.

Mostra de la Guia d'orquídies i de la Guia de plantes de maresma, forestals i dunars

Els punts de venda estables són el punt d'informació dels espais naturals del Riu i de l'espai natural del Remolar – Filipines i l'oficina del Consorci.

Per donar a conèixer les noves guies d'Orquídies i de Plantes de maresma, Forestals i Dunars, el dia 23 d'abril – Sant Jordi – es va instal·lar un parada a la Pl. de la Vila del Prat de Llobregat i es van vendre 50 guies, i es va inserir un anunci de la nova publicació a les revistes municipals del Prat.

L'Ajuntament del Prat, per la seva banda va adquirir 16 exemplars de la Guia d'Ocells Aquàtics, 1 de la Guia d'Amfibis, Rèptils i Mamífers, 16 de la Guia d'Orquídies i 2 exemplars de la Guia de Fongs.

En total, l'any 2013 s'han venut 189 guies.

3.5.2 PRESÈNCIA ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

3.5.2.1 NOTES DE PREMSA

Al llarg del 2013 el Consorci ha emès 3 notes de premsa. Totes estan disponibles al lloc web del Consorci. L'encapçalament de les mateixes és el següent:

CELEBRACIÓ DEL DIA MUNDIAL DE LES ZONES HUMIDES ALS ESPAIS NATURALS DEL DELTA DEL LLOBREGAT

El proper dissabte 2 de febrer es celebra a nivell mundial el Dia de les Zones Humides, per recordar el seu gran valor, no sols per la biodiversitat que alberguen, sinó també per la seva funcionalitat en el manteniment de l'equilibri hidrològic del territori. Al delta del Llobregat es celebra amb una visita guiada a l'espai natural del Remolar-Filipines, un dels llocs més emblemàtics del Delta. (30 de gener)

GUIES DE NATURA DEL DELTA DEL LLOBREGAT PER A LA DIADA DE SANT JORDI

El Consorci dels espais naturals del delta del Llobregat treu a la venda el dia de Sant Jordi dues noves guies de natura del delta del Llobregat, concretament les dedicades a les orquídies i a les plantes de maresma, forestals i dunars. Aquestes formen part d'una col·lecció de sis guies de natura del delta del Llobregat que es va iniciar el 2010 per mostrar la fauna i flora més representatives del delta del Llobregat. (18 d'abril)

INICI DEL VOLUNTARIAT AL DELTA DEL LLOBREGAT

El Consorci del delta del Llobregat ha començat a desenvolupar un Programa de Voluntariat amb l'objectiu d'implicar la ciutadania en la preservació, millora i divulgació dels espais naturals. (28 d'octubre).

3.5.2.2 DECLARACIONS A MITJANS I APARICIÓ EN PREMSA ESCRITA

La major part de declaracions als mitjans de comunicació han estat provocades per la distribució de notes de premsa per part del Consorci, o per les notícies de caire naturalístic que s'insereixen a la web.

S'han fet intervencions, tant per part de la gerent com dels tècnics del Consorci, a les ràdios i televisions locals del Prat, Viladecans, Gavà, Sant Boi, ETV i la Xarxa de Televisions Locals de Catalunya. També s'ha intervingut en altres mitjans d'àmbit nacional i estatal, com ara La SER – Catalunya. Baix Llobregat, Catalunya Ràdio, TV3 i La 2 de TVE.

El 16 d'octubre, en el programa L'hora del lector de TV3, Joan Margarit fa referència al Delta del Llobregat en un dels seus poemes *El buscador d'Orquídies*. I el 27 de novembre, el programa InfoK de TV3 va emetre un reportatge titulat *Sons Delta*, en el qual es difonia la tasca d'uns estudiants del Prat en el projecte que organitza la Fundació Phonos consistent en la caça de sons del delta per part dels estudiants i que un cop capturats aquests pengen a internet en un mapa sonor que tothom pot consultar.

En les versions digitals de molts diaris d'abast comarcal i nacional, també s'ha aparegut en diverses ocasions. Destaca de l'edició de El País Catalunya, el 2 de maig de 2013, la referència al trasllat del ramat d'ovelles que pastura als espais naturals del delta del Llobregat, titulat *Las "jardineras" del delta del Llobregat*.

Destaca l'especial ressò que ha tingut en els diaris digitals la notícia sobre l'inici del programa de Voluntariat del delta del Llobregat. Concretament en El Periódico i La Vanguardia. També destaquem sobre la mateixa notícia l'aparició en Titulares Periódico @eP_Titulares, amb 6.332 inscrits.

Temas del día: Obama-Rajoy | Aborto | Balón de oro | PSC | Infanta Imputada | Oriol Pujol | Más temas

el Periódico BARCELONA

Buscar... Impresión | Registro

PORTADA | INTERNACIONAL | POLÍTICA | ECONOMÍA | SOCIEDAD | **BARCELONA** | DEPORTES | OJO Y CULTURA | GENTE Y TV | OPINIÓN | ENTRE TODOS

Cataluña | Distritos | Badalona | Cornellà | L'Hospitalet | Sabadell | Santa Coloma | Terrassa

PROYECTO PARA MEJORAR EL TERRITORIO

El delta del Llobregat busca voluntarios para su mantenimiento y preservación

■ La iniciativa se dirige a personas de más de 16 años

EL PERIÓDICO / Barcelona

JUEVES, 28 DE NOVIEMBRE DEL 2013 • 10:34 H

El consorcio que gestiona el Delta del Llobregat ha hecho un llamamiento para conseguir voluntarios que participen en su mantenimiento y preservación, según ha informado mediante un comunicado.

La iniciativa se dirige a personas de más de 16 años que, a título individual, se comprometan con la conservación y mejora de los espacios naturales del delta.

Los promotores de la iniciativa confían sumar un centenar de voluntarios que colaboren en hacer plantaciones, recuperar la fauna protegida, hacer inventarios de flora, censos y anillamientos de aves, eliminación de especies exóticas invasoras, recogida de residuos de las playas protegidas, seguimiento del pasto o controles de la calidad del medio acuático.

También está previsto que los voluntarios puedan participar en campañas informativas sobre el comportamiento cívico y en acciones de difusión de los valores naturales.

Todos los voluntarios recibirán una formación previa para desarrollar las tareas que les encomienden los responsables del Consorcio.

El responsable del proyecto, Néstor Urios, considera que "recibir formación en las diferentes tareas puede ser una motivación para el voluntario".

Por su parte, la gerente del consorcio, María José Albaladejo, asegura que "la conservación de los espacios naturales del Delta del Llobregat es fundamental para la sostenibilidad territorial y es necesario que la ciudadanía colabore con la Administración para hacerla posible".

Frankfurt, Roma, París y más destinos.
53€
Precio en tarifa Básica por trayecto comprando ida y vuelta. Consulta condiciones en itineria.com

Lo + Visto Comentado

- Rajoy asegura ante Obama que la independencia de Cataluña "no se producirá"
- Uy, por poco pierde
- Una discusión por un móvil acaba con un muerto y un herido en un cine de Tampa
- El presidente de CaixaBank aboga por un gran acuerdo para resolver la disputa soberanista
- El Hospital de Badalona pone a prueba un aparato para hacer análisis de sangre sin pinchar al paciente

lineadirecta.com
Elige
Seguro de coche Seguro de moto
CALCULA TU PRECIO CALCULA TU PRECIO
¡Hazte seguro bankinter! Consulta condiciones en www.lineadirecta.com

L'editorial Cossetània va realitzar un audiovisual sobre el llibre de Rafael Vallbona, "Cicloturisme tranquil a Catalunya", que es va gravar l'1 de desembre als espais naturals del Riu amb el suport del Consorci i del LaPorta del Delta de l'ajuntament el Prat.

3.5.3 PARTICIPACIÓ EN FIRES

Des de l'any 2012, i degut a les restriccions pressupostàries, el Consorci no assisteix a cap fira. Sí s'ha lliurat material de difusió dels espais naturals del delta del Llobregat al Consorci de Turisme del Baix Llobregat perquè en pugui fer

promoció a les fires en que aquest assisteix. També s'han lliurat materials a l'estand de Medi Ambient de la Fira de Sant Isidre de Viladecans, a l'estand de LaPortadelDelta de la Fira del Gall del Prat i a la Carxofada que organitza cada any l'Ajuntament del Prat.

3.5.4 PRESENTACIÓ ALS PREMIS DE TURISME RESPONSABLE DE CATALUNYA

El Consorci, a proposta de l'Ajuntament del Prat, es va presentar als I Premis de Turisme Responsable de Catalunya, en la categoria de millor gestió del patrimoni natural i la protecció del medi Ambient a través del turisme. Aquests premis, impulsats des de l'Observatori de Turisme Responsable de TSI – Turisme Sant Ignasi (Universitat Ramon Llull) juntament amb l'ICRT Barcelona & Catalunya, estaven organitzats en el marc de la 7ª Conferència de Turisme Responsable en Destinacions Barcelona – Catalunya, que es va celebrar de l'1 al 4 d'octubre a Barcelona.

3.6 VINCULACIÓ D'ENTITATS I INSTITUCIONS AMB EL DELTA DEL LLOBREGAT

És objectiu del Consorci promoure una participació activa amb la que el conjunt d'actors particulars i socials vinculats al delta del Llobregat se sentin compromesos i reconeixin i assumeixin com a propis els reptes de la protecció dels espais naturals. En aquest sentit es vinculen persones i institucions als espais naturals, tot fomentant la seva aportació d'idees i recursos.

3.6.1 RELACIÓ AMB ENTITATS DE L'ÀMBIT DE LA CONSERVACIÓ I EL FOMENT DE LA NATURA

S'han fet diversos contactes amb entitats de l'àmbit de la conservació i el foment de la natura.

Aquest any, l'**ICO (Institut Català d'Ornitologia)** ha desenvolupat el programa d'anellament científic Sylvia d'estiu i d'hivern al delta del Llobregat, dins del conveni general que té la Direcció General de Medi Natural i Biodiversitat per a tot Catalunya.

Tanmateix s'ha col·laborat amb la **Societat Catalana d'Anellament**.

S'ha establert una col·laboració amb el grup **Biodiversitat Virtual** per a l'estudi del grup d'invertebrats al delta i l'organització de dos tètstings d'invertebrats que s'han celebrat a la primavera i a la tardor.

La **SEI (Sociedad de Estudios Ictiológicos)** ha col·laborat amb el Consorci en el projecte de recuperació del Fartet i en la divulgació de l'activitat de reforçament poblacional.

El Consorci ha col·laborat amb l'**ICHN (Institució Catalana d'Història Natural)** en la difusió de diverses activitats que ha fet a l'entorn del delta del Llobregat.

El **CREAF (Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals)** i l'Ajuntament del Prat, estan impulsant la redacció d'un llibre sobre els sistemes

naturals del delta del Llobregat, en el qual hi participen experts del món universitari i els tècnics del Consorci. L'any 2013 encara està en fase de redacció.

Membres de la **Societat Catalana de Lepidopterologia** han comptat novament amb la col·laboració del Consorci per desenvolupar el seu estudi sobre les papallones nocturnes del delta.

Membres de la **Societat Catalana de Micologia** ha comptat amb la col·laboració del Consorci per desenvolupar el seu estudi sobre els fongs dunars del delta.

Al febrer de 2012 es va signar el Conveni de col·laboració entre el **Zoològic de Barcelona** i el Consorci relatiu al desenvolupament del Programa de conservació de la tortuga de rierol (*Mauremys Leprosa*), que finalitzava el 31 de desembre de 2013 i del qual s'ha tramitat una pròrroga per dos anys més.

3.6.2 PATROCINIS

3.6.2.1 CONVENI DE COL·LABORACIÓ ENTRE EL CONSORCI I AIGÜES DEL PRAT, S.A

El 2013 s'ha signat un nou conveni amb l'empresa municipal Aigües del Prat, SA, pel qual el Consorci es compromet a desenvolupar el seu programa de control del medi aquàtic contractant els serveis del Laboratori d'Aigües del Prat a un preu de cost.

3.6.2.2 PRÒRROGA CONVENI DE COL·LABORACIÓ ENTRE EL CONSORCI I FUNDACIÓ CATALUNYA – LA PEDRERA

L'1 de juliol es signa una pròrroga del conveni de col·laboració entre el Consorci dels espais naturals del delta del Llobregat i La Fundació Catalunya - La Pedrera, hereva de la Fundació CatalunyaCaixa, pel qual aquesta última col·laborarà en els programes d'Educació Ambiental, mitjançant l'aportació econòmica de 2.700 €. Amb aquesta pròrroga del conveni, que té una vigència de 5 mesos, la Fundació Catalunya - La Pedrera dona per finalitzada la seva col·laboració amb el Consorci.

3.6.2.3 CONVENI DE COL·LABORACIÓ ENTRE EL CONSORCI I GAS NATURAL – UNIÓN FENOSA

El 12 de juny de 2013 es signa el contracte de donació entre Gas Natural SDG, SA i el Consorci dels espais naturals del delta del Llobregat, i pel qual Gas Natural Fenosa es compromet a aportar en concepte de donatiu la quantitat de 10.500 € que el Consorci destinarà íntegrament al desenvolupament del seu Pla d'Actuació 2013-2014. Val a dir que tot i mantenir el compromís anual de col·laboració, aquesta s'ha vist reduïda respecte a la de l'any anterior, que va ser de 15.000 €.

Malgrat la nova aportació ja no ha estat per un projecte concret, com ho havia estat en anys anteriors, l'any 2013 s'ha treballat en la revisió d'il·lustracions i maquetació de la Guia d'Orquídies i la Guia de Plantes de Maresma, Forestals i Dunars, les 2 guies de natura que restaven de la col·lecció de 6 que es va iniciar l'any 2009, dins del conveni de col·laboració que el Consorci i Gas Natural.

3.6.2.4 PROPOSTA DE COL·LABORACIÓ ENTRE EL CONSORCI I L'OBRA SOCIAL "LA CAIXA"

A finals d'any el Consorci va presentar a l'Obra Social "La Caixa" i a la Direcció General del Medi Natural i Biodiversitat el *Projecte de gestió i manteniment dels espais naturals del delta del Llobregat*, en el marc del Programa d'Espais Naturals i Reinserció Social – Obra Social "La Caixa", 6é conveni (2013). L'objectiu d'aquest conveni és fer possible projectes i actuacions integrades amb la Generalitat de Catalunya i al mateix temps afavorir la integració social i laboral de col·lectius en risc d'exclusió social.

Les actuacions, valorades en 20.000 €, està previst executar-les en 4 mesos dins de l'any 2014. Aquestes tenen per objecte la recuperació ambiental i millora dels valors ecològics i paisatgístics del Delta i es concreten en la realització de tasques de manteniment i gestió d'hàbitats en el Remolar – Filipines, Reguerons i les Basses de Can Dimoni; així com en el manteniment dels itineraris d'ús públic i la senyalització d'aquests espais. Amb aquest projecte es pretén també afavorir la reinserció social i laboral de col·lectius vulnerables o amb risc d'exclusió, beneficiant un mínim directe de 3 persones. L'execució dels treballs, d'acord amb Forestal Catalana, SA i el DAAM, s'encarregarà al CIRE (Centre d'Iniciatives per a la Reinserció del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya).

3.6.3 VOLUNTARIAT AL DELTA DEL LLOBREGAT

3.6.3.1 VOLUNTARIAT CORPORATIU I RSC

El voluntariat corporatiu als espais naturals del Delta és una línia de treball, encetada el 2011, que s'està consolidant com una nova fórmula d'implicació de les empreses al territori i de participació directa i útil d'empresa i treballadors/es en la conservació de la natura.

Cada dia hi ha més empreses que a més de treballar per aconseguir els seus objectius corporatius desenvolupen projectes de responsabilitat social, com a fórmula d'implicació i compromís amb la societat.

El Consorci ofereix a les empreses del territori la possibilitat de contribuir a la conservació dels espais naturals mitjançant el desenvolupament d'accions de voluntariat corporatiu. Aquestes accions permeten a les empreses associar els seus productes i serveis a valors solidaris i responsables, com són la conservació de la natura i la defensa del medi ambient. D'altra banda, cal destacar també el benefici per a la cohesió de grup i el treball en equip que aporten aquestes jornades a l'empresa.

L'any 2013 s'han desenvolupat 5 jornades de voluntariat corporatiu:

DATA	EMPRESA	NÚM. PARTICIPANTS	ZONA ACTUACIÓ	FEINA REALITZADA
26/01/2013	UPM Raflatac	70	Remolar - Filipines	Visita de la plantació de 15 arbres de ribera realitzada l'hivern 2012 i sufragada per l'empresa. Visita de l'espai natural.
20/03/2013	ERM	50	Remolar - Filipines Pineda Remolar	Eliminació planta exòtica pineda. Plantació planta aquàtica del canal. Manteniment plantació davant aparcament taxis Aeroport.
16/06/2013	ERM	16	Remolar - Filipines	Retirada de vegetació exòtica. Recollida de brancam.
21/09/2013	Hotel Mandarin Oriental	20	Platja de Carrabiners fins desembocadura de la Ricarda	Neteja i recollida residus.
23/11/2013	Perkinelmer	10	Platja del Golf	Neteja i retirada de vegetació exòtica.

En el cas de la jornada del dia 21 de setembre, de l'Hotel Mandarin Oriental, es va comptar amb la col·laboració de l'ajuntament del Prat de Llobregat, que va destinar una monitora per donar suport al tècnic del Consorci en el desenvolupament de la Jornada. Aquesta jornada es va fer en el marc del Dia

Mundial de la Neteja de Platges, que es va celebrar per primera vegada als espais naturals del delta del Llobregat.

En totes les jornades el personal tècnic del Consorci coordina els grups i supervisa les actuacions per garantir que la jornada sigui un èxit, tant per a l'empresa, i els treballadors i les treballadores, com per a l'espai natural. Són jornades pensades perquè resultin dinàmiques, i on es fomenta la participació activa i el treball en equip.

El cronograma d'una jornada tipus de voluntariat corporatiu seria aquest:

Presentació de la jornada i explicació dels valors naturals de la zona (15 min)

Explicació de les tasques a realitzar i distribució d'eines (30 min)

Organització dels equips de treball (10 min)

Desenvolupament de l'activitat de voluntariat (mínim 2 hores). Temps de descans (entre 20 i 40 minuts). Canvis de grups i trasllats (10 minuts)

Cloenda de la jornada. Lliurament d'obsequi d'agraïment als participants

En la línia de donar publicitat i captar noves empreses, el mes de maig, juntament amb l'Àrea de Promoció Econòmica i Turisme de l'Ajuntament del Prat, es manté una reunió amb el Sr. Santiago Bassols de BCL (Barcelona Centre Logístic Catalunya) per tal de establir els mecanismes per promocionar entre les empreses de la plataforma logística del Delta les jornades de voluntariat corporatiu i de team building que organitza el Consorci, i que compten també amb la col·laboració del Centre Municipal de Vela del Prat.

3.6.3.2 PROGRAMA DE VOLUNTARIAT

L'any 2013 el Consorci inicia el Programa de Voluntariat al delta del Llobregat. Aquest ha estat un objectiu pendent de desenvolupar des de l'inici del Consorci, i que té precedents encara anteriors, doncs sempre hi ha hagut persones i entitats que han volgut contribuir de forma voluntària amb la preservació d'aquests espais.

Iniciar un programa de voluntariat en uns espais naturals de la transcendència i ubicació dels del delta del Llobregat, comporta un pas important i de gran responsabilitat, doncs implica la gestió de persones que ofereixen

desinteressadament el seu temps, sovint amb un elevat grau d'il·lusió i expectatives. A nivell intern és necessari conscienciar tot l'equip de treball del Consorci, doncs el Programa de Voluntariat, implica a totes les àrees; i a nivell extern, ha de ser possible incorporar moltes tipologies i graus de compromís.

Finalment podem dir que el Programa de Voluntariat del Delta del Llobregat acull totes aquelles persones majors de 16 anys que, a títol individual, es comprometen amb la conservació i millora dels espais naturals del delta del Llobregat. Des de persones que "sols" volen participar en algunes accions puntuals anualment, doncs, malgrat la seva estima pels espais naturals, no tenen les condicions o disponibilitat per a participar més; fins a estudiosos que, de manera altruista volen desenvolupar un projecte d'estudi o investigació que el Consorci també considera interessant. Tots poden quedar aixoplugats sota el paraigües del Programa de Voluntariat. La gran majoria de la població, però, demana projectes concrets i gestionats pel Consorci als quals adherir-se.

Així doncs, s'han seleccionat un seguit de projectes als quals se'ls ha assignat un tècnic responsable, uns objectius, la tasca a realitzar, la durada i les característiques i dedicació necessàries dels voluntaris per participar-hi. Aquests projectes són:

- / Campanya informativa i de foment del comportament cívic
- / Campanya d'ajuda al control d'entrada als espais naturals
- / Col·laboració amb el programa de control del medi aquàtic
- / Seguiment de la pastura als espais naturals
- / Seguiment de l'efecte de la pastura en la fauna
- / Seguiment de l'efecte de la pastura en les comunitats vegetals
- / Recuperació del Fartet
- / Seguiment del Corriol Camanegre
- / Activitats puntuals

Durant l'any 2013 s'ha planificat el programa i s'han fet reunions de coordinació amb els responsables de Voluntariat dels Ajuntaments del Prat, Viladecans, Sant Boi i Gavà, així com amb la Xarxa de Voluntariat Ambiental de Catalunya.

També s'han dissenyat els elements de difusió: logotip, anunci en premsa, fullet de presentació i papereria. També s'ha concretat el vestuari i altre material identificador dels voluntaris i les voluntàries: samarreta i bossa.

El 2013 s'ha iniciat la captació de voluntaris i voluntàries mitjançant una campanya de comunicació amb diversos elements: inserció d'anunci en els mitjans propis (web, programes d'activitats, punts d'informació dels espais naturals, distribució de correus electrònics...), inserció d'anunci a les revistes municipals, nota de premsa per a mitjans nacionals, etc. D'altra banda s'ha recuperat el contacte amb persones que històricament havien demanat participar en tasques de voluntariat o que d'una o altra manera es creia que podien estar interessades.

En paral·lel, s'ha desenvolupat una campanya específica de captació de persones famoses vinculades al territori, per fer-les voluntàries també, en el ben entès que la seva disponibilitat real en temps al programa pot ser escassa, però considerant que per la seva projecció pública i reconeixement professional, la seva implicació significa un impuls al projecte, que pot resultar engrescador per a més gent encara. En aquest sentit han donat el seu suport l'escriptora Rosa Ribas, els actors Lolo Herrero i Armando Aguirre, l'artista sonor Mikel R. Nieto.

En aquest 2013 també s'ha iniciat el procés d'entrevistes personals i formació bàsica inicial per a que tothom conegui les característiques principals dels espais naturals, d'aquest programa i de les activitats que es poden realitzar. La

formació s'ha fet en dependències municipals del Prat de Llobregat i Viladecans. Un cop completat aquest procés inicial s'ha passat a formalitzar la relació mitjançant la signatura de l'anomenada carta de compromís.

A data de 31 de desembre de 2013 el nombre de persones amb les que s'ha contactat i que estaven en un o altre estadi del procés descrit és de 85.

**Consorci per a la Protecció
i la Gestió dels Espais Naturals
del Delta del Llobregat**